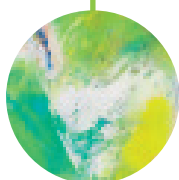

Dansk **kvalitetsmodel** på det sociale område

- Det Sociale Indikatorprogram for
sikrede institutioner

Landsrapport 2010

Det Sociale Indikatorprogram for sikrede institutioner

Landsrapport 2010

Udarbejdet af Center for Kvalitetsudvikling, Region Midtjylland

Konsulent Lise Marie Udsen
Konsulent Camilla Bak Kristensen
Konsulent Karen Sophie Pilegaard
Faglig koordinator Anette Stamer Ørsted

Center for Kvalitetsudvikling
Olof Palmes Allé 15
8200 Århus N
Telefon: 87 28 49 11

Publikationsnr. 10-023

© Center for Kvalitetsudvikling, 2010

Forord

I regionerne har der i de seneste år været stor fokus på kvalitet og kvalitetsudvikling. På det sociale område har der været særlig opmærksomhed på dokumentation af indsats, resultater og effekt af den sociale indsats. Der findes dog ikke særlig megen viden om, hvad der virker i det sociale arbejde. Den enkelte medarbejder i praksis kan have stor viden om, hvad der virker i forhold til den enkelte borger, men det er sjældent, at denne viden på systematisk vis indsamles, analyseres og deles med andre.

Det sociale indikatorprogram for de sikrede institutioner (SIP-sikret) er et af flere SIP-programmer, som regionerne i fællesskab har udviklet netop med henblik på at videndele om indsats, resultater og effekt af den sociale indsats. Sammen med en række kvalitetsstandarder og bruger- og pårørendeundersøgelser udgør SIP-programmerne Dansk kvalitetsmodel på det sociale område. SIP-sikret, der er målrettet de sikrede institutioner, har været implementeret på alle de sikrede institutioner i Danmark siden 2008 og dette er den anden landsrapport. Ved at beskrive indsatser og processer bag de opnåede resultater, giver rapporten mulighed for, at dokumentationen kan omsættes til faglig udvikling og læring på kort og lang sigt.

For mig er det glædeligt at se, at vi med nærværende rapport står med et konkret redskab, der både belyser hvilke indsatser, der virker, og hvor der er plads til forbedringer i forhold til at sikre det bedste forløb for de unge, der anbringes på de sikrede institutioner. Rapporten viser blandt andet, at det på flere områder er lykkedes de sikrede institutioner at bidrage til at understøtte og motivere de unge til at forbedre deres sociale, materielle, kulturelle og personlige situation, således at de unge får bedre handlemuligheder efter anbringelsen. Samtidig peger rapporten på, at der er behov for et mere tværgående samarbejde mellem myndigheder, for at sikre en større kontinuitet i de unges liv før, under og efter anbringelsen. Især ses det, at en vellykket udslusning er af stor betydning for, at de unge holdes ude af kriminalitet efter anbringelsen, og det sætter store krav til de kommunale myndigheder, der har ansvaret for at understøtte de unge efter anbringelsen.

Det er mit håb, at resultaterne i rapporten bidrager til at skabe øget viden om effekterne af indsatsen på de sikrede institutioner, og at resultaterne anvendes i den fortsatte kvalitetsudvikling – til gavn for de unge på de sikrede institutioner.

Flemming Stenild

Formand for Danske Regioners Social- og psykiatriudvalg

Indholdsfortegnelse

1	INDLEDNING	1
1.1	Formål med denne rapport	1
1.2	Baggrund for SIP	1
1.3	Målgruppe og målformulering	2
1.4	Rapportens anonymitetsgrænse	5
2	SAMMENFATNING AF RESULTATER	6
2.1	Hvilke resultater leder vi efter?	6
2.2	Institutionernes profiler	6
2.3	De unges karakteristika og baggrund	6
2.4	Indsatser og mål på institutionerne	7
2.5	De unges udvikling under anbringelsen	8
2.6	Konklusion	12
3	INSTITUTIONSPROFILER	13
3.1	Bakkegården	13
3.2	Egely	13
3.3	Grenen	14
3.4	Koglen	15
3.5	Sølager	16
3.6	Sønderbro	16
3.7	Stevnsfortet	17
3.8	Delkonklusion	17
4	DE UNGES KARAKTERISTIKA OG BAGGRUND	19
4.1	Køn og alder	19
4.2	Etnicitet og familieforhold	19
4.3	Fysiske eller psykiske lidelser	22
4.4	Anbringelsesfakta	23
4.5	Delkonklusion	24
5	INDSATSER OG MÅL PÅ INSTITUTIONERNE	26
5.1	Samarbejde med anbringende kommuner	26
5.2	Modtagelsen	27
5.3	Almene kvalificerende indsatser	29
5.4	Behandlingsindsatser	33
5.5	Medbestemmelse og indflydelse	39
5.6	Delkonklusion	42
6	DE UNGES SITUATION VED ANBRINGELSENS START OG SLUTNING	44
6.1	Social adfærd og sociale ressourcer	45
6.1.1	Delkonklusion	56

6.2	Familiemæssige relationer	58
6.2.1	Delkonklusion	61
6.3	Fysisk og psykisk trivsel	62
6.3.1	Delkonklusion	73
6.4	Faglige kvalifikationer	75
6.4.1	Delkonklusion	84
6.5	Praktiske færdigheder	86
6.5.1	Delkonklusion	98
6.6	Misbrugsproblemer	99
6.6.1	Delkonklusion	101
6.7	Kriminel adfærd	102
6.7.1	Delkonklusion	102
7	HVAD PÅVIRKER DE UNGES UDVIKLING?	103
7.1	Social adfærd og sociale ressourcer	103
7.2	Familiemæssige relationer	104
7.3	Fysisk og psykisk trivsel	104
7.4	Faglige kvalifikationer	106
7.5	Praktiske færdigheder	107
7.6	Misbrugsproblemer	110
7.7	Kriminel adfærd	110
8	DE UNGES SITUATION EFTER UDSKRIVNING - RECIDIV	111
8.1	Tilbagefald til kriminalitet inden for et år	111
8.2	Delkonklusion	113
9	DANSK KVALITETSMODEL PÅ DET SOCIALE OMRÅDE	115
9.1	SIP som en del af Dansk kvalitetsmodel på det sociale område	115
10	DATAGRUNDLAG OG DESIGN	116
10.1	Datagrundlag og population	116
10.2	Dataindsamlingsdesignet	117
10.3	Indikatorer	117
10.4	Auditkoncept	120
10.5	Metode- og designovervejelser	120
11	REFERENCER	123
12	BILAG 1: SDQ-SKALAEN	124
13	BILAG 2: VURDERINGSSKEMA TIL AUDIT	127

1 Indledning

1.1 Formål med denne rapport

Formålet med at måle på indikatorerne i SIP er at skabe kvalitetsudvikling gennem gode eksempler. Ifølge en nyligt udgivet publikation fra KREVI¹, hvori der refereres til SIP, betyder gode indikatorer, "at det er lettere at måle forbedringer; at der bliver mulighed for at rapportere forbedringer overskueligt; og at det bliver lettere at arbejde med styring, måling og vurdering".

Denne rapport beskriver, hvad der sker i løbet af unges ophold på en sikret institution – både i forhold til, hvilke unge der kommer ind på institutionerne, hvilke mål og indsatser der bliver arbejdet med, og hvordan de unge udvikler sig. Gennem statistiske analyser af data undersøges det, hvad der har indflydelse på de unges udvikling i løbet af opholdet på institutionen.

Mens den første SIP-sikretrapport var et pilotstudie med begrænsede mængder af data til rådighed, er der denne gang et større datagrundlag, hvilket giver flere statistiske muligheder. Datagrundlaget har dog stadig en begrænset størrelse, og derfor har det ikke været muligt at gå så meget i dybden med analysen af data, som det ville være ønskeligt. Der er en forventning om, at når SIP i endnu højere grad er implementeret, vil datamængden øges, hvorved de ønskede analyser kan foretages. Resultaterne af, hvad der har indflydelse på de unges udvikling, skal således ses som isolerede resultater. Det betyder, at der ikke har været mulighed for at tage højde for, om indflydelsen fra ét forhold fortsat holder, når indflydelsen fra et andet forhold inddrages i analysen.

Sigtet med denne rapport er at bidrage til at skabe mere fælles viden om arbejdet med de unge på sikrede institutioner. Det er forhåbningen, at de sikrede institutioner og andre aktører, der er i berøring med de unge, kan bruge denne viden til at skabe forhold, der i fremtiden kan optimere de unges muligheder for at komme ud fra institutionerne til et liv uden kriminalitet. Samtidig er det forhåbningen, at de aktører, der har indflydelse på, hvordan de unges forhistorie har udviklet sig – altså de unges liv før anbringelsen – også læser rapporten og bider mærke i de baggrundsforhold, der ser ud til at påvirke de unges udvikling. Med en øget indsats tidligere i de unges liv, kan det måske i fremtiden blive muligt at begrænse antallet af unge, der bliver anbragt på en sikret institution.

1.2 Baggrund for SIP

De Sociale Indikatorprogrammer (SIP) tog sin begyndelse i 2004, da regionerne (amterne) traf beslutning om et fælles initiativ med henblik på at udvikle og gennemføre et dokumentationsprojekt på det sociale område i Danmark. Målgruppen for det første program var åbne døgninstitutioner for udadreagerende unge (SIP-åben). Siden er flere projekter kommet til.

¹ KREVI 2010.

Udgangspunktet for SIP er en ambition om at inddrage praksis, forvaltning og forskning i at skabe et bredt grundlag for dokumentation og evaluering af det sociale arbejde, som kan imødekomme væsentlige dele af disse aktørers forskellige informations- og dokumentationsbehov.

Dette indebærer, at SIP søger at tilvejebringe dokumentation, som

1. skaber viden om den virkningsfulde indsats, der kan medvirke et mere effektivt ressourceforbrug
2. er relevant for de sociale institutioner og bosteders kerneydelser og som kan omsættes i praksis og dermed styrke kvaliteten af det daglige sociale og socialpædagogiske arbejde
3. kan udpege tendenser i sammenhænge mellem sociale indsatser og deres resultater.

1.3 Målgruppe og målformulering

Målgruppe

Der er 7 sikrede døgninstitutioner for kriminelle unge i Danmark. Disse institutioner drives af 4 regioner og Københavns kommune. Institutionernes kapacitet varierer, hvilket er beskrevet i afsnittet Institutionsprofiler. Alle unge, som anbringes på en sikret institution såvel på en almindelig sikret afdeling som på en særligt sikret afdeling, er inkluderet i SIP-sikret. I denne rapport indgår data fra unge, der er blevet udskrevet fra institutionerne i perioden 01.08.2009-31.07.2010.

I henhold til Magtanvendelsesbekendtgørelsen (BKG nr. 1309 § 7), er grundlaget for anbringelsen, når

1. dette er absolut påkrævet for at afværge, at den unge skader sig selv eller andre, og faren herfor ikke på forsvarlig måde har kunnet afværges ved andre mere lempeligere forholdsregler, eller
2. det i en indledende iagttagelsesperiode er absolut påkrævet for at tilvejebringe et grundlag for den videre socialpædagogiske behandling, eller
3. det på baggrund af den indledende iagttagelsesperiode, jf. nr. 2, fastslås, at det er absolut påkrævet, at der iværksættes et længerevarende behandlingsforløb på en sikret afdeling, eller
4. opholdet træder i stedet for varetægtsfængsling, jf. retsplejelovens § 765, eller
5. opholdet er led i afsoning, jf. § 78, stk. 2, i lov om fuldbyrdelse af straf m.v., og betingelserne i nr. 1, 2 eller 3 er opfyldt eller
6. opholdet er led i en idømt foranstaltning, jf. straffelovens § 74 a, eller
7. der er tale om udlændinge under 15 år uden lovligt ophold i Danmark, jf. §§ 11-13.

Som det fremgår af de 7 anbringelseskriterier, kan der være tale om relativt forskellige formål med anbringelsen af unge på sikrede institutioner afhængigt af, hvilket kriterium den unge anbringes på. Den formelle afgrænsning af indsatsen på sikrede institutioner skal derfor ikke forstås sådan, at betingelserne for indsatsen er ensartede på tværs af de anbragte unge eller, at institutionerne modtager en homogen gruppe af unge med ensar-

tede problemstillinger og anbringelsesformål.² De særlig sikrede afdelinger må således forventes at have unge anbragt ud fra mere belastede kriterier.

Mål for indsatsen

I praksis befinder indsatsen på en sikret institution sig i et spændingsfelt mellem på den ene side at varetage en strafferetlig funktion gennem *fastholdelse* af den unge og på den anden side at *hjælpe* den unge gennem en socialpædagogisk indsats eller ved at udrede betingelserne for, at en sådan kan gennemføres. Frihedsberøvelsen kan fra institutionernes synspunkt både have negative virkninger for den enkelte unge og positive virkninger i forhold til at skabe grundlaget for hjælp. Hvordan institutionerne imødekommer dette spændingsfelt er op til dem selv – men både fastholdelsen og hjælpen anses som værende grundstenene i indsatsens formål.

Målformuleringen for SIP-sikret er som følge heraf opbygget af 5 forskellige målsætninger med anbringelsen. De 5 på hinanden følgende målsætninger skal forstås således, at mål 1 er et minimumsmål, hvorefter målsætninger bliver mere og mere ambitiøse. Mål 5 anses således som det optimale mål. Der er ikke på forhånd opsat en antagelse om, hvornår og for hvem, de forskellige mål kan opnås. Målformuleringen lægger således op til, at forskellige mål kan opnås for forskellige unge.

Målformuleringen er som følgende:

Målet med indsatsen anbringelse på sikret institution er at forebygge (afværge), at den situation, en ung befinder sig i, får risikable sociale, kulturelle, materielle og personlige konsekvenser for den unge selv eller den unges omverden, ved i indsatsen at fastholde og yde hjælp til den unge. Målet med indsatsen er mere præcist at:

1. Sikre at den unge ikke skades, skader sig selv eller skader andre herunder begår ny kriminalitet
2. Give den unge mulighed for at praktisere et hverdagsliv, der understøtter den unges sociale, materielle, kulturelle og personlige udvikling
3. Få et kendskab til den unges behov og situation og - såfremt det skønnes nødvendigt - opstille mål for, hvordan man på institutionen kan bidrage til at påbegynde en proces i retning af en forbedring af den unges sociale, kulturelle, materielle og personlige situation
4. At påbegynde en forbedring af den unges sociale, kulturelle, materielle og personlige situation
5. At skabe en forbedring af den unges sociale, kulturelle, materielle og personlige situation, således at den unge har bedre handlemuligheder ved anbringelsens afslutning set i forhold til den situation, den unge befandt sig i ved anbringelsen

For pkt. 3-5 desuden:

At skabe et grundlag for udslusning og/eller en eventuel efterfølgende og mere langvarig indsats ved at hjælpe, forberede og motivere den unge til at forbedre sin sociale, materielle, kulturelle og personlige situation og – såfremt det er aktuelt - at indgå i en efterfølgende indsats.”³

² Nissen 2007, s. 11.

³ Nissen 2007, s. 18-19.

Målformuleringen tager således højde for, at en anbringelse på en sikret institution ikke kan forventes at være en garanti for, at den enkelte unge ikke begår ny kriminalitet efter anbringelsen. Da de unge er anbragt under særlige rammer og ofte i kortere perioder, kan man f.eks. ikke hindre, at den unge vender tilbage til et problematisk eller kriminalitetsfremmende miljø. Det betyder på den ene side, at man højst kan tale om, at der er en *sandsynlighed* for, at indsatsen udgør et virksomt *element i en proces*. På den anden side betyder det også, at såfremt der sker en forbedring af den unges situation på sigt f.eks. i form af aftagende risikabel adfærd, så kan man også højst tale om, at der er en sandsynlighed for, at indsatsen har bidraget til det og kun under forudsætning af, at der i indsatsen successivt er påbegyndt eller skabt en egentlig forbedring af den unges situation.⁴

Evalueringsspørgsmålet

Med afsæt i ovenstående blev evalueringsspørgsmålet formuleret som følgende:

”Under hvilke betingelser og på hvilke områder kan indsatsen overfor en ung anbragt på en sikret institution via fastholdelse og hjælp bidrage til at understøtte, påbegynde eller skabe en successiv forbedring af den unges sociale, materielle, kulturelle og personlige situation (jf. målformuleringen), således at den unge opnår bedre handlemuligheder set i forhold til den situation, den unge befandt sig i ved anbringelsen?”

Det undersøges,

1. hvorvidt den unge begår kriminalitet
2. hvorvidt den unge opnår muligheder for at praktisere et hverdagsliv, der understøtter en positiv udvikling hos den unge inden for følgende resultatmål:
 - a. Social adfærd og sociale ressourcer
 - b. Familiemæssige relationer
 - c. Fysisk og psykisk trivsel
 - d. Faglige kvalifikationer
 - e. Praktiske færdigheder
 - f. Misbrugsproblemer
 - g. Kriminel adfærd

Rapporten beskriver de udvalgte indikatorer på landsplan samt institutionsniveau, hvor det er muligt, for derefter at undersøge sammenhænge i datamaterialet. Det vil sige, sammenhænge mellem de unges udvikling i løbet af anbringelsen, de unges baggrund, de faglige indsatser og forholdene på institutionerne. Hermed indskrives SIP sig i den teoretiske tilgang kaldet virkningsevaluering, hvor fokus ligger på forklaringer af opnåede resultater og synliggørelse af konteksten. På den måde er det formålet med SIP-sikret at skabe mere viden om, hvad der ser ud til at påvirke institutionernes arbejde og muligheder for at hjælpe og udvikle de unge i løbet af de ofte meget korte ophold.

Den statistiske vidensproduktion vil blive fulgt op via afholdelse af audit. Dette sker med henblik på at skabe nuancerede billeder af sammenhænge mellem indsatser og de unges udvikling. Audit vil endvidere medvirke til at kvalitetssikre rapportens resultater.

⁴ Ibid.

1.4 Rapportens anonymitetsgrænse

Nogle af de indsamlede oplysninger i SIP-sikret er af meget personlig karakter for de unge, og derfor er det vigtigt, at de unge kan stole på, at de ikke bliver hængt ud i rapporten som enkeltpersoner. Det ligger fint i tråd med, at SIP-sikretrappen – som beskrevet ovenfor – fokuserer på aggregerede oplysninger, der kan skabe fælles viden på de sikrede institutioner. For at sikre, at det ikke er muligt at genkende enkeltpersoner, har vi været nødt til at sætte en anonymitetsgrænse på 5 personer. Det vil sige, at vi kun afslører den enkelte institutions tal, hvis der er data for mindst 5 unge.

Tabel 1 nedenfor viser, hvor mange besvarelser hver institution har indsendt til SIP-sekretariatet for de forskellige typer af skemaer. Benævnelserne i venstre kolonne henviser til de forskellige typer af skemaer, som de fire forskellige persongrupper skal udfylde ved henholdsvis indskrivning og udskrivning (skemaet 'Kort anbringelse' er til socialrådgiveren).

Som det fremgår af Tabel 1, er der ikke data fra særligt mange unge på Stevnstortet. For at sikre anonymiteten for Stevnstortets unge har det derfor været nødvendigt at undlade at fremstille data fra Stevnstortet i de tilfælde, hvor der kun har været data for mindre end 5 unge. Det vil sige, at Stevnstortet i disse tilfælde ikke indgår i de opgørelser, hvor der både fremgår tal for hver institution og institutionerne samlet, da man ellers ville kunne regne Stevnstortets tal ud.

Region Sjælland og Stevnstortet er indforstået med denne beslutning.

Tabel 1. Oversigt over de forskellige skemabesvarelser fra institutionerne⁵

Besvarelser i data	Hele landet	Egely	Koglen	Stevnstortet	Grenen	Sønderbro	Sølager	Bakkegården
Socialrådgiver ind	315	68	36	3	37	58	45	68
Lærer ind	268	65	31	4	37	43	33	55
Kontaktpædagog ind	268	68	34	4	37	41	25	59
Ung ind	245	48	32	5	28	41	34	57
Socialrådgiver ud	278	69	28	3	38	40	44	56
Lærer ud	228	64	32	3	33	29	19	48
Kontaktpædagog ud	250	70	29	3	33	34	22	59
Ung ud	162	29	24	2	25	18	20	44
Kort anbringelse	70	5	6	1	5	20	4	29

⁵ Betegnelsen kontaktperson anvendes ikke på alle institutioner. Her anvendes i stedet betegnelsen pædagog.

2 Sammenfatning af resultater

2.1 Hvilke resultater leder vi efter?

SIP-sikret har til formål at evaluere de sikrede institutioners indsatser ud fra målformuleringen for institutionernes virke, som fremgår af indledningsafsnittet. Som målformuleringen viser, er der lagt en gradbøjning ind i sigtet med arbejdet på de sikrede institutioner. Det er altså ikke forventningen, at et ophold på en sikret institution nødvendigvis kan helbrede den unges problemer på alle områder (socialt, kulturelt, materielt og personligt). Opholdet kan forhåbentlig sætte en positiv udvikling i gang – og hvis det er muligt – opnå forbedringer inden for de i målformuleringen nævnte områder. Med det in mente vil dette afsnit sammenfatte rapportens resultater.

2.2 Institutionernes profiler

De 7 sikrede institutioner er placerede forskellige steder i Danmark beliggende i Jylland (2), på Fyn (1), på Sjælland (3) og i København (1). Institutionerne er ikke alle oprindeligt opført med henblik på de funktioner de varetager i dag, men har varetaget forskellige funktioner i regi af hospitaler, fængsler, døgninstitutioner mv. Dette har bl.a. medført, at der er stor forskel på størrelser, placering i land/by, øst kontra vest Danmark, organisering og metodik. Denne forskel afspejler sig i forskellig praksis, hvad angår struktur og regler i hverdagen. Ligeledes er der også stor forskel på, om institutionerne både har almindelig sikrede afdelinger og/eller særlig sikrede afdelinger, idet sidstnævnte er for anbragte unge med særlig farlig adfærd. Undersøgelingsgruppens risikofaktorer er derfor forskellige, og dermed er institutionernes udgangspunkt for at skabe udvikling også forskellig.

I analysen af data har vi foretaget statistiske analyser af, om der er forskel på institutionernes resultater. De statistiske institutionsmæssige forskelle vil fremgå i forbindelse med de 7 resultatmål i afsnittet om De unges udvikling under anbringelsen.

2.3 De unges karakteristika og baggrund

De unge fra de sikrede afdelinger er i reglen mellem 15 – 17 år, og der er en stærk overvægt af drenge på institutionerne. Sammenlignet med befolkningen som helhed har en relativt stor andel af de unge anden etnisk herkomst end dansk. Unge med danske forældre udgør dog den største gruppe (35 %), mens unge med mellemøstlige eller afrikanske forældre udgør henholdsvis 29 % og 18 %. Omkring en tredjedel af de unge har forældre, der er flygtninge. 15 % af undersøgelingsgruppen har en psykisk lidelse, mens stort set ingen af de unge har problemer med det fysiske helbred.

Undersøgelingsgruppen er endvidere karakteriseret ved i nogen grad at have et forholdsvis sårbart eller problematisk familienetværk. 40 % af mødrene til de unge er således marginaliseret i forhold til arbejdsmarkedet, mens omkring en tredjedel af fædrene er uden for arbejdsmarkedet. I vurderingen af de nærmeste familiemedlemmers sociale eller personlige problemer er kriminalitet angivet som det hyppigst forekommende problem hos familiedlemmerne.

Den altovervejende del (81 %) af undersøgelsesgruppen er anbragt som følge af vare-tægtssurrogat for et kriminelt forhold. Institutionerne har på landsplan en gennemsnitlig anbringelsestid på 76 dage, som spænder fra et gennemsnit på 59 dage på Sønderbro til 117 dage hos Stevnstortet. 55 % af de unge har op til anbringelsen boet hos sin(e) forældre, mens 23 % kommer direkte fra en anbringelse på en døgninstitution/opholdssted.

2.4 Indsatser og mål på institutionerne

Samarbejdet med den anbringende kommune

I forhold til samarbejdet med den kommunale sagsbehandler vurderer 57% af socialrådgiverne på anbringelsesstederne, at der eksisterer et tilfredsstillende samarbejde med den kommunale sagsbehandler. 78% finder ligeledes kvaliteten af handleplanen tilfredsstillende.

Modtagelsen

Modtagelsen af de unge på institutionen opleves samlet af både personale og de unge som meget positiv, og der er således et godt udgangspunkt for at opbygge gode relationer og tillid mellem den unge og personalet.

Mål og indsatser

Overordnet set er det inden for områderne Almindelig daglig læring og Social udvikling og adfærd, at der oftest bliver opstillet mål, gennemført indsatser samtidig med, at målene oftest også vurderes som opfyldte. Derimod opstilles der færrest mål, gennemføres færrest indsatser og opnås færrest af de opstillede mål inden for områderne Psykiske og psykiatriske problemer og Misbrug.

Indflydelse

Kontaktpersonerne vurderer, at den unge har mindst indflydelse på indholdet i deres individuelle pædagogiske plan, men mest indflydelse på, hvordan deres fritid bruges. De sikrede institutioner imellem er der størst forskel i angivelsen af, om kontaktpersonen vurderer, at den unge har haft indflydelse i forhold til hverdagens program. De unge selv vurderer i langt overvejende grad, at de har haft medindflydelse på deres hverdag.

Indsatsernes betydning for de unges udvikling er beskrevet i det følgende vedr. opfyldelsen af de 7 resultatmål. I vurderingen af indsatsens betydning for den unges udvikling er det nødvendigt at være opmærksom på, at kontrollerede undersøgelser vurderer, at anbringelse i sig selv har betydning for børn og unges udviklingsmuligheder. Det vil sige, at det at blive anbragt på en sikret institution kan have en selvstændig betydning for den unges udvikling, uanset det socialfaglige indhold i anbringelsen.⁶ Ligeledes er der tale om tovejsanalyser, hvor det ikke er muligt at kontrollere for, om indflydelsen fra ét forhold forsvinder, når der tages et andet forhold med i analysen.

⁶ Nissen 2007.

2.5 De unges udvikling under anbringelsen

I det følgende fremstilles de unges udvikling set i forhold til de 7 opstillede resultatområder.

Udvikling i de unges sociale adfærd og sociale ressourcer

I SIP-Sikret anvendes 4 indikatorer på den unges sociale adfærd og ressourcer: Prosocial adfærd (SDQ-score⁷), adfærdsproblemer (SDQ-score), kammeratskabsproblemer (SDQ-score) samt fritidsaktiviteter.

Kontaktpersonerne vurderer, at de unge overvejende udvikler sig positivt i løbet af opholdet i forhold til deres prosociale adfærd og kammeratskabsproblemer. 36% af de unge vurderes til at have forværret den prosociale adfærd og 37% har forværret kammeratskabsproblemerne. Flest unge oplever en forværring i deres adfærdsproblemer, og det er inden for dette SDQ-område, at færrest unge vurderes til at have forbedret sig. Der er dog tale om en positiv udvikling, når det handler om de unges deltagelse i fritidsinteresser. De unge øger deltagelsen i fritidstilbud, og dermed i det sociale liv på institutionerne, i løbet af opholdet. Generelt må man konkludere, at de unges sociale adfærd og sociale ressourcer udvikler sig i forskellige retninger i løbet af opholdet.

De statistiske analyser viser, at der er flere indsatser, der ser ud til at påvirke de unges udvikling af deres sociale adfærd og sociale ressourcer. Det fremgår således, at de unge har forbedret deres prosociale adfærd, hvis de i høj grad har fået en indsats med fokus på at styrke den unges evne til mestring. Blandt de unge, der ved indskrivningstidspunktet har en diagnosticeret lidelse, igangsættes der en positiv udvikling for omkring halvdelen af de unge trods den generelle tilbagegang på dette SDQ-område. For unge, der på indskrivningstidspunktet svarer, at de har et misbrugsproblem, går udviklingen den modsatte vej. Der er derfor også negative sammenhænge mellem indsatser og de unges udvikling. De unge, hvis adfærdsproblemer forværres under opholdet, har ofte fået en indsats med fokus på at øge den unges empatiske evner. Denne "negative" sammenhæng viser sig også i forhold til de unges kammeratskabsproblemer.

I forhold til de unges udvikling i prosocial adfærd viser der sig endvidere signifikante forskelle på institutionerne. Det er især blandt de unge på Grenen og koglen, at der har været en positiv udvikling, mens der blandt de unge på Sønderbro ses en forværring.

Udvikling i de unges familiemæssige relationer

Analyserne vedr. de familiemæssige relationer baserer sig på indikatorer vedr.: De unges forhold til familien og evt. støtte i forbindelse med anbringelsen.

De unges forhold til deres familie ændrer sig på landsplan kun lidt under opholdet på de sikrede institutioner. Lidt flere unge er positive over for deres mødre ved udskrivning end ved indskrivning, mens tendensen er den modsatte for de unges fædre. Generelt set svarer de unge, at de har det bedste forhold til deres mødre og søskende. Herefter kommer fæ-

⁷ SDQ står for Strengths and Difficulties Questionnaire og er et standardiseret måleinstrument. SDQ er et psyko-metrisk redskab til at screene den unges sociale adfærd og psykiske trivsel. Se bilag 1 for en nærmere beskrivelse af SDQ.

rene og andre familiemedlemmer. Dette billede afspejles også i de unges svar på, om de oplever støtte fra deres familiemedlemmer. Både ved ind- og udskrivning er mødrene igen topscorer. Dernæst oplever de unge mest støtte fra – i rækkefølge – søskende, fædrene og andre familiemedlemmer.

At være anbragt på en sikret institution ser således ikke ud til at gøre den store forskel for denne gruppe af unges relationer til deres familie.

Udvikling i de unges fysiske og psykiske trivsel

Der anvendes følgende indikatorer til afdækning af udviklingen af fysisk og psykisk trivsel: Oplevelsen af helbredet, opgørelse over helbredsproblemer, Bekymring over helbredet, emotionelle problemer (SDQ-score), hyperaktivitet (SDQ-score).

Samlet set tyder udviklingen i de unges fysiske og psykiske trivsel på, at de unge er blevet mere opmærksomme på deres fysiske helbred under opholdet. De unges udvikling i forhold til emotionelle problemer og hyperaktivitet i løbet af anbringelsen går i begge retninger (begge dele SDQ-områder). Der er en mindre overvægt af unge, der oplever en negativ udvikling – især i forhold til hyperaktivitet. Resultatet af dette område skal dog ses i forhold til, at mange unge i udgangspunktet er karakteriseret ved at lægge inden for normalområdet.

Det har indflydelse på denne udvikling, hvilke indsatser de unge modtager. De statistiske analyser viser, at de unge, der oplever færre helbredsproblemer ved udskrivning end ved indskrivning, typisk har fået en indsats med fokus på kost og sundhedsvejledning. Samme positive udvikling gør sig gældende, når de unge får samtaler med en psykolog eller psykiater i relation til deres misbrug. Og i det hele taget opnås en positiv udvikling, når de unge får indsatser i forhold til deres misbrug.

Der viser sig endvidere signifikante institutionelle forskelle på udviklingen i de unges bekymring for deres helbred. Der ses en voksende bekymring for helbredet ved anbringelsens afslutning på institutionerne Sølager (47%), Grenen (43%) og Egely (38%). Det er dog især på Egely, at der også sker en forbedring i retning af, at de unge er blevet mindre bekymrede i løbet af opholdet.

Udvikling i de unges faglige kvalifikationer

Der anvendes følgende indikatorer til afdækning af udviklingen af de unges faglige kvalifikationer: Beskæftigelse forud for anbringelsen, tidligere skoleoplevelser, forbedringer i fag, afgangsprøver, værkstedsdeltagelse.

Unge på sikrede institutioner har generelt ikke de bedste faglige kvalifikationer, men denne rapportes undersøgelsesgrundlag tilkendegiver, i måske overraskende grad, at en del af dem tidligere har haft positive oplevelser i skolen. En del unge oplever faglige forbedringer i skolefag under opholdet. Analyserne viser, at danskundervisning under anbringelsen har betydning for de unges faglige udvikling. De unge, der har oplevet en forbedring i skolen under anbringelsen, er i høj grad blevet undervist i dansk. De sproglige danskundskaber har også betydning. Data viser, at jo bedre de unge er til at tale og forstå dansk, jo større er sandsynligheden for, at de unge har et planlagt skoleforløb efter udskrivning. Værkstedsdeltagelsen har for flere typer af værkstedstilbud været meget tilfredsstillende for mange

unge. For træværksted, metalværksted, kreativt værksted og musikrum er der meget positive tilkendegivelser om de unges deltagelse fra lærerne. En del unge har under opholdet fået særlig interesse for bestemte typer af værksted.

Et meget stort flertal af de unge er ved opholdets afslutning endda meget positive over for at komme i gang med skole, uddannelse eller job, mens alene en tredjedel af de unge har planlagt et skole- eller uddannelsesforløb efter udskrivningen. Auditpanelet forklarede dette faktum ud fra, at tidsrummet mellem løsladelse og optag på uddannelser ofte er langt. Det betyder, at den unge ikke kommer i gang umiddelbart efter anbringelsen, idet der ikke er taget højde for dette i de kommunale handleplaner. Der efterlyses en opfølgende voksenstøtte og mere sammenhæng i forløbene fra tiden før anbringelse til efter udskrivning.

Det har også betydning, hvilke indsatser de unge har fået. De unge, der har fået indsatser i forhold til psykiske eller psykiatriske problemer har i mindre grad et planlagt skoleforløb efter anbringelsen end unge, der ikke har fået denne type indsatser. Derudover har den unges indstilling til anbringelsen betydning for, hvad der sker efter anbringelsen. I jo højere grad den unge har været indforstået med anbringelsen, jo oftere er de indskrevet i et skoleforløb ved anbringelsens afslutning. Data viser endvidere, at unge med to danske forældre typisk ikke har intentioner om skole eller uddannelse. Ligeledes viser data en tendens til, at de unge i højere grad har intentioner om job efter anbringelsen, når der er udarbejdet elevplaner.

I forhold til udviklingen i de unges faglige kvalifikationer viser der sig endvidere signifikante forskelle på institutionerne. Det er især de unge på Grenen, der udvikler sig positivt, ligesom de unge på Egely også udvikler sig positivt – dog ikke i så udtalt grad som Grenen. Data viser også, at det især er blandt de unge på Sønderbro, Sølager og Bakkegården, at der ikke opleves forbedringer i skolen i løbet af opholdet.

Udvikling i de unges praktiske færdigheder

Analyserne vedr. Praktiske færdigheder baserer sig på indikatorer vedr.: Opretholdelse af døgnrytme, selv stå op om morgenen, personlig hygiejne, overholdelse af mødetidspunkter, vaske tøj, deltagelse i madlavning, følge dagens program samt rengøring.

Overordnet viser der sig et billede af, at et stort flertal af de unge har gode eller nogenlunde praktiske færdigheder allerede ved indskrivningstidspunktet – især inden for områder, som har med de unges egen fysiske fremtræden at gøre. Den største udvikling sker i forhold til tøjvask. Her forbedrer de unge sig meget under opholdet. Deltagelse i madlavning er det område, hvor de unges færdigheder vurderes dårligst.

Data viser, at det har betydning for de unges praktiske færdigheder, om de får en indsats med fokus på dialog om den unges værdier og normer. Hvis de unge har fået en sådan indsats, forbedrer de deres døgnrytme, overholdelse af mødetidspunkter og evne til at følge dagens program – Især unge, hvis familie er karakteriseret ved at have sociale problemer, forbedrer disse områder. Derudover bliver de unge, der har fået en indsats med henblik på at give forståelse af hverdagslivets rutiner, bedre til selv at stå op om morgenen. Endelig viser data, at der typisk ses en forbedring i de unges evne til at sørge for den personlige hygiejne, jo større indflydelse de unge har haft på valget af aktiviteter under anbringelsen.

Analyserne viser, med statistisk sikkerhed, at der er forskelle i institutionernes resultater på følgende områder relateret til Praktiske færdigheder. Der er blandt mange unge på Koglen, Grenen, Sølager og Bakkegården sket en forbedring af de unges døgnrytme. Sammenlignet med de andre institutioner vurderes de unge på Sønderbro til at have forværret deres døgnrytme. I forhold til at udvikle de unges evne til selv at stå op om morgenen er der sket en positiv udvikling hos de unge på Grenen, Sølager og Bakkegården. De unge på Sønderbro vurderes samlet set til at være blevet dårligere til at stå op om morgenen. Forbedringer af de unges overholdelse af mødetidspunkter ses især blandt de unge på Bakkegården, mens vurderingerne af de unges udvikling ofte går i den modsatte retning blandt de unge på Sønderbro. Data viser desuden, at deltagelsen i madlavning hos de unge på Bakkegården forbedres, mens de unges deltagelse i madlavning på Sølager forværres. Der er endelig en tendens til, at de unge på Bakkegården udvikler sig positivt i forhold til at følge dagens program. Sønderbro oplever en forværring af de unges evne til at følge dagens program under anbringelsen.

Udvikling i de unges misbrugsproblemer

En stor del af de unge på sikrede institutioner har jævnligt drukket alkohol eller røget hash forud for opholdet på institutionen. I løbet af opholdet er det ikke tilladt for de unge hverken at drikke alkohol, ryge hash eller tage andre former for euforiserende stoffer. Alligevel svarer en meget lille andel af de unge, at de drukket og røget hash⁸ under opholdet, hvilket dog er udtryk for en betydelig reducere set i forhold til indskrivningstidspunktet.

Kan anbringelsen få de unge ud af kriminalitet?

85 % af de unge er positive eller meget positive over for virkningen af institutionsopholdet til at hjælpe dem ud af kriminalitet. En fjerdedel er lidt mindre positive, men dog stadig positive. Et stort flertal af de unge giver altså institutionerne gode karakterer i forhold til at hjælpe dem ud af kriminalitet.

I SIP-sikret undersøges det ligeledes, om de unge, der tidligere har været anbragt og indgået i SIP, har begået kriminalitet efter anbringelsens ophør⁹. På landsplan viser data, at 20 unge ud af 110 (18%) ikke har begået nogen form for kriminalitet siden anbringelsens ophør. Af de 110 unge har omkring halvdelen begået mindre alvorlige former for kriminalitet. Der er i så fald tale om en bøde, tiltalefrafald eller en social foranstaltning. Lidt mindre end en tredjedel har begået alvorlige kriminelle handlinger i form af forhold, som medfører fængselsstraf eller ungdomssanktion. Langt størstedelen af de unge, som har begået alvorlig kriminalitet har kun gjort dette én gang efter udskrivning fra en sikret institution. Billedet er mere spredt, når der er tale om mindre alvorlige forbrydelser. Her har langt størstedelen begået fra 1 – 4 forbrydelser siden anbringelsens ophør.

Auditpanelet vurderer, at det har afgørende betydning, at de unge efter udskrivning ofte vender tilbage til samme miljø, og ofte uden planer om et arbejde/uddannelse eller fritidsaktiviteter. De kommunale hjælpeforanstaltninger, efter udskrivning fra en sikret institution, er ikke tilstrækkelige til at kunne hjælpe den unge og dennes familie.

⁸ 40 ud af 146 unge har angivet, at de har haft et hashforbrug under anbringelsen. Heraf har 15 haft et hashforbrug mindst 1 gang om ugen og op til hver dag.

⁹ Det vil sige, at denne rapport indeholder en undersøgelse af recidiv blandt de unge, der blev udskrevet fra de sikrede institutioner i perioden 01.08.2008–31.07.2009.

2.6 Konklusion

I henhold til målformuleringen for arbejdet på de sikrede institutioner kan det konkluderes, at de sikrede institutioner for flere af de udvalgte resultatindikatorer igangsætter en positiv udvikling for en god del af de unge. Data har vist, at det på flere områder er lykkedes de sikrede institutioner at bidrage til at understøtte, påbegynde og motivere de unge til at forbedre deres sociale, materielle, kulturelle og personlige situation, således at de unge får bedre handlemuligheder efter anbringelsen. Institutionerne har således skabt et grundlag for udslusning af en god del af de unge via deres kendskab til de unges behov og situation, samt påbegyndt en proces i retning af forbedring af de unges færdigheder i forhold til at praktisere et hverdagsliv, som er en del af målformuleringen i SIP. Indenfor SDQ-områderne adfærdsproblemer og hyperaktivitet har der ikke været en gunstig udvikling.

Opfølgningen på undersøgelsesgruppen fra 2008 – 2009 har endvidere vist, at 20 ud af 110 unge (svarende til 18%) har holdt sig helt ude af kriminalitet. Det tyder på, at det er vigtigt at følge indsatsen på de sikrede institutioner op med et forløb, som kan støtte de unge i at få et liv uden kriminalitet.

Opmærksomhedspunkter

Langt fra alle resultater kan tilskrives institutionernes virke. De områder, hvor rapportens resultater peger på et forbedringspotentiale vil derfor både være rettet mod interne og eksterne faktorer i en anbringelse.

De interne faktorer belyser de områder, hvor de sikrede institutioner internt kan arbejde med at skabe en positiv udvikling for de unge. Der vil som opfølgning på rapporten blive arbejdet med disse faktorer som en del af SIP-forløbet. Det handler både om at lære af "better practice" på tværs af institutionerne, samt at give institutionerne rum til internt at tilrettelægge egen kvalitetsudvikling.

De eksterne faktorer med betydning for anbringelsen retter sig i høj grad mod de kommunale myndigheder. Nedenstående temaer er fremhævet i forbindelse med rapportens resultater:

- Rapporten har vist, at en grundig udredning forud for anbringelsen kan give et godt informationsgrundlag om den unge, således at der hurtigt kan igangsættes et forløb tilpasset den enkelte unge.
- Auditpanelet ser store muligheder i at skabe en større sammenhæng i de unges liv og dermed mellem de sikrede afdelingers arbejde og gadeplansarbejdet samt på tværs af anbringelser. Det vurderes dermed, at en mere synlig kontinuitet i forløbene fra tiden før anbringelse til efter anbringelsen vil kunne fremme arbejdet med de unge.
- 85% af de unge er positive overfor virkningen af institutionsopholdet til at hjælpe dem ud af kriminalitet. Alligevel viser recidiv, at 82% har begået en eller anden form for kriminalitet siden anbringelsens afslutning. Vellykket udslusning fra de sikrede institutioner forudsætter derfor et stort forberedelsesarbejde hos de kommunale myndigheder med henblik på at iværksætte de tilstrækkelige hjælpeforanstaltninger efter anbringelsen. I den forbindelse efterlyses der eksempelvis en opfølgende voksenstøtte og muligheden for påbegyndelse af job eller skoleforløb umiddelbart efter anbringelsen.

3 Institutionsprofiler

I det følgende fremstilles hver af de sikrede institutioner ud fra en kort beskrivelse af særligt relevante dimensioner af de kontekstuelle forhold i indsatsen på de sikrede afdelinger. Disse knytter sig til de sikrede institutioners organisatoriske og faglige rammer, herunder normering, økonomi, fysiske rammer, personaleforhold og metodisk forankring.¹⁰ Beskrivelserne fokuserer dermed på forhold, som kan have en betydning for hvilke mål der kan opnås.

3.1 Bakkegården

Bakkegården er en døgninstitution som består af 4 sikrede afdelinger og åbne foranstaltninger for unge i alderen 12 – 19 år. Der er 19 sikrede pladser fordelt på de 4 afdelinger. Taksten for pladserne udgør 6903 kr. pr. døgn.

Den sikrede institution Bakkegården ligger ca. 3 km. fra Nykøbing Sj. Station i nærheden af skov, fjord og strand. Bakkegårdens sikrede del er indrettet i bygninger, som tidligere har hørt til Psykiatrihospitalet i Nykøbing. Inden opstart af institutionen blev bygningerne gennemgribende renoveret. Institutionen er sikret med højt hegn, tremmer og overvågningskameraer. Tre af afdelingerne har hver fem værelser med eget bad og toilet, mens den fjerde afdeling har fire pladser med fælles bad og toilet. Afdelingerne har hver sit køkken, vaskerum, opholdsstue, træningsrum, kontor, hobbyværksted og skolestue. Institutionen har to værksteder (træ og metal), som ligger i en separat bygning på området. Afdelingerne kan disponere over udendørsarealer med mulighed for boldspil, grill, solbadning mv.

Bakkegårdens indsats bygger på værdier som anerkendelse, ligeværd, omsorg, trykthed, social integration og medbestemmelse. De unge betragtes som mennesker i udvikling. Der gives klare signaler om, at det er personalet, der sætter normer og grænser. Bakkegården bekender sig ikke til en socialfaglig metode, men arbejder bl.a. med relationsbaseret pædagogik og selvpsykologien, der bygger på udvikling gennem relationer og i samspil med andre. Med udgangspunkt i observationer og faglig refleksion udarbejdes den pædagogiske plan.

Medarbejdergruppen omfatter pædagoger, pædagogstuderende, faglærere, lærere, socialrådgiver, psykolog, administration og en række medarbejdere med forskellige uddannelsesbaggrunde. De 4 sikrede afdelinger har en medarbejderstab på 93 ansatte.

3.2 Egely

Egely er en døgninstitution med både sikrede og særligt sikrede pladser for unge hovedsagelig mellem 14 – 18 år. Der er 25 pladser fordelt på 4 sikrede afdelinger og én særlig sikret afdeling. Taksten for førstnævnte pladser udgør 5528 kr., mens taksten for den særligt sikrede afdeling er 6987 kr. pr. døgn.

De sikrede afdelinger

¹⁰ Beskrivelserne er indhentet fra Servicestyrelsens Tilbudsportal samt institutionernes egne hjemmesider.

Ungdomsinstitutionen er opført i 2004 og ligger i landlige omgivelser vest for Nr. Åby. Byggeriet er moderne og tidssvarende og er opført med særlig hensyntagen til, at det skal kunne fungere som anbringelsessted for unge. Uden for afdelingerne og inden for den 5 meter høje ringmur er der græsarealer, og der er adgang til udendørsområdet under observation. Der er ligeledes en hal, musiklokale og en basket- og fodboldbane. Ved indgangen til institutionen er der indslusningsareal og der er overvågnings- og sikringsystemer. Værelserne er hensigtsmæssigt indrettet med fast inventar, seng, bord, stol, hylde og op-hængt TV med et afgrænset antal kanaler. Alle har eget bad og toilet. Fællesarealer og gangarealer er placeret rundt om en lille lukket gård. Fællesarealerne er lyse og køkkenet rummeligt.

Den særligt sikrede afdeling

Den særligt sikrede afdeling ligger som en selvstændig bygning på samme matrikel som Ungdomsinstitutionen Egelys administrationsbygninger og de almindeligt sikrede afdelinger. Institutionen blev færdiggjort i 2005 og blev taget i brug som sidste del af projektet. Bygningen er projekteret og opført med særlig fokus på, at den skal kunne fungere som anbringelsessted for unge, der har udvist så ekstrem udadreagerende adfærd, at de ikke har kunnet rummes på de almindeligt sikrede institutioner. Afdelingen har plads til fem unge, som alle bor på eget værelse med bad og toilet. Der er køkken, spise-/opholdsrum, tv-stue, værksteder, skolestue med pc uden internetadgang, bordtennisrum, motionslokale, tøjvaskerum mv.

Egely har udarbejdet et overordnet behandlingskoncept som gælder for alle afdelinger. Konceptet beskriver, at behandling lader sig analysere og beskrive på 4 niveauer:

1. Behandling på et filosofisk plan
2. Behandling på et strategisk plan
3. Behandling på et metodisk plan
4. Behandling på et teknisk plan.

Den overordnede behandling tager udgangspunkt i begreber knyttet til psykodynamiske og humanistiske/eksistentielle tænkning. Personalet arbejder med relationspædagogiske teknikker som grundsten. Det daglige målarbejde omkring den enkelte beboer er beskrevet ud fra en metode, der hedder behandlingslog, der indeholder en række delmål.

Hovedparten af medarbejdergruppen er pædagogisk personale, og herudover er der ansat lærere, socialrådgivere, psykologer samt praktisk og administrativt personale. De 5 sikrede afdelinger har en medarbejderstab på 87 ansatte.

3.3 Grenen

Grenen er en døgninstitution med særligt sikrede, sikrede og åbne døgnafdelinger for 39 12-17-årige unge. Heraf er de 20 pladser på sikrede og særligt sikrede afdelinger. Taksterne for ophold på Grenen varierer alt efter hvilken afdeling, der er tale om. For Grenen-Dalstrup, de almindelige sikrede pladser, er døgnprisen kr. 6109, mens taksten for Grenen-Grenaa's almindelige sikrede pladser er kr. 6024. Taksten for opholdene på de særligt sikrede afdelinger er fastsat til 6771 pr. døgn.

Institutionen består samlet set af syv afdelinger, hvoraf der er 1 sikret afdeling beliggende i Grenaa, to særligt sikrede afdelinger og 1 sikret afdeling i Dalstrup, 2 åbne afdelinger i Glesborg og 1 åben afdeling i Randers. Herforuden er der interne skoler og værksteder.

Kendetegnende for de fysiske rammer ved både de almindeligt sikrede og de særligt sikrede afdelinger i Dalstrup er store og lyse rum samt særdeles gode udfoldelsesmuligheder i form af styrketræningsrum, motionsrum, gymnastiksal, biograf, skoleundervisningslokaler, grovværksteder, kreativt værksted samt 4 store gårdmiljøer. Afdelingerne befinder sig på landet.

De fysiske rammer for den sikrede afdeling i Grenå er en ældre bygning som er blevet gennemgående moderniseret i begyndelsen af 2001. Bygningen består af et værksted, styrketræningsrum, et motionsrum, en stue, 5 unge værelser, et isolationsrum, 2 medarbejder- rum, aktivitetsrum (undervisning), 2 baderum til de unge, en stor stue, musikrum og et kontor. Udemiljøet består af 2 gårde til ophold, idræt og leg. Afdelingen befinder sig centralt i Grenå by.

Den socialfaglige metode består af en tydelig, gennemstruktureret og aktivitetsbaseret hverdag med kontaktstærke og grænsefaste voksne. Indholdet i strukturen er undervisning, beskæftigelse og fritidsaktiviteter. Den metodiske ramme består i at skabe hele, sammenhængende og stabile behandlingsforløb. Grundantagelsen er, at udvikling og læring finder sted via de unges egen aktive deltagelse og stræben mod diverse mål og under forskellige former for social udveksling og samvær.

Medarbejdergruppen omfatter pædagoger, pædagogmedhjælpere, faglærere, lærere, socialrådgivere, psykologer og en række medarbejdere med forskellige uddannelsesbaggrunde. De sikrede og særligt sikrede afdelinger på Grenen har tilsammen en medarbejderstab på 114 ansatte.

3.4 Koglen

Koglen er en døgninstitution med en åben og to sikrede afdelinger for unge i alderen mellem 12 og 17 år. Der er 10 pladser fordelt på de to sikrede afdelinger. Taksten for opholdet udgør 5951 kr. pr. døgn.

Koglen er geografisk beliggende i landlige omgivelser i Stakroge i Vestjylland. Tilgængeligheden til institutionen er svær med offentlig transport. Afdelingerne ligger i en etplansbygning opført til formålet og taget i brug i henholdsvis 1999 og 2007. Elevværelserne er møblerede, og har alle eget bad og toilet. I bygningen findes endvidere køkken, spise-, opholds-, billardafdeling samt træningsrum, værksted og vaskerum. I direkte tilknytning til afdelingerne er et gårdareal og en indhegnet boldbane. Der er til begge afdelinger indrettet særskilte undervisningslokaler.

Koglens pædagogik tager sit udgangspunkt i de indlærings- og adfærdsterapeutiske principper og metoder. Inspireret af miljøterapien arbejdes der med at bremse den destruktive og uhensigtsmæssige adfærd for at komme i dialog om de bagvedliggende følelser og tanker. Som led i de miljøterapeutiske tanker er der nøje planlagte aktiviteter, som den unge skal deltage i for at opnå en følelse af mestring og samt træning af de sociale færdigheder i fællesskabet. Koglens pædagogik er endvidere inspireret af tanker fra den kognitive terapi, herunder social adfærdstræning. Et af grundprincipperne heri er at formidle til den unge, hvordan adfærd påvirker et miljø. Dette kan være gennem reel undervisning af omverde-

nens reaktionsmønstre på grænseoverskridende sociale handlinger, rollespil m.m. for at tydeliggøre samt øge forståelsen for, hvordan adfærd påvirker omgivelserne.

Hovedparten af medarbejdergruppen er pædagogisk personale, og herudover er der ansat en faglærer og lærere, en socialrådgiver, en psykolog, nattevagter samt praktisk og administrativt personale. De 2 sikrede afdelinger har en medarbejderstab på 52 ansatte.

3.5 Sølager

Sølager er en stor døgninstitution med 5 afdelinger, hvoraf de 4 afdelinger er sikrede, og en er særligt sikret. Samlet har Sølager 26 pladser fordelt mellem 3 og 6 pladser pr. afdeling. Taksten for de sikrede pladser udgør 6315 kr. pr. døgn, mens taksten for en plads på den særligt sikrede afdeling udgør 7578 kr. pr. døgn.

Sølager er en geografisk spredt institution. 3 af de sikrede afdelinger ligger i Sølager ved Hundested i bygninger opført omkring 1970. Hver ung har eget værelse, hvoraf de fleste har eget bad og toilet. Der er fælles opholdsstue og forskelligt udrustede aktivitetsrum. Afdelingerne er omgivet af hegn og inden for disse har hver afdeling sine udendørsaktiviteter i form af bl.a. boldspil, grill etc.

De to øvrige afdelinger, heriblandt den særligt sikrede, er beliggende i Skibby. Selve afdelingerne består af eneværelser med tilhørende bad/toilet samt opholdsrum, køkken og aktivitetsrum. I hver bygning, men adskilt fra afdelingerne, forefindes lokaler til undervisning og værksted. På udendørsarealerne er der fælles sportshal og mulighed for gokartkørsel.

Der arbejdes med udgangspunkt i relationspædagogik og pædagogik, der baserer sig på socialt regulerende elementer via vejledning, støtte og styring til den unge kombineret med viden fra psykologien og psykiatrien. Det er hensigten at skabe struktur for den unge via faste rammer og aftaler, således at den unge opnår tryghed og ro til at reflektere over sit eget liv. Ledergruppens værdigrundlag bygger på de fire værdier: Ansvarlighed, Loyaltitet, tillid og troværdighed.

Hovedparten af medarbejdergruppen er pædagogisk personale, og herudover er der ansat faglærere/lærere, socialrådgivere, psykologer samt praktisk og administrativt personale. De 5 sikrede afdelinger har en medarbejderstab på 192 ansatte.

3.6 Sønderbro

Sønderbro er en døgninstitution med 3 sikrede afdelinger for unge i alderen 15 – 18 år. Der er i alt 15 pladser med en fordeling af 5 unge i hver afdeling. Taksten for opholdene udgør 5850 kr. pr. døgn.

Sønderbros afdelinger ligger samlet på Sundholm på Amager. Afdeling syd er den senest oprettede afdeling og er fordelt i 2 bygninger. Afdeling Øst og vest er placeret i en ældre bygning. De unge på de sikrede afdelinger har værelse med eget bad og toilet. Herudover rummer afdelingerne køkken, fælles opholdsarealer, tv-stue, motionsfaciliteter, have værksteder og skole. Endelig deler afdelingerne adgang til en udendørs boldbane.

Udgangspunktet for pædagogikken på Sønderbro er relationsbaseret pædagogik. Med dette menes, at menneskelig udvikling sker i relationer. Metoden består grundlæggende i at skabe de rammer og den hverdag som medvirker til, at de unge opbygger tilstrækkeligt overskud og tryghed til at kunne indgå i givende relationer med professionelle voksne.

Hovedparten af medarbejdergruppen er pædagogisk uddannet personale, og herudover er der ansat faglærere/lærere, socialrådgivere, en psykolog samt praktisk og administrativt personale. De 3 sikrede afdelinger har en medarbejderstab på 70 ansatte.

3.7 Stevnfortet

Stevnsfortet er en sikret døgninstitution med fire afdelinger, der hver har fem pladser. Afdelingerne er ens, og de unge kommer ind på den afdeling, hvor der er plads. Taksten for opholdene er fastsat til 5723 kr. pr. døgn.

Stevnsfortet er beliggende 2 km. fra landsbyen Rødvig omgivet af åbent landskab og tæt på strand og skov. Stevnfortet er en tidligere Søværnskaserne som er bygget i 1950. Institutionen er inddelt i 4 afdelinger med hver 5 unge som har eget værelse med bad og toilet. På hver afdeling er der tv-stue, opholdsrum og køkken. Stevnfortet råder endvidere over mekanikværksted, kreativt værksted, EDB-værksted samt gymnastiksal. Udendørsfaciliteterne rummer fælles boldbane, basketballbaner, fælles have med bålplads og en gokartbane.

Socialpædagogikken er det bærende element i indsatsen. Derudover kan der iværksættes undersøgelser og/eller behandling, som suppleres af speciallæger og psykologer. Socialpædagogikken består af omsorg og udviklingsstøtte i kombination med undervisning. Rammerne for indsatsen er strukturen i sammenhæng med den insisterende og relationsorienterede tilgang, som de voksne medarbejdere præsenterer den unge for. Baggrunden for denne interventionsform er ideen om, at enhver positiv mellemmenneskelig relation på sigt vil bidrage til, at den unge får mulighed for at opnå grundlag for at tilegne sig sociale og personlige kompetencer. Det gælder i undervisnings- beskæftigelses- og døgnsammenhænge. Det antages, at tilegnelse af forudsætninger for indlæring af udviklingsrelevante sociale kompetencer er betinget af, at forløbet overvejende er individorienteret.

Hovedparten af medarbejdergruppen er pædagogisk personale, og herudover er der ansat en del faglærere/lærere, en socialrådgiver, en psykolog samt praktisk og administrativt personale. De fire sikrede afdelinger har en medarbejderstab på 61 ansatte.

3.8 Delkonklusion

Der eksisterer i dag 7 sikrede institutioner. De er placerede forskellige steder i Danmark beliggende i Jylland (2), på Fyn (1), på Sjælland (3) og i København (1). Institutionerne er ikke alle oprindeligt opført med henblik på de funktioner de varetager i dag, men har varetaget forskellige funktioner i regi af hospitaler, fængsler, døgninstitutioner mv. Dette har bl.a. medført, at der er stor forskel på størrelse, placering i land/by, organisering og indsatser. Ligeledes er der også stor forskel på, om institutionerne både har almindelig sikrede afdelinger og/eller særlig sikrede afdelinger, idet sidstnævnte er for anbragte unge med særlig

farlig adfærd, gentagne rømninger samt tilbageførsler.¹¹ Netop ovenstående forhold kan have en betydning for de unges oplevelse af opholdet. I Danmark er betydningen af de fysiske rammer og miljø ikke forskningsmæssigt belyst. Undersøgelser påviser dog, at jo mere sårbare mennesker er, jo mere modtagelige er de for påvirkning via det fysiske miljø.¹² Det tyder endvidere på, at institutionerne via deres metodiske og teoretiske tilgang alle vægter, at de unge lærer at begå sig og opnår basale færdigheder. Der foregår således en socialiseringsproces i form af opdragelse til "almindelige" normer. Man kan dog ikke alene ud fra institutionernes teoretiske tilgange konkludere, hvordan der i praksis arbejdes på institutionerne.

¹¹ Institutionerne Egely, Grenen og Sølager har særlig sikrede pladser. Grenen er den institution, hvis andel af særlig sikrede pladser er størst.

¹² Hansen og Zobbe 2006, s. 58-59.

4 De unges karakteristika og baggrund

I det følgende beskrives de unge, der indgår i undersøgelsesgruppen på baggrund af køn, alder og etnicitet. Dernæst beskrives de unges familiebaggrund, eventuelle fysiske eller psykiske lidelser samt fakta om anbringelserne. Baggrundsoplysningerne skal bruges til at give et billede af, hvad der kendetegner de unge på sikrede institutioner.

I den efterfølgende analyse af resultaterne af indsatsen på de sikrede institutioner dykker vi ned i, om datamaterialet viser sammenhænge til særlige baggrundsforhold.

4.1 Køn og alder

Tabel 2. Kønsfordeling i undersøgelsesgruppen.

Køn	Hele landet
Dreng	324
Pige	19
Besvarelser i alt	343

Af de 343 unge i undersøgelsen, som er registreret med køn og alder, er de 324 drenge, mens kun 19 af de unge er piger. Kønsforskellen er således meget udtalt.

De unge som anbringes på sikrede institutioner er som regel mellem 15 og 17 år, men kan i særlige tilfælde være ned til 12 år. I undersøgelsesgruppen fordeler de unge sig mellem 13 og 18 år med en gennemsnitsalder på omkring 16 år. Langt hovedparten af de unge er mellem 15 og 17 år, med en stor overvægt af de 16- og 17-årige.

Tabel 3. Aldersfordeling i undersøgelsesgruppen.

Alder	Hele landet
13 år	9
14 år	9
15 år	66
16 år	143
17 år	154
18 år	3
Besvarelser i alt	384
Gennemsnitsalder	16,1

4.2 Etnicitet og familieforhold

Tidligere undersøgelser af unge anbragt på sikrede institutioner har vist, at en relativt stor andel af de unge har en anden etnisk herkomst end dansk¹³, sammenlignet med befolkningen som helhed. I undersøgelsesgruppen er dette også tilfældet.

¹³ Hansen og Zobbe 2006.

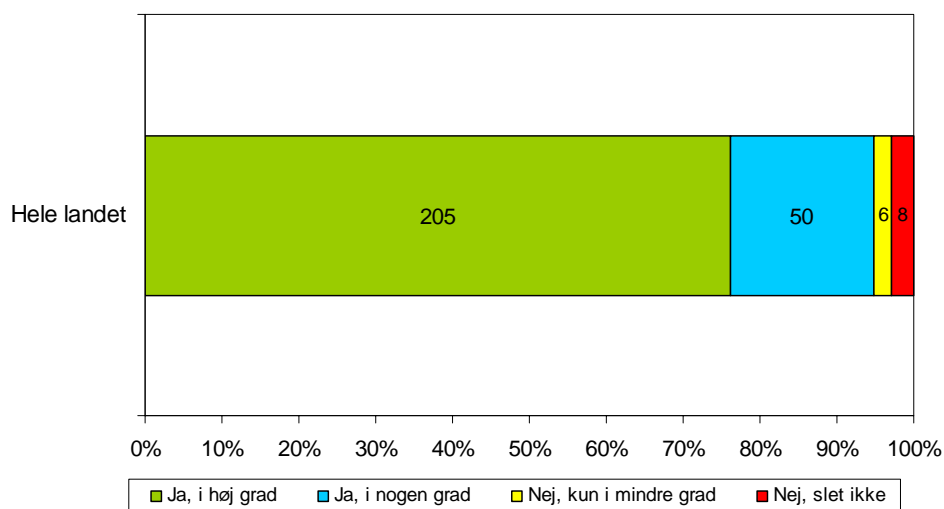
Tabel 4. Fordeling af etnisk baggrund i undersøgelsesgruppen. De unges svar.

Forældres oprindelsesland	Hele landet
Begge fra Danmark	80
Danmark og andet land	25
Afrikansk land	41
Mellemøsten	66
Andet	18
Besvarelser i alt	230

Tabel 4 viser, hvilke lande forældrene til de unge i undersøgelsesgruppen stammer fra. Som det fremgår af tabellen er de tre største grupper blandt de unge på sikrede institutioner unge med danske forældre (80 unge), unge med mellemøstlige forældre (66) og unge med forældre fra et afrikansk land (41 unge).

Da en del unge har en anden etnisk herkomst end dansk, er det også relevant at undersøge, hvor mange unge, der taler og forstår dansk. De unges sproglige danskundskaber fremgår af Figur 1. Ifølge lærerne taler og forstår ca. 75 % af de unge dansk i høj grad. Ca. 20 % taler og forstår dansk i nogen grad. 5 % af de unge taler og forstår kun i mindre grad eller slet ikke dansk.

Figur 1. Kan den unge tale og forstå dansk? Vurderet af lærerne ved indskrivning.

Foruden forældrenes oprindelsesland er det også kendetegnende for unge på sikrede institutioner, at en relativt høj andel af forældrene er flygtninge. Tabel 5 viser, hvor mange unge, der har svaret ja til, at en eller begge forældre har flygtningestatus.

Tabel 5. Fordeling i undersøgelsesgruppen, hvor en eller begge forældre er flygtninge. De unges svar.

Forældres flygtningestatus	Hele landet
Nej	162
Ja	82
Besvarelser i alt	244

Som det fremgår, oplyser lidt ca. en tredjedel af de unge, at en eller begge deres forældre er flygtninge. Det er imidlertid usikkert, hvordan de unge præcist opfatter ordet flygtningestatus, og hvorvidt de unges opfattelse er sammenfaldende med den juridiske betegnelse. Dog stemmer andelen af unge med flygtningebaggrund i undersøgelsesgruppen nogen-

lunde overens med Hansen og Zobbes undersøgelse af de sikrede institutioner, der viste, at 31 % af de unge ifølge deres beregninger havde flygtningebaggrund¹⁴.

En tidligere undersøgelse på anbringelsesområdet viser, at anbragte børns familier er karakteriseret ved en kraftig marginalisering i forhold til arbejdsmarkedet.¹⁵ Af de unges svar i SIP fremgår også, at en stor andel af de unges forældre er uden for arbejdsmarkedet. Tallene fremgår af Tabel 6.

Tabel 6. Undersøgelingsgruppens forældres tilknytning til arbejdsmarkedet. De unges svar.

Moderens beskæftigelse	Hele landet
I arbejde	109
Arbejdsløs	32
Under uddannelse	11
Hjemmegående	32
På pension	27
Andet	19
Besvarelser i alt	230
Faderens beskæftigelse	Hele landet
I arbejde	122
Arbejdsløs	21
Under uddannelse	3
Hjemmegående	4
På pension	41
Andet	10
Besvarelser i alt	201

Tabel 6 viser, at for mødrener vedkommende er kun ca. halvdelen i arbejde eller under uddannelse. Ca. 40 % af mødrener (91 ud af 230) står uden for arbejdsmarkedet, da de er arbejdsløse, hjemmegående eller på pension. For fædrener vedkommende er der lidt flere, der er i arbejde eller under uddannelse – ca. 60 %. Tilsvarende er der blandt fædrener lidt færre, der står uden for arbejdsmarkedet. Her er det angivet, at ca. en tredjedel (33%) er arbejdsløse, hjemmegående eller på pension. Der er altså en stor del af de unges forældre, der ikke er tilknyttet arbejdsmarkedet.

Tidligere undersøgelser af sikrede institutioner viser, at en del unge har forældre eller familiemedlemmer, der er belastede af sociale og personlige problemer. Dette kan være i form af psykiske eller fysiske problemer, misbrugsproblemer eller kriminel adfærd. Sådanne problemer formodes at medvirke til, at en del unge på sikrede institutioner har et sårbart, mangelfulgt eller problematisk familienetværk, hvis ressourcer i forhold til at støtte den unge kan være begrænsede.¹⁶

Som det fremgår af nedenstående Tabel 7 har de unge i undersøgelingsgruppen også medlemmer af den nærmeste familie med væsentlige sociale eller personlige problemer. Det er langt fra alle unge som har svaret på dette spørgsmål. Billedet giver derfor ikke et retvisende billede af familiemedlemmernes problemområder. De problemer, der oftest er forekommende blandt familiemedlemmer er kriminalitet (59 tilfælde). De resterende problem-

¹⁴ Hansen og Zobbe 2006, s. 44.

¹⁵ Nissen 2007, s. 33.

¹⁶ Nissen 2007, s. 29-30.

områder grupperer sig med tæt ved samme antal. Langt størstedelen af de unge har angivet ét problemområde for deres familiemedlemmer, mens kun 2 personer har angivet, at deres familiemedlemmer er berørt af samtlige problemområder.

Tabel 7. Problemer blandt undersøgelsesgruppens nærmeste familiemedlemmer. De unges svar.

Problemer blandt familiemedlemmer	Hele landet
Familiemedlem med handicap eller langvarigt syg?	37
Familiemedlem med psykiske problemer?	25
Familiemedlem med alkoholproblemer?	30
Familiemedlem med stofproblemer?	18
Familiemedlem som har begået kriminalitet?	59
Besvarelser i alt * NB det er muligt at give flere svar	169

4.3 Fysiske eller psykiske lidelser

Det er dokumenteret, at unge anbragt på sikrede institutioner er overrepræsenterede på landets psykiatriske behandlingsenheder.¹⁷ De sikrede institutioner har bl.a. som defineret opgave at modtage unge efter det såkaldte "farlighedskriterium", det vil sige unge under 18 år, som i en akut situation vurderes at være til fare for sig selv. Endvidere beskrives nogle af de unge som havende et dårligt fysisk helbred.

Disse karakteristika hos de unge har stor betydning for indsatser og resultater på de sikrede institutioner.

Tabel 8 giver et billede af de unges psykiske eller fysiske lidelser. Der er kun 4 ud af 286 unge, som har en alvorlig sygdom. Ligeledes er der kun én ung, som har et alvorligt fysisk handicap, mens 38 unge ud af 257 (15 %) har en diagnose på en psykisk lidelse. Sidstnævnte tal ligger højere end landsgennemsnittet, ligesom det ikke kan udelukkes, at alle unge med en psykisk lidelse er udredt ved anbringelsens start.

Tabel 8. De unges fysiske eller psykiske lidelser. Socialrådgivernes svar.

Sygdomme, handikaps, psykiske lidelser	Hele landet
Har den unge en alvorlig sygdom?	4
Har den unge et alvorligt fysisk handicap?	1
Har den unge en diagnose på en psykisk lidelse?	38
Besvarelser i alt * NB det er muligt at give flere svar	43

Der var således heller ikke særlig mange unge, der ved indskrivningen på de sikrede institutioner modtog medicin for psykiske problemer. Som det fremgår af Tabel 9 er det kun angivet for 27 unge, at de modtog medicin for psykiske problemer.

Tabel 9. Medicin for psykiske problemer ved indskrivning.

Modtog den unge medicin for psykiske problemer ved indskrivning	Hele landet
Nej	255
Ja	27
Besvarelser i alt	282

¹⁷ Hansen og Zobbe 2006, s. 47

4.4 Anbringelsesfakta

Tidligere anbringelser og skift mellem anbringelser og hjem kan have en negativ betydning for den anbragtes fremtid.¹⁸ Nedenstående tabeller viser en oversigt over, hvor de unge kommer fra inden anbringelsen. Ligeledes fremgår den gennemsnitlige anbringelsestid for undersøgelsesgruppen.

Table 10. Bopæl forud for anbringelsen. Socialrådgivernes svar.

Hvor har den unge boet umiddelbart før denne anbringelse	Hele landet
Hos forældre / forælder	152
I plejefamilie	3
På døgninstitution / opholdssted	64
På almindelig sikret afdeling	16
På særligt sikret afdeling	1
Hos anden familie	3
I arrest/ fængsel	12
Andet	11
Ved ikke	15
Besvarelser i alt	277

Table 11. Indskrivning på særligt sikrede afdelinger. Socialrådgivernes svar.

Indskrivning på særlig sikret afdeling	Hele landet
Ikke indskrevet på særligt sikret afdeling	275
For særligt voldelig adfærd	29
For særligt psykisk afvigende adfærd	6
Besvarelser i alt	310

Over halvdelen af de unge (152) i undersøgelsesgruppen har umiddelbart før anbringelsen boet hos en af eller begge sine forældre. Mere end en tredjedel (110) har dog været anbragt uden for hjemmet.

Langt størstedelen af de anbragte unge i undersøgelsesgruppen er indskrevet på en almindelig sikret afdeling. 29 unge er indskrevet på en særligt sikret afdeling for unge med særligt voldelig adfærd, og 6 unge er indskrevet på en særligt sikret afdeling for unge med særligt psykisk afvigende adfærd. Det betyder at 11 % af de unge i undersøgelsesgruppen er anbragt på en særligt sikret afdeling.

Nedenfor fremgår en opgørelse af det kriterium, de unge er anbragt i henhold til. Anbringelsestiden angiver i denne sammenhæng, hvor lang tid de unge har opholdt sig på de sikrede institutioner. Tiden må formodes at have betydning for, hvilken indflydelse indsatserne kan have på resultatet.

¹⁸ Nissen 2007, s. 24.

Tabel 12. Anbringelsesgrundlag. Socialrådgivernes svar.

Primært anbringelsesgrundlag	Hele landet
At afværge, at den unge skader sig selv eller andre	10
Pædagogisk observation	20
Længerevarende behandlingsforløb	1
Varetægtsurrogat	255
Afsoning	1
Fase 1 i ungdomssanktion	7
Tilbageførsel under ungdomssanktion	16
Udlænding uden lovligt ophold	3
Besvarelser i alt	313

Den altovervejende del af de unge er anbragt som følge af varetægtsurrogat for et kriminelt forhold. Der er således 255 ud af 313 besvarelser, som er anbragt ud fra dette kriterium. Herefter følger pædagogisk observation, tilbageførsel under ungdomssanktion samt at afværge, at den unge skader sig selv. Meget få er anbragt ud fra kriterierne længerevarende behandlingsforløb, afsoning, fase 1 i ungdomssanktionen samt kriteriet udlændinge uden lovligt ophold.

Tabel 13. Gennemsnitlig anbringelsestid.

Anbringelsestid	Hele landet
Gennemsnitlig ophold (dage)	76

Et ophold på en sikret institution er ofte af meget kort varighed. De unge som har indgået i undersøgelsesgruppen har en gennemsnitlig anbringelsestid på 76 dage fordelt på institutioner. Den gennemsnitlige anbringelsestid spænder fra 59 på Sønderbro til 117 dage på Stevnfortet.

4.5 Delkonklusion

I fremstillingen af hvad der kendetegner de unge i undersøgelsesgruppen er der valgt at fokusere på individuelle baggrundsfaktorer, familierelationer samt det retlige grundlag for anbringelsen.

De unge fra de sikrede afdelinger er i reglen mellem 15 – 17 år, og der er en stærk overvægt af drenge på institutionerne. Sammenlignet med befolkningen som helhed har en relativt stor andel af de unge anden etnisk herkomst end dansk. Unge med danske forældre udgør dog den største gruppe (35 %), mens unge med mellemøstlige eller afrikanske forældre udgør henholdsvis (29 %) og (18 %). Omkring en tredjedel af de unge har forældre, der er flygtninge. Omkring 15 % af undersøgelsesgruppen har en psykisk lidelse, mens stort set ingen af disse har problemer med det fysiske helbred.

Undersøgelsesgruppen er endvidere karakteriseret ved i nogen grad at have et forholdsvis sårbart eller problematisk familienetværk. 40 % af mødrene til de unge er således marginaliseret i forhold til arbejdsmarkedet, mens omkring en tredjedel af fædrene er uden for arbejdsmarkedet. I vurderingen af de nærmeste familiemedlemmers sociale eller personlige problemer er kriminalitet angivet som det hyppigst forekommende problem hos familiemedlemmerne.

Den altovervejende del (81 %) af undersøgelsesgruppen er anbragt som følge af varetægtssurrogat for et kriminelt forhold. De unge har på landsplan en gennemsnitlig anbringelsestid på 76 dage, som spænder fra et gennemsnit på 59 dage på én institution til 117 dage hos den institution med gennemsnitlig længst anbringelsestid. Langt størstedelen med 55 % har op til anbringelsen boet hos den ene eller begge forældre, mens 23 % kommer direkte fra en anbringelse på en døgninstitution/opholdssted.

5 Indsatser og mål på institutionerne

Dette afsnit beskriver, hvilke fokuspunkter den socialfaglige indsats har haft over for de unge på sikrede institutioner samt på hvilke områder, der er blevet fastsat mål for indsatsen, og i hvilken grad disse mål vurderes at være opnået ved udskrivningen. Afsnittet vedrører procesindikatorerne modtagelse, alment kvalificerende indsatser og behandlingsindsatser.

Afsnittet indledes med en af betingelserne for den socialfaglige indsats, nemlig samarbejdet med sagsbehandlerne i henvisningskommunerne. Dernæst vil mål og fokuspunkter for den socialfaglige indsats blive beskrevet. Afslutningsvis vil den unges indflydelse på indsatsen blive beskrevet.

5.1 Samarbejde med anbringende kommuner

Ifølge Hansen og Zobbes interviewundersøgelse med 21 unge på sikrede institutioner, var der flere af de interviewede, som ikke har haft kontakt med en kommunal sagsbehandler. Dette på trods af at nogle af de unge havde været anbragt i et halvt år eller længere. Samlet vurderer Hansen og Zobbe, at samarbejdet med sagsbehandleren er utilstrækkeligt, f.eks. med hensyn til kontakt i form af besøg, samtaler m.m. De peger også på, at de sikrede institutioner generelt ikke er tilfredse med sagsbehandlingstiden i de anbringende kommuners forvaltninger i forhold til f.eks. ansøgninger om foranstaltninger og med hensyn til at kunne komme i kontakt.¹⁹

Anden forskning i børnesager peger på, at børn og unges forhold, deres udvikling, situation og behov sjældent og kun sparsomt er beskrevet i journaler, samt at de kommunale handleplaner kun i mindre omfang udgør et styringsredskab for indsatsen i praksis. Der findes ikke altid handleplaner, og hvis de findes, og institutionerne har adgang til dem, giver de ikke altid et tilstrækkeligt billede af den unges situation og problemstillinger.²⁰

Man kan dog formode, at hvis en institution har adgang til en handleplan af en god kvalitet, kan det bidrage til, at institutionen hurtigere får et godt kendskab til den unge og dermed hurtigere kan påbegynde en målrettet socialfaglig indsats.²¹

Adgang til handleplaner er imidlertid ikke altafgørende for indsatsen og dens resultater. Viden om den unge kan overleveres fra forvaltningen til institutionen på anden vis, f.eks. via mundtlige orienteringer fra den kommunale sagsbehandler. Her kan det spille en rolle, hvordan samarbejdet med sagsbehandlerne fungerer i de konkrete anbringelsesforløb.

Kommunale handleplaner

På baggrund af socialrådgivernes besvarelser kan det ses, at kun halvdelen af socialrådgiverne havde modtaget en handleplan ved udfyldelsen af udskrivningsskemaet.

¹⁹ Hansen og Zobbe 2006, s. 101, 167, 176 og Nissen 2006, s. 27.

²⁰ Nissen 2007, 27.

²¹ 50 Ibid.

Tabel 14. Angivelse af, hvorvidt der er modtaget en handleplan. Socialrådgiverens svar.

Har I under anbringelsen modtaget en handleplan for den unge fra sagsbehandleren?	Hele landet	Procent*
Ja	134	49
Nej	139	51

* Procentgrundlaget er antallet af forløb, hvor socialrådgiveren har besvaret spørgsmålet i udskrivningsskemaet.

I vurderingen af handleplanens kvalitet blev personalet bedt om at tage stilling til henholdsvis handleplanens kvalitet med hensyn til formålet med anbringelsen og den konkrete hjælp den enkelte unge har brug for. Som det fremgår af Tabel 15 angiver socialrådgiverne, at de er overvejende tilfredse med kvaliteten af de handleplaner, som de har modtaget. Således svarer 78 % af de tilfælde, hvor der er modtaget en handleplan, at de i nogen grad eller i høj grad finder kvaliteten af handleplanen tilfredsstillende med hensyn til at beskrive anbringelsens formål. Lidt færre (69 %) finder kvaliteten tilfredsstillende med hensyn til at beskrive, hvilken konkret hjælp den unge har brug for.

Tabel 15. Socialrådgivernes vurdering af de kommunale handleplaner. Andel som har svaret "Ja, i nogen grad" og "Ja, i høj grad".

Kvalitet af handleplan	Hele landet	Procent*
Tilfredsstillende kvalitet mht. formål med anbringelsen	104	78 %
Tilfredsstillende kvalitet mht. konkret hjælp til den unge	92	69 %

* Procentgrundlaget er 134, som er antallet af forløb, hvor socialrådgiveren angiver at have modtaget handleplanen i udskrivningsskemaet.

Samarbejdet med den kommunale sagsbehandler

I forbindelse med den unges udskrivning fra institutionen blev personalet spurgt til, hvordan samarbejdet med den unges sagsbehandler i bopælskommunen har været under anbringelsen, dels med hensyn til personalets muligheder for at komme i kontakt med sagsbehandleren, dels i forhold til hvor tilfredse personalet var med samarbejdet som helhed.

Som det fremgår af Tabel 16, er det lidt over halvdelen af socialrådgiverne, som angiver, at samarbejdet med den kommunale sagsbehandler har været tilfredsstillende. To tredjedele af socialrådgiverne angiver, at der har været gode muligheder for at komme i kontakt med den unges sagsbehandler i kommunen.

Tabel 16. Socialrådgivernes vurdering af samarbejdet med den kommunale sagsbehandler. Andel som har svaret "Ja, i nogen grad" og "Ja, i høj grad".

Kvalitet af samarbejde	Hele landet	Procent*
Tilfredsstillende samarbejde med sagsbehandler	161	57 %
Gode muligheder for kontakt med sagsbehandler	187	67 %

* Procentgrundlaget er 278, som er antallet af forløb, hvor socialrådgiveren har besvaret udskrivningsskemaet.

5.2 Modtagelsen

I socialfaglig litteratur betones vigtigheden af en positiv modtagelse på institutionen, f.eks. således at den unge kan se en mening og sammenhæng i anbringelsen.²² Arbejdsgruppen for udviklingen af SIP på de sikrede institutioner lagde tilsvarende stor vægt på modtagelsens betydning.

Forskningsmæssige undersøgelser af anbringelser peger på, at anbringelsen for den unge udgør en dramatisk ændring i den unges liv, hvilket kan give anledning til oplevelse af tab

²² Nissen 2007, s. 49.

og eksistentielle kriser. Mange unges oplevelse af anbringelsen beskrives, som at "hammeren er faldet", og for de unge, som anbringes på en sikret institution for første gang, har det ofte en "chokeffekt".²³

For at normalisere den unges situation mest muligt og bidrage til at skabe en forståelse hos den unge for, hvad der er sket og hvad der skal ske, fremhæver Hansen og Zobbe i deres undersøgelse af sikrede institutioner, at det er vigtigt, at de unge bliver godt informeret om disse forhold.²⁴ Usikkerheden hos de unge drejer sig om, hvordan det er at være på en sikret institution, og nogle unge er nervøse, bange for at blive mobbet og for at blive overfaldet ved ankomsten. At den unge får dæmpet sin nervøsitet og angst og føler sig tryk og velkommen på institutionen, er således formodentlig en forudsætning for, at den unge kan få et nogenlunde normaliseret hverdagsliv på institutionen efterfølgende.²⁵

Det har betydning for de anbragte unge, at de hjælpes 'på plads' af de ansatte, og at modtagelsen giver de unge en oplevelse af, at der er plads til dem. På de sikrede institutioner er der forskellige regler for f.eks., hvordan de unge må gå klædt, ligesom der i forskellig udstrækning kan være forskellig struktur i hverdagen og forskellige rutiner. Det er vigtigt, at de unge får forklaret disse regler og begrundelsen for dem. Det er forskelligt, hvordan de unge evner at forholde sig til reglerne. Nogle har brug for gentagelser, og nogle kan klare at få fortalt flere regler end andre. I arbejdsgruppen blev der også lagt vægt på, at de unge modtager individuel positiv opmærksomhed, der kan bidrage til at dæmpe negative konsekvenser af den chokeffekt, anbringelsen kan have. En del undersøgelser peger på, at anbragte ikke har fået bearbejdet hændelser omkring anbringelsesforløbet. Dette kan have medvirket til, at de anbragte har opbygget mistillid til, at de voksne kan forstå anbringelsen set fra de unges perspektiv.²⁶

Modtagelsen af den enkelte unge bliver i SIP belyst gennem dels den unges egen vurdering af modtagelsen, dels personalets vurdering af den unges reaktion på anbringelsen. Tabel 17 viser andelen af de unge, som har svaret "ja, i nogen grad" og "ja, i høj grad" på en række udsagn om indholdet af modtagelsen fra personalet i forbindelse med indskrivningen på institutionen. Som det fremgår, giver de unge i ganske udpræget grad udtryk for, at de er blevet taget godt imod, og at de fik information om institutionens regler, da de ankom. Det ser således ud til, at organiseringen på de sikrede institutioner omkring modtagelsen er velfungerende.

Mellem 53 % og 73 % af de unge giver endvidere udtryk for, at de har talt med personalet om en række forhold vedrørende anbringelsen, herunder hvad der skal ske under opholdet, hvad årsagen til anbringelsen er, og hvordan den unge har det med anbringelsen.

²³ Ibid.

²⁴ Hansen og Zobbe 2006, s. 78.

²⁵ Hansen og Zobbe 2006, s. 75-76, Nissen 2007, s. 49-50.

²⁶ Nissen 2007, s. 50-51.

Tabel 17. Den unges vurdering af modtagelsen. Andel som har svaret "Ja, i nogen grad" og "Ja i høj grad".

Den unges vurdering af modtagelsen	Hele landet	Procent*
Blev der taget godt imod dig, da du ankom til institutionen?	216	88 %
Fik du information om institutionens regler, da du ankom?	217	89 %
Har talt med de voksne om, hvordan du har det lige nu	157	64 %
Har talt med de voksne om grunden til anbringelsen	180	73 %
Har talt med de voksne om, hvor lang tid anbringelsen forventes at vare	140	57 %
Har talt med de voksne om, hvad der skal ske under anbringelsen	165	67 %
Har talt med de voksne om forventninger og ønsker til institutionsophold	138	56 %

* Procentgrundlaget er 245, som er antallet af forløb, hvor den unge har besvaret indskrivningsskemaet.

Denne relativt udbredte positive oplevelse af modtagelsen blandt de unge afspejles også i personalets vurderinger af de unges reaktion på anbringelsen. Således fremgår det af Tabel 18, at personalet i langt de fleste tilfælde vurderer, at den unge har været god til at omstille sig til og er indforstået med anbringelsen. I over to tredjedele af tilfældene vurderer personalet også, at den unge ønsker at få noget godt ud af sin tid på institutionen. I mindre end en femtedel af tilfældene vurderer personalet, at den unge har reageret voldsomt følelsesmæssigt på anbringelsen eller har vist tydelige tegn på modstand mod anbringelsen.

Tabel 18. Kontaktpersonens vurdering af den unges reaktion på anbringelsen. Andel som har svaret "Ja, i nogen grad" og "Ja i høj grad".

Reaktion på anbringelse	Hele landet	Procent*
Den unge har været god til at omstille sig til sin nye situation	230	85 %
Den unge er indforstået med anbringelsen	210	78 %
Den unge ønsker at få noget godt ud af sin tid på institutionen	194	72 %
Den unge har reageret voldsomt følelsesmæssigt på anbringelsen	51	19 %

* Procentgrundlaget er 270, som er antallet af forløb, hvor den unges kontaktperson har besvaret indskrivningsskemaet.

Modtagelsen af de unge på institutionen opleves således samlet af såvel personale som unge som meget positiv. Dette kan som nævnt være et godt udgangspunkt for at opbygge gode relationer og tillid mellem den unge og personalet. Det er dog vigtig også at understrege, at opbygning af positive relationer i begyndelsen af anbringelsen ikke nødvendigvis er en garanti for, at den unge får det godt på sigt.²⁷ Nogle af deltagerne i arbejdsgruppen i udviklingen af SIP gav i denne forbindelse også udtryk for, at den unges oplevelse af modtagelsen kan ændre sig: "En dårlig modtagelse dag 1 kan godt være en god modtagelse efter 66 dage".²⁸

5.3 Almene kvalificerende indsatser

Hverdagslivet på en sikret institution er typisk organiseret omkring en række individuelle aktiviteter og gruppeaktiviteter. Det drejer sig blandt andet om aktiviteter rettet mod færdigheder og erhvervs erfaring i skole og værksteder samt aktiviteter rettet mod almindelig daglig levevis, det vil sige at kunne klare sig og begå sig. Dertil kommer en række fritidsaktiviteter, hvilket dog ikke dokumenteres eksplicit i SIP.

Skole og værksteder

Forskning viser, at anbragte unge har relativt mange og store skoleproblemer. Samtidig peger undersøgelser på vigtigheden af, at indlæring af færdigheder kan være en vigtig fak-

²⁷ Andreassen 2003, s. 223, Nissen 2007, s. 52.

²⁸ Nissen 2007, s. 52.

tor for børn og unges udviklings- og fremtidschancer, og at unge ved anbringelsens ophør har utilstrækkelige skolekundskaber.²⁹ Undersøgelser viser også, at forbedring af skoleadfærd og interesse for skole hos de unge under anbringelsen kan have en langtidseffekt på uddannelses- og erhvervsaktivitet efter opholdet.³⁰

Givet de betingelser, de unge er anbragt under på de sikrede institutioner, kan det for en ung være svært for institutionen at tilbyde målrettet, boglig undervisning, specielt for unge anbragt i kort tid. Blandt andet kan det være vanskeligt for den unge at være motiveret til at lære noget nyt, når vedkommende ikke er sikker på, hvor længe han eller hun skal være på institutionen og måske har en retssag kørende. Dog kan man alligevel formode, at et undervisningstilbud kan virke motiverende for unge i kortere anbringelser, hvis det er tilrettelagt på en måde, hvor undervisningen relaterer sig til den unges aktuelle situation. Det kan medvirke til at forhindre, at de unge oplever, at opholdet blot er 'opbevaring'. Dette udelukker dog ikke, at det kan være hensigtsmæssigt at afklare den unges boglige færdigheder og behov for faglig udvikling. For unge, der er i længerevarende anbringelser, er der bedre muligheder for at tilbyde undervisning svarende til den almindelige undervisningspligt.

Sideløbende med en skoleorienteret indsats kan den unges muligheder for at opnå arbejds erfaring være et vigtigt element i indsatsen. Dette kan være særligt vigtigt for unge, der har dårlige erfaringer fra skolen, hvor den unge gennem arbejdet kan opleve at mestre en opgave og få anerkendelse og selvtillid. Alle de sikrede institutioner har værksteder, men arbejdet på disse værksteder opleves af de unge ifølge Hansen og Zobbe som "uspændende, uforpligtende og dermed ligegyldigt".³¹

Under kortere anbringelser på de sikrede institutioner kan det formentlig være vanskeligt at tilbyde de unge en målrettet erhvervstræning. Det betyder dog ikke, at der ikke kan tilbydes arbejdsopgaver til de unge, der understøtter deres beskæftigelseskompetencer. Det er i denne sammenhæng vigtigt, at de unge finder, at værkstedsarbejdet har et attraktivt indhold, f.eks. ved at det involverer et gruppefællesskab, optager dem og giver dem lov til at bestemme.³²

I SIP bliver personalet spurgt til hvilke typer mål, som blev fastlagt i de unges individuelle planer for den socialfaglige indsats. Som det ses af Tabel 19 angiver lærere og faglærere, at der for over halvdelen af de unge blev fastsat mål på skoleområdet i deres individuelle planer. Tabel 19 viser inden for hvilke kategorier, de fastsatte mål på dette område ligger. Som det fremgår, blev der fastsat flest mål om at forbedre den unges boglige færdigheder (63 %) efterfulgt af mål, der fokuserede på at motivere den unge til at komme i gang med skole og uddannelse (61 %), forbedre den unges almene dannelse (48 %), vedligeholdelse af eksisterende skolegang (39 %) og afklaring/udredning af den unges faglige kompetencer (34 %). De mindst forekomne fastsatte mål fokuserer på at motivere den unge til at få kreative og praktiske interesseområder (23 %) og at skabe kontakt til en UU-vejleder (8 %).

²⁹ Egelund og Hestbæk 2003, s. 15, 215, Nissen 2007, s. 52.

³⁰ Andreassen 2003, s. 319, Nissen 2007, s. 53.

³¹ Hansen og Zobbe 2006, s. 54-55.

³² Nissen 2007, s. 54-55.

Tabel 19. Fastsatte mål i de unges individuelle planer på området "skole og værksteder". Andel som har svaret ja. Lærer og faglærers svar.

Mål fokus - skole- og værkstedstilbud	Hele landet	Procent*
Motivere den unge til komme i gang med skole og uddannelse	140	61 %
Forbedre den unges boglige færdigheder	144	63 %
Forbedre den unges almene dannelse	110	48 %
Skabe kontakt til en UU-vejleder	18	8 %
Afklaring og/eller udredning af den unges faglige kompetencer	78	34 %
Motivere den unge til at få kreative og praktiske interesseområder	52	23 %
Vedligeholde eksisterende skolegang eller fastholde et skolefagligt fokus	88	39 %

* Procentgrundlaget er 228, som er antallet af forløb, hvor udskrivningsskemaet til lærer og faglærer er besvaret.

I SIP bliver personalet også spurgt til, hvorvidt de fastlagte mål i de unges individuelle planer vurderes at være opnåede i udskrivningsskemaet. Som det ses af Tabel 20 vurderer lærere og faglærere, at over halvdelen af de mål, der er fastsat for de unge på skole- og værkstedområdet er opfyldt i nogen eller i høj grad.

Tabel 20 viser også hvilke kategorier af mål der i særlig grad vurderes at være opnået. Som det fremgår, er mål vedrørende vedligeholdelse af eksisterende skolegang, dem, der oftest vurderes som opnåede (72 %) efterfulgt af mål om at udrede den unges faglige kompetencer (67 %). I de fleste tilfælde vurderes målene som opfyldt i nogen eller høj grad i lidt over halvdelen af tilfældene. At skabe kontakt til en UU-vejleder er det mål, som i de færreste tilfælde (21 %) blev vurderet som opnået.

Tabel 20. Vurdering af om de fastsatte mål på området "skole og værksteder" er opnået. Andel som har svaret "Ja, i nogen grad" og "Ja i høj grad". Lærer og faglærers svar.

Mål opnåelse - skole- og værkstedstilbud	Hele landet	Procent*
Motivere den unge til komme i gang med skole og uddannelse	89	59 % af 150
Forbedre den unges boglige færdigheder	88	56 % af 156
Forbedre den unges almene dannelse	68	58 % af 117
Skabe kontakt til en UU-vejleder	9	21 % af 43
Afklaring og/eller udredning af den unges faglige kompetencer	60	67 % af 90
Motivere den unge til at få kreative og praktiske interesseområder	35	54 % af 65
Vedligeholde eksisterende skolegang eller fastholde et skolefagligt fokus	70	72 % af 97
Andre mål	8	73 % af 11

*Procentgrundlaget er antallet af svar på det pågældende spørgsmål fratrukket "Ved ikke"-besvarelser.

Tabel 21 viser, hvilke punkter skoleindsatsen har fokuseret på under anbringelsen. Som det fremgår, har mere end tre ud af fire unge modtaget eneundervisning i et eller andet omfang, mens ca. to tredjedele af de unge har fået gruppeundervisning. Det angives, at for en tredjedel af de unge er foretaget en afklaring/udredning af faglige kompetencer. Det angives ligeledes, at under en femtedel af de unge har modtaget en indsats rettet mod uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsorientering, anden undervisning end på folkeskolniveau eller har fået udarbejdet en elevplan.

Tabel 21. Skoleindsatsens fokuspunkter. Andel, der har svaret "Ja, i nogen grad" og Ja, i høj grad". Lærer og faglærers svar.

Indsatser - skoletilbud	Hele landet	Procent*
Gruppeundervisning	99	64 %
Eneundervisning	173	76 %
Afklaring og/eller udredning af den unges faglige kompetencer	77	34 %
Udarbejdelse af elevplaner	42	18 %
Anden undervisning end på folkeskoleniveau	39	17 %
Uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsorientering	36	16 %

* Procentgrundlaget er 228, som er antallet af forløb, hvor udskrivningsskemaet til lærer og faglærer er besvaret.

Mange af de unge i undersøgelsesgruppen har også deltaget i værkstedstilbud under anbringelsen. Tabel 22 viser, hvilke typer værksteder de unge har deltaget i. Som det fremgår, er den mest udbredte deltagelse i træværksted, kreativt værksted og metalværksted. Musikrum er anvendt af ca. en fjerdedel af de unge. Autoværksted og It-værksted er anvendt af lidt over en sjettedel de unge. Det hører med til dette billede, at ikke alle institutioner har mulighed for at tilbyde samtlige typer værkstedsaktiviteter.

Tabel 22. De unges værkstedsdeltagelse under anbringelsen. Andel, der har svaret "Ja, i nogen grad" og Ja, i høj grad". Lærer og faglærers svar.

Indsatser - værkstedstilbud	Hele landet	Procent*
Træværksted	109	48 %
Metalværksted	96	42 %
Autoværksted	30	13 %
Kreativt værksted	99	43 %
Musikrum	60	26 %
IT-værksted	33	14 %

* Procentgrundlaget er 228, som er antallet af forløb, hvor udskrivningsskemaet til lærer og faglærer er besvaret.

Almindelig daglig levevis

Der er forskning, som viser, at det kan være et problem for mange anbragte unge, at de ikke under anbringelsen lærer elementære dagligdagsfærdigheder og kompetencer, f.eks. at forvalte penge, klare husholdning og praktiske opgaver.³³ Da mange unge har en række andre problemstillinger at forholde sig til, kan det være en stor hjælp, at de kan tilrettelægge deres hverdag og håndtere dagligdagen fornuftigt. De sikrede institutioners lukkethed betyder dog, at der er visse færdigheder, som de unge ikke kan opnå, f.eks. at tage en bus. Til gengæld kan der fokuseres på rengøring, madlavning og vedligeholdelse af institutionens områder, hvilket også typisk indgår som en af de daglige aktiviteter på de sikrede institutioner.³⁴

Som det fremgår af Tabel 23 er der for langt de fleste unge fastsat mål i de unges individuelle planer på institutionen med fokus på, at de unge bliver i stand til at tilrettelægge deres hverdag på en fornuftig måde og/eller, at de unge bliver i stand til at klare sig selv. Håndtering af egen økonomi er der kun for nogle få unge blevet fastsat mål for.

³³ Egelund og Hestbæk 2003, s. 234.

³⁴ Ibid.

Tabel 23. Fastsatte mål i de unges individuelle planer på området "almindelig daglig levevis". Andel som har svaret ja. Kontaktpersonens svar.

Mål fokus - almindelig daglig levevis	Hele landet	Procent*
At den unge bliver i stand til at tilrettelægge sin hverdag på en fornuftig måde	157	63 %
At den unge bliver i stand til at håndtere sin økonomi	45	18 %
At den unge bliver i stand til at klare sig selv	159	64 %

*Procentgrundlaget er 250, som er antallet af forløb, hvor udskrivningsskemaet til kontaktperson er besvaret.

I Tabel 24 ses det, at forholdsvis mange af de unge vurderes at have opnået de fastsatte mål inden for dette område i nogen eller i høj grad. Det vil sige, at i tre ud af fire tilfælde vurderes målene som opnået i en eller anden form. Mål vedrørende håndtering af egen økonomi angives dog kun at være opnået for halvdelen af de unge, som har haft dette som fokusområde.

Tabel 24. Vurdering af om de fastsatte mål på området "almindelig daglig levevis" er opnået. Andel som har svaret "Ja, i nogen grad" og "Ja i høj grad". Kontaktpersonens svar.

Mål opnåelse - almindelig daglig levevis	Hele landet	Procent*
At den unge bliver i stand til at tilrettelægge sin hverdag på en fornuftig måde	126	73 % af 172
At den unge bliver i stand til at håndtere sin økonomi	37	50 % af 74
At den unge bliver i stand til at klare sig selv	131	75 % af 175
Andre mål	5	56 % af 9

*Procentgrundlaget er antallet af svar på det pågældende spørgsmål fratrukket "Ved ikke"-besvarelser.

At almindelig daglig levevis indgår som en fast del af de daglige aktiviteter på de sikrede institutioner understreges af Tabel 25. Heraf fremgår det, at kontaktpersonerne angiver, at der for mere end fire ud af fem unge har været en eller anden form for faglig indsats inden for dette område.

Tabel 25. Fokuspunkter i indsatsen inden for området "almindelig daglig levevis". Andel som har svaret "Ja, i nogen grad" og "Ja i høj grad". Kontaktpersonens svar.

Indsætter - almindelig daglig levevis	Hele landet	Procent*
At opfordre og motivere den unge til at overholde sine pligter	212	85 %
At gå i dialog med den unge om hans/hendes valg	214	86 %
At gå i dialog med den unge om hans/hendes værdier og normer	202	81 %
At give den unge en forståelse af hverdagslivets rutiner	208	83 %

*Procentgrundlaget er 250, som er antallet af forløb, hvor udskrivningsskemaet til kontaktperson er besvaret.

5.4 Behandlingsindsatser

En række forskningsbaserede undersøgelser peger på, at behandlingsstrategier over for adfærdsvanskelige eller kriminelle unge er mest virkningsfulde, hvis de tager udgangspunkt i, hvordan de unges problemadfærd udvikles og opretholdes og søger at reducere denne adfærd. Samtidig er det væsentligt at opbygge alternative måder at tænke og handle på for de unge³⁵. Den socialfaglige litteratur angiver, at det er vigtigt, at der i behandlingsindsatsen arbejdes målrettet med den unges selvkontrol og afholdelse fra kriminalitet, snarere end psykologisk orienterede tilgange rettet mod andre områder. Dog har mange af de anbragte unge på sikrede institutioner mange typer problemer, hvorfor psykologisk behandling eller rådgivning formodentlig kan være virksomt for nogle³⁶. Det må anses

³⁵ Nissen 2007, s. 57.

³⁶ Ibid.

for vigtigt, at indsatsen er tilpasset den enkelte unges problemstillinger og er multifacetteret i det omfang, det er nødvendigt.

Analyser af behandling og socialfaglig indsats over for kriminelle viser, at kriminelle unge, der har modtaget en eller anden form for målrettet behandling, klarer sig bedre efterfølgende end unge, som ingen behandling har modtaget. Udenlandske erfaringer viser, at institutionsanbringelser og fængselsstraffe, der ikke indebærer en "intensiv" og "ekstraordinær" behandling, i bedste fald ingen effekt har og indebærer en egentlig risiko for en negativ effekt. Denne negative effekt er særlig stor, hvis de unge overlades til sig selv og hinanden.³⁷

Forskning og erfaringer tyder således på, at det kan være problematisk, hvis de unge på sikrede institutioner fastholdes, uden at der forekommer en eller anden form for hjælp. Endvidere tyder det på, at denne hjælp skal være bredt orienteret og indeholde flere behandlingselementer, såsom sigte på at udvikle adfærdsmæssige og sociale færdigheder, selvkontrol, indlevelsesevne, beherskelse af vrede, problemløsning mv. samt erhvervs- og uddannelses- og uddannelse. Det anses endvidere for centralt, at indsatsen er individuelt tilpasset og varieret. Det er derfor vigtigt, at SIP gør det muligt at dokumentere indsatsens variation og bredde og ikke alene fokuserer på et enkelt element eller to. Ud over indsatser rettet mod social adfærd og psykologiske problemstillinger ser SIP derfor også på indsatser rettet mod den unges fysiske sundhed, den unges relationer til sit netværk samt den unges eventuelle misbrug.

Social udvikling og adfærd

For over halvdelen af de unge var der i deres individuelle planer på institutionen fastsat et eller flere mål vedrørende deres sociale udvikling og adfærd. Den nedenstående Tabel 26 viser, hvilke punkter disse mål har haft fokus på. Flest unge havde mål i forhold til udvikling af deres sociale kompetencer og handlingsstrategier (63 %) efterfulgt af mål vedrørende reduktion af de unges kriminelle eller kriminalitetsskabende identitet (56 %), at øge de unges selvværd og selvstændighed (52 %), udvikling af de unges empati (49 %) og reduktion af de unges aggressive adfærd (41 %).

Tabel 26. Fastsatte mål i de unges individuelle planer på området "social udvikling og adfærd". Andel som har svaret ja. Kontaktpersonens svar.

Mål fokus - social udvikling og adfærd	Hele landet	Procent*
Reducere aggressiv adfærd	102	41 %
Reducere kriminel eller kriminalitetsskabende identitet	141	56 %
Øge den unges selvværd og selvstændighed	130	52 %
Udvikle empati	108	43 %
Udvikle sociale kompetencer og handlingsstrategier	158	63 %

*Procentgrundlaget er 250, som er antallet af forløb, hvor udskrivningsskemaet til kontaktperson er besvaret

I Tabel 27 ses hvorvidt de fastsatte mål vurderes at være opnået inden for området. Her fremgår det, at mål i forhold til at øge den unges selvværd og selvstændighed oftest vurderes som opnået. Således angives det i næsten fire ud af fem tilfælde at være opnået i en eller anden form. At reducere aggressiv adfærd og udvikle sociale kompetencer og handle-

³⁷ Kyvsgaard 1998, s. 210, Kyvsgaard 2001, s. 12-14, Nissen 2007.

strategier vurderes at være opnået i næsten to tredjedele af tilfældene. Herefter følger at reducere kriminel eller kriminalitetsskabende identitet og udvikle empati.

Tabel 27. Vurdering af om de fastsatte mål på området "social udvikling og adfærd" er opnået. Andel som har svaret "Ja, i nogen grad" og "Ja i høj grad". Kontaktpersonens svar.

Mål opnåelse - social udvikling og adfærd	Hele landet	Procent*
Reducere aggressiv adfærd	81	64 % af 127
Reducere kriminel eller kriminalitetsskabende identitet	87	60 % af 144
Øge den unges selvværd og selvstændighed	118	78 % af 152
Udvikle empati	71	53 % af 134
Udvikle sociale kompetencer og handlingsstrategier	109	64 % af 170
Andre mål	13	54 % af 24

*Procentgrundlaget er antallet af svar på det pågældende spørgsmål fratrukket "Ved ikke"-besvarelser.

I beskrivelsen af hvilke fokuspunkter den socialfaglige indsats har haft inden for dette område, angiver personalet, at det for et stort flertal af de unge har handlet om at give dem en struktureret og forudsigelig hverdag. Dette fremgår af Tabel 28.

Tabel 28. Fokuspunkter i indsatsen inden for området "social udvikling og adfærd". Andel som har svaret "Ja, i nogen grad" og "Ja i høj grad". Kontaktpersonens svar.

Indsatser - social udvikling og adfærd	Hele landet	Procent*
At skabe en tæt relation til den unge	202	81 %
At give den unge en struktureret og forudsigelig hverdag	217	87 %
At give den unge klare regler og konsekvenser ved regelbrud	201	80 %
At give den unge en forståelse for socialt samspil	211	84 %
At styrke den unges evne til mestring	173	69 %
At motivere den unge til at deltage i sociale fællesskaber	190	76 %
At motivere den unge til at bidrage til sociale fællesskaber	183	73 %
At øge den unges empatiske evner	166	66 %

*Procentgrundlaget er 250, som er antallet af forløb, hvor udskrivningsskemaet til kontaktperson er besvaret.

Det fremgår også af Tabel 28, at mere end fire ud af fem unge har modtaget en faglig indsats med fokus på at give de unge en forståelse for socialt samspil. Dernæst følger en indsats orienteret mod at skabe en tæt relation til de unge og at give den unge klare regler og konsekvenser ved regelbrud, at motivere de unge til at deltage og bidrage til sociale fællesskaber, at styrke de unges evne til mestring samt at arbejde for at øge den unges empatiske evner.

Psykiske problemer

Af Tabel 29 fremgår det, at lidt over en fjerdedel af de unge har haft mål, som handlede om at hjælpe den unge med at tackle sine mentale problemer. Ca. en femtedel af de unge har haft mål rettet mod udredning af problemerne og/eller har haft mål i deres individuelle planer, der handlede om observation og behandling af psykiske eller psykiatriske problemer.

Tabel 29. Fastsatte mål i de unges individuelle planer på området "psykiske eller psykiatriske problemer". Andel som har svaret ja. Kontaktpersonens svar.

Mål fokus - psykiske eller psykiatriske problemer	Hele landet	Procent*
Hjælpe den unge med at tackle sine mentale problemer	67	27 %
Udredning af psykiske eller psykiatriske problemer	49	20 %
Observation og behandling af psykiske eller psykiatriske problemer	53	21 %

*Procentgrundlaget er 250, som er antallet af forløb, hvor udskrivningsskemaet til kontaktperson er besvaret.

I Tabel 30 ses hvorvidt målene for de unge inden for området psykiske og psykiatriske problemer vurderes at være opnået af den unges kontaktperson. Her er der stort set ikke for-

skel på andelen der vurderes at have opnået målet i en eller anden form i forhold til de forskellige mål. Det gælder således, at lidt over to tredjedele vurderes at have opnået målet i en eller anden grad.

Tabel 30. Vurdering af om de fastsatte mål på området "psykiske eller psykiatriske problemer" er opnået. Andel som har svaret "Ja, i nogen grad" og "Ja i høj grad". Kontaktpersonens svar.

Mål opnåelse - psykiske eller psykiatriske problemer	Hele landet	Procent*
Hjælpe den unge med at tackle sine mentale problemer	51	67 % af 76
Udredning af psykiske eller psykiatriske problemer	41	67 % af 61
Observation og behandling af psykiske eller psykiatriske problemer	42	68 % af 62
Andre mål	7	70 % af 10

*Procentgrundlaget er antallet af svar på det pågældende spørgsmål fratrukket "Ved ikke"-besvarelser.

Med hensyn til fokuspunkterne for den faglige indsats på dette område viser Tabel 31, at individuelle samtaler mellem personalet og den unge var et fokuspunkt for en fjerdedel af de unges vedkommende. Lidt færre modtog psykologsamtaler, mens 13 % af de unge deltog i en eller anden form for individuel træning. 12 % havde samtaler med en psykiater under anbringelsen, og 12 % var i medicinsk behandling. Nogle ganske få modtog forskellige former for samtaler, terapi og træning med andre unge.

Tabel 31. Fokuspunkter i indsatsen inden for området "psykiske eller psykiatriske problemer". Andel som har svaret "Ja, i nogen grad" og "Ja i høj grad". Kontaktpersonens svar.

Indsatser - psykiske eller psykiatriske problemer	Hele landet	Procent*
Individuelle samtaler	64	26 %
Individuel træning	33	13 %
Psykologsamtaler	41	16 %
Samtaler med psykiater	32	12 %
Gruppesamtaler med andre unge	11	4 %
Gruppeterapi med andre unge	2	1 %
Gruppetræning med andre unge	17	7 %
Medicinsk behandling	30	12 %

*Procentgrundlaget er 250, som er antallet af forløb, hvor udskrivningsskemaet til kontaktperson er besvaret.

Fysisk sundhed

Over halvdelen af de unge havde fastsatte mål vedrørende deres fysiske sundhed i deres individuelle planer. Tabel 32 viser, hvilke punkter målene fokuserer på. Som det fremgår, havde henholdsvis 62 % og 61 % af de unge mål vedrørende at give den unge en sund livsstil og at motivere de unge til fysisk udfoldelse. Dernæst kommer mål med fokus på at give den unge et bedre søvnmønster. 29 % af de unge har haft mål med fokus på deres motorik. 22 % af de unge har haft mål med fokus på vægttab eller vægtforøgelse.

Tabel 32. Fastsatte mål i de unges individuelle planer på området "fysisk sundhed". Andel som har svaret ja. Kontaktpersonens svar.

Mål fokus - fysisk sundhed	Hele landet	Procent*
Vægttab eller vægtforøgelse	54	22 %
Sund livsstil	155	62 %
Motivere til fysisk udfoldelse	153	61 %
Forbedre den unges motorik	72	29 %
Motivere den unge til et bedre søvnmønster	115	46 %

*Procentgrundlaget er 250, som er antallet af forløb, hvor udskrivningsskemaet til kontaktperson er besvaret.

Som det ses af Tabel 33 vurderes mål vedrørende at motivere til fysisk udfoldelse i 87 % af tilfældene til at være opfyldt i en eller anden form. Dernæst kommer mål om at motivere den unge til et bedre søvnmønster (80 %). Mål om sund livsstil vurderes til at være opnået i to tredjedele af tilfældene. At forbedre den unges motorik vurderes at være lykkedes i 73 % af de tilfælde, hvor der har været fastsat et mål på området. Vægttab eller vægtforøgelse

er det mål i forhold til området fysisk sundhed, som i de færreste tilfælde vurderes at være opnået - alligevel er det opnået i en eller anden grad for 63 % af de unge, dette mål blev fastsat for.

Tabel 33. Vurdering af om de fastsatte mål på området "fysisk sundhed" er opnået. Andel som har svaret "Ja, i nogen grad" og "Ja i høj grad". Kontaktpersonens svar.

Mål opnåelse - fysisk sundhed	Hele landet	Procent*
Vægttab eller vægtforøgelse	45	63 % af 72
Sund livsstil	121	76 % af 159
Motivere til fysisk udfoldelse	141	87 % af 163
Forbedre den unges motorik	69	73 % af 94
Motivere den unge til et bedre søvnmønster	103	80 % af 128
Andre mål	4	67 % af 6

*Procentgrundlaget er antallet af svar på det pågældende spørgsmål fratrukket "Ved ikke"-besvarelser.

For så vidt angår fokuspunkterne i den faglige indsats på dette område viser Tabel 34, at fysiske aktiviteter og træning med den unge i en fast døgnrytme er de mest udbredte fokuspunkter i indsatsen. Dernæst kommer kost og sundhedsvejledning og træning af den unges motorik og balance.

Tabel 34. Fokuspunkter i indsatsen inden for området "fysisk sundhed". Andel som har svaret "Ja, i nogen grad" og "Ja i høj grad". Kontaktpersonens svar.

Indsatser - fysisk sundhed	Hele landet	Procent*
Fysiske aktiviteter	182	73 %
Kost- og sundhedsvejledning	139	56 %
Træne den unge i en fast døgnrytme	168	67 %
Træning af motorik og balance	64	26 %

*Procentgrundlaget er 250, som er antallet af forløb, hvor udskrivningsskemaet til kontaktperson er besvaret.

Netværksrelationer

Mål i de unges individuelle planer på institutionen vedrørende netværksrelationer fordeler sig, som det fremgår af Tabel 35. Målene har primært fokus på henholdsvis opbygning af positive relationer til pårørende, etablering af støtte fra de unges pårørende, og modvirkning af negativ indflydelse fra den unges sociale netværk. Derefter følger mål med fokus på modvirkning af negativ indflydelse fra pårørende og opbygning af positive sociale relationer.

Tabel 35. Fastsatte mål i de unges individuelle planer på området "netværksrelationer". Andel som har svaret ja. Kontaktpersonens svar.

Mål fokus - netværksrelationer	Hele landet	Procent*
Etablere støtte fra pårørende	80	32 %
Opbygge positive relationer til pårørende	90	36 %
Modvirke negativ påvirkning fra pårørende	62	25 %
Opbygge positive sociale relationer	60	24 %
Modvirke negativ påvirkning fra sociale relationer	80	32 %

*Procentgrundlaget er 250, som er antallet af forløb, hvor udskrivningsskemaet til kontaktperson er besvaret.

Af Tabel 36 fremgår det, at det mål, som oftest vurderes som opnået i forhold til netværksrelationer, er at modvirke negativ påvirkning fra pårørende (71 %). Dernæst følger at opbygge positive relationer til pårørende og at modvirke negativ påvirkning fra sociale relationer. Det mål, som i mindre grad vurderes som opnået, er at etablere støtte fra pårørende.

Tabel 36. Vurdering af om de fastsatte mål på området "netværksrelationer" er opnået. Andel som har svaret "Ja, i nogen grad" og "Ja i høj grad". Kontaktpersonens svar.

Mål opnåelse - netværksrelationer	Hele landet	Procent*
Etablere støtte fra pårørende	38	42 % af 89
Opbygge positive relationer til pårørende	70	69 % af 101
Modvirke negativ påvirkning fra pårørende	54	71 % af 76
Opbygge positive sociale relationer	42	58 % af 72
Modvirke negativ påvirkning fra sociale relationer	61	68 % af 90
Andre mål	2	33 % af 6

*Procentgrundlaget er antallet af svar på det pågældende spørgsmål fratrukket "Ved ikke"-besvarelser.

Fokuspunkterne i indsatsen inden for dette område er, som det ses i Tabel 37, for det første at gå i dialog med den unge om hans eller hendes netværk og at arbejde for, at der kommer besøg af familien. Dernæst kontinuerlig telefonisk kontakt med pårørende og arbejde for, at der kommer besøg af 'positive' relationer i den unges omgangskreds. Familiesamtaler er også relativt udbredte indsatsområder.

Tabel 37. Fokuspunkter i indsatsen inden for området "netværksrelationer". Andel som har svaret "Ja, i nogen grad" og "Ja i høj grad". Kontaktpersonens svar.

Indsætter - netværksrelationer	Hele landet	Procent*
Familiesamtaler	52	21 %
Kontinuerlig telefonisk kontakt med pårørende	86	34 %
Tolkebistand i forbindelse med kontakt til pårørende	9	4 %
Familierådgivning	9	4 %
Arbejde for at der kommer besøg af familien	89	36 %
Arbejde for at der kommer besøg af "positive" relationer	72	29 %
Dialog med den unge om netværk	102	41 %

*Procentgrundlaget er 250, som er antallet af forløb, hvor udskrivningsskemaet til kontaktperson er besvaret.

Misbrug

Nedenstående Tabel 38 viser, hvad målene fastsat i de unges individuelle planer på institutionen inden for misbrugsområdet fokuserer på. Som det fremgår, handler målene primært om at motivere den unge til at ændre sin brug af og indstilling til henholdsvis euforiserende stoffer og alkohol.

Tabel 38. Fastsatte mål i de unges individuelle planer på området "misbrug". Andel som har svaret ja. Kontaktpersonens svar.

Mål fokus - misbrug	Hele landet	Procent*
Motivere den unge til at ændre sin brug af og indstilling til euforiserende stoffer	86	34 %
Motivere den unge til at ændre sin brug af og indstilling til alkohol	49	20 %
Motivere den unge til at ændre sin brug af og indstilling til misbrug af medicin	23	9 %

*Procentgrundlaget er 250, som er antallet af forløb, hvor udskrivningsskemaet til kontaktperson er besvaret.

Tabel 39 viser, at i omtrent halvdelen af tilfældene, hvor der er fastsat mål i forhold til den unges misbrug, vurderer kontaktpersonen ved udskrivningen, at målet i nogen grad er opnået – uanset om der er tale om et stof-, alkohol-, eller medicinmisbrug.

Tabel 39. Vurdering af om de fastsatte mål på området "misbrug" er opnået. Andel som har svaret "Ja, i nogen grad" og "Ja i høj grad". Kontaktpersonens svar.

Mål opnåelse - misbrug	Hele landet	Procent*
Motivere den unge til at ændre sin brug af og indstilling til euforiserende stoffer	42	49 % af 85
Motivere den unge til at ændre sin brug af og indstilling til alkohol	23	45 % af 51
Motivere den unge til at ændre sin brug af og indstilling til misbrug af medicin	17	52 % af 33
Andet	-	-

*Procentgrundlaget er antallet af svar på det pågældende spørgsmål fratrukket "Ved ikke"-besvarelser.

Indsatsen i forhold til at nå disse mål er primært pædagogiske samtaler, hvilket fremgår af Tabel 40. 34 % af de unge har modtaget pædagogiske samtaler i relation til misbrug. Fysiske aktiviteter som et middel til at afvænne de unge fra et misbrug var også relativt ofte anvendt, mens samtaler med psykolog eller psykiater blev anvendt i en fjerdedel af tilfældene. Misbrugsrådgivning angives at have været en indsats for 5 % af de unge. Kun 2% af de unge modtog egentlig misbrugsbehandling under anbringelsen.

Tabel 40 Fokuspunkter i indsatsen inden for området " misbrug". Andel som har svaret "Ja, i nogen grad" og "Ja i høj grad". Kontaktpersonens svar.

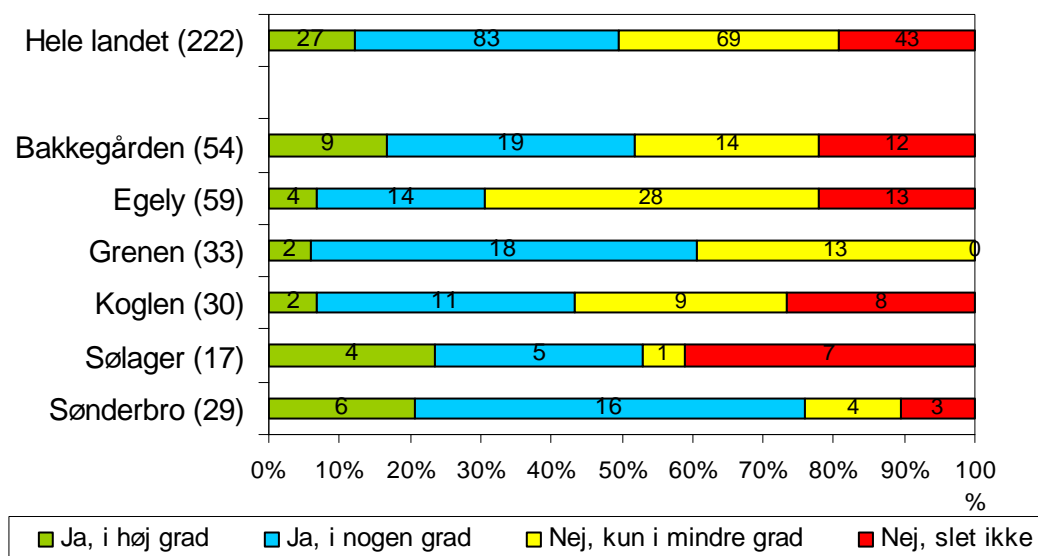
Indsatser - misbrug	Hele landet	Procent*
Misbrugsbehandling	5	2 %
Misbrugsrådgivning	12	5 %
Samtaler med psykolog eller psykiater	23	9 %
Fysiske aktiviteter	63	25 %
Pædagogiske samtaler	86	34 %

*Procentgrundlaget er 250, som er antallet af forløb, hvor udskrivningsskemaet til kontaktperson er besvaret.

5.5 Medbestemmelse og indflydelse

Det betragtes som et socialpædagogisk ideal, at de anbragte unge får mulighed for at have medbestemmelse og indflydelse på den socialfaglige indsats. Ligeledes er det et ønske fra de anbragte unge selv, at indsatsen giver dem mulighed for medbestemmelse og indflydelse. For unge, der benytter socialpædagogiske tilbud, ser det ud til at være af betydning, at de har indflydelse på dagligdagen – for eksempel i forhold til hvordan deres tid skal bruges. De unge motiveres til at udøve indflydelse, når de føler sig som del af et socialt fællesskab, hvor der er mulighed for at udøve indflydelse af mere uformelle veje som for eksempel, når de i det daglige kan tale om, hvad der skal ske, med en person de har tillid til og mødes med i det daglige.³⁸

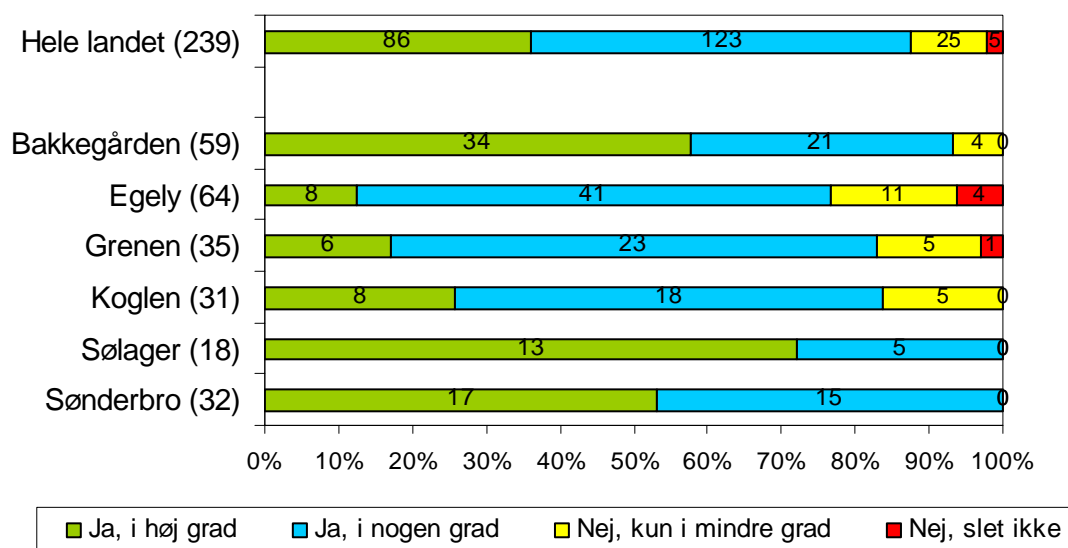
Figur 2. Den unges indflydelse på indholdet af sin individuelle pædagogiske plan. Kontaktpersonens svar ved udskrivning.

³⁸ Nissen 2007, s. 56

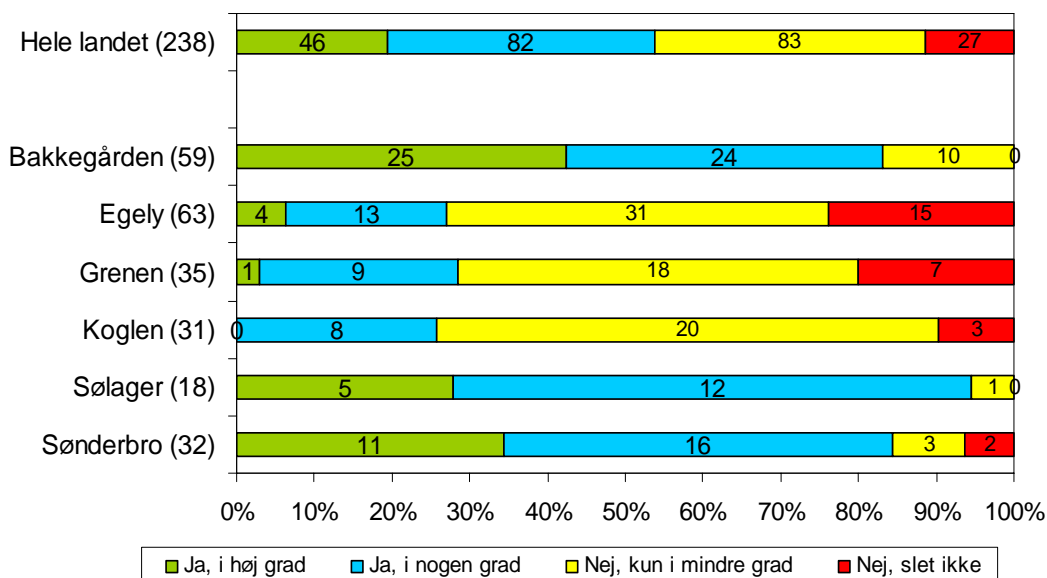
I Figur 2 ses det at ca. halvdelen af kontaktpersonerne angiver, at den unge i en eller anden grad har haft indflydelse på den individuelle pædagogiske plan. På den sikrede institution Sønderbro er der flest, der angiver, at den unge har haft indflydelse (ca. tre fjerdedele). På den sikrede institution Egely er der derimod ca. tre fjerdedele af kontaktpersonerne, der angiver, at den unge kun i mindre grad eller slet ikke har haft indflydelse på den individuelle pædagogiske plan.

Figur 3. Den unges indflydelse på hvilke aktiviteter den unge skulle indgå i. Kontaktpersonens svar ved udskrivning.

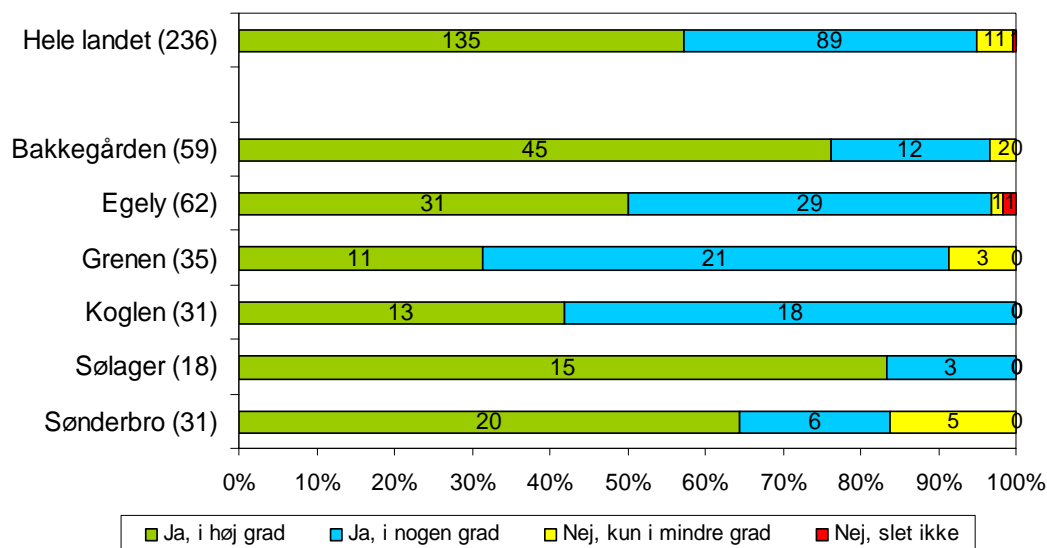
I Figur 3 ses kontaktpersonens vurdering af, hvorvidt den unge har haft indflydelse på de aktiviteter, som den unge skulle indgå i. Her fremgår det, at ni ud af ti unge vurderes at have haft indflydelse på hvilke aktiviteter, de skulle indgå i. På den sikrede institution Sølager og den sikrede institution Sønderbro vurderes alle de unge i en eller anden grad at have haft indflydelse på de aktiviteter, de har deltaget i. På den sikrede institution Egely vurderes ca. hver femte unge, ikke at have haft indflydelse eller kun i mindre grad.

Figur 4. Den unges indflydelse på hverdagens program. Kontaktpersonens svar ved udskrivning.

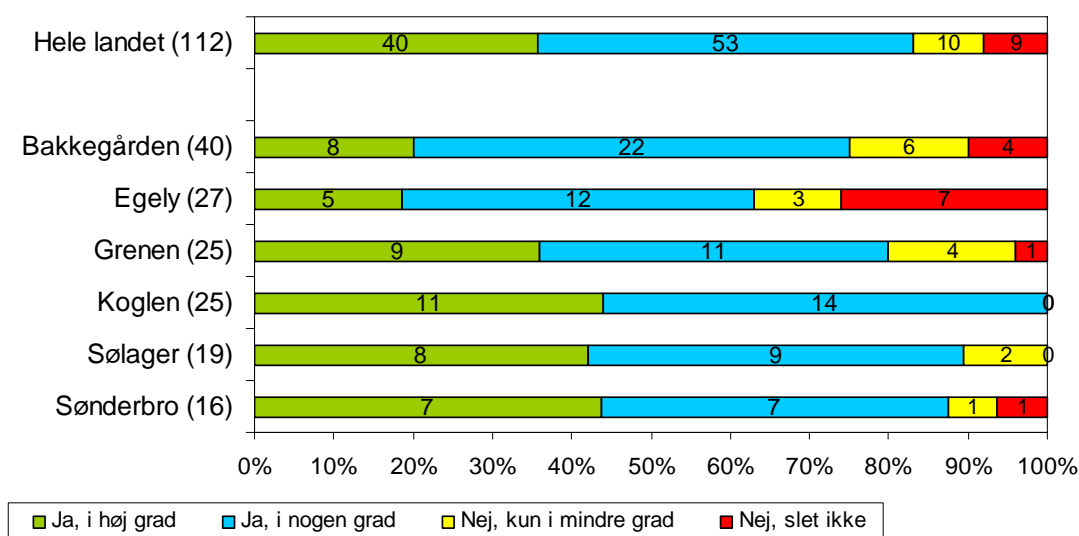
Figur 4 viser, at lidt over halvdelen af kontaktpersonerne angiver, at den unge i en eller anden grad har haft indflydelse på hverdagens program. På den sikrede institution Sønderbro er der flest, der angiver, at den unge har haft indflydelse (ca. 95 %). På den sikrede institution Koglen er der derimod kun en fjerdedel af kontaktpersonerne, der angiver, at den unge har haft indflydelse på hverdagens program.

Figur 5. Den unges indflydelse på hvordan fritiden bruges. Kontaktpersonens svar ved udskrivning.

Figur 5 viser at stort set alle kontaktpersoner vurderer, at den unge har haft indflydelse på, hvordan fritiden skulle bruges. Kun 5 % vurderede, at den unge kun i mindre grad havde haft indflydelse på dette område. På den sikrede institution Sølager vurderede kontaktpersonerne, at alle unge har haft indflydelse på deres fritid i en eller anden grad og for mere end 80 %. På den sikrede institution Sønderbro angives, at 15 % af de unge kun i mindre grad har haft indflydelse på deres fritid.

Figur 6. Har du haft medindflydelse på din hverdag? Den unges svar ved udskrivning.

Figur 6 viser, at fire ud af fem unge ved udskrivningen vurderer, at de har haft indflydelse på deres hverdag på institutionen. De unge, der har været anbragt på Koglen, angiver alle,

at de i et eller andet omfang har haft medindflydelse. 40 % af de unge endda i høj grad. På Egely er der ca. en tredjedel af de unge, der angiver, at de ikke eller kun i mindre grad har haft medindflydelse på deres hverdag på institutionen.

5.6 Delkonklusion

Samarbejde med anbringende kommune

Som det fremgik af socialrådgivernes besvarelser var det kun i halvdelen af anbringelses-sagerne, at der blev fremsendt en handleplan fra den anbringende kommune til den sikrede institution, inden den unge bliver udskrevet. Dog viser socialrådgivernes svar, at de handleplaner, der blev udarbejdet og fremsendt til institutionen, blev vurderet i over to tredjedele af tilfældene til at være af en forholdsvis høj kvalitet og i den forstand potentielt ville kunne udgøre et nyttigt redskab i planlægningen af den socialfaglige indsats på den sikrede institution.

I forhold til samarbejdet med den kommunale sagsbehandler tegner der sig et billede af, at selvom socialrådgiverne i overvejende grad er tilfredse (57 %), så er der også mulighed for at forbedre samarbejdet med sagsbehandlerne i kommunerne.

Modtagelsen

Modtagelsen af de unge på institutionen opleves samlet af både personale og de unge som meget positiv. Hvilket kan være et godt udgangspunkt for at opbygge gode relationer og tillid mellem den unge og personalet – selvom dette dog ikke er en garanti for, at den unge nødvendigvis får det godt på institutionen på sigt.

Mål og indsatser

Som det er fremgået af ovenstående gennemgang af, hvilke mål der fastsættes i de unges individuelle pædagogiske planer, så er det oftest fastsatte mål ifølge kontaktpersonerne ved udskrivningen: At den unge bliver i stand til at klare sig selv (64 %), efterfulgt af mål, som handler om at den unge udvikler sociale kompetencer og handlestrategier (63 %), at den unge bliver i stand til at tilrettelægge sin hverdag (63 %) og at forbedre den unges boglige færdigheder (63 %). Dernæst kommer mål vedrørende den unges sundhed (62 %), fysiske udfoldelse (61 %) og motivation til at komme i gang med skole/uddannelse (61 %). Det vil sige, at der fastsættes flest mål inden for områderne: Almindelig daglig læring (ADL), Social udvikling og adfærd, Skole og Fysisk sundhed.

De områder, hvor der fastsættes færrest mål i de unges individuelle pædagogiske planer, er: Misbrug og Psykiske eller psykiatriske problemer.

De mål, der oftest vurderes til at være opnået i nogen eller i høj grad ved udskrivningen, er mål, der handler om at motivere til fysisk udfoldelse (87 %), at motivere den unge til et bedre søvnmønster (80 %), at øge den unges selvværd og selvstændighed (78 %), at forbedre den unges evne til at klare sig selv (75 %), at gøre den unge i stand til at tilrettelægge sin hverdag fornuftigt (73 %) og at vedligeholde eksisterende skolegang (72 %). Det vil sige, at der opleves den højeste grad af målopnåelse inden for områderne Fysisk sundhed, Social udvikling og adfærd, Almindelig daglig levevis (ADL) og Skole.

De øvrige mål, der fastsættes, bliver dog stort set alle vurderet som opnået i nogen eller høj grad i over halvdelen af tilfældene. De mål, som kontaktpersonerne mest sjældent angiver som opnået i nogen eller høj grad, er at skabe kontakt til en UU-vejleder (18 %) og at etablere støtte fra pårørende (42 %). Ellers bliver mål fastsat i forhold til misbrug også vurderet til at være opnået i mindre grad. Særligt mål, der sigter mod at ændre den unges indstilling til alkohol (45 %) og euforiserende stoffer (49 %). Men overordnet set bliver altså langt de fleste af de mål, der er fastsat i den unges individuelle plan, vurderet til at være opnået i en eller anden form i over halvdelen af tilfældene.

De indsatser, der oftest angives at være blevet gennemført i forhold til den unge, er at give den unge en struktureret og forudsigelig hverdag (87 %), at gå i dialog med den unge om den unges valg (86 %), at opfordre og motivere den unge til at overholde sine pligter (85 %), at give den unge en forståelse for socialt samspil (84 %) og at give den unge en forståelse af hverdagslivets rutiner (83 %). Det vil sige, at der ofte er indsatser inden for området Almindelig daglig læring og Social udvikling og adfærd.

De indsatser, der i mindre omfang angives at være blevet gennemført i forhold til den unge, er gruppeterapi med andre unge (1 %), misbrugsbehandling (2 %), familierådgivning (4 %), tolkebistand i forbindelse med kontakt til pårørende (4 %), gruppesamtaler med andre unge (4 %), misbrugsrådgivning (5 %), gruppetræning med andre unge (7 %) og samtaler med psykolog eller psykiater i forbindelse med misbrug (9 %).

Samlet set kan man således konkludere, at områderne Almindelig daglig læring og Social udvikling og adfærd er de områder, hvor der oftest bliver gennemført en indsats, hvor der meget ofte bliver opstillet mål for den unge og hvor målene oftest også vurderes som opfyldte. Hvorimod der inden for områderne Psykiske og psykiatriske problemer og Misbrug opstilles færrest mål, gennemføres færrest indsatser og opnås færrest af de opstillede mål³⁹.

Indflydelse

I kontaktpersonens vurdering af om den unge har indflydelse fremgår det, at de vurderer at den unge har mindst indflydelse på indholdet i deres individuelle pædagogiske plan. Her angiver kontaktpersonen for ca. halvdelen af forløbene, at den unge ikke eller kun i mindre grad har haft indflydelse. Omvendt vurderer kontaktpersonerne, at de unge har mest indflydelse på, hvordan deres fritid bruges. Her angives, at den unge i høj eller i nogen grad har haft indflydelse i 95% af tilfældene. De sikrede institutioner imellem er der størst forskel i angivelsen af, om kontaktpersonen vurderer, at den unge har haft indflydelse i forhold til hverdagens program. De unge selv vurderer i overvejende grad, at de har haft medindflydelse på deres hverdag. Dette svarer næsten ni ud af ti af de unge ja til.

³⁹ De åbne svarmuligheder i forhold til mål og indsatser afslørede ikke i væsentlig grad, at der blev arbejdet med andre mål og indsatser end dem, der spørges til i de lukkede kategorier. Derfor har vi i gennemgangen af mål og indsatser alene forholdt os til de kategoriseringer, der allerede findes i spørgeskemaerne.

6 De unges situation ved anbringelsens start og slutning

Dette afsnit omhandler de unges situation omkring tidspunkterne for ind- og udflytning. På baggrund af SIP-sikrets programteori⁴⁰ er der udvalgt indikatorer, der dækker de forskellige aspekter af målformuleringen (se indledningen). Indikatorområderne er følgende:

1. Social adfærd og sociale ressourcer
2. Familiemæssige relationer
3. Fysisk og psykisk trivsel
4. Faglige kvalifikationer
5. Praktiske færdigheder
6. Misbrugsproblemer
7. Kriminel adfærd

Vejledning til læsning af SDQ-figurer

Til nogle af resultatindikatorerne i område 1 og 3 (jf. opstillingen ovenfor) anvendes screeningsredskabet SDQ (Strengths and Difficulties Questionnaire). SDQ er et psykometrisk værktøj til screening af adfærd, følelser og relationer. På baggrund af kontaktpersonernes og de unges egne besvarelser af spørgsmålene i SDQ inddeles de unge i tre grupper: de der karakteriseres som værende inden for normalområdet, de der karakteriseres som værende i en midtergruppe, og de der karakteriseres som værende uden for normalområdet. Der skal dog gøres opmærksom på, at disse inddelinger skal tages med et vist forbehold, da SDQ må betragtes som et relativt groft screeningsredskab. SDQ's funktion er således at give en overordnet karakteristik af de unges problembillede⁴¹.

Ved læsning af de figurer, der illustrerer de unges og kontaktpersonernes besvarelser inden for de forskellige SDQ-områder, skal læseren være særligt opmærksom. Datagrundlaget varierer nemlig alt efter, om det er de unge eller kontaktpersonerne, der svarer. Det skyldes, at der er flere kontaktpersoner end unge, der har besvaret både ind- og udspørgsmålene. Vi har valgt at tage så mange besvarelser med som muligt, for at gøre mest brug af det datamateriale, som institutionerne har indsendt til SIP-sekretariatet. Det betyder dog, at man ikke kan sammenligne figurerne, der illustrerer de to gruppers besvarelser.

Endvidere skal man være opmærksom på, at illustrationerne af de unges udvikling under opholdet kan vise et andet billede end sammenligningerne af vurderingerne ved ind- og udskrivning. Udviklingsillustrationerne vil ofte vise et mere nuanceret billede. Det skyldes, at en ung således sagtens kan forbedre sin SDQ-score inden for et område, men stadig befinde sig i samme gruppe (normalområdet, midtergruppe eller uden for normalområdet) som ved indskrivningstidspunktet. Det er således ikke alle forbedringer eller forværringer, der betyder, at den unge kategoriseres anderledes ved udskrivning end ved indskrivning. Derfor vil udviklingsbilledet ofte se meget anderledes – og måske mere voldsomt ud – end sammenligningerne af kategoriseringen ved indskrivning og udskrivning.

⁴⁰ Nissen 2007

⁴¹ Se bilag 1 for nærmere beskrivelse af forbeholdene for at drage skarpe konklusioner på baggrund af SDQ-scorerne her

6.1 Social adfærd og sociale ressourcer

Jf. målformuleringen har et ophold på en sikret institution bl.a. til formål at påbegynde og om muligt skabe en forbedring af den unges sociale situation for at forbedre den unges handlemuligheder. Derfor undersøges det i SIP-sikret, hvorvidt den unge opnår en positiv udvikling i sin sociale adfærd og sine sociale ressourcer under opholdet på en sikret institution.

Hvordan måler vi social adfærd og sociale ressourcer?

I SIP-sikret anvendes fire indikatorer på den unges sociale adfærd og sociale ressourcer:

- Den unges prosociale adfærd (SDQ⁴²)
- Den unges adfærdsproblemer (SDQ)
- Den unges kammeratskabsproblemer (SDQ)
- Den unges fritidsaktiviteter

Prosocial adfærd

Prosocial adfærd handler om, hvorvidt den unge agerer hensynsfuldt over for andre personer. I SDQ anvendes følgende spørgsmål til at vurdere den unges prosociale adfærd:

- Er hensynsfuld og betænksom over for andre
- Er god til at dele med andre unge
- Prøver at hjælpe, hvis nogen slår sig, er kede af det eller skidt tilpas
- Er god mod mindre børn og unge
- Tilbyder ofte af sig selv at hjælpe andre

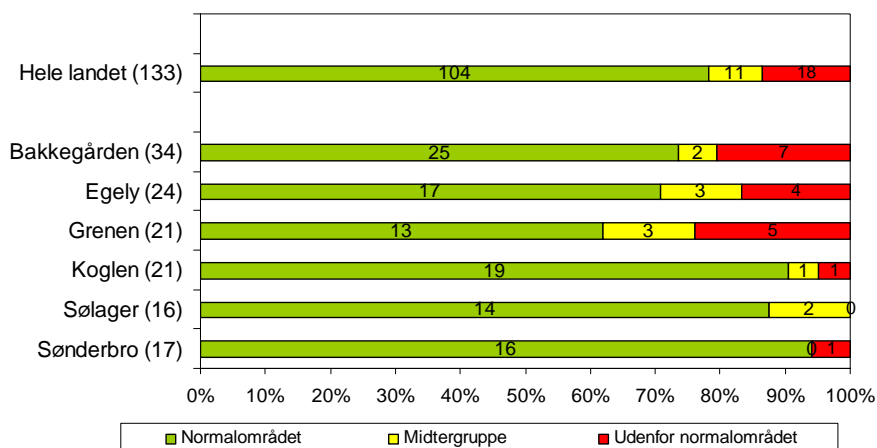
De følgende figurer viser, hvordan de unge fordeler sig indenfor de tre grupperinger ved indskrivningstidspunktet og udskrivningstidspunktet baseret på besvarelser fra de unge selv og kontaktpersonerne. Det skal bemærkes, at der er færre unge end kontaktpersoner, der har besvaret spørgsmålene, og derfor kan tallene mellem de to grupper ikke sammenlignes. Det mest interessante er imidlertid også, om der er sket en udvikling under opholdet på den sikrede institution – set fra de unges og kontaktpersonernes perspektiv.

Figur 7 viser, at ca. 75 % af de unge omkring indflytningstidspunktet vurderer sig selv som havende en prosocial adfærd, der ligger inden for normalområdet. Kun ca. 15 % vurderer sig selv som værende uden for normalområdet. Billedet varierer dog lidt på de forskellige institutioner. Procentuelt er andelen af de unge, der vurderer sig selv uden for normalområdet, størst på Grenen⁴³ og mindst på Sølager.

⁴² SDQ er et psykometrisk redskab til at screene den unges sociale adfærd og psykiske trivsel. Se bilag 1 for en nærmere beskrivelse af SDQ.

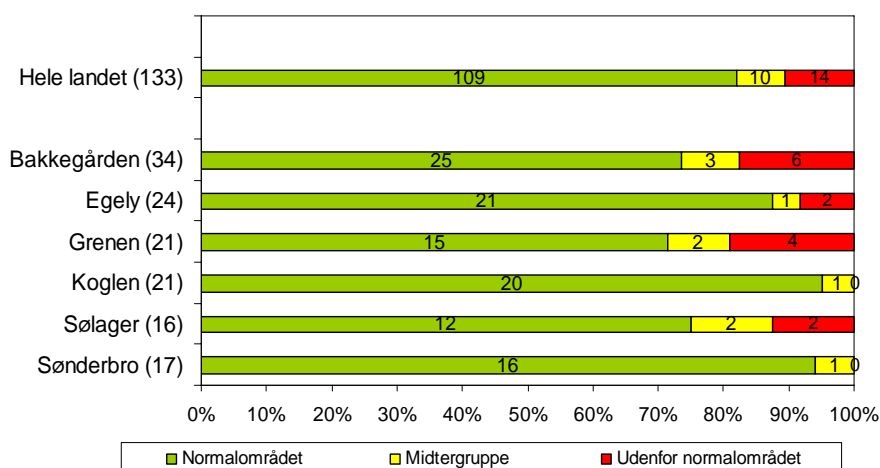
⁴³ Grenen er den institution med flest unge anbragt i særlig sikret regi, hvilket kan give anledning til overvejelser over, om resultatet også afbilleder dette. Kontaktpersonernes besvarelser stemmer dog ikke helt overens med dette billede. Se figur 10.

Figur 7. De unges prosociale adfærd ved indskrivning vurderet af de unge selv (SDQ).

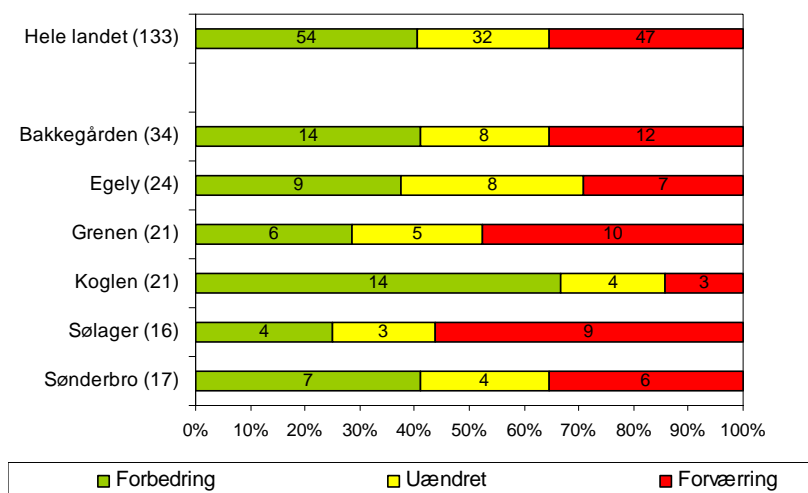
Ved udskrivningstidspunktet er billedet nogenlunde uændret, som det fremgår af Figur 8. Dog er der sket nogle få ændringer på institutionsniveau. Koglen og Sønderbro har nu ingen unge, der vurderer sig selv som værende uden for normalområdet i forhold til prosocial adfærd. Det er stadig på Grenen, at den procentuelle andel af unge, der vurderer sig selv som værende uden for normalområdet, er størst.

Figur 8. De unges prosociale adfærd ved udskrivning vurderet af de unge selv (SDQ).

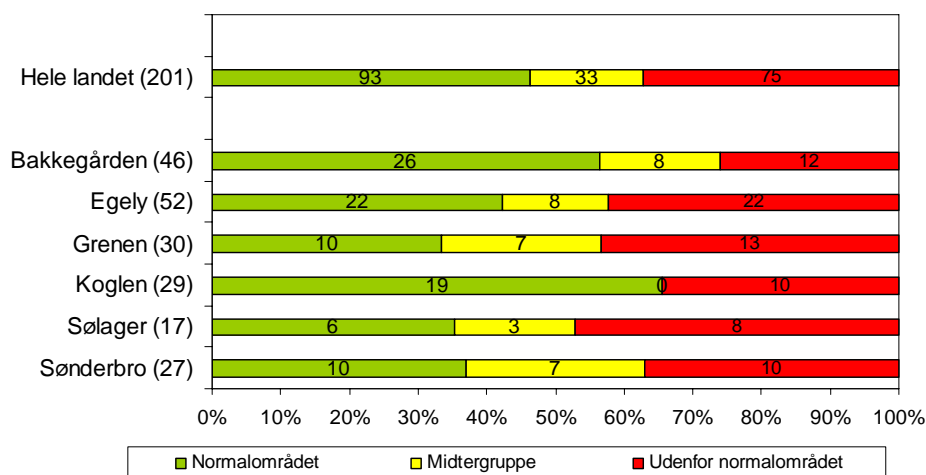
Hvis man ser på forskellene i de svar, de unge har givet ved indskrivning og udskrivning jf. Figur 9, så har ca. 40 % vurderet sig selv bedre ved udskrivning, mens ca. 35 % har vurderet sig selv dårligere ved udskrivning.

Figur 9. Udvikling i de unges prosociale adfærd vurderet af de unge selv (SDQ).

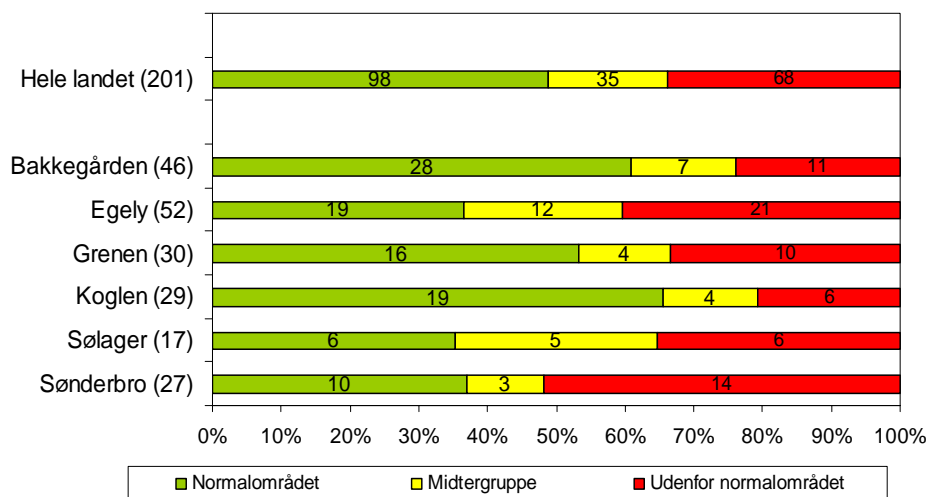

Kontaktpersonernes vurdering af de unges prosociale adfærd ændrer sig heller ikke umiddelbart fra indskrivningstidspunktet til udskrivningstidspunktet. I hvert fald ikke, når man blot ser på det overordnede billede af de unge som gruppe i Figur 10 og Figur 11. Det varierer fra institution til institution, om der er lidt flere eller færre unge, der vurderes uden for normalområdet ved udskrivning sammenlignet med ved indskrivning. Ved indskrivning er det Sølager, der har den højeste andel af unge, der vurderes uden for normalområdet, mens andelen af unge, der vurderes som inden for normalområdet, er størst på Koglen. Ved udskrivning er det Sønderbro, der angiver den største andel af unge uden for normalområdet, mens det igen er på Koglen, at andelen af unge inden for normalområdet er størst.

Figur 10. De unges prosociale adfærd ved indskrivning vurderet af kontaktperson (SDQ).

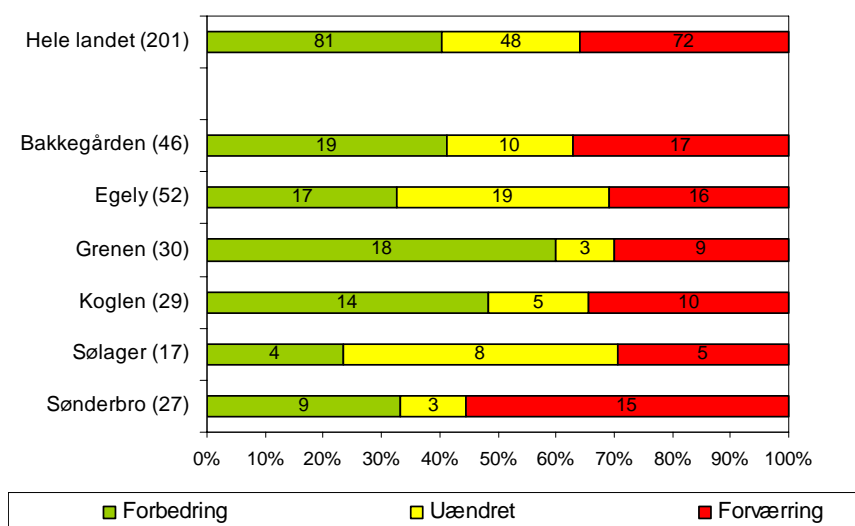
Figur 11. De unges prosociale adfærd ved udskrivning vurderet af kontaktperson (SDQ).

Når man følger de enkelte unges udvikling er billedet derimod ikke helt det samme, som de overordnede inddelinger i Figur 10 og Figur 11 giver indtryk af.

Figur 12 viser, at der på landsplan er ca. 40 % af de unge, der af kontaktpersonerne er blevet vurderet til at have forbedret deres prosociale adfærd under opholdet på institutionen. Der er dog næsten lige så mange unge, hvor vurderingen er den modsatte – altså hvor de unges prosociale adfærd vurderes som værende forværret. Kun for ca. 25 % er vurderingen uændret.

Figur 12. Udvikling i de unges prosociale adfærd vurderet af kontaktperson (SDQ).

Adfærdsproblemer

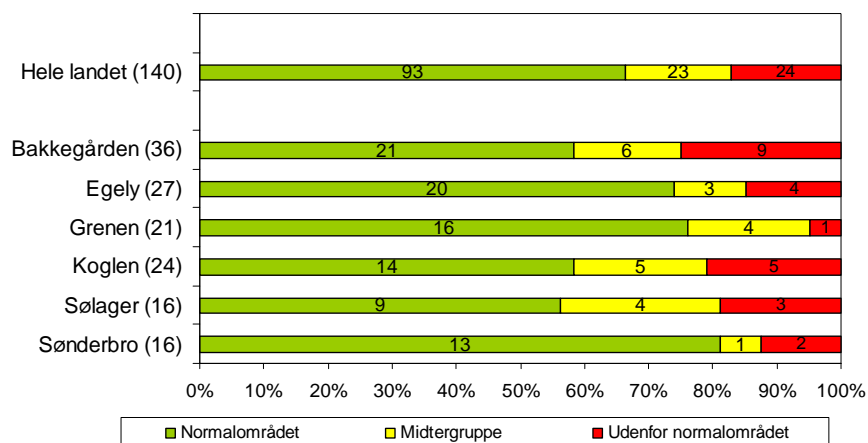
Adfærdsproblemer handler om, hvorvidt den unge har en problematisk adfærd forstået som problemer med at styre sit temperament, aggressiv adfærd eller småkriminell adfærd. Den unges adfærdsproblemer vurderes ud fra følgende spørgsmål:

- Har ofte raserianfald eller bliver let hidsig
- Gør for meste, hvad der bliver sagt
- Kommer ofte i slagsmål og mobber andre børn

- Lyver eller snyder ofte
- Stjæler fra hjemmet, i skolen eller andre steder

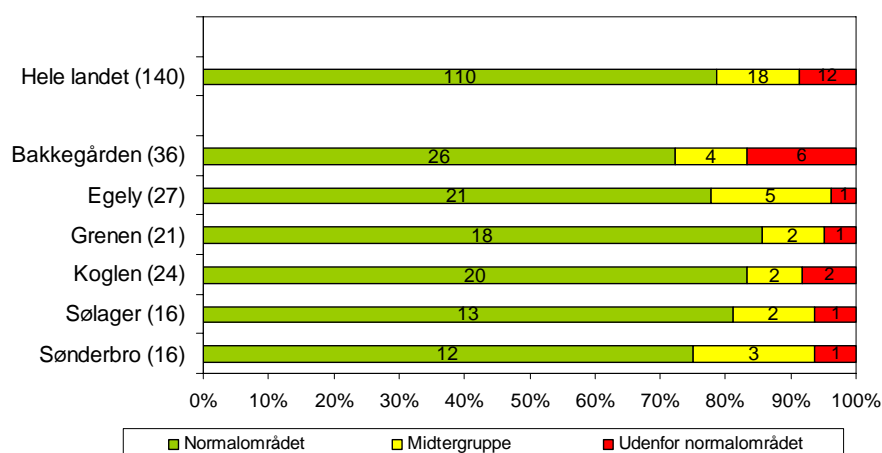
Figur 13 viser, at ca. 65 % af de unge på landsplan ved indskrivningstidspunktet vurderer deres egen adfærd som normal. Næsten 20 % vurderer deres adfærd som værende uden for normalområdet. Når vi ser på de forskellige institutioner, så har Grenen ved indskrivning den mindste andel af unge, der vurderer sig selv uden for normalområdet, mens Sønderbro har den relativt største andel af unge, der vurderer sig selv inden for normalområdet.

Figur 13. De unges adfærdsproblemer ved indskrivning vurderet af de unge selv (SDQ).

Ved udskrivningstidspunktet er denne tendens endnu mere udtalt. Jf. Figur 14 vurderer næsten 80 % af de unge, at deres adfærd er inden for normalområdet. Lidt mindre end 10 % vurderer deres adfærd til at være uden for normalområdet. På Bakkegården er andelen af unge uden for normalområdet størst. Grenen har den relativt største andel af unge inden for normalområdet på udskrivningstidspunktet.

Figur 14. De unges adfærdsproblemer ved udskrivning vurderet af de unge selv (SDQ).

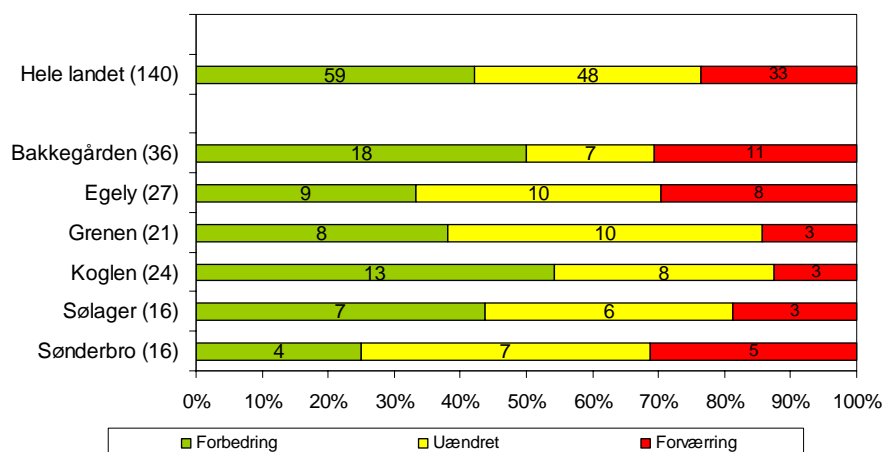
Det kan skyldes flere forhold, at så mange unge vurderer sig selv inden for normalområdet, som vi har set først i forhold til prosocial adfærd og nu i forhold til adfærdsproblemer. Der er bl.a. nogle undersøgelser, som peger på, at gyldigheden af data indsamlet gennem selvrapportering for nogle (særlige) grupper af børn og unge ikke er tilfredsstillende. F.eks. har

en hollandsk undersøgelse af selvrapporing af psykopatologi og forældre-barn relationer blandt unge kriminelle med psykiatriske forstyrrelser vist, at de unge undervurderede egne problemstillinger sammenlignet med deres forældres vurderinger og set i relation til det forhold, at de unge på undersøgelsestidspunktet var i behandling for alvorlige adfærds- og relationsproblemer⁴⁴.

Derudover blev det fremhævet af paneldeltagerne i auditten på SIP-sikretrapporten 2009, at "de unge måler sig i forhold til den omgangskreds og den subkultur, de færdes i til daglig. I denne subkultur er der andre normer end i det øvrige samfund, og de unge opfatter sig selv som normale inden for den verden de færdes i. De opfatter således sig selv som gode kammerater og hensynsfulde overfor andre, hvilket meget vel kan være rigtig indenfor deres egen subkultur"⁴⁵.

Udviklingen i de unges vurderinger i forhold til adfærdsproblemer fremgår af Figur 15. Her kan man se, at over 40 % vurderer sig selv bedre i slutningen af opholdet på institutionen. Ca. 25 % vurderer sig selv dårligere.

Figur 15. Udvikling i de unges adfærdsproblemer vurderet af de unge selv (SDQ).

Som det fremgår af Figur 16 vurderer kontaktpersonerne ca. 65 % af de unge som værende inden for normalområdet i forhold til adfærdsproblemer. Lidt over 20 % af de unge vurderes til at være uden for normalområdet ved indskrivning.

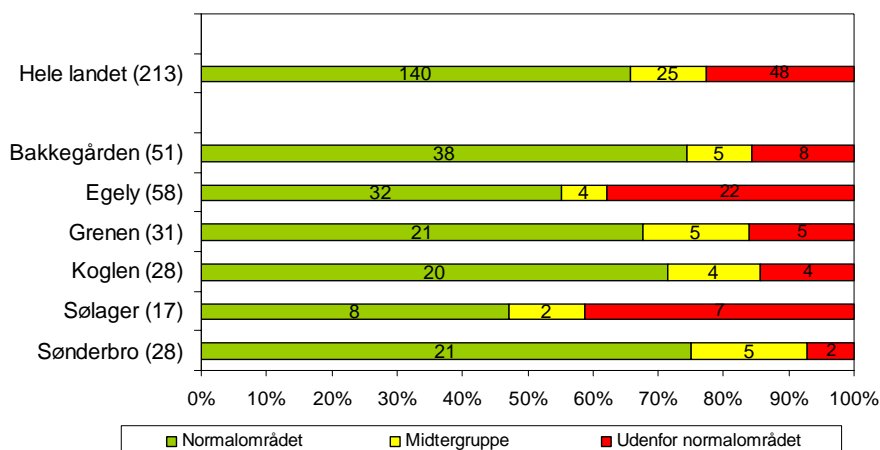
Der er således en stor del af de unge, der ved indskrivning vurderes som inden for normalområdet. Auditpanelet til SIP-sikretrapporten 2009 påpegede, at "personalets opfattelse af de unge også over tid bliver farvet af det miljø, personalet færdes i, og der kan være en tendens til, at personalet underrapporterer omfanget af de unges problemer"⁴⁶.

⁴⁴ Nissen 2007.

⁴⁵ Møller og Søbjerg 2009, s. 28.

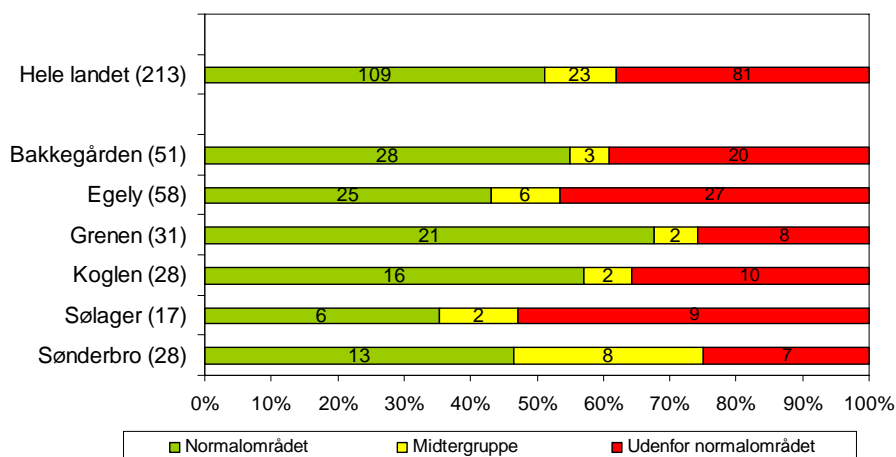
⁴⁶ Møller og Søbjerg 2009, s. 28.

Figur 16. De unges adfærdsproblemer ved indskrivning vurderet af kontaktperson (SDQ).

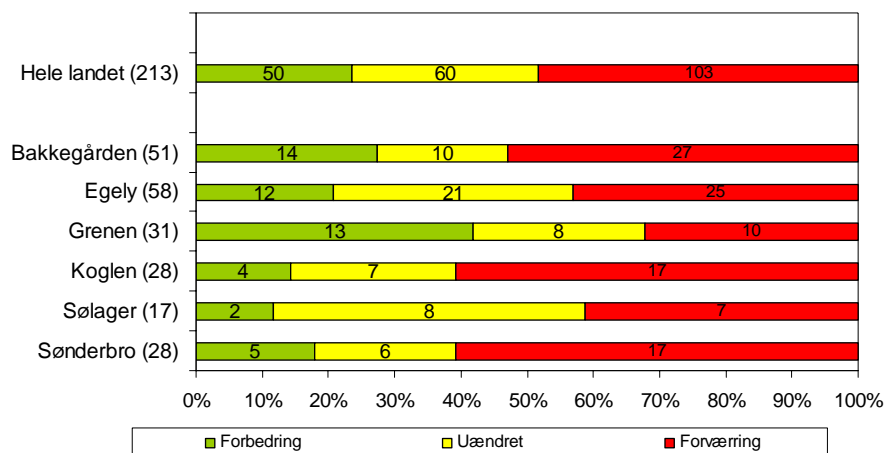
Figur 17 viser imidlertid, at kontaktpersonerne vurderer, at kun ca. 50 % ligger inden for normalområdet ved udskrivningstidspunktet. Det vil sige, at kontaktpersonerne vurderer, at færre unge ligger inden for normalområdet end ved opholdets start. Næsten dobbelt så mange unge vurderes til at være uden for normalområdet ved udskrivning som ved indskrivning.

Figur 17. De unges adfærdsproblemer ved udskrivning vurderet af kontaktperson (SDQ).

Hvis man følger den enkelte unges udvikling i løbet af opholdet, viser Figur 18, at de unges adfærdsproblemer i ca. 50 % af tilfældene vurderes som forværrede ved udskrivning sammenlignet med ved indskrivning. Kun for lidt over 20 % er der sket en forbedring i deres adfærdsproblemer under opholdet på en sikret institution.

Figur 18. Udvikling i de unges adfærdsproblemer vurderet af kontaktperson (SDQ).

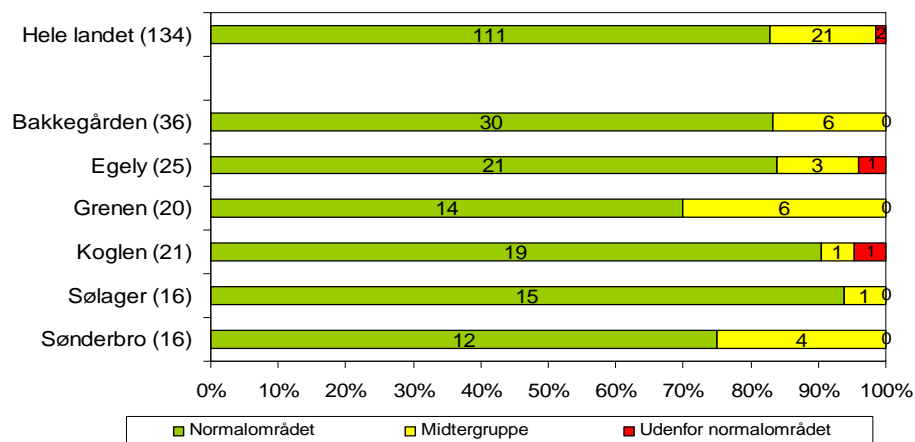
Kammeratskabsproblemer

SDQ-målingen af den unges kammeratskabsproblemer handler om, hvorvidt den unge kommer godt ud af det med andre unge – om den unge har gode kammeratskabsrelationer. Af SIP-sikrets programteori fremgår det, at man kan *”formode, at kammeratskabsrelationer præget af intimitet, loyalitet og støtte kan fungere som en beskyttende faktor”*⁴⁷. Antagelsen er således, at

- Er lidt af en enspænder, leger mest alene
- Har mindst én god ven
- Er generelt vellidt af andre unge⁴⁸
- Bliver mobbet eller drillet af andre unge
- Kommer bedre ud af det med voksne end med andre unge

Figur 19 viser, at de unge i overvejende grad vurderer, at de i deres kammeratskabsrelationer ligger inden for normalområdet. Institutionsvis svinger andelen inden for normalområdet fra ca. 70 % (på Grenen) til 90 % (på Sølager).

Figur 19. De unges kammeratskabsproblemer ved indskrivning vurderet af de unge selv (SDQ).

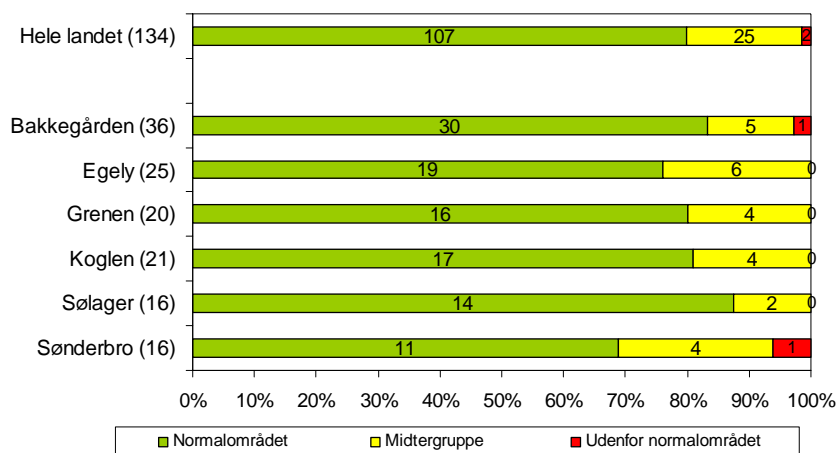

⁴⁷ Nissen 2007, s. 31.

⁴⁸ Den oprindelige formulering i SDQ er: ”Er generelt vellidt af andre børn”. Af hensyn til målgruppen på de sikrede institutioner, er ”børn” i skemaerne i SIP erstattet af ”unge” eller med ”børn og unge”.

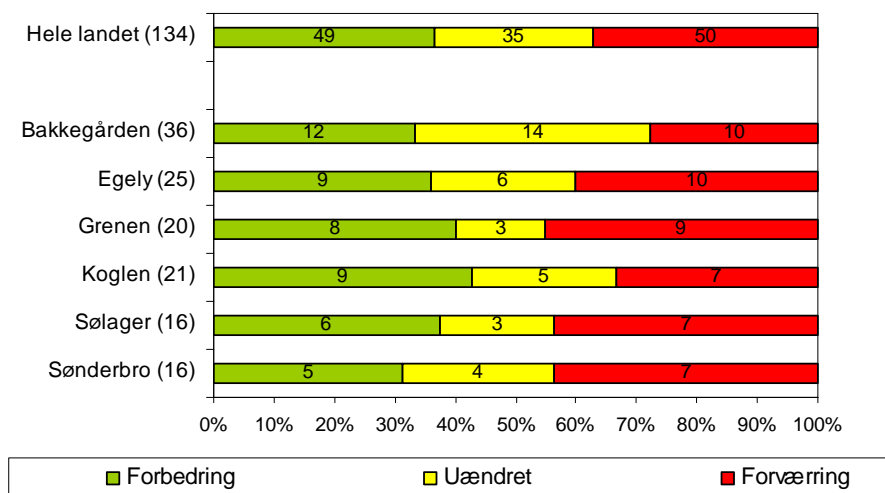
Ved udskrivning er billedet næsten det samme. Figur 20 illustrerer, at de fleste unge også på dette tidspunkt vurderer deres kammeratskabsrelationer til at ligge inden for normalområdet. Fordelingen er skiftet en smule institutionerne imellem, og nu er det Sønderbro, der har den mindste andel af unge inden for normalområdet.

Figur 20. De unges kammeratskabsproblemer ved udskrivning vurderet af de unge selv (SDQ).

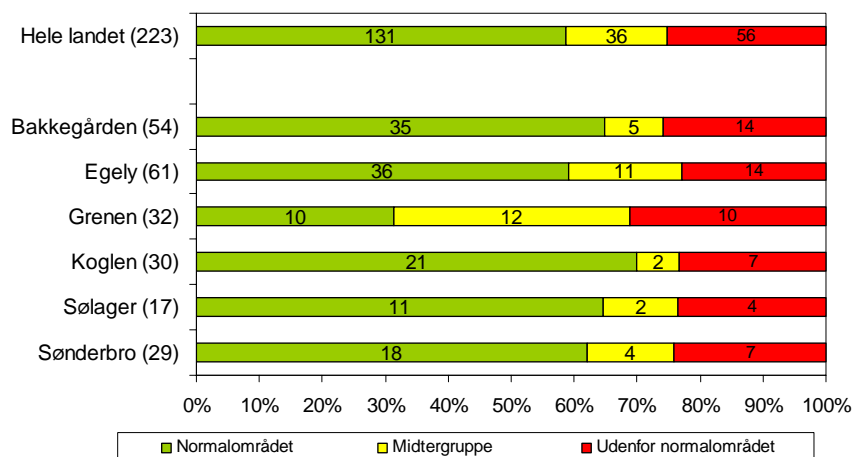
Ifølge de unge selv er der – jf. Figur 21 – lidt mere end 35 %, som i løbet af opholdet på institutionen har oplevet henholdsvis en forbedring eller forværring af deres kammeratskabsproblemer. De unge på Koglen udgør relativt den største andel, der oplever forbedring, mens de unge på Grenen udgør den relativt største andel, der oplever en forværring. Men generelt varierer billedet imellem de forskellige institutioner kun lidt.

Figur 21. Udvikling i de unges kammeratskabsproblemer vurderet af de unge selv (SDQ).

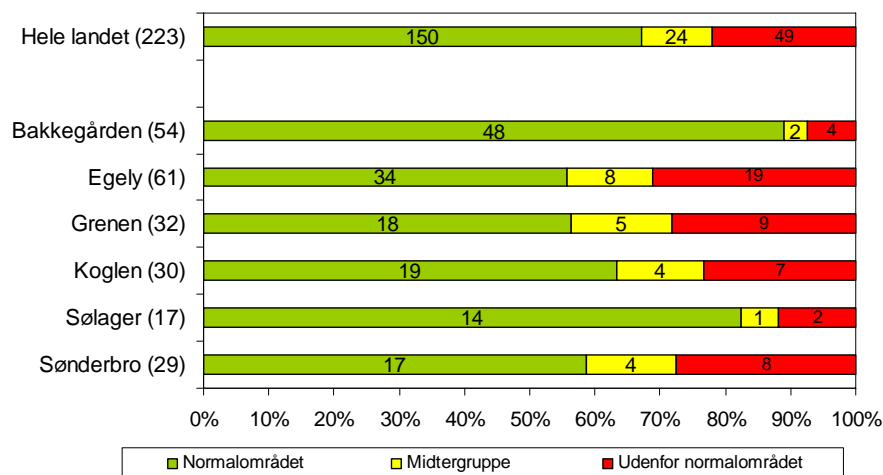
Kontaktpersonernes vurdering viser, at ca. 25 % af de unge (på landsplan) kan beskrives som uden for normalområdet. Næsten 60 % vurderes til at ligge inden for normalområdet. Som Figur 22 viser, har Grenen både den mindste andel af unge vurderet inden for normalområdet og den største andel af unge vurderet uden for normalområdet.

Figur 22. De unges kammeratskabsproblemer ved indskrivning vurderet af kontaktperson (SDQ).

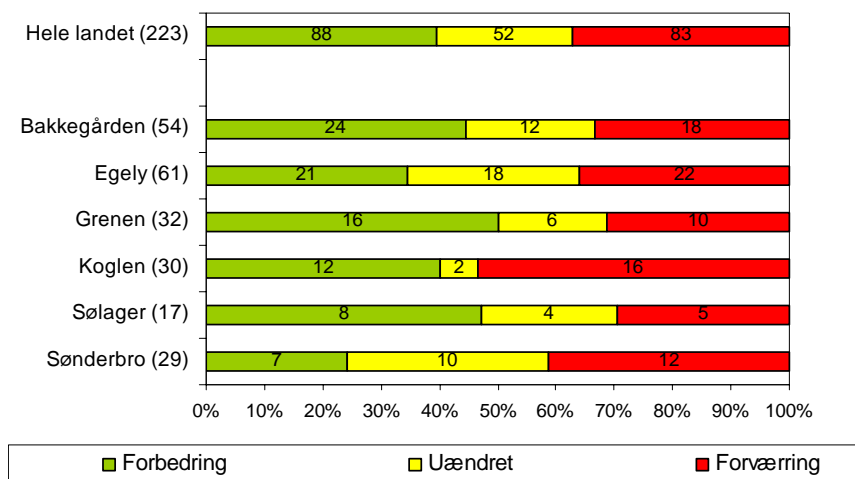
Ved udskrivning er der lidt flere, der vurderes til at ligge inden for normalområdet, jf. Figur 23 – nemlig ca. 65 %. Lidt over 20 % vurderes som uden for normalområdet. Her har Egely den største andel af unge vurderet uden for normalområdet, mens Bakkegården har den mindste andel.

Figur 23. De unges kammeratskabsproblemer ved udskrivning vurderet af kontaktperson (SDQ).

Figur 24 viser, at der er næsten 40 % af de unge, som af kontaktpersonerne er vurderet til at have forbedret deres kammeratskabsrelationer. Næsten lige så mange vurderes dog til det modsatte – for ca. 35 % af de unge er kammeratskabsproblemerne vurderet som forværrede ved udskrivningstidspunktet sammenlignet med ved indskrivning. Koglen har den relativt største andel af unge, hvor kammeratskabsproblemerne vurderes som forværret.

Figur 24. Udvikling i de unges kammeratskabsproblemer vurderet af kontaktperson (SDQ).

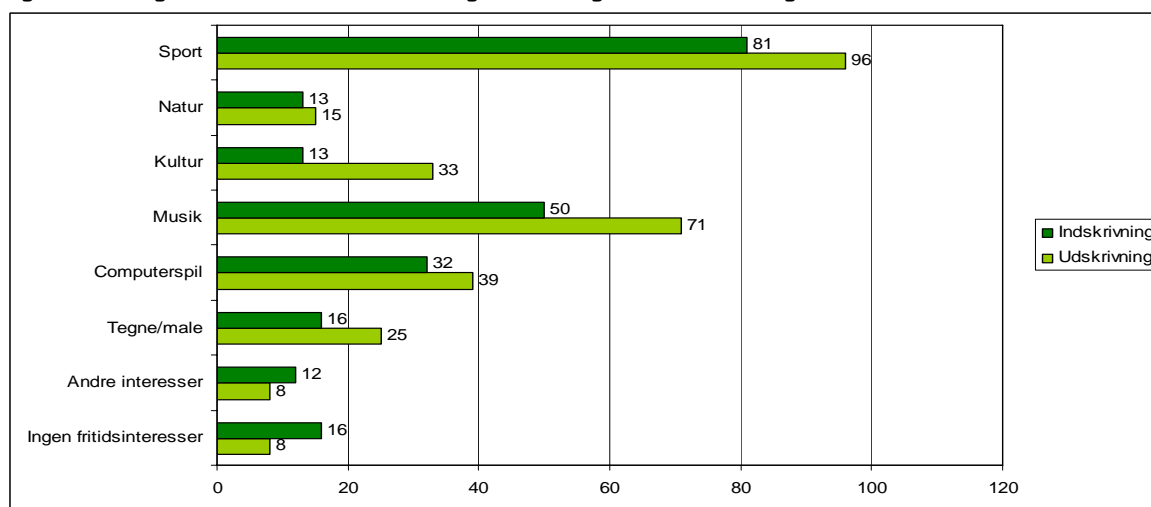

Fritidsinteresser

I SIP-sikrets programteori betegnes de unges fritidsinteresser som et væsentligt aspekt af den unges sociale liv. For unge, der klarer sig mindre godt skolemæssigt og socialt, har muligheden for at tilegne sig færdigheder og at deltage i det sociale liv via fritidstilbud en særlig betydning. Antagelsen er, at fritidsinteresser kan have positiv betydning for den unges oplevelse af at være med og kan udgøre et alternativ til f.eks. kriminel aktivitet. Antagelsen er også, at et varieret fritidstilbud på en institution, der imødekommer den enkelte unges interesser og behov for et fritidsliv sammen med andre jævnaldrende, indikerer kvalitet i indsatsen. Ifølge SIP-sikrets arbejdsgruppe er et træk ved nogle unge på de sikrede institutioner, at de ikke har nogen fritidsinteresser. Derfor er det relevant at spørge til den unges fritidsinteresser som et udtryk for potentielle sociale ressourcer⁴⁹.

Figur 25 viser, hvor mange og hvilke fritidsinteresser de unge har angivet at have ved indskrivning og ved udskrivning. Bemærk, at der kan angives flere interesser pr. person.

Figur 25. De unges fritidsinteresser ved ind- og udskrivning vurderet af de unge selv.

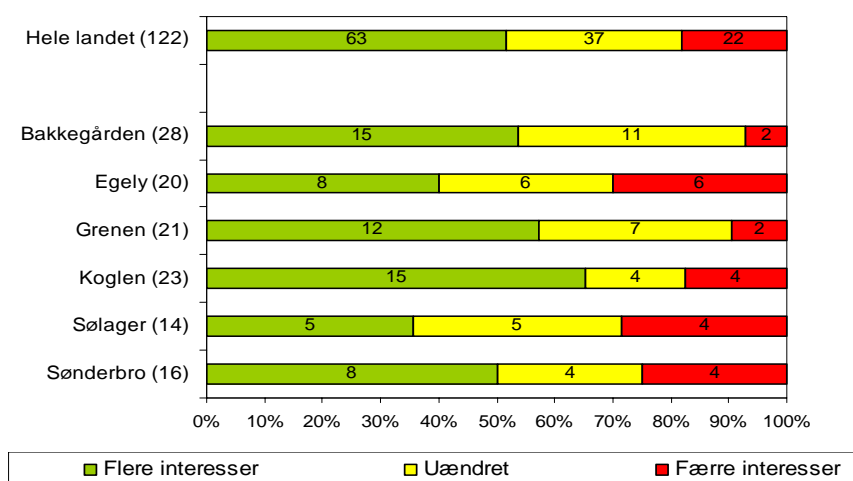
⁴⁹ Nissen 2007

Som det fremgår af Figur 25, er det især sport, musik og computerspil, der er de mest udbredte fritidsinteresser blandt de unge. Dette gælder både ved indskrivning og ved udskrivning. Dog ser det ud til, at nogle unge under opholdet på institutionen også begynder at interessere sig for kultur. Ved udskrivningstidspunktet er denne interesse næsten på linje med computerspil.

Vi kan også se på udviklingen i fritidsinteresser forstået som, om den unge har fået flere eller færre interesser under institutionsopholdet.

Figur 26 viser, at ca. 50 % af de unge har fået flere fritidsinteresser i løbet af opholdet. Denne gruppe udgør den største andel på Koglen. Kun lidt under 20 % har angivet, at de har fået færre interesser. Egely er den institution, hvor relativt flest unge har fået færre interesser.

Figur 26. Udvikling i de unges fritidsinteresser vurderet af de unge selv.

6.1.1 Delkonklusion

Prosocial adfærd (SDQ)

I løbet af opholdet er der ifølge kontaktpersonerne 40 % af de unge, der oplever en positiv udvikling i deres prosociale adfærd. For 35 % af de unge vurderer kontaktpædagogerne, at udviklingen går i den modsatte retning.

Ved udskrivningstidspunktet vurderer kontaktpersonerne, at 50 % af de unge har en prosocial adfærd, der ligger inden for normalområdet, mens en tredjedel af de unge ligger uden for normalområdet. De resterende befinder sig i en såkaldt midtergruppe.

Adfærdsproblemer (SDQ)

Kontaktpersonerne vurderer, at næsten 50 % af de unge oplever en forværring i deres adfærdsproblemer i løbet af opholdet. Kun ca. 25 % af de unge forbedrer deres adfærd ifølge kontaktpersonerne.

Det skal ses i forhold til, at kontaktpersonerne samtidig vurderer, at 50 % af de unge i slutningen af anbringelsen ligger inden for normalområdet i forhold til adfærdsproblemer. Næsten 40 % af de unge vurderes uden for normalområdet på det tidspunkt.

Kammeratskabsproblemer (SDQ)

Udviklingen i de unges kammeratskabsproblemer går begge veje i løbet af anbringelsen. Kontaktpersonerne vurderer, at 40 % af de unge forbedrer sig i forhold til deres kammeratskabsproblemer, men samtidig vurderer de, at næsten lige så mange unge oplever en forværring.

En stor del af de unge ligger dog inden for normalområdet ved udskrivningstidspunktet ifølge kontaktpersonernes vurderinger – næsten 70 %. Kun lidt over 20 % vurderes uden for normalområdet ved anbringelsens slutning.

Fritidsinteresser

Der er flere unge, der får fritidsinteresser under opholdet på institutionerne. I alt tilkendegiver de unge i 74 flere tilfælde at have en fritidsinteresse ved udskrivning end ved indskrivning. Da hver enkelt ung kan angive flere svar, er de 74 dog ikke lig med antallet af unge.

En af de fritidsaktiviteter, som oplever en vis stigning i løbet af opholdet, er sport. Det er samtidig den fritidsaktivitet, der interesserer flest unge allerede ved indskrivning. Den største stigning sker dog i forhold til interesse for musik, skarpt efterfulgt af interesse for kultur. Computerspil er også en af de ting, der interesserer en del unge, men her sker der ikke den store udvikling under opholdet. Kun få unge angav ved anbringelsens begyndelse, at de ingen fritidsinteresser havde, og denne gruppe halveres i løbet af anbringelsen.

Delkonklusion – udviklingen i de unges sociale adfærd og sociale ressourcer

Kontaktpersonerne vurderer, at der er flest unge, som udvikler sig positivt i løbet af opholdet i forhold til deres prosoziale adfærd og kammeratskabsproblemer. Der er dog ifølge kontaktpersonerne næsten lige så mange unge, der oplever en forværring. De vurderer også, at flest unge oplever en forværring i deres adfærdsproblemer. Det er samtidig inden for dette SDQ-område, at færrest unge vurderes til at have forbedret sig. Der er dog en positiv udvikling i fritidsinteresserne for en del unge.

Men generelt må man konkludere, at de unges sociale adfærd og sociale ressourcer udvikler sig i forskellige retninger i løbet af opholdet.

Ifølge auditpanelet er de unges udvikling i forhold til de tre forskellige SDQ-områder meget forventelig. At de unge forbedrer deres prosoziale adfærd og kammeratskabsproblemer forklares med, at der blandt de unge på afdelingen opstår et fællesskab for at overleve anbringelsen. De lærer, at det bedst kan betale sig at opføre sig ordentligt for ikke at blive "trukket" ud af aktiviteterne. Det er de unges eneste mulighed for kontakt med andre unge mennesker. De unge lærer at være sammen og at se sig selv som en del af en sammenhæng.

At data viser, at de unges adfærdsproblemer vokser ved afslutningen af opholdet, er ifølge auditpanelet heller ikke mærkeligt. I starten tilpasser de unge sig deres nye omgivelser på institutionen, men i løbet af opholdet falder de unges parader, og de tør vise deres "sande jeg". Derfor bliver deres adfærdsproblemer mere synlige for personalet i løbet af opholdet. Samtidig påpeger auditpanelet, at de unge tit er frustrerede i tiden op til udskrivningen, fordi der er stor usikkerhed om deres situation efter udskrivningen. I en del tilfælde ved de

unge ikke, hvor de skal hen før end en uge før udskrivningstidspunktet, og frustrationerne reagerer de unge på. To af auditpanelets deltagere kunne ikke genkende dette billede af de unge.

6.2 Familiemæssige relationer

Ifølge SIP-sikrets programteori kan man på baggrund af forskellige undersøgelser⁵⁰ "formode, at en del unge på sikrede institutioner har et sårbart, mangelfuldt eller problematisk familienetværk, hvis ressourcer i forhold til at støtte den unge, kan være begrænsede. Det er imidlertid ikke givet, hvordan familieforhold virker ind på indsatsen og dens resultater samt, hvordan det går den unge på sigt. Men man kan formode, at positive resultater og den unges situation på sigt, kan være afhængig af, om den unge har et familienetværk, der kan udgøre en positiv støtte for den unge under og efter anbringelsen.

Noget tyder på, at en anbringelse kan svække den unges bånd til familien således, at den unge ved anbringelsens ophør bliver alene om at mestre tilværelsen⁵¹. Dette kan nok i nogle tilfælde tilskrives sårbare familieforhold allerede ved anbringelsen, men selve indsatsen kan også ændre på, hvordan relationen til familien er. Hansen og Zobbe påpeger f.eks., at de sikrede institutioner ofte ligger uhensigtsmæssigt i forhold til at opretholde en tæt kontakt til familien men påpeger, at dette kan både være positivt eller negativt afhængigt af, hvordan denne kontakt er, det vil sige om familien udgør en ressource eller belastning"⁵².

Det er derfor relevant at undersøge den unges forhold til de personer, han/hun har i sin familie, samt den støtte eller mangel på samme, som den unge oplever fra disse personer. Indikatorerne inden for området sociale og familiemæssige relationer omhandler de unges forhold til deres familie samt oplevelsen af støtte fra familien. Begge dele vurderes af de unge selv både ved indskrivnings- og udskrivningstidspunktet.

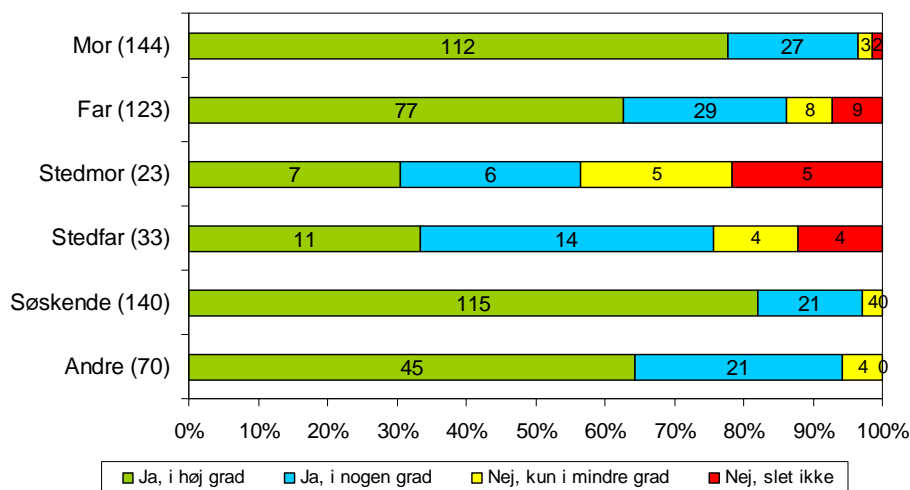
Figur 27 viser, at langt de fleste unge ved indskrivning angiver, at de 'i høj grad' har et godt forhold til deres søskende og biologiske mor. Derefter er det forholdet til den biologiske far og 'andre', der af flest vurderes som godt. Andelen af unge, der har svaret, at de slet ikke har et godt forhold, er relativt størst ved forholdet til stedmor. Der er dog antalsmæssigt flere personer, der svarede dette i forhold til deres biologiske far. De unge har kun skullet svare i relation til de personer, som de har i deres familie.

⁵⁰ Nissen 2007, s. 28f.

⁵¹ Egelund og Hestbæk 2003, s. 235.

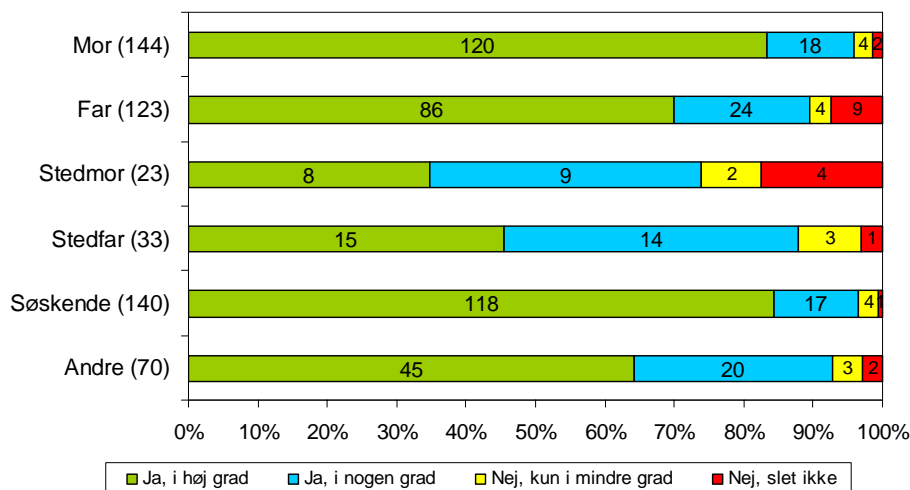
⁵² Nissen 2007, s. 29f.

Figur 27. De unges svar på, om de har et godt forhold til deres familie ved indskrivning.

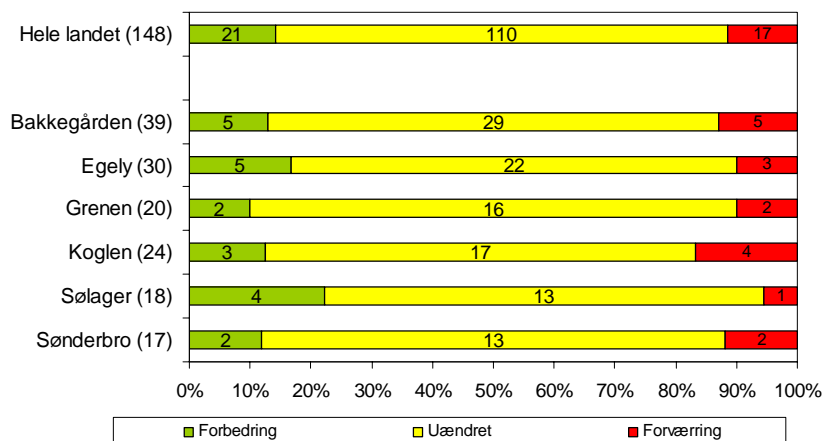
Som det fremgår af Figur 28 har billedet ikke ændret sig meget under opholdet.

Figur 28. De unges svar på, om de har et godt forhold til deres familie ved udskrivning.

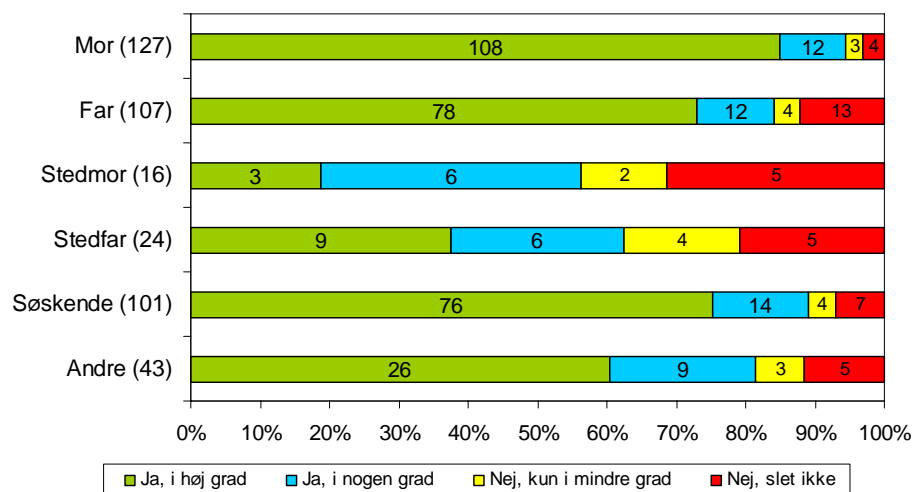
Figur 29 viser, at der på landsplan er lidt over 10 % af de unge, der i løbet af opholdet har forbedret en eller flere af deres vurderinger af deres forhold til familien. Ca. 75 % af de unge har ikke ændret deres besvarelser under opholdet, mens ca. 15 % af de unge svarer, at deres forhold til et eller flere familiemedlemmer er blevet dårligere i løbet af anbringelsen.

Figur 29. Udvikling i de unges svar på, om de har et godt forhold til deres familie.

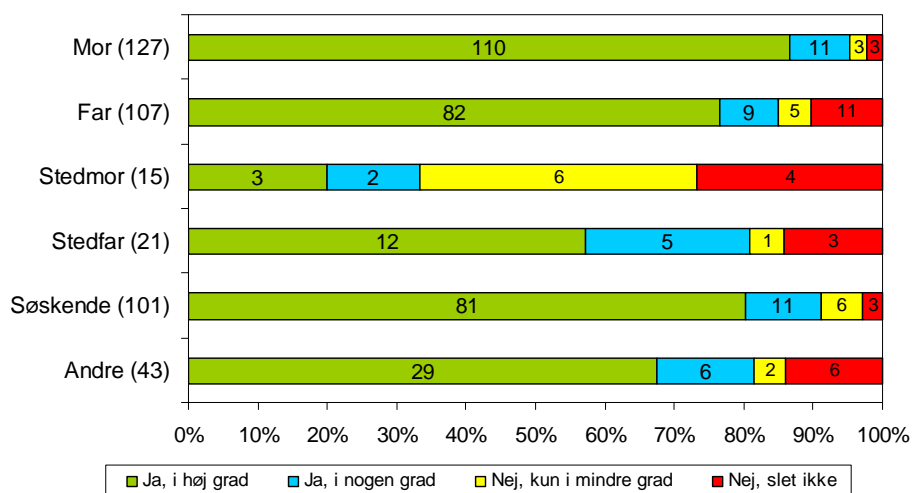
Figur 30 viser de unges opfattelse af, hvilke personer i deres familie, der har støttet dem i hvilken grad. Ligesom ved forholdet til familien har de unge kun skullet svare for de personer, som de har i deres familie. Ved indskrivningstidspunktet var der mange unge, der svarede, at de 'i høj grad' oplevede støtte fra deres mor. Derefter kommer far og søskende. Igen er kategorien 'andre' meget brugt af de unge – det vil sige, at en del unge har andre personer i familien, der støtter dem, end kun de her specifikt nævnte grupper.

Figur 30. De unges svar på, om personerne i deres familie har støttet dem (indskrivning).

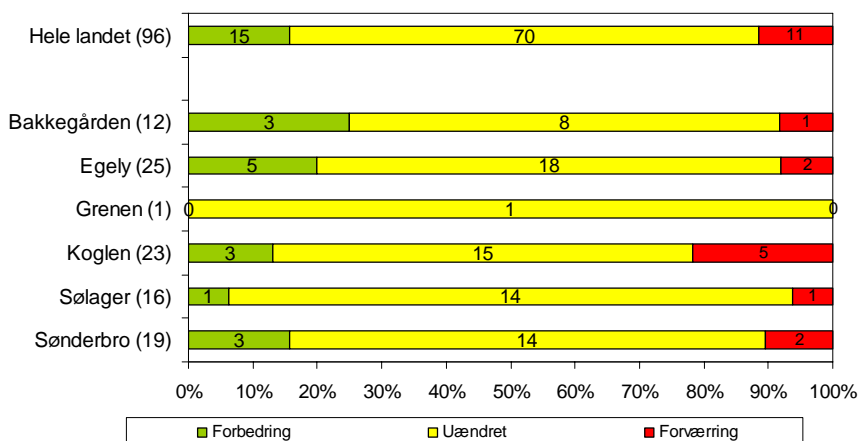
Ved udskrivningstidspunktet viser Figur 31 nogenlunde samme billede, om end med små ændringer.

Figur 31. De unges svar på, om personerne i deres familie har støttet dem (udskrivning).

Figur 32 viser udviklingen i de unges opfattelse af støtte fra deres familie under opholdet. Ca. 10 % har svaret mere positivt i forhold til den støtte, de har oplevet fra en eller flere personer i deres familie. For lidt over 70 % af de unge er svarene uændrede. 15 % af de unge svarer, at de i løbet af anbringelsestiden har oplevet mindre støtte fra en eller flere familiemedlemmer end i tiden før anbringelsen.

Figur 32. Udvikling i de unges svar på, om personerne i deres familie har støttet dem.

6.2.1 Delkonklusion

Familiemæssige relationer

De unges forhold til deres familie ændrer sig på landsplan kun lidt under opholdet på de sikrede institutioner. Lidt flere unge er positive over for deres mødre ved udskrivning end ved indskrivning, mens tendensen er den modsatte for de unges fædre. Generelt set svarer de unge, at de har det bedste forhold til deres mødre og søskende. Herefter kommer fædre og andre familiemedlemmer.

Dette billede afspejles også i de unges svar på, om de oplever støtte fra deres familiemedlemmer. Både ved ind- og udskrivning er mødrene igen topscorer. Dernæst oplever de unge mest støtte fra – i rækkefølge – søskende, fædre og andre familiemedlemmer.

At være anbragt på en sikret institution ser således ikke ud til at gøre den store forskel for de unges relationer til deres familie.

6.3 Fysisk og psykisk trivsel

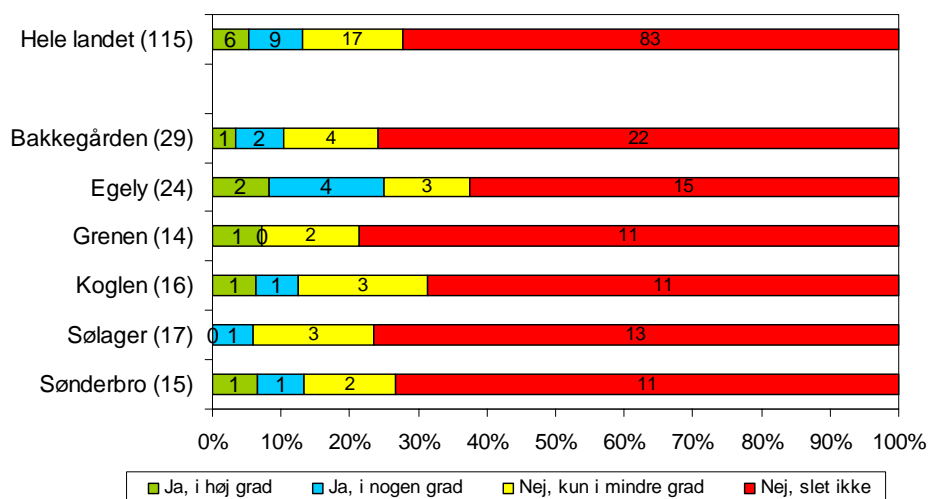
Unge på sikrede institutioner er ifølge programteorien⁵³ i højere grad udsat for fysiske og psykiske sygdomme eller lidelser end ikke-anbragte unge. Det betyder, at de sikrede institutioner er nødt til at være opmærksomme på de unges fysiske og psykiske trivsel. Derfor er det interessant at undersøge, om der ser ud til at ske ændringer i de unges fysiske og psykiske trivsel under opholdet.

Fysisk trivsel

Fysisk trivsel måles ud fra flere spørgsmål, som de unge svarer på ved ind- og udskrivning.

Figur 33 viser, at ca. 75 % af de unge ved indskrivningstidspunktet slet ikke er bekymrede for deres helbred. Billedet varierer kun lidt institutionerne imellem med de unge på Grenen som de mindst bekymrede og de unge på Egely som de mest bekymrede.

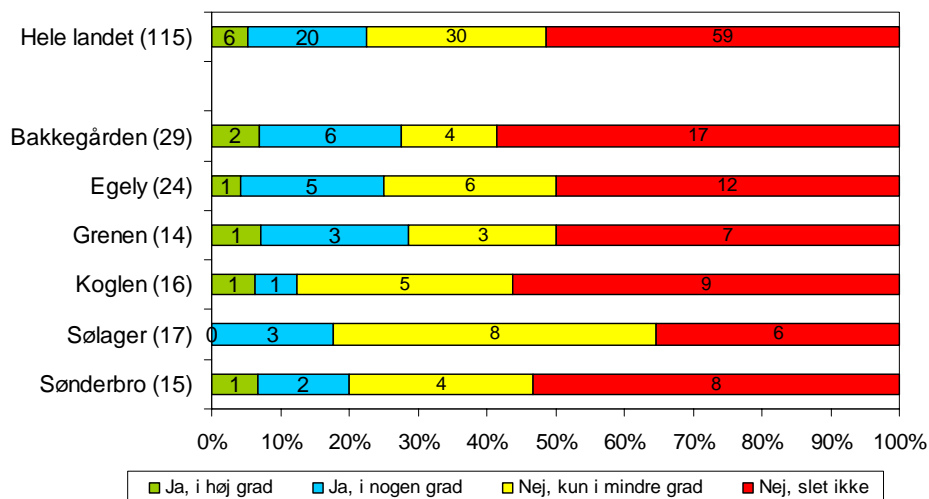
Figur 33. De unges svar på, om de er bekymrede for deres helbred ved indskrivning.

Ved udskrivningstidspunktet er de unge dog blevet lidt mere bekymrede for deres helbred. Nu er det kun ca. 50 % af de unge, der slet ikke er bekymrede, mens ca. 25 % af de unge kun er bekymrede i mindre grad. Andelen af de mindst bekymrede unge er relativt størst på bakkegården og relativt mindst på Sølager.

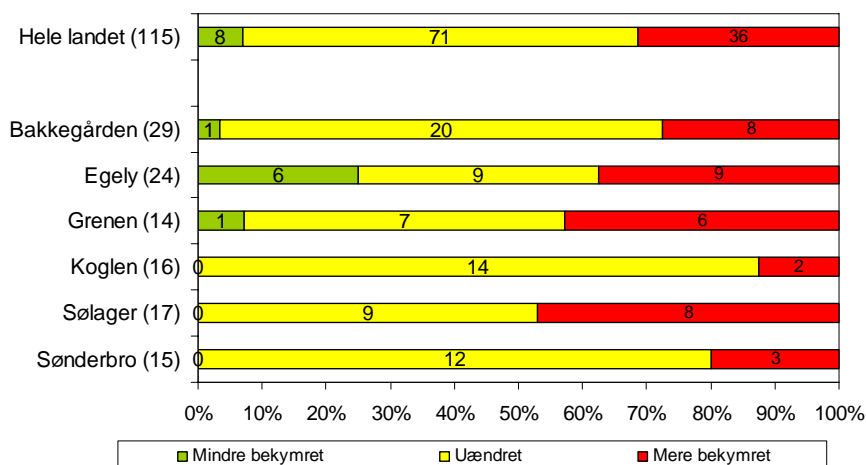
⁵³ Nissen 2007

Figur 34. De unges svar på, om de er bekymrede for deres helbred ved udskrivning.

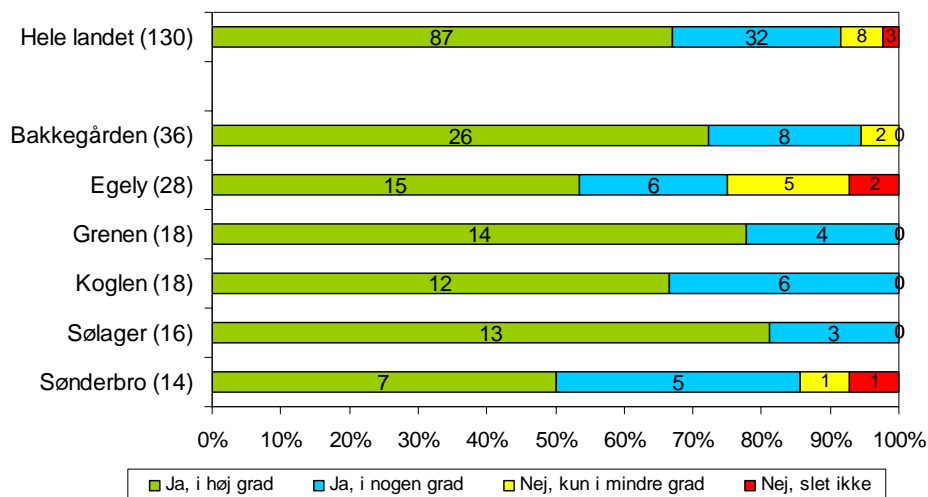
Figur 35 viser udviklingen i de unges bekymring for deres helbred. Ca. 35 % er ved udskrivningstidspunktet mere bekymrede end ved indskrivning, men for lidt over 60 % er deres bekymring uændret. Sølager har den relativt største andel af unge, der er blevet mere bekymret for deres helbred i løbet af opholdet.

Figur 35. Udvikling i om de unge er bekymrede for deres helbred.

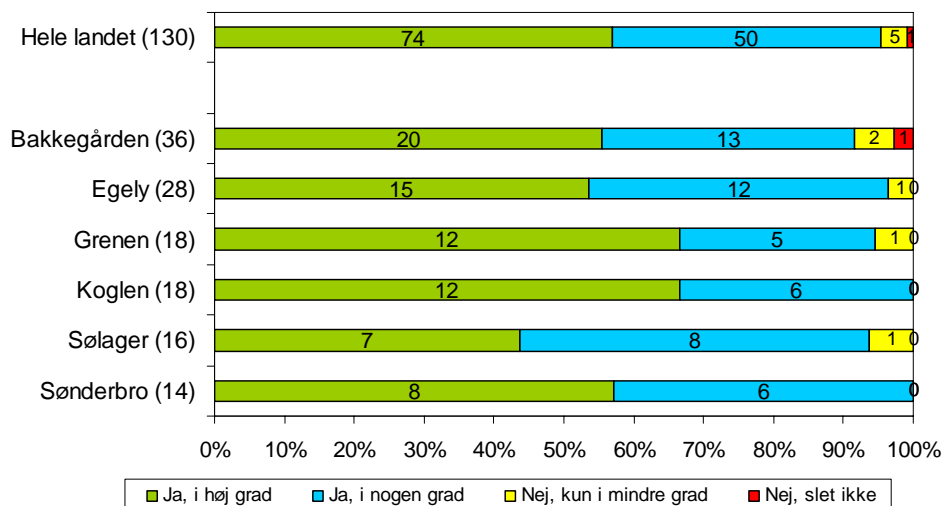
De unge bliver også bedt om at vurdere, om de generelt har et godt helbred. Her viser Figur 36, at næsten 70 % ved indskrivning mener, at de generelt har et godt helbred. Sammenligner man institutionerne kan man se, at andelen af unge, der mener dette, er størst på Sølager og mindst på Egely.

Figur 36. De unges svar på, om de generelt har et godt helbred ved indskrivning.

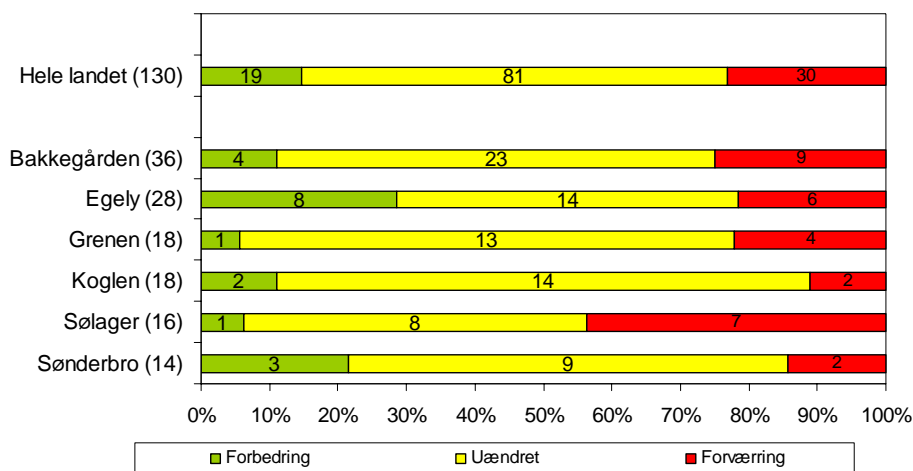
Ved udskrivningstidspunktet har billedet ændret sig lidt. Som det fremgår af Figur 37 er det nu kun lidt under 60 %, der svarer, at de 'i høj grad' har et godt helbred. Heraf har Grenen og Koglen de relativt største andele af unge.

Figur 37. De unges svar på, om de generelt har et godt helbred ved udskrivning.

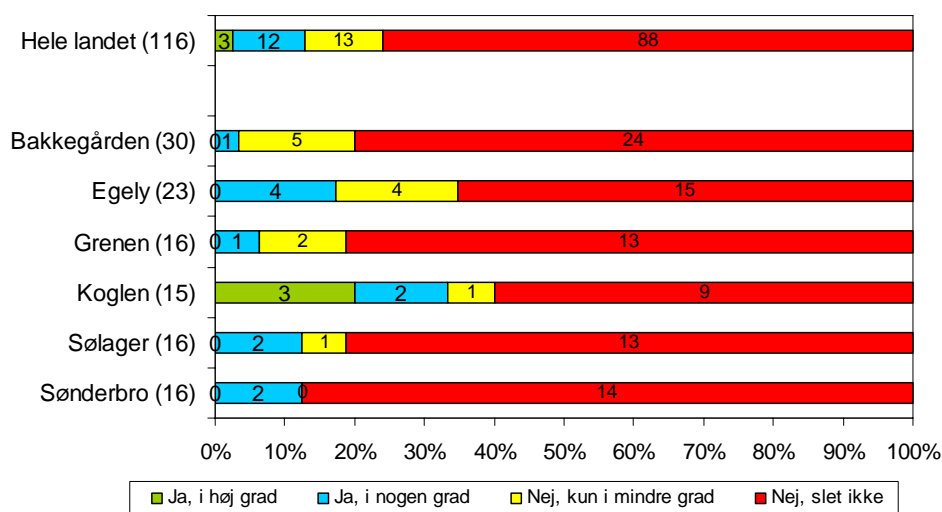
Figur 38 viser udviklingen i de unges opfattelse af deres helbredstilstand. For langt den største gruppe er deres opfattelse uændret i løbet af opholdet på institutionen. Næsten 25 % svarer, at de har en mere negativ opfattelse af deres helbred ved udskrivningen, mens ligeledes kun ca. 15 % svarer, at de har fået en mere positiv opfattelse. På Sølager er der over 40 % af de unge, der har fået en mere negativ opfattelse af deres helbred i løbet af opholdet. Egely har den relativt største andel af unge, hvis opfattelse af deres helbred er blevet mere positiv under institutionsopholdet.

Figur 38. Udviklingen i de unges svar på, om de generelt har et godt helbred.

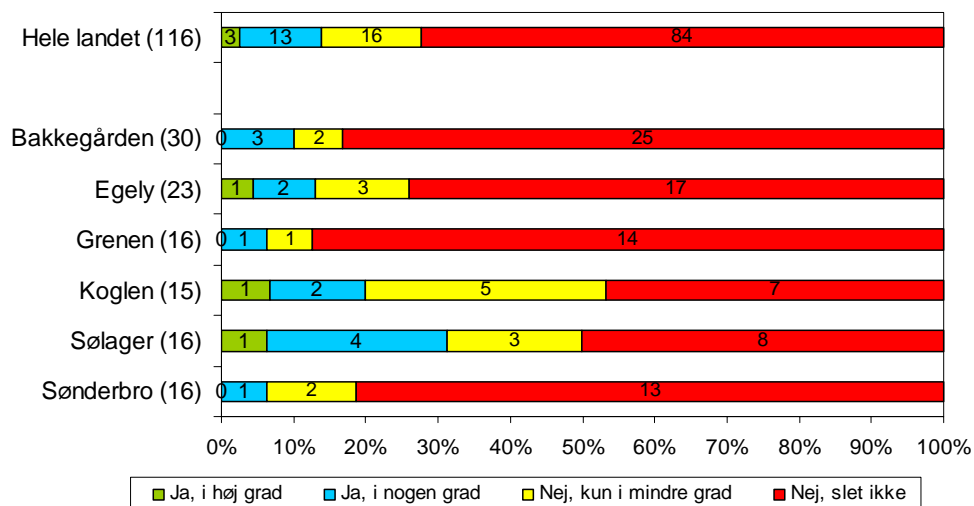
Figur 39 viser de unges svar på, om de inden for de sidste 30 dage har oplevet problemer med deres helbred ved indskrivningstidspunktet. Langt de fleste – ca. 80 % - svarer, at det har de slet ikke. Sønderbro har med næsten 90 % den største andel af unge, der har svaret sådan. Med 60 % er Koglen den institution, hvor andelen af unge, der har svaret sådan, er mindst. Koglen er samtidig den eneste institution, hvor nogle unge har svaret, at de i høj grad har oplevet problemer med deres helbred inden for de sidste 30 dage.

Figur 39. De unges svar på, om de inden for de sidste 30 dage har oplevet problemer med deres helbred (indskrivning).

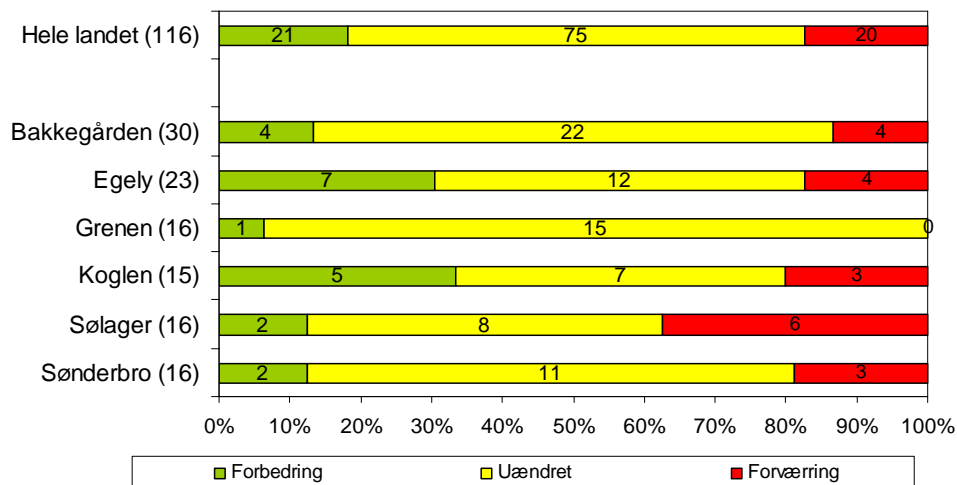
Ved udskrivning er de unges vurderinger lidt mindre positive. Figur 40 viser, at det nu kun er ca. 70 %, der har svaret, at de slet ikke har oplevet problemer med deres helbred inden for de sidste 30 dage. Igen er andelen mindst blandt de unge på Koglen. Den største andel ses blandt de unge på Sønderbro. De få unge, der i høj grad har oplevet problemer med helbredet, er nu fordelt på tre forskellige institutioner.

Figur 40. De unges svar på, om de inden for de sidste 30 dage har oplevet problemer med deres helbred (udskrivning).

Figur 41 viser udviklingen i de unges oplevelse af helbredsproblemer. For langt den største gruppe er deres oplevelse uændret i løbet af opholdet på institutionen. Lidt under 20 % svarer, at de har oplevet flere helbredsproblemer ved udskrivningen, mens ligeledes næsten 20 % svarer, at de har oplevet færre problemer. På Sølager er der tæt på 40 % af de unge, der har oplevet flere helbredsproblemer i løbet af opholdet. Koglen har den relativt største andel af unge, hvor oplevelsen af helbredsproblemer er blevet mindre under institutionsopholdet.

Figur 41. Udvikling i de unges svar på, om de har oplevet problemer med deres helbred inden for de sidste 30 dage.

Psykisk trivsel

Det fremgår af SIP-sikretrapporten fra 2009, at der er "solid dokumentation for, at anbragte børn og unge udviser en relativt stor grad af psykiske problemer"⁵⁴.

⁵⁴ Møller og Søbjerg 2009, s. 23.

Jf. SIP-sikrets programteori⁵⁵ er en del af de unge på sikrede institutioner kendetegnet ved, at de i udgangspunktet har psykiske problemer, og det kan ikke udelukkes, at anbringelsen på en sikret institution kan forstærke den psykiske sårbarhed, som en del af disse unge tilsyneladende har. Hansen og Zobbe fremhæver, at nogle unge får psykiske problemer efter anbringelsen. I interviews giver unge f.eks. udtryk for, at der gik et halvt år, før de var normale igen, eller at de har været nødt til at spise piller for at falde til ro og sove⁵⁶. Dette tyder på, at det er vigtigt, at man i indsatsen er opmærksom på forværringer i den unges psykiske tilstand, men også, at man efter indsatsen er opmærksom på psykiske problemer. Eftersom flertallet af de unge er anbragt i kortvarige varetægtssurrogater er det formentligt urealistisk, at mere alvorlige psykiske problemer hos den gruppe unge kan lindres eller helbredes under anbringelsen, men man kan måske nå at blive opmærksom på dem.

Psykisk trivsel omhandler den unges psykiske problembillede og den følelsesmæssige tilstand. Indikatorerne på resultatmålene er to områder fra SDQ-skalaen: emotionelle problemer og hyperaktivitet.

Emotionelle problemer

Området emotionelle problemer omhandler, som ovenfor nævnt, den unges følelsesmæssige tilstand. I SDQ vurderes det ud fra følgende udsagn:

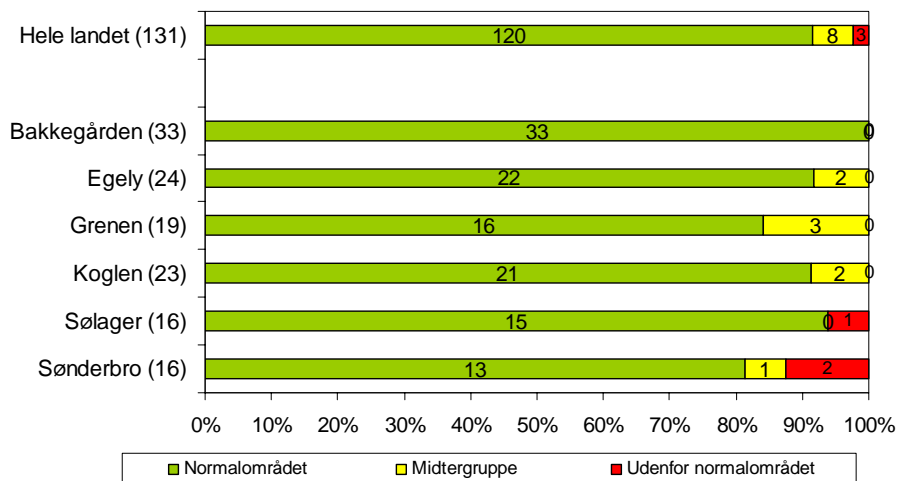
- Klager ofte over hovedpine, ondt i maven eller kvalme
- Bekymrer sig om mange ting, virker ofte bekymret
- Er ofte ked af det, trist eller har let til gråd
- Er utryg og klæbende i nye situationer, bliver nemt usikker på sig selv
- Er bange for mange ting, er nem at skræmme

Figur 42 viser, at de unge ved indskrivning for mere end 90 %'s vedkommende vurderer sig selv inden for normalområdet. Dette billede stemmer nogenlunde overens med de unges besvarelser opdelt institutionsvist. Yderpunkterne er Bakkegården, hvor alle unge vurderer sig selv inden for normalområdet og Sønderbro, hvor det "kun" er ca. 80 %.

⁵⁵ Nissen 2007.

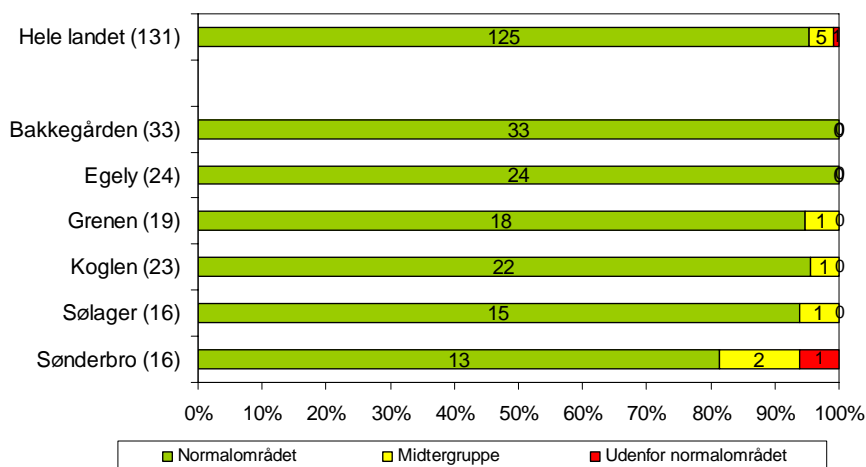
⁵⁶ Hansen og Zobbe 2006, s. 127.

Figur 42. De unges emotionelle problemer ved indskrivning vurderet af de unge selv.

Ved udskrivning er der endnu flere unge, der vurderer sig selv inden for normalområdet, som det fremgår af Figur 43 – nemlig ca. 95 %. Billedet institutionerne imellem er nogenlunde det samme som ved indskrivning.

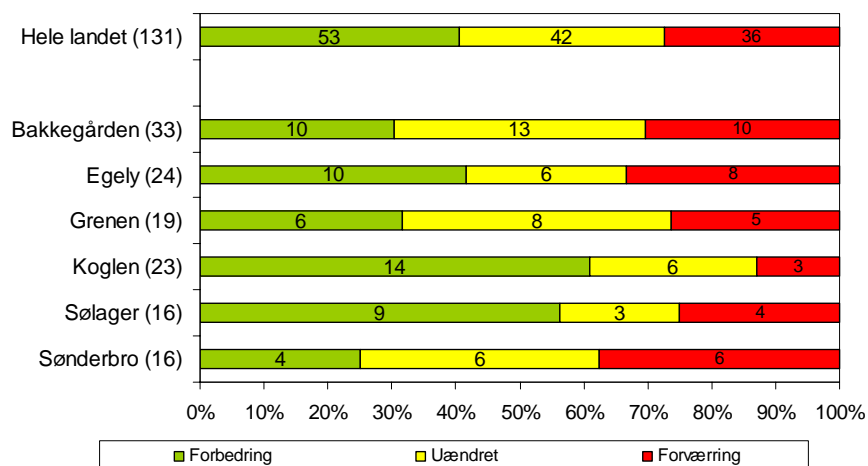
Figur 43. De unges emotionelle problemer ved udskrivning vurderet af de unge selv.

Når man ser på udviklingen i de enkelte unges svar, så er der dog mindre forskelle på de unges besvarelser ved indskrivning og udskrivning.

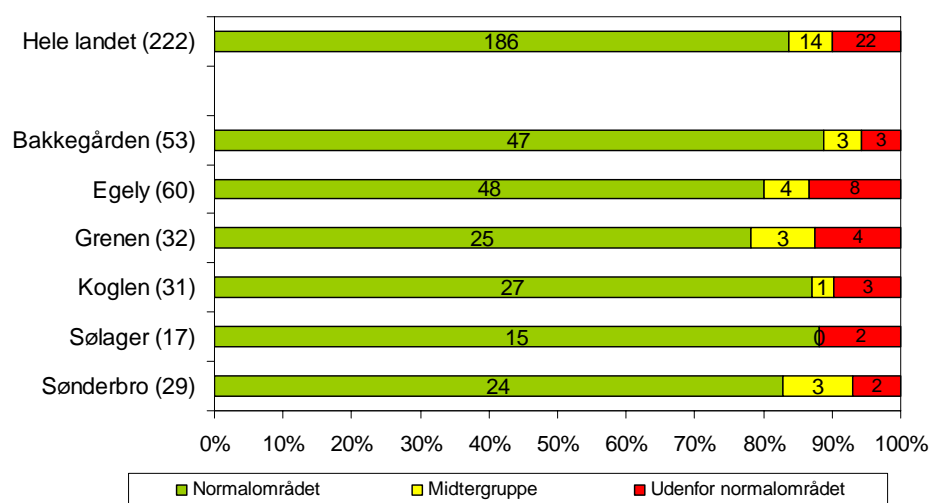
Figur 44 viser, at næsten 40 % af de unge angiver en forbedring i forhold til deres emotionelle problemer – den største andel ses blandt de unge på Koglen. Ca. 30 % af de unge angiver en forværring af deres emotionelle problemer, og her er det de unge på Sønderbro, der udgør den relativt største andel.

Figur 44. Udvikling i de unges emotionelle problemer vurderet af de unge selv.

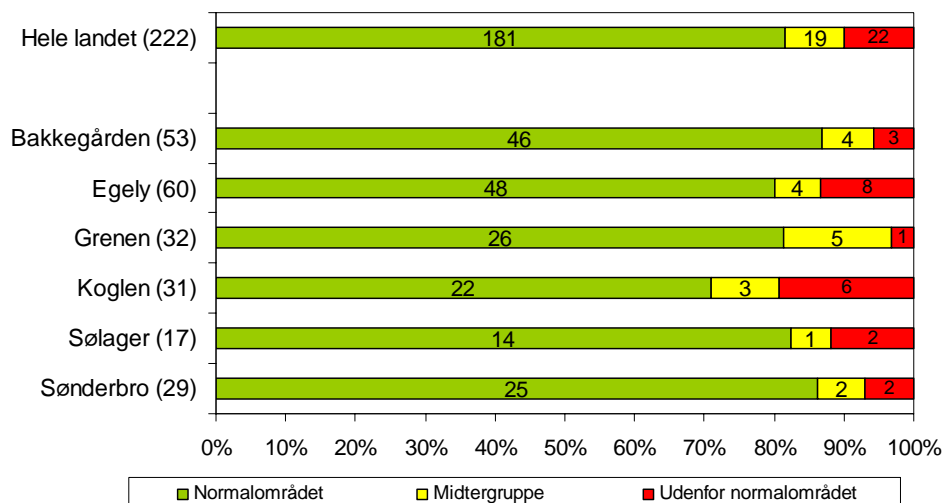
Kontaktpersonernes vurdering af de unges emotionelle problemer ved indskrivningstidspunktet er illustreret i Figur 45. På landsplan vurderer kontaktpersonerne ca. 80 % af de unge til at ligge inden for normalområdet. Unge uden for normalområdet udgør knap 10 %. Billedet på de forskellige institutioner stemmer nogenlunde overens med billedet på landsplan.

Figur 45. De unges emotionelle problemer ved indskrivning vurderet af kontaktperson.

Ved udskrivningstidspunktet vurderer kontaktpersonerne, jf. Figur 46 de unges emotionelle problemer næsten på samme måde som ved indskrivning. På Koglen er der lidt færre unge, der vurderes inden for normalområdet, end ved indskrivningstidspunktet.

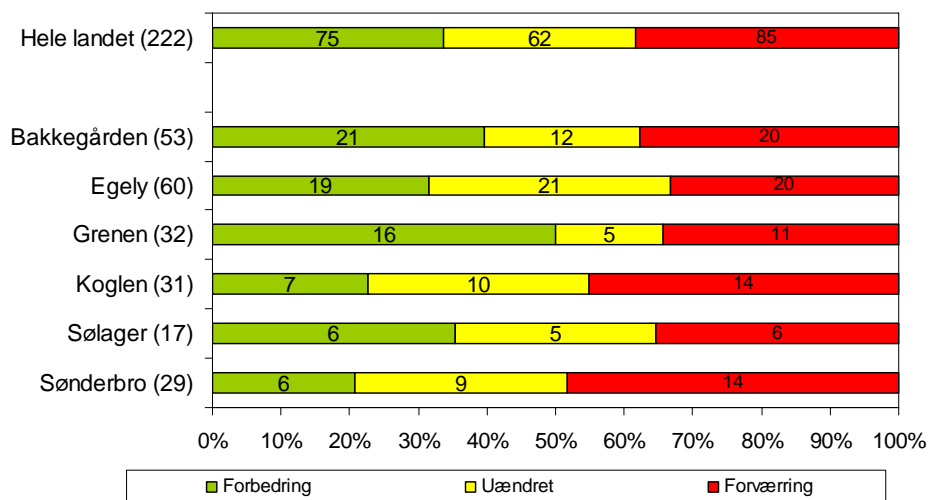
Figur 46. De unges emotionelle problemer ved udskrivning vurderet af kontaktperson.

Kontaktpersonernes vurdering af de unges udvikling i forhold til deres emotionelle problemer fremgår af Figur 47. Her kan man se, at for ca. 40 %'s vedkommende vurderer kontaktpersonerne, at de unges emotionelle problemer er blevet forværrede i løbet af opholdet. Kontaktpersonerne vurderer, at der for ca. 35 % er sket en forbedring i de unges emotionelle tilstand.

På Grenen vurderer kontaktpersonerne, at ca. 50 % af de unge har forbedret deres emotionelle tilstand. På Koglen er situationen næsten omvendt – her vurderer kontaktpersonerne, at næsten 50 % af de unge har forværret deres emotionelle problemer.

Figur 47. Udvikling i de unges emotionelle problemer vurderet af kontaktperson.

Hyperaktivitet

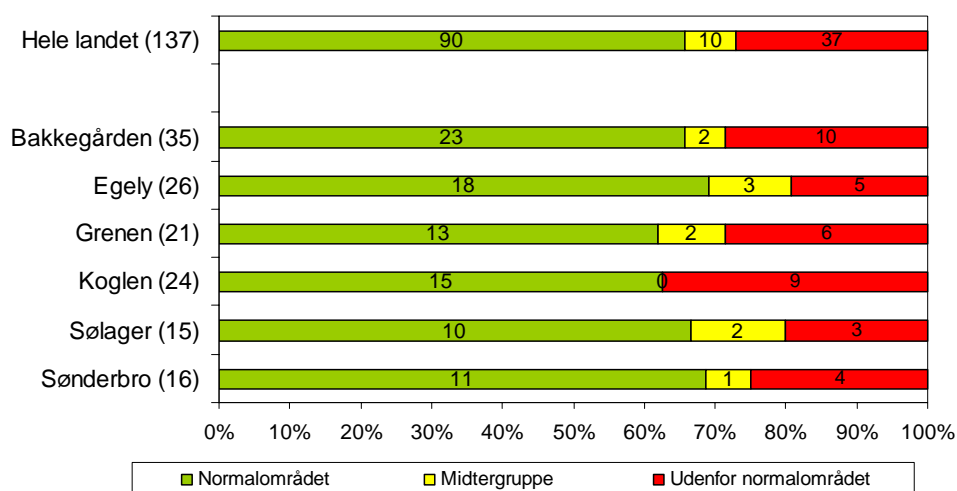
Området hyperaktivitet handler om den unges evne til at koncentrere sig. I SDQ vurderes denne evne ud fra følgende udsagn:

- Er rastløs, "overaktiv", har svært ved at holde sig i ro i længere tid
- Sidder konstant uroligt på stolen, har svært ved at holde arme og ben i ro
- Er nem at distrahere, mister let koncentrationen

- Tænker sig om, før han/hun handler
- Gør tingene færdige, er god til at koncentrere sig

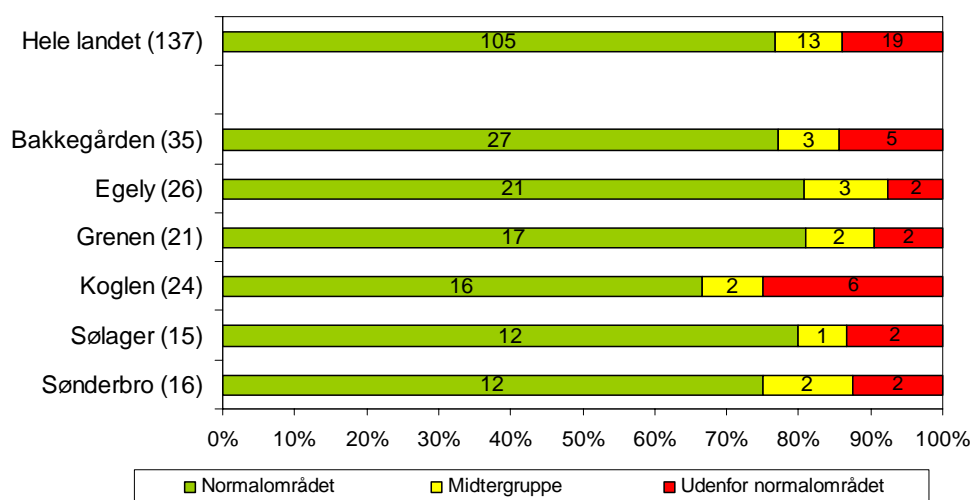
Ved indskrivning vurderer næsten 70 % af de unge sig selv inden for normalområdet i forhold til hyperaktivitet. Lidt mindre end 30 % vurderer sig selv uden for normalområdet. På de forskellige institutioner svinger de unges vurdering fra ca. 20 % og op til næsten 40 %, som ligger uden for normalområdet.

Figur 48. De unges hyperaktivitet ved indskrivning vurderet af de unge selv.

Ved udskrivningstidspunktet vurderer de unge i endnu højere grad, at de ligger inden for normalområdet i forhold til hyperaktivitet. Nu er det næsten 80 %. Andelen af unge, der vurderer sig selv uden for normalområdet er næsten halveret til ca. 15 %. På Koglen er andelen af unge inden for normalområdet mindst og andelen af unge uden for normalområdet størst.

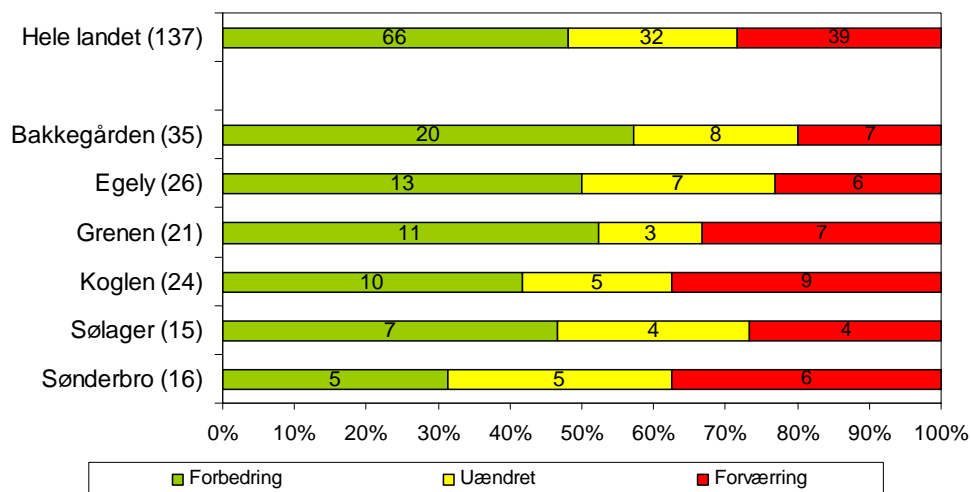
Figur 49. De unges hyperaktivitet ved udskrivning vurderet af de unge selv.

Figur 50 viser udviklingen i de unges besvarelser. Her kan man se, at de unge for lidt under 50 %'s vedkommende har givet sig selv en bedre vurdering ved udskrivning end ved indskrivning. Der er dog også ca. 30 %, der har vurderet sig selv dårligere i slutningen af op-

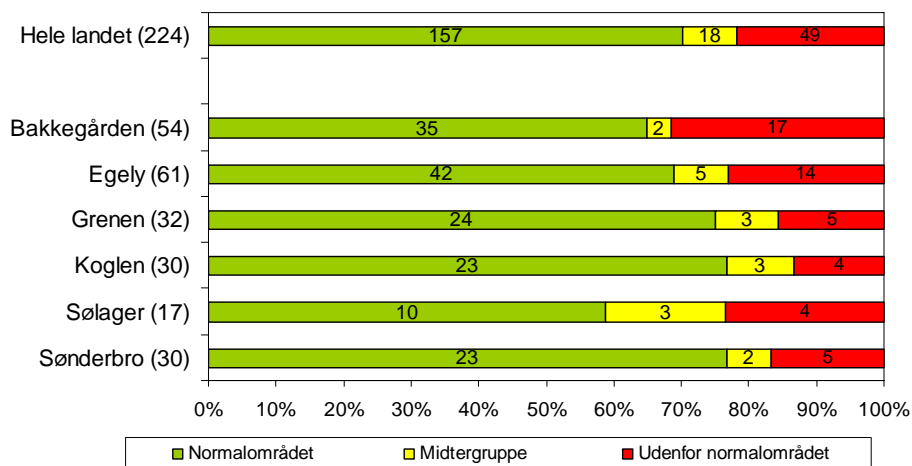
holdet på institutionen. Den institution, der afviger mest fra det billede, er Sønderbro. Her har ca. 30 % af de unges vurderinger forbedret sig, mens næsten 40 % har vurderet sig selv dårligere ved udskrivning.

Figur 50. Udvikling i de unges hyperaktivitet vurderet af de unge selv.

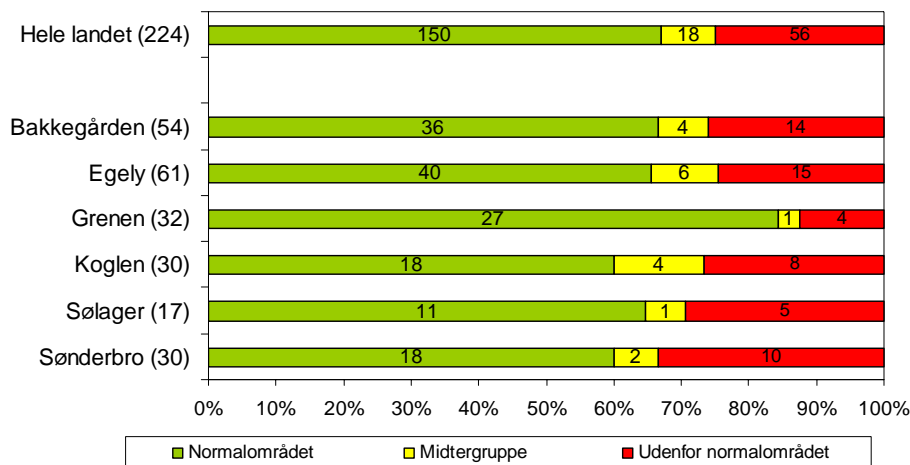
Kontaktpersonernes vurdering kan ses i Figur 51. De vurderer ca. 70 % af de unge til at ligge inden for normalområdet ved indskrivningstidspunktet. Lidt over 20 % vurderes til at ligge uden for normalområdet. Kontaktpersonerne på Sølager vurderer den mindste andel af de unge til at være inden for normalområdet, mens kontaktpersonernes vurderinger på Bakkegården placerer den største andel af unge uden for normalområdet.

Figur 51. De unges hyperaktivitet ved indskrivning vurderet af kontaktperson.

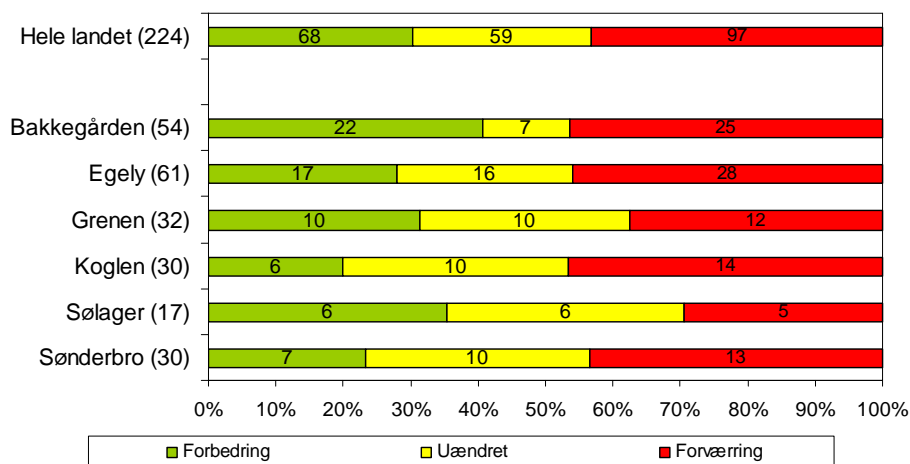
Ved udskrivningstidspunktet vurderes ca. 65 % af de unge til være inden for normalområdet. Ca. 25 % vurderes til at være uden for normalområdet, hvoraf den relativt største andel ses blandt de unge på Sønderbro. Den største andel af unge, der ved udskrivning vurderes inden for normalområdet, ses blandt de unge på Grenen.

Figur 52. De unges hyperaktivitet ved udskrivning vurderet af kontaktperson.

Udviklingen i kontaktpersonernes vurderinger, jf. Figur 53, viser, at kontaktpersonerne vurderer ca. 45 % af de unge dårligere ved udskrivning, end de gjorde ved indskrivning. Kun for ca. 30 % af de unge er vurderingen forbedret. Udviklingen i kontaktpersonernes vurderinger har procentuelt været mest positiv på Bakkegården og mest negativ på Koglen.

Figur 53. Udvikling i de unges hyperaktivitet vurderet af kontaktperson.

6.3.1 Delkonklusion

Udvikling i fysisk trivsel

Ifølge de unge selv er der 15 % af de unge, der mener, at deres generelle helbred har forbedret sig i løbet af opholdet. 25 % mener dog, at det er blevet forværret under anbringelsen. Men generelt mener de unge, at de har et godt helbred. Ved udskrivningstidspunktet svarer 55 % af de unge, at de i høj grad har et godt helbred, og 40 % svarer i nogen grad.

At en fjerdedel af de unge oplever en forværring i deres generelle helbred kan måske hænge sammen med, at en del unge er blevet mere bekymrede for deres helbred under anbringelsen. 30 % af de unge svarer, at de er blevet mere bekymrede for deres helbred i løbet af opholdet. Kun lidt over 5 % er blevet mindre bekymrede. På udskrivningstidspunktet svarer halvdelen af de unge dog, at de slet ikke er bekymrede for deres helbred, og 25 % er kun bekymrede i mindre grad.

Udviklingen i de unges konkrete oplevelser af helbredsproblemer (inden for de sidste 30 dage) går i begge retninger. Næsten 20 % har i løbet af opholdet oplevet færre helbredsproblemer, og samme andel har oplevet flere helbredsproblemer. Det skal dog ses i forhold til, at ca. 70 % af de unge ved udskrivningstidspunktet svarer, at de slet ikke har oplevet problemer med deres helbred. Og ca. 15 % svarer her, at de kun i mindre grad har oplevet problemer.

Samlet set tyder udviklingen i de unges fysiske trivsel på, at de unge er blevet mere opmærksomme på deres fysiske helbred under opholdet. Det kan måske forklare den øgede bekymring over helbredet hos nogle unge. Samtidig kunne man forestille sig, at de flere sportsaktiviteter under opholdet tydeliggør for de unge, hvis de er i dårlig form. Man kunne også forestille sig, at det, at de unge ikke har – eller i hvert fald ikke burde have – mulighed for at drikke alkohol eller bruge euforiserende stoffer, kan give nogle unge en periode, hvor de i højere grad kan mærke deres krops signaler. Det kan måske forklare, at der er nogen, der oplever større helbredsproblemer under anbringelsen end før. Men alt i alt ser det ud til, at institutionerne formår at øge opmærksomheden på det fysiske helbred for en del af de unge.

Psykisk trivsel

De unges psykiske trivsel udvikler sig for 35 % af de unge i en positiv retning, når det gælder kontaktpersonernes vurdering af de unges emotionelle problemer. Udviklingen går dog den modsatte vej i løbet af opholdet for ca. 40 % af de unge. Det skal ses i forhold til, at 80 % af de unge ved udskrivningstidspunktet ligger inden for normalområdet, mens kun 10 % ligger udenfor.

Kontaktpersonernes vurdering af udviklingen i de unges hyperaktivitet er positiv for 30 % af de unges vedkommende. For næsten 45 % af de unge er udviklingen dog negativ. Ved udskrivningstidspunktet er der ca. 65 % af de unge, der ifølge kontaktpersonerne ligger inden for normalområdet, og kun 25 % af de unge ligger uden for normalområdet.

Det ser altså ud til, at de unges udvikling i forhold til deres psykiske trivsel i løbet af anbringelsen går i begge retninger. Der er dog en mindre overvægt af unge, der oplever en negativ udvikling – især i forhold til hyperaktivitet. Der er dog en stor del af de unge, der ved udskrivningstidspunktet befinder sig inden for normalområdet.

6.4 Faglige kvalifikationer

Anbragte unge klarer sig ofte dårligere i skolen og senere uddannelsesmæssigt og på arbejdsmarkedet⁵⁷. Derfor er det relevant at undersøge de unges faglige kvalifikationer via SIP-sikret. Som indikatorer benyttes den unges tidligere skoleoplevelser og beskæftigelse forud for anbringelsen til at give os et billede af de unge ved opholdets start. Den unges skolemæssige og værkstedsmæssige deltagelse og indsats fortæller os sammen med den unges intentioner for tiden efter opholdet om den unges situation ved udskrivning.

Beskæftigelse forud for anbringelsen

I SIP-sikretrapporten 2009 nævnes det, at nogle "undersøgelser peger på, at mange anbragte børn og unge har et ustabil skoleforløb forud for anbringelsen⁵⁸".

Forud for anbringelsen på en sikret institution var der ca. 40 % af de unge, der gik i skole. Ca. 10 % var i gang med en gymnasial uddannelse. Ligeså var der ca. 10 %, der både var i gang med skole eller en uddannelse og havde deltidsarbejde ved siden af, mens omtrent lige så mange hverken var i gang med skole/uddannelse eller havde arbejde. Ca. 15 % af de unge kom fra en anden institution.

⁵⁷ Nissen 2007.

⁵⁸ Møller og Søbjerg 2009, s. 21.

Tabel 41. Den unges beskæftigelse forud for anbringelsen

Hvad lavede du, før du kom på institutionen?	Hele landet	Egely	Koglen	Stevnsfortet	Grenen	Sønderbro	Sølager	Bakkegården
Gik i skole	90	16	9	3	9	12	15	26
I gang med gymnasial uddannelse	24	5	1	1	1	6	2	8
Fuldtidsarbejde	14	2	3	0	1	0	6	2
Deltidsarbejde	9	2	1	0	0	3	1	2
Skole/udd.+deltidsarbejde	25	7	2	0	4	2	3	7
Ej udd og ej arbejde	29	3	5	1	3	5	6	6
Overført fra anden institution	35	10	6	0	6	7	2	4
Besvarelser i alt	226	45	27	5	24	35	35	55

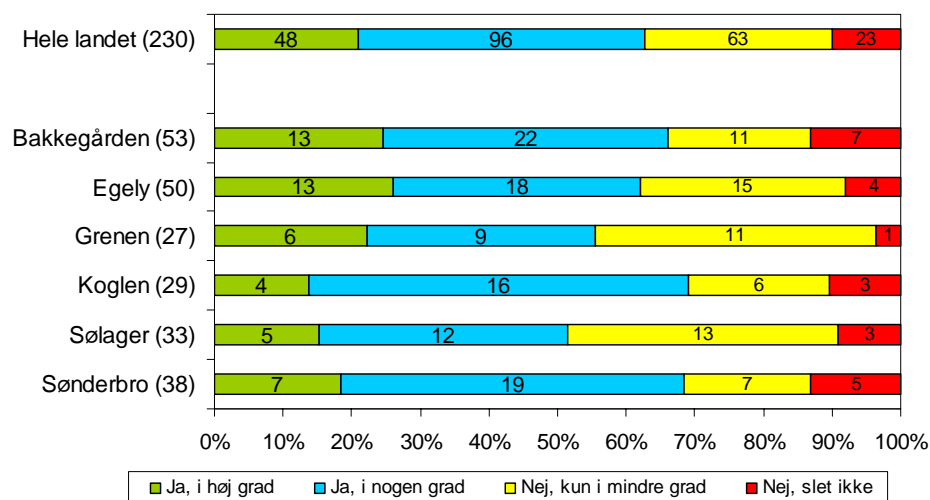
Tidligere skoleoplevelser

Det er veldokumenteret, at anbragte unge slutter skolen tidligere og klarer sig dårligere uddannelses- og arbejdsmæssigt end andre unge.⁵⁹ Blandt de forklaringer på dette mønster fremhæves blandt andet, at de unge har dårlige erfaringer med skolen forud for anbringelsen, herunder dårlige erfaringer med pjækkeri og mobning.⁶⁰

De unge bliver spurgt om deres tidligere oplevelser i skolen ved indskrivningstidspunktet.

Figur 54 viser de unges svar på spørgsmålet, om de tog del i undervisningen. Hertil svarer ca. 20 %, at de i høj grad deltog i undervisningen, ca. 40 % svarer i nogen grad, ca. 30 % svarer kun i mindre grad, og 10 % svarer, at de slet ikke deltog i undervisningen.

Figur 54. Tidligere oplevelser i skolen: Tog du del i undervisningen?

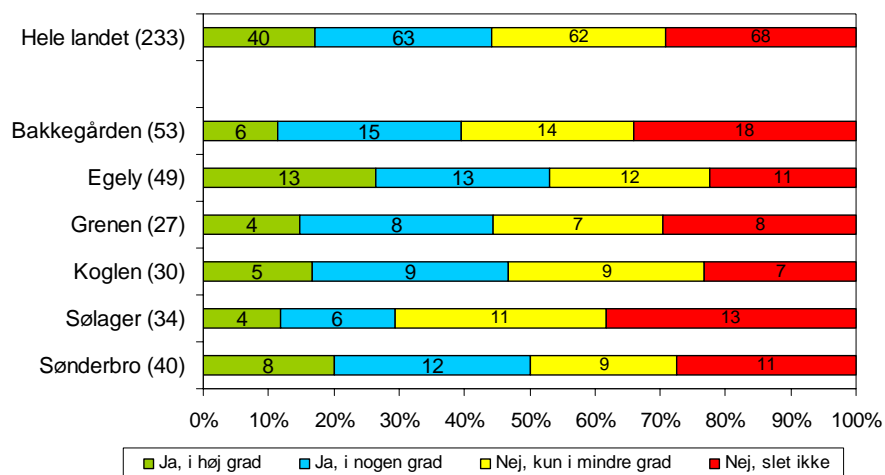

På spørgsmålet om de unge lavede lektier, svarer lidt over 15 % i høj grad, lidt over 25 % svarer i nogen grad og samme andel kun i mindre grad, mens 30 % svarer slet ikke. (Se Figur 55.)

⁵⁹ Nissen 2007, s. 34.

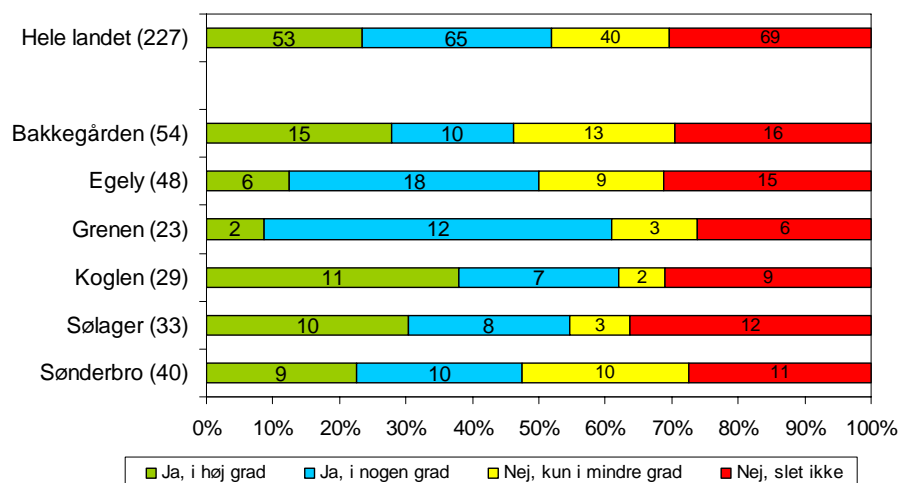
⁶⁰ Egelund og Hestbæk 2003, s. 133.

Figur 55. Tidligere oplevelser i skolen: Lavede du lektier?

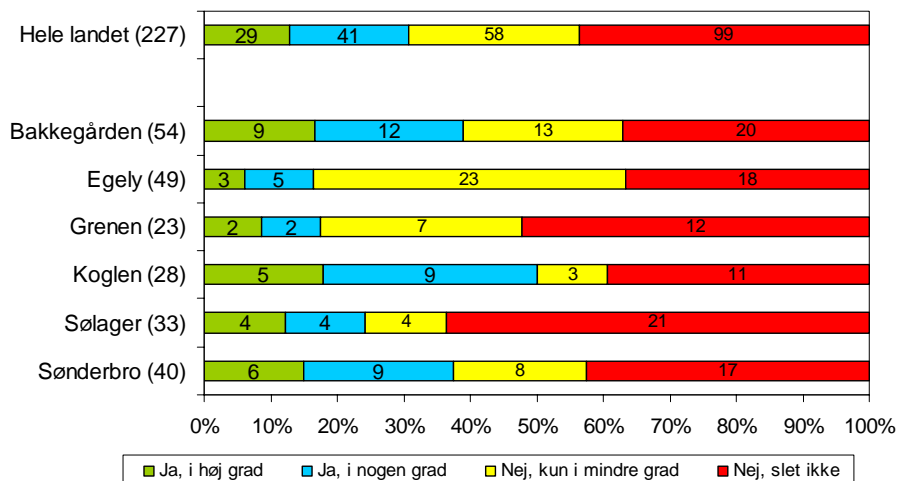
Figur 56 viser de unges svar på spørgsmålet, om de ofte havde konflikter med lærerne. Næsten 25 % svarer i høj grad, næsten 30 % svarer i nogen grad, ca. 15 % svarer kun i mindre grad, og 30 % svarer, at de slet ikke havde konflikter med lærerne.

Figur 56. Tidligere oplevelser i skolen: Havde du ofte konflikter med lærerne?

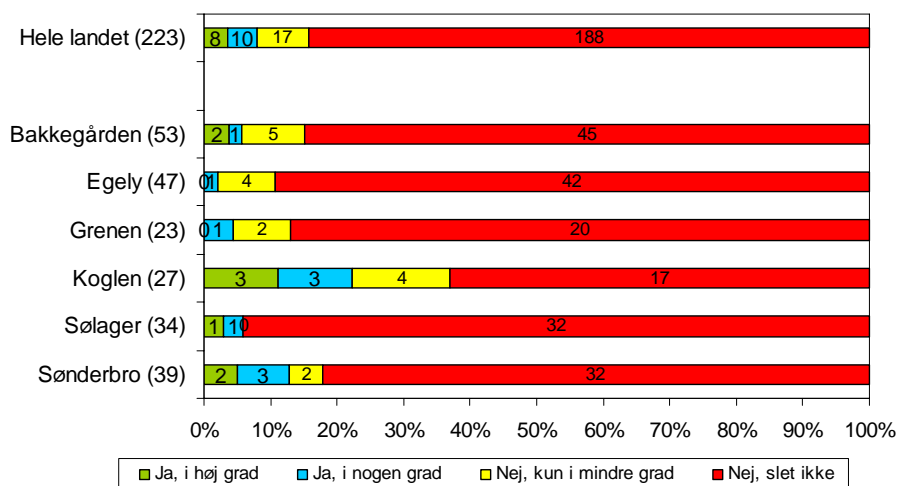
Figur 57 viser de unges svar på spørgsmålet, om de ofte havde konflikter med andre elever. Hertil svarer ca. 10 % i høj grad, ca. 20 % svarer i nogen grad, ca. 25 % svarer kun i mindre grad, og 45 % svarer, at de slet ikke havde konflikter med andre elever.

Figur 57. Tidligere oplevelser i skolen: Havde du ofte konflikter med andre elever?

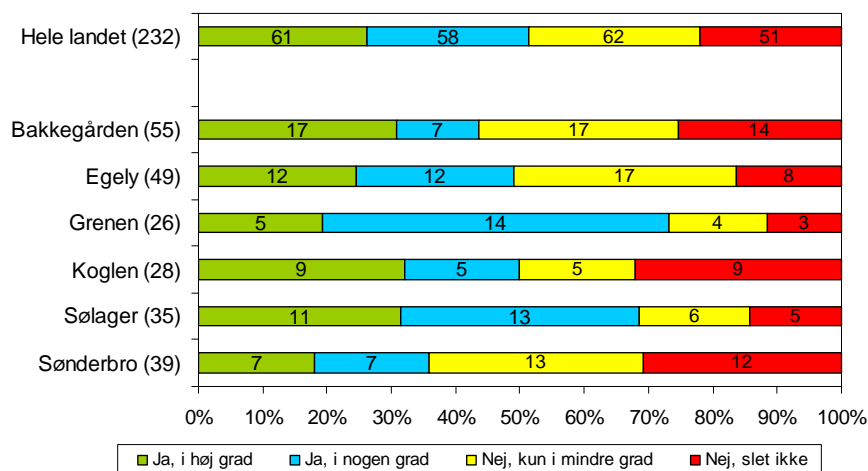
Figur 58 viser de unges svar på spørgsmålet, om de blev mobbet. Hertil svarer ca. 85 %, at de slet ikke blev mobbet. 7,5 % har svaret kun i mindre grad, og den resterende del fordeler sig på de sidste to svarkategorier.

Figur 58. Tidligere oplevelser i skolen: Blev du mobbet?

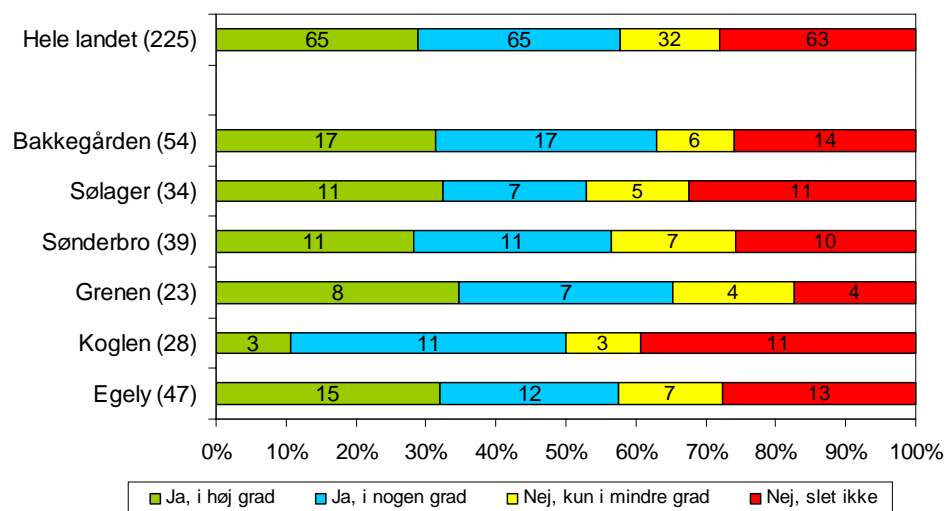
Figur 59 viser de unges svar på spørgsmålet, om de pjækkede fra skole. De unges svar fordeler sig næsten ligeligt med ca. 25 % på hver af de fire svarkategorier.

Figur 59. Tidligere oplevelser i skolen: Pjækkede du fra skole?

Figur 60 viser de unges svar på spørgsmålet, om de var glade for at gå i skole. Næsten 30 % svarer i høj grad, ligeså mange svarer i nogen grad, ca. 15 % svarer kun i mindre grad, og lidt under 30 % svarer, at de slet ikke var glade for at gå i skole.

Figur 60. Tidligere oplevelser i skolen: Var du glad for at gå i skole?

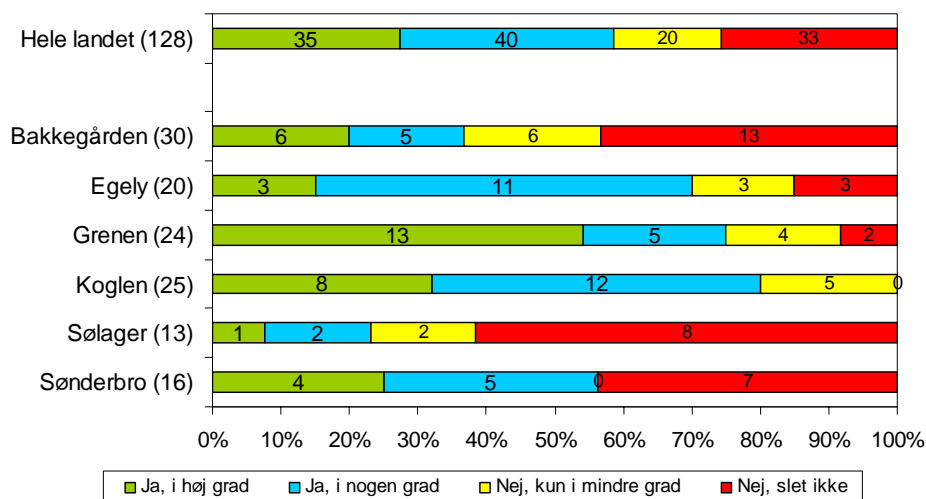
Faglig udvikling under opholdet

De følgende figurer illustrer de unges udvikling under opholdet på de sikrede institutioner inden for dansk, matematik, engelsk, idræt og andre fag.

Figur 61 viser, at der er ca. 25 % af de unge, der synes, at de i høj grad er blevet bedre til dansk. Ca. 30 % mener også, at de er blevet bedre til dansk – de har svaret i nogen grad. Der er dog også ca. 25 %, der mener, at de slet ikke er blevet bedre.

På Egely, Grenen og Koglen er der en større andel af unge, der vurderer, at de har forbedret sig i høj eller nogen grad.

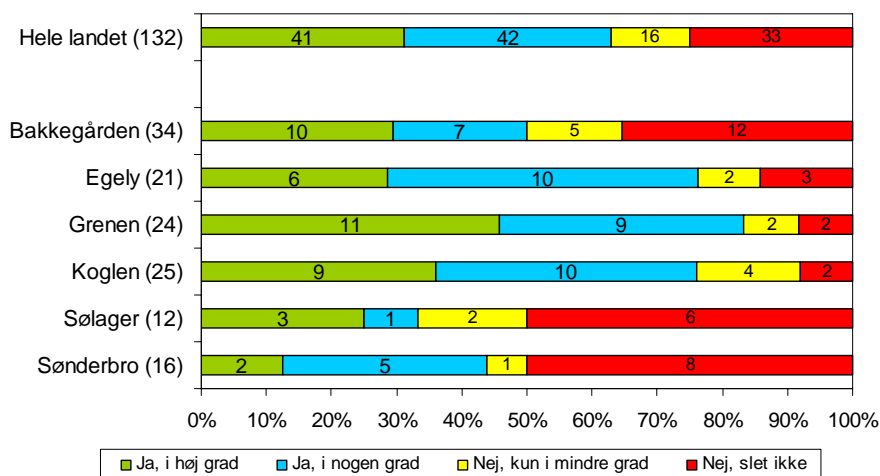
Figur 61. Er du blevet bedre til dansk? Vurderet af den unge selv.

Figur 62 viser de unges forbedringer i matematik. Ligesom i forhold til dansk, så er der også her et flertal af de unge, der vurderer, at de har forbedret sig i høj eller nogen grad – nemlig ca. 60 %. Igen vurderer 25 %, at de slet ikke har forbedret sig.

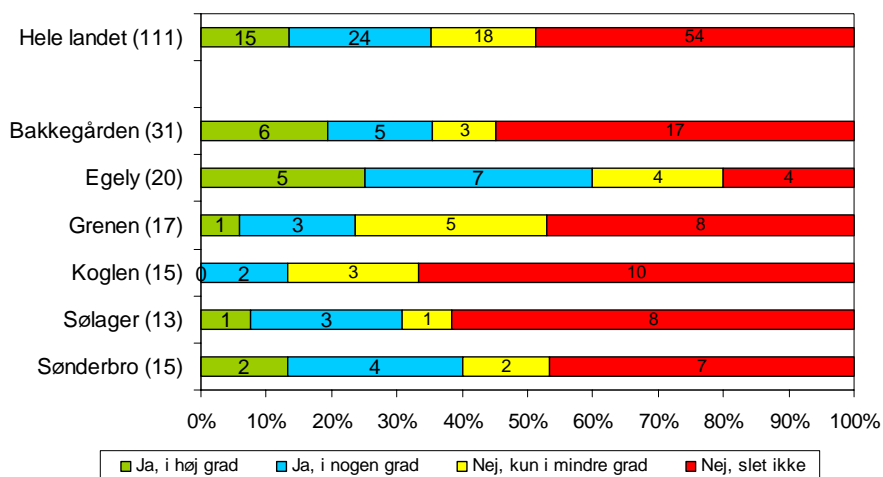
På Egely, Grenen og Koglen er der igen en større andel af unge, der vurderer, at de har forbedret sig i høj eller nogen grad.

Figur 62. Er du blevet bedre til matematik? Vurderet af den unge selv.

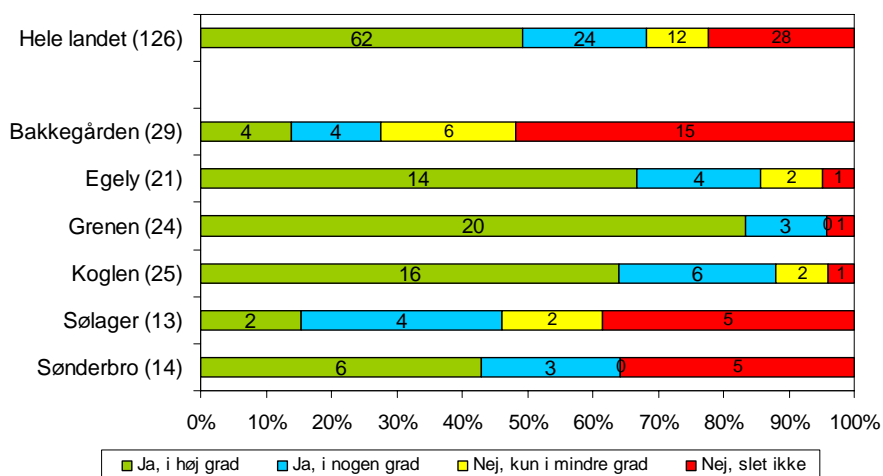
De unges udvikling i engelsk fremgår af figur 63. Her vurderer 50 % af de unge, at de slet ikke har forbedret sig. Færrest unge har svaret, at de i høj grad er blevet bedre til engelsk – nemlig kun lidt over 10 %. De forskellige institutioner lægger sig nogenlunde op ad billedet på landsplan bortset fra Egely. Resultatet er mere positivt, idet kun ca. 20 % har svaret, at de slet ikke har forbedret sig i engelsk.

Figur 63. Er du blevet bedre til engelsk? Vurderet af den unge selv.

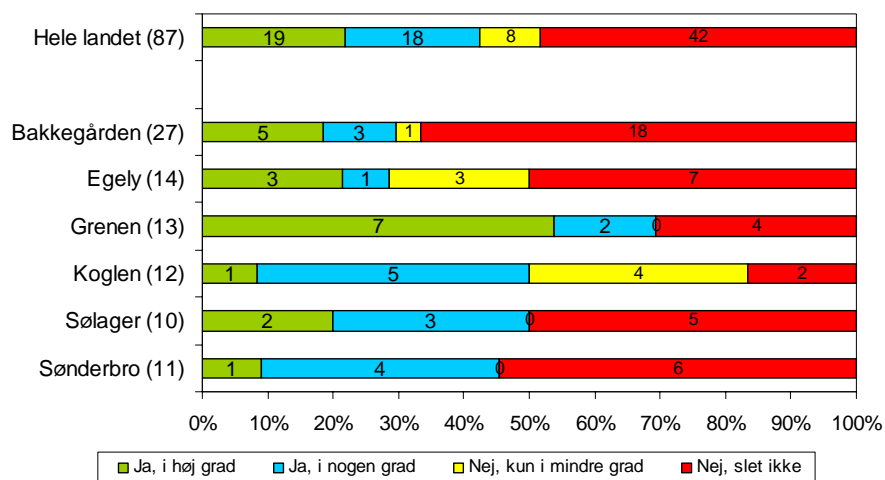
De unges forbedringer inden for idræt illustreres i Figur 64. På landsplan er der ca. 50 %, der svarer, at de i høj grad har forbedret sig til idræt. Billedet varierer meget de enkelte institutioner imellem. På Bakkegården og Sølager er det kun en meget lille andel, der svarer i høj grad. Omkring 35-50 % af de unge på Bakkegården, Sølager og Sønderbro svarer, at de slet ikke har forbedret sig inden for idræt.

Figur 64. Er du blevet bedre til idræt? Vurderet af den unge selv.

De unges vurderinger af, om de er blevet bedre til andre fag – altså andre fag end de ovenfor nævnte – fremgår af Figur 65. Halvdelen af de unge vurderer, at de slet ikke har forbedret sig i andre fag. Billedet svinger fra institution til institution, men der kan også være forskel på, hvilke andre fag de unge har modtaget undervisning i.

Figur 65. Er du blevet bedre til andre fag? Vurderet af den unge selv.

Afgangsprøver under opholdet

I forhold til de unges faglige kvalifikationer bliver lærerne spurgt om, hvorvidt den unge har gennemført en afgangsprøve under anbringelsen. For langt de fleste unges vedkommende er svaret nej. Kun 3 % har gennemført en afgangsprøve under anbringelsen. På Koglen er der flest unge, der har gennemført afgangsprøver, men billedet er nogenlunde det samme på de forskellige institutioner.

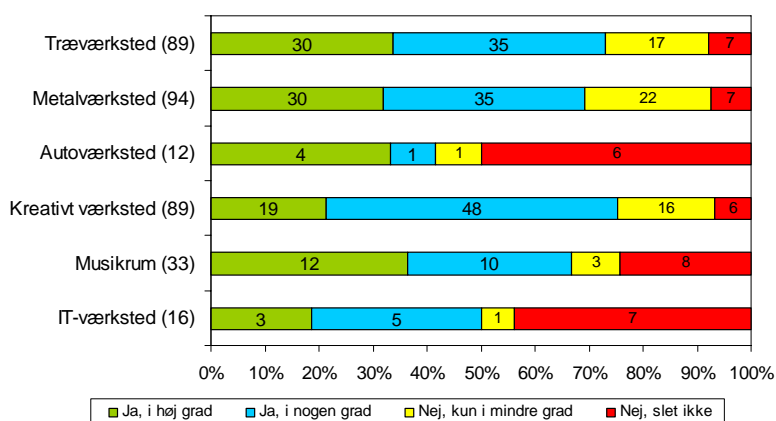
Tabel 42. Lærernes svar på om de unge har gennemført en afgangsprøve under anbringelsen.

Har den unge gennemført en afgangsprøve under anbringelsen?	Hele landet	Egely	Koglen	Grenen	Sønderbro	Sølager	Bakkegården
Nej	185	46	28	27	28	14	42
Ja	6	0	3	1	1	0	1
Besvarelser i alt	191	46	31	28	29	14	43

Værkstedsdeltagelse

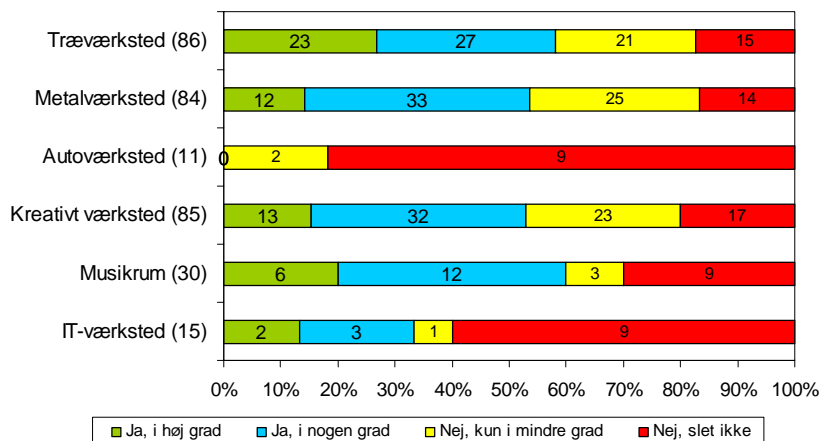
De unges deltagelse i værksted bliver vurderet af faglærerne, som har svaret i forhold til de værkstedstilbud, som de forskellige institutioner tilbyder. Vurderingen af, hvorvidt den unges deltagelse har været tilfredsstillende, svinger fra værkstedstype til værkstedstype. For træværksted, metalværksted, kreativt værksted og musikrum er der meget positive tilkendegivelser fra faglærerne. Her svarer de for omkring 70 % af de unge, at de unges deltagelse i høj grad og i nogen grad har været tilfredsstillende.

Figur 66. Har den unges deltagelse i værkstedstilbud været tilfredsstillende? Vurderet af faglærere.

Værkstedundervisningen kan i nogle tilfælde give de unge en særlig interesse for en bestemt type værksted. Om dette er sket, spørges faglærerne også om. Faglærerne skal selvfølgelig kun svare i forhold til de værksteder, som den unge rent faktisk har deltaget i. Figur 67 viser, at mindst 50 % i høj grad eller i nogen grad er blevet særligt interesseret i træværksted, metalværksted, kreativt værksted og musikrum. Autoværksted og it-værksted er de typer af værksteder, som færrest unge er blevet særligt interesseret i.

Figur 67. Er den unge blevet særligt interesseret i følgende typer værksted under anbringelsen? Vurderet af faglærere.

Skole, uddannelse og job ved udskrivning

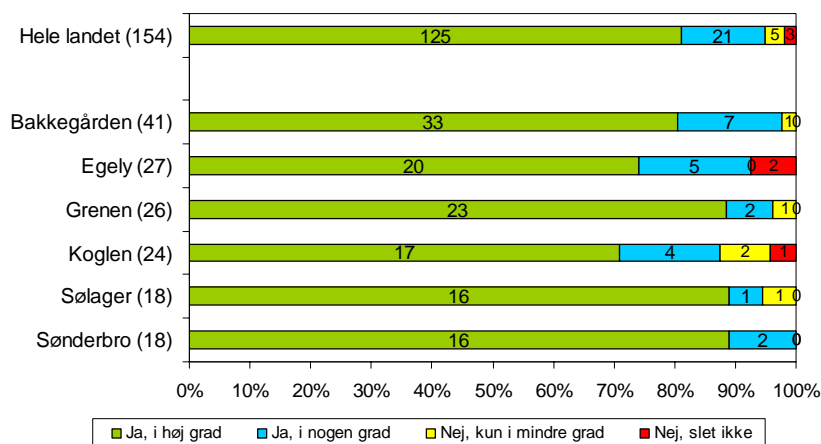
Ved udskrivningstidspunktet skal lærerne svare på, om den unge fortsætter i et skole- eller uddannelsesforløb uden for institutionen efter udskrivning. Tabel 43 viser, at ca. en tredjedel af de unge efter udskrivning har i et planlagt skole- eller uddannelsesforløb.

Tabel 43. Skole/uddannelse efter udskrivning. Lærernes svar.

Er den unge i skole- eller uddannelsesforløb uden for institutionen efter udskrivning?	Hele landet	Egely	Koglen	Grenen	Sønderbro	Sølager	Bakkegården
Nej	98	26	13	16	16	6	21
Ja	53	11	6	8	8	7	13
Besvarelser i alt	151	37	19	24	24	13	34

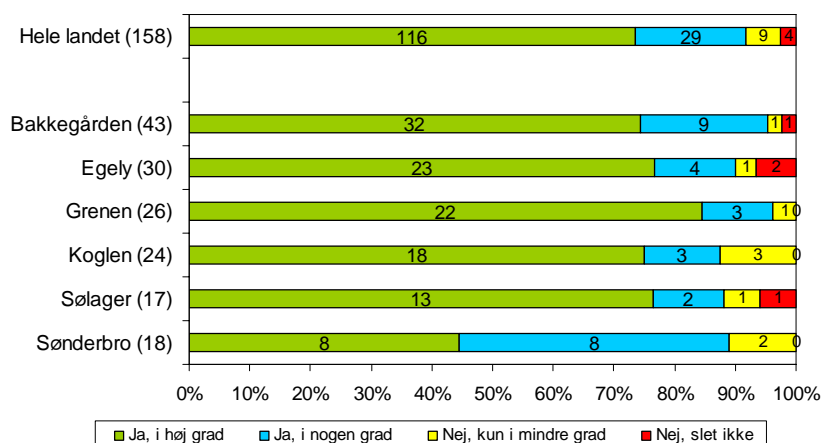
De unge bliver også selv spurgt om, hvorvidt de har lyst til at starte i skole eller på en uddannelse efter institutionsopholdet. Ifølge Figur 68 svarer 80 af de unge, at de i høj grad har lyst til at starte i skole eller på en uddannelse. På alle institutionerne er det flertallet af de unge, der har besvaret spørgsmålet, der har svaret i høj grad.

Figur 68. Lyst til at starte i skole/på uddannelse efter opholdet. De unges svar.

Der er også meget positive tilkendegivelser fra de unge, når det gælder lyst til at finde et job efter institutionsopholdet. Som Figur 69 viser, er det næsten 75 %, der svarer i høj grad. Næsten 20 % svarer, at de i nogen grad har lyst til at finde et job. På næsten alle institutioner er der et flertal af de unge, der har svaret i høj grad.

Figur 69. Lyst til at finde et job efter opholdet. De unges svar.

6.4.1 Delkonklusion

Beskæftigelse forud for anbringelsen og tidligere skoleoplevelser

Ca. halvdelen af de unge var forud for anbringelsen i gang med skole eller uddannelse. Omkring 10 % af de unge havde arbejde ved siden af. 15 % af de unge var institutionsanbragte forud for opholdet på den sikrede institution.

De unges tidligere skoleoplevelser viser, at ca. halvdelen af de unge svarer positivt i høj eller nogen grad på spørgsmålene 'Tog du del i undervisningen?', 'Lavede du lektier?' og 'Var du glad for at gå i skole?'. Ca. halvdelen af de unge har altså haft positive tidligere oplevelser med skolen i forhold til de nævnte spørgsmål.

Omkring halvdelen af de unge svarer også i høj grad eller i nogen grad på spørgsmålet, om de ofte havde konflikter med lærerne. Lidt færre unge svarer det samme i forhold til spørgsmålet vedrørende konflikter med de andre elever. Der er altså flere, der har haft konflikter med lærerne end med de andre elever. Der er dog kun meget få unge, der tilken-

degiver, at de blev mobbet i skolen. Men fremmødet i skolen har for mange af de unge ikke være imponerende – ca. halvdelen svarer, at de i høj eller nogen grad pjækkede fra skole.

Faglig udvikling og afgangsprøver under opholdet

Ca. halvdelen af de unge er i høj eller nogen grad blevet bedre til dansk og matematik under opholdet. 35 % af de unge er blevet bedre til engelsk. Idræt er det fag, hvor de unge oplever den største forbedring under opholdet – næsten 70 % af de unge har forbedret sig til idræt. Vurderingerne af forbedringer i andre fag er mere spredt, men der kan også være stor forskel på, hvilke andre fag der er tale om.

Kun meget få unge gennemfører en afgangsprøve under opholdet på en sikret institution.

Værkstedsdeltagelse

De unges deltagelse i værksted har for 50 -75 % af de unge været tilfredsstillende i høj eller nogen grad. Nogle værksteder er dog mere populære blandt de unge end andre, og træværksted, metalværksted, kreativt værksted og musikrum er de værksteder, som flest unge er blevet særligt interesseret i under opholdet. Autoværksted er det mindst populære værksted og også det værksted, hvor de unges deltagelse var mindst tilfredsstillende.

Skole, uddannelse og job ved udskrivning

Ca. en tredjedel af de unge er ved udskrivningstidspunktet i et skole- eller uddannelsesforløb uden for institutionen efter udskrivning. Et meget stort flertal af de unge har stor lyst til uddannelse (80 %) og job (75 %) ved opholdets afslutning.

Audit

Auditpanelet er blevet bedt om at forholde sig til det faktum, at det kun er en 1/3 del af de unge som fortsætter i et skole- eller uddannelsesforløb efter udskrivning på trods af tilkendegivelser fra størstedelen af de unge om at have lyst til at tage en uddannelse. Auditpanelet lagde i den forbindelse vægt på at forklare de unges situation fra før anbringelsen til efter udskrivning. Generelt må de unge siges at have mangelfulde basis-skolekompetencer, når de anbringes på institutionerne. De er ofte skoletrætte og har ikke erfaring med, at det kan lade sig gøre at have et liv med uddannelse uden kriminalitet. Mange i auditpanelet gav udtryk for, at nogle unge under anbringelsen oplever succes på skoleområdet – ”de lærer at de kan lære”, fordi der på institutionen, i et koncentreret forløb, tages hensyn til deres faglige niveau. De unge motiveres til at komme i gang med skolearbejdet. Ved udskrivningstidspunktet er der ofte stor usikkerhed om de unges situation. Der er ofte først kendskab til den geografiske placering af den unge en uge før udskrivningen. Tidsrummet mellem løsladelse og optag på uddannelser er ofte lang. Det betyder, at den unge ikke kommer i gang umiddelbart efter anbringelsen, idet der ikke er taget højde for dette forhold i de kommunale handleplaner ligesom der, ifølge auditpanelet, mangler en formaliseret kontakt til UU-vejlederne. Der er bred enighed om, at der efter udskrivning fra en sikret institution skal støttes op og holdes fast om de unge, indtil de indgår i et andet system, der kan hjælpe dem til, at de møder op hver dag. De unge vender ofte tilbage til samme omgangskreds, hvor det ikke er kutyme, at der støttes op om uddannelse. Der efterlyses således en opfølgende voksenstøtte og mere sammenhæng i forløbene fra tiden før anbringelse til efter udskrivning. Endelig fremhæves også det forhold, at der kan være en stor forskel på de unges ambitioner, som vokser under opholdet, og deres reelle kompe-

tencer til at kunne gennemføre en uddannelse. Flere vil, ifølge en auditdeltager, være bedre rustet til at påbegynde et arbejde.

Generel delkonklusion – faglige kvalifikationer

Unge på sikrede institutioner har generelt ikke de bedste faglige kvalifikationer, men denne rapportes undersøgelsesgrundlag tilkendegiver i måske overraskende grad, at en del af dem har haft positive oplevelser i skolen tidligere. Mellem 35 og 70 % af de unge oplever faglige forbedringer i skolefag under opholdet. Værkstedsdeltagelsen har for flere typer af værksteder været meget tilfredsstillende for mange unge, og en del har under opholdet fået særlig interesse for et værksted. De unge er ved opholdets afslutning meget positive over for at komme i gang med skole, uddannelse eller job, men ifølge auditpanelet efterlyses en opfølgende voksenstøtte og mere sammenhæng i forløbene fra tiden før anbringelse til efter udskrivning, for at dette kan ske.

6.5 Praktiske færdigheder

Som det er beskrevet i SIP-sikretrapporten fra 2009, så er der forskning, der peger på, at "det kan være et problem for mange anbragte unge, at de ikke under anbringelsen lærer elementære dagligdagsfærdigheder og kompetencer, f.eks. at forvalte penge, klare husholdning og praktiske opgaver".⁶¹ Sådanne kompetencer til at klare hverdagen kan være til stor gavn for de unge, da mange unge typisk har andre problemstillinger at forholde sig til. På den måde kan evner til at tilrettelægge hverdagen og håndtere dagligdagens udfordringer være en stor hjælp.⁶²

De unges praktiske færdigheder vurderes ud fra følgende emner:

- Opretholde normal døgnrytme
- Selv stå op om morgenen
- Sørge for personlig hygiejne
- Overholde mødetidspunkter
- Selv vaske og ordne tøj
- Deltage i madlavning
- Følge dagens program
- Gøre rent og rydde op på sit værelse

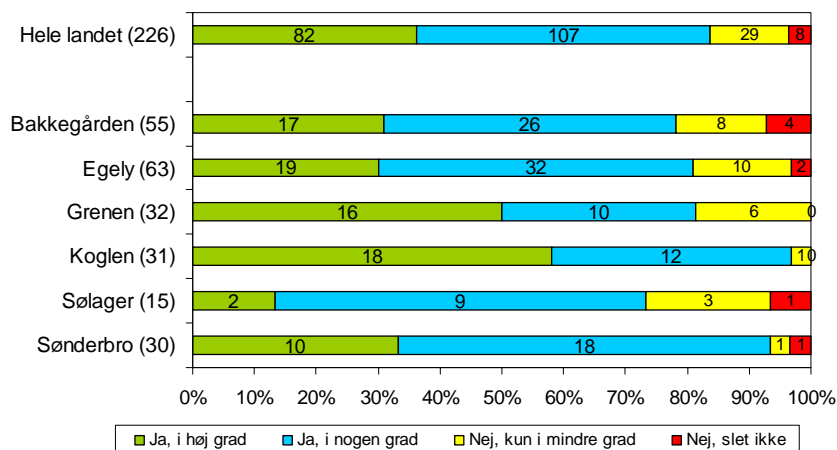
Opretholde normal døgnrytme

Figur 70 viser kontaktpersonernes vurdering af, om de unge har en normal døgnrytme ved indskrivningstidspunktet. På landsplan svarer kontaktpersonerne, at over 80 % af de unge i høj grad eller i nogen grad har en normal døgnrytme. Billedet svinger lidt fra institution til institution, men generelt er kontaktpersonernes vurderinger overvejende positive.

⁶¹ Møller og Søjbjerg 2009, s. 38.

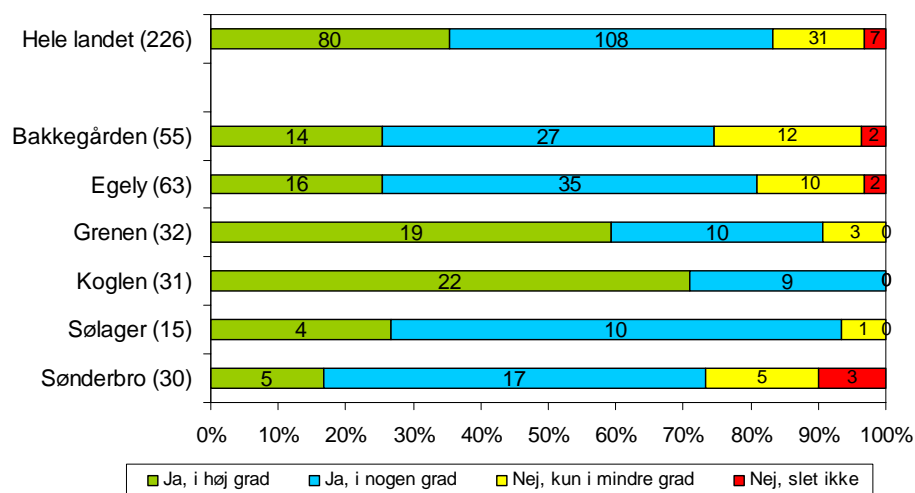
⁶² Ibid.

Figur 70. Har den unge en normal døgnrytme. Vurderet af kontaktperson. Indskrivning.

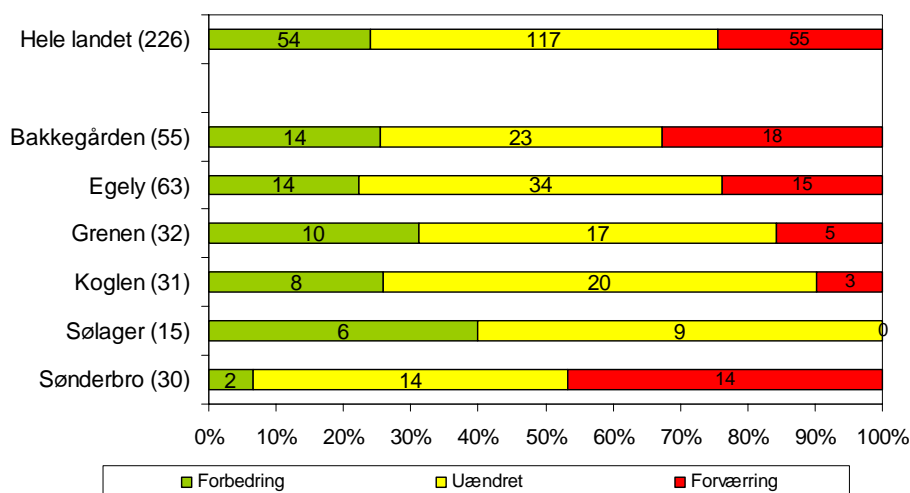
Ved udskrivning viser Figur 71 stort set det samme billede som ved indskrivning.

Figur 71. Har den unge en normal døgnrytme. Vurderet af kontaktperson. Udskrivning.

Figur 72 viser, om vurderingerne af de unges døgnrytme har forandret sig i løbet af opholdet på individniveau. For ca. 50 % er vurderingen uændret fra indskrivning til udskrivning, mens den for ca. 25 % er forbedret og ligeledes for ca. 25 % er forværret.

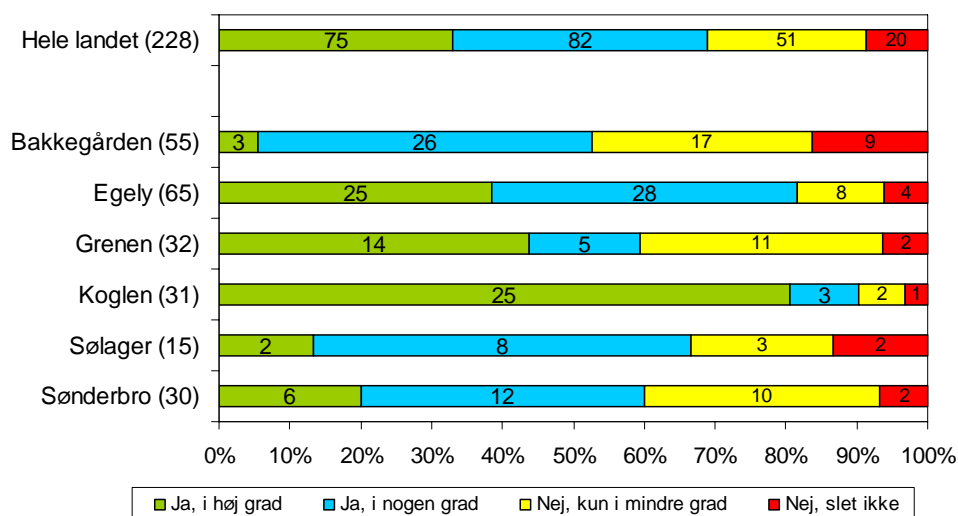
Figur 72. Har den unge en normal døgnrytme. Vurderet af kontaktperson. Udvikling.

Selv stå op om morgenen

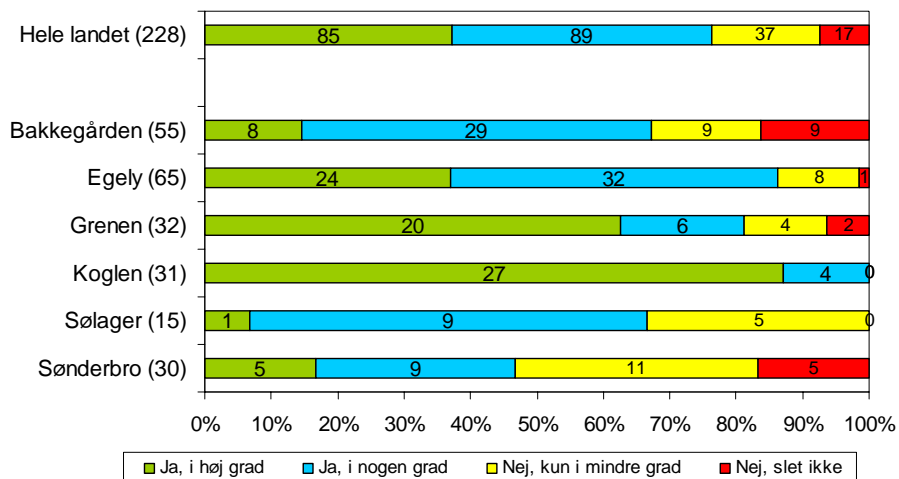
Ca. 70 % af de unge vurderes ved indskrivning til i høj grad eller i nogen grad selv at kunne stå op om morgenen. Institutionsvist varierer det dog en del, hvor meget disse to grupper til sammen udgør. På Koglen udgør disse to grupper omkring 90 %, mens de på Bakkegården kun udgør lidt over 50 % af de unge. Og heraf er det kun ganske få unge, der har fået vurderingen i høj grad.

Figur 73. Står den unge selv op om morgenen. Vurderet af kontaktperson. Indskrivning.

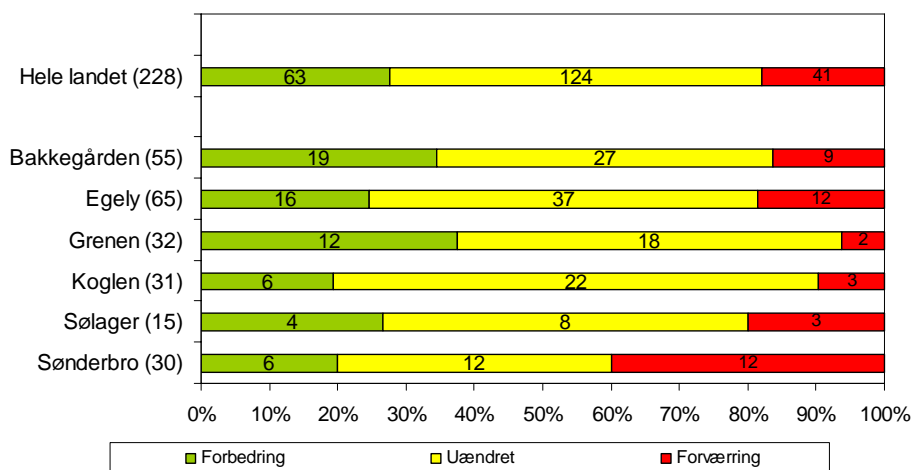
Jf. Figur 74 er der ved udskrivningstidspunktet ca. 75 % af de unge, hvor kontaktpædagogerne har vurderet, at de i høj grad eller i nogen grad selv står op om morgenen. Der er altså en smule flere unge, der får en positiv vurdering af kontaktpersonerne ved udskrivning end ved indskrivning. Som ved indskrivning varierer billedet mellem institutionerne også ved udskrivningstidspunktet. Men Koglen og Bakkegården udgør stadig yderpunkterne som ved indskrivning.

Figur 74. Står den unge selv op om morgenen. Vurderet af kontaktperson. Udskrivning.

Sammenligner man indskrivningsvurderingerne med dem ved udskrivning på individniveau, er der ca. 55 % af de unge, hvor kontaktpersonernes vurdering er uændret. Kun for lidt under 20 % er vurderingen forværret, mens den er forbedret for lidt over 25 %.

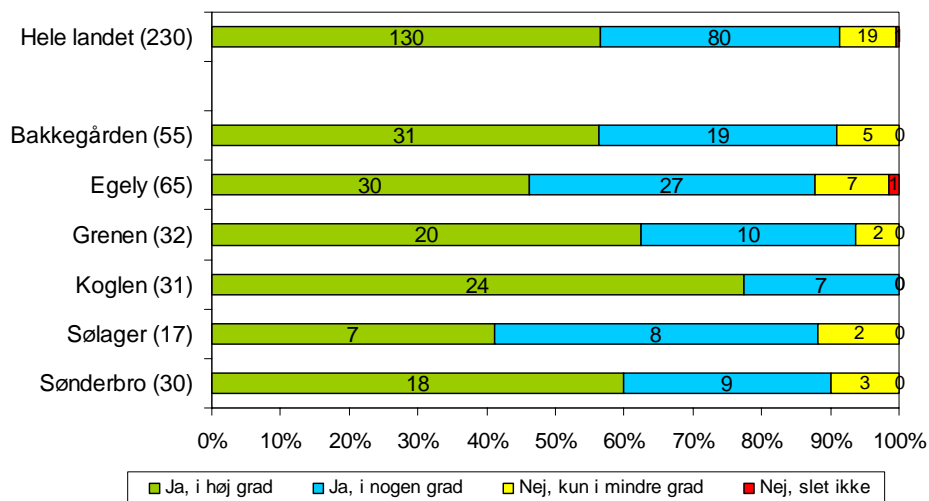
Figur 75. Står den unge selv op om morgenen. Vurderet af kontaktperson. Udvikling.

Sørge for personlig hygiejne

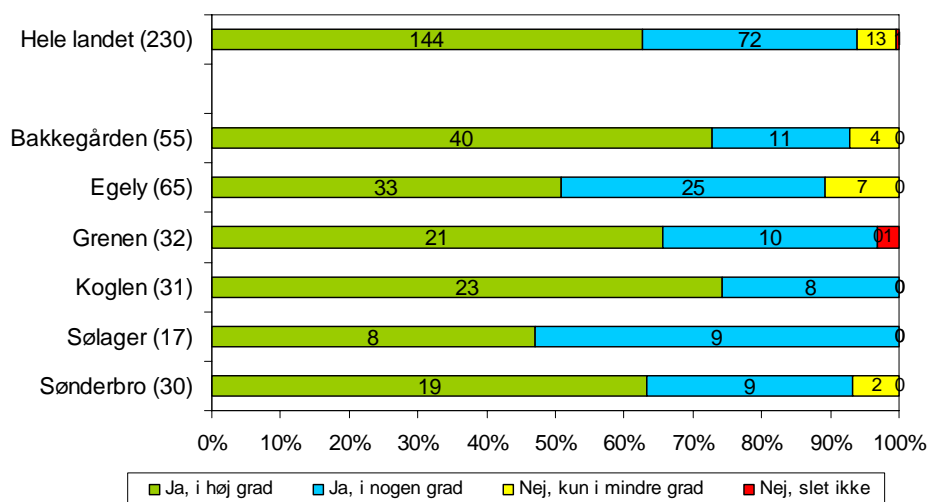
Hvorvidt de unge sørger for deres personlige hygiejne ved indskrivning, fremgår af Figur 76. Her kan man se, at kontaktpersonerne har vurderet, at ca. 55 % i høj grad sørger for deres personlige hygiejne, og 35 % gør det i nogen grad. Billedet er meget positivt på alle institutionerne, hvor vurderingerne for i høj grad og i nogen grad udgør fra omkring 90 % og opetter.

Figur 76. Sørger den unge selv for sin personlige hygiejne. Vurderet af kontaktperson. Indskrivning.

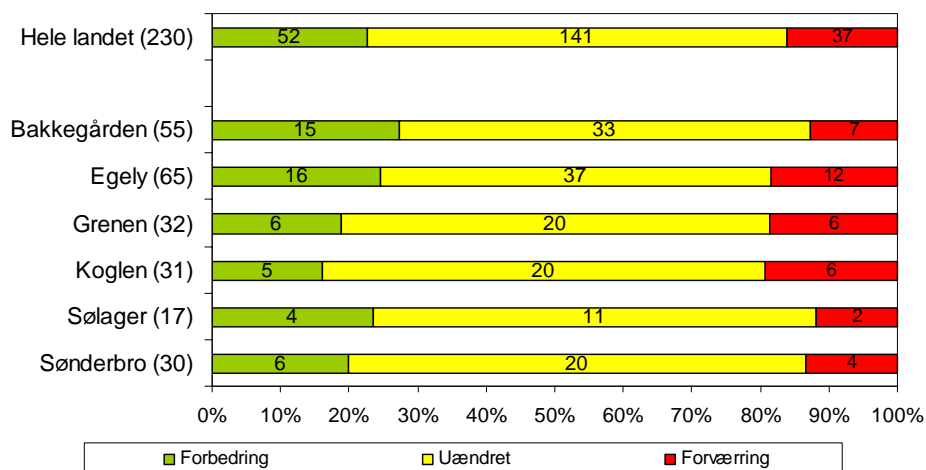
Ved udskrivningstidspunktet fremgår det af figur 77, at billedet er nogenlunde det samme, om end generelt en smule mere positivt – også på institutionsniveau.

Figur 77. Sørger den unge selv for sin personlige hygiejne. Vurderet af kontaktperson. Udskrivning.

Figur 78 viser, at kontaktpersonernes vurderinger på individniveau er uændret fra indskrivning til udskrivning for ca. 60 %. Det går igen på institutionsniveau. For ca. 20 % er vurderingerne forbedret, når vi ser på landsplan. Og for ca. 15 % er vurderingen forværret.

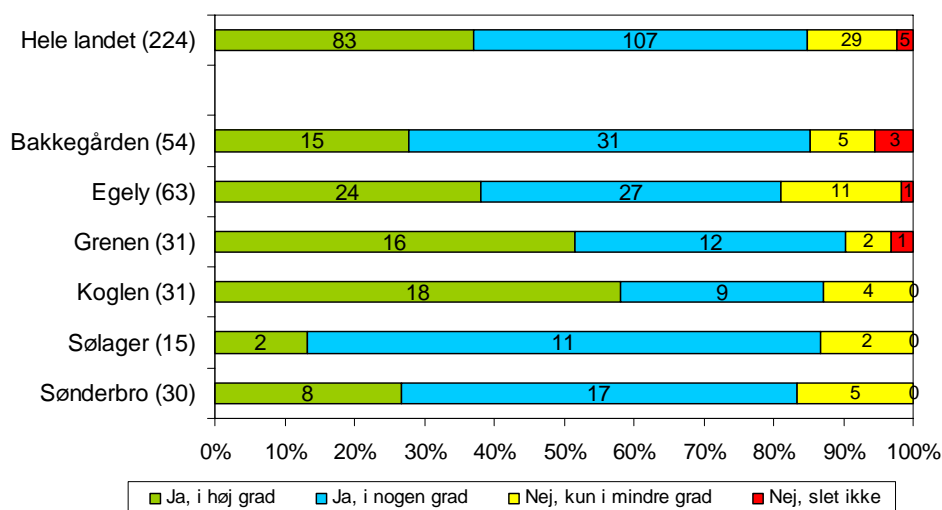
Figur 78. Sørger den unge selv for sin personlige hygiejne. Vurderet af kontaktperson. Udvikling.

Overholde mødetidspunkter

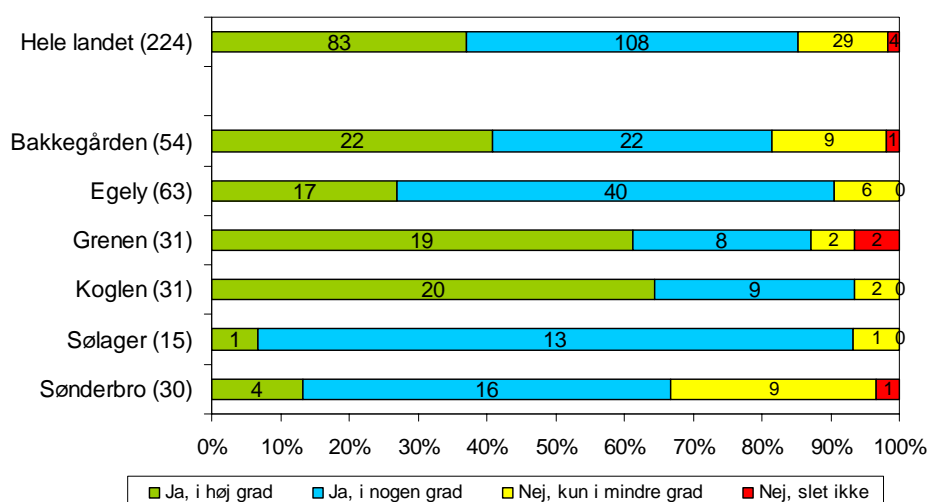
Figur 79 viser, at kontaktpersonerne for ca. 85 % af de unge vurderer, at de overholder mødetidspunkter i høj grad eller i nogen grad. Billedet er generelt positivt på institutionsniveau, selvom det svinger ca. 10 - 60 %, hvor stor en andel af de unge, der får vurderingen i høj grad.

Figur 79. Overholder den unge mødetidspunkter. Vurderet af kontaktperson. Indskrivning.

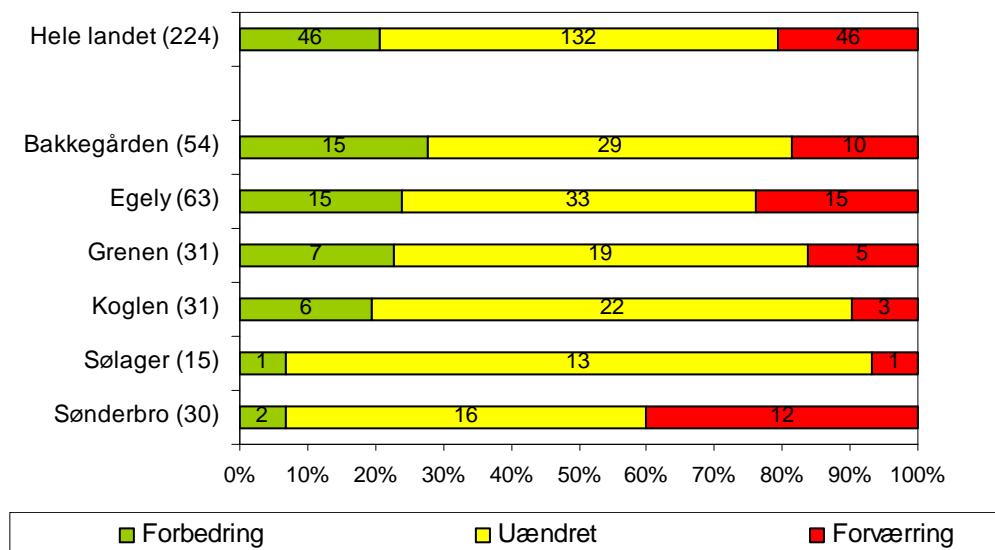
Ved udskrivning viser Figur 80 stort set det samme billede på landsplan som ved indskrivning. På institutionsniveau adskiller kontaktpersonernes vurderinger sig dog lidt fra indskrivningstidspunktet.

Figur 80. Overholder den unge mødetidspunkter. Vurderet af kontaktperson. Udskrivning.

At der ikke er den store forskel på kontaktpersonernes vurderinger ved indskrivning og udskrivning, bekræftes af Figur 81, der viser udviklingen på individniveau. For 60 % af de unge er vurderingen uændret. For 20 % er vurderingen forbedret, og modsat er den også forværret for 20 %. De forbedrede vurderinger udgør den største andel på Bakkegården. De uændrede vurderinger udgør den største andel på Sølager, mens de forværrede vurderinger udgør den største andel på Sønderbro.

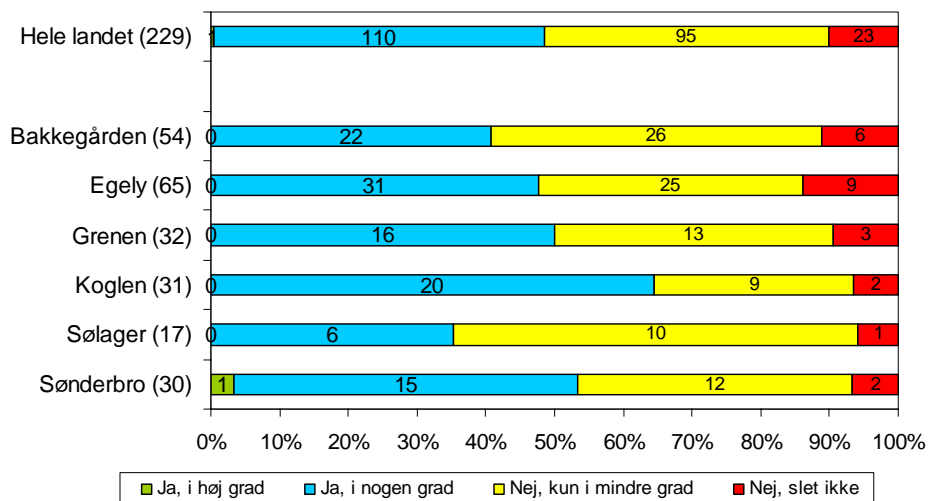
Figur 81. Overholder den unge mødetidspunkter. Vurderet af kontaktperson. Udvikling.

Selv vaske og ordne tøj

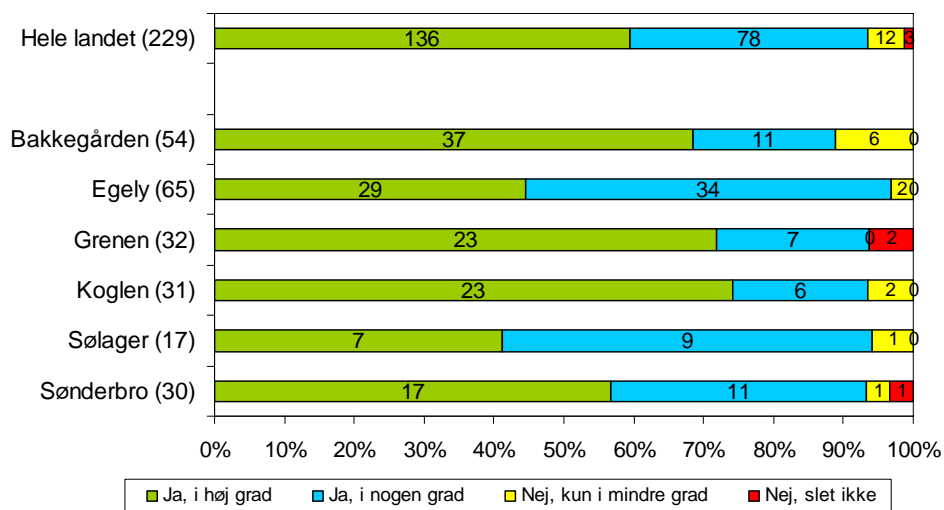
Kontaktpersonernes vurderinger af, i hvilken grad de unge selv vasker og ordner deres tøj ved indskrivning, når kun for én persons vedkommende op i den mest positive svarkategori 'i høj grad'. Dog er vurderingen for ca. 50 % af de unge, at de i nogen grad selv vasker og ordner deres tøj. For ca. 40 % af de unge er vurderingen 'kun i mindre grad'. På de forskellige institutioner svinger andelen af unge, der bliver vurderet til 'i nogen grad' fra ca. 35-65 %.

Figur 82. Vasker og ordner selv tøj. Vurderet af kontaktperson. Indskrivning.

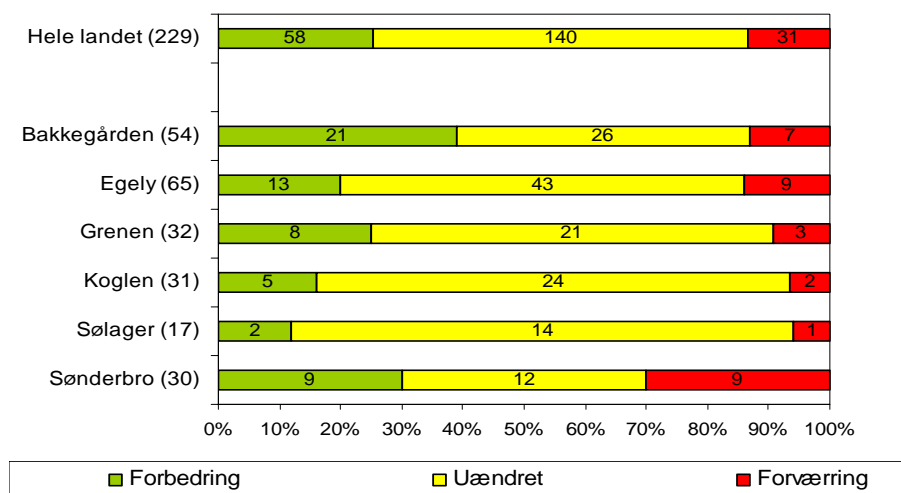
Ved udskrivningstidspunktet ser det ud til, at de unge er blevet bedre til selv at vaske og ordne deres tøj. Nu vurderer kontaktpersonerne, at ca. 60 % af de unge i høj grad selv vasker og ordner deres tøj, og ca. 35 % gør det i nogen grad. På institutionsniveau er vurderingerne også blevet meget mere positive end ved indskrivning.

Figur 83. Vasker og ordner selv tøj. Vurderet af kontaktperson. Udskrivning.

Udviklingen i kontaktpersonernes vurdering fremgår af Figur 84. For ca. 60 % er vurderingen uændret, for ca. 25 % er vurderingen blevet mere positiv, og for ca. 15 % er vurderingen blevet mere negativ. På Bakkegården er der næsten 40 % af de unge, som kontaktpersonerne har givet en bedre vurdering, mens der på Sønderbro er ca. 30 %, der har fået en dårligere vurdering ved udskrivning.

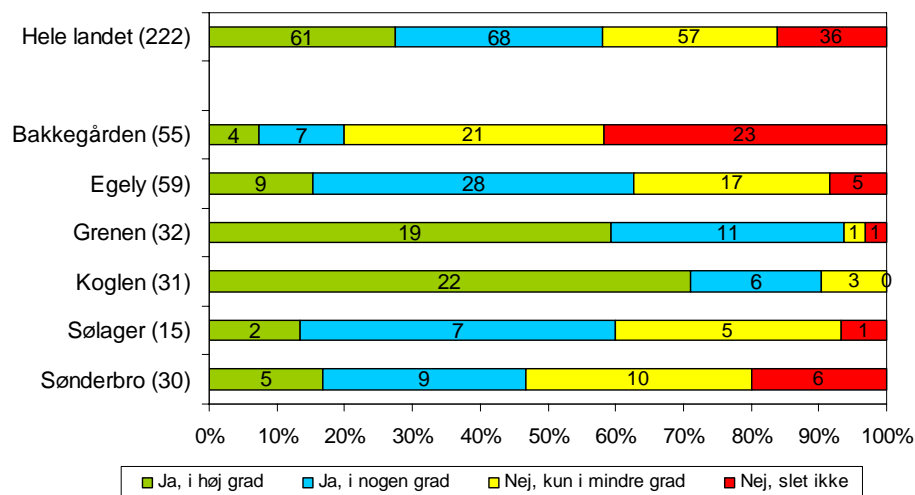
Figur 84. Vasker og ordner selv tøj. Vurderet af kontaktperson. Udvikling.

Deltage i madlavning

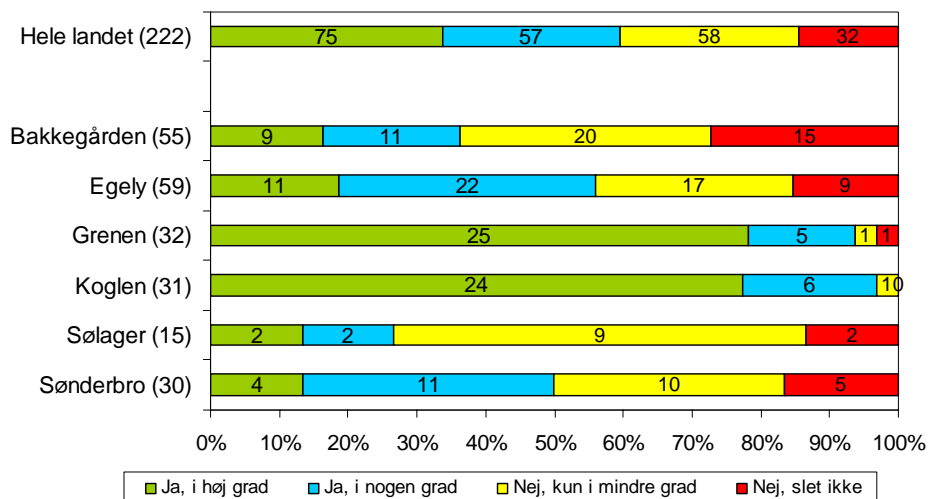
De unges deltagelse i madlavning bliver ved indskrivning vurderet meget forskelligt af kontaktpersonerne. Figur 85 viser, at næsten 30 % får vurderingen i høj grad, 30 % får vurderingen i nogen grad, ca. 25 % vurderes til kun i mindre grad, og ca. 15 % bliver vurderet til slet ikke at deltage i madlavningen. På institutionsplan svinger det også meget. På Bakkegården bliver ca. 40 % af de unge vurderet til slet ikke at deltage i madlavningen, mens ca. 75 % af de unge på Koglen ifølge kontaktpersonerne deltager i høj grad.

Figur 85. Deltager i madlavning. Vurderet af kontaktperson. Indskrivning.

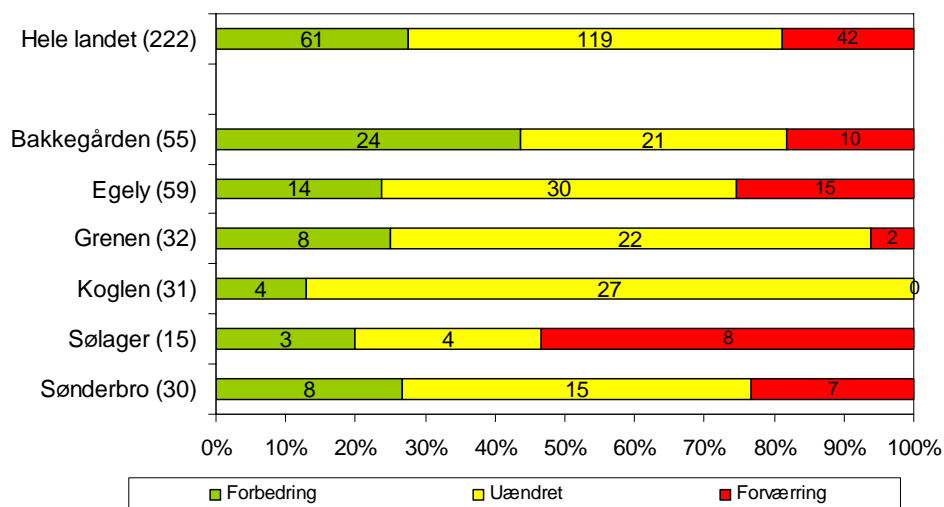
Ved udskrivning er billedet stadig meget broget, som Figur 86 viser. Ca. 35 % af de unge på landsplan får nu vurderingen i høj grad. Andelen af unge, som i nogen grad deltager i madlavning er til gengæld faldet lidt. Derudover er billedet på institutionsniveau næsten det samme som ved indskrivning – omend med lidt flere unge, der i høj grad deltager i madlavningen.

Figur 86. Deltager i madlavning. Vurderet af kontaktperson. Udskrivning.

Udviklingen i de unges deltagelse i madlavning er for ca. 55 %'s vedkommende uændret fra indskrivning til udskrivning. Lidt over 25 % får en forbedret vurdering ved udskrivning, mens næsten 20 % bliver vurderet til at deltage mindre i madlavning ved udskrivning end ved indskrivning. På institutionsniveau viser Figur 85, at for næsten 90 % af de unge på Koglen er vurderingen uændret. På Sølager er der over 50 %, der deltager mindre i madlavningen ved udskrivning, mens der på Bakkegården er ca. 45 %, der deltager mere.

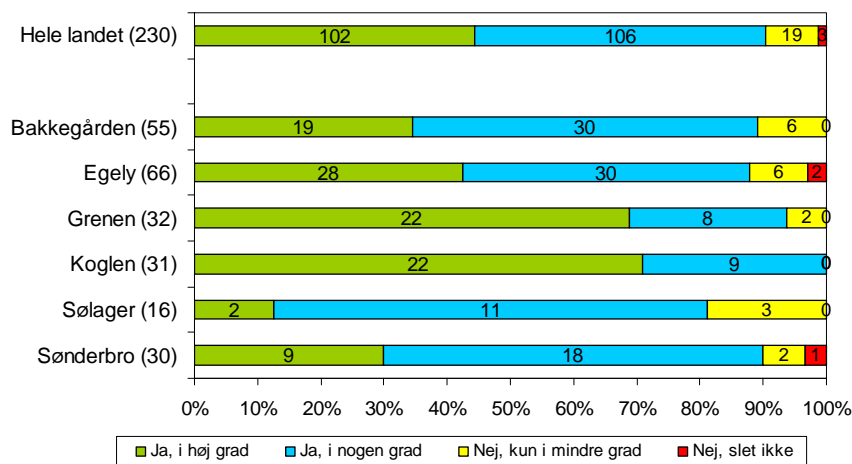
Figur 87. Deltager i madlavning. Vurderet af kontaktperson. Udvikling.

Følge dagens program

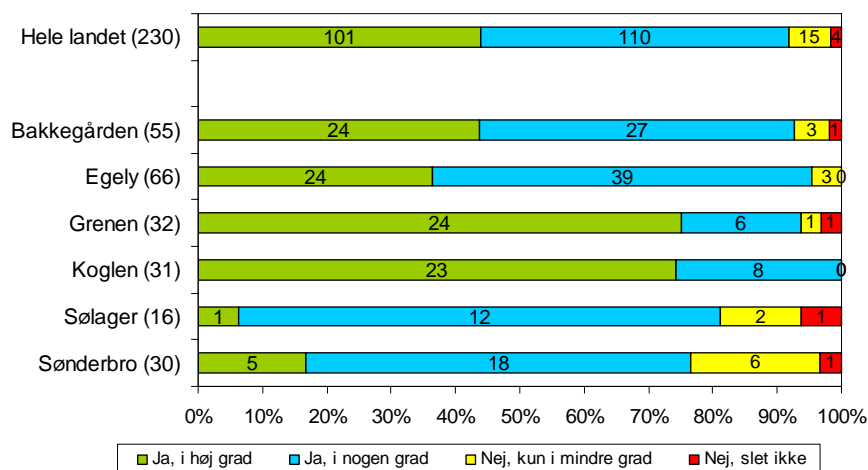
Figur 88 viser, i hvilken grad kontaktpersonerne vurderer, at de unge ved indskrivning følger dagens program. Ca. 45 % følger dagens program i høj grad, og ligeledes ca. 45 % følger det i nogen grad. Vurderingerne er generelt positive på institutionsniveau.

Figur 88. Følger dagens program. Vurderet af kontaktperson. Indskrivning.

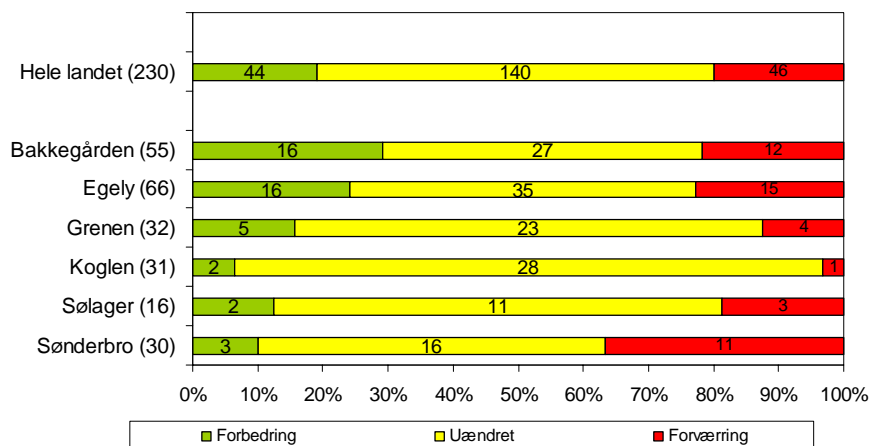
Ved udskrivning er billedet stort set uændret og dermed fortsat meget positivt, som det fremgår af Figur 89.

Figur 89. Følger dagens program. Vurderet af kontaktperson. Udskrivning.

Figur 90 viser de unges udvikling i at følge dagens program. Ca. 20 % af de unge er blevet bedre til at følge dagens program ved udskrivning, mens vurderingen for ca. 60 % er uændret. Ca. 20 % er ved udskrivning blevet dårligere til at følge dagens program ifølge kontaktpersonerne.

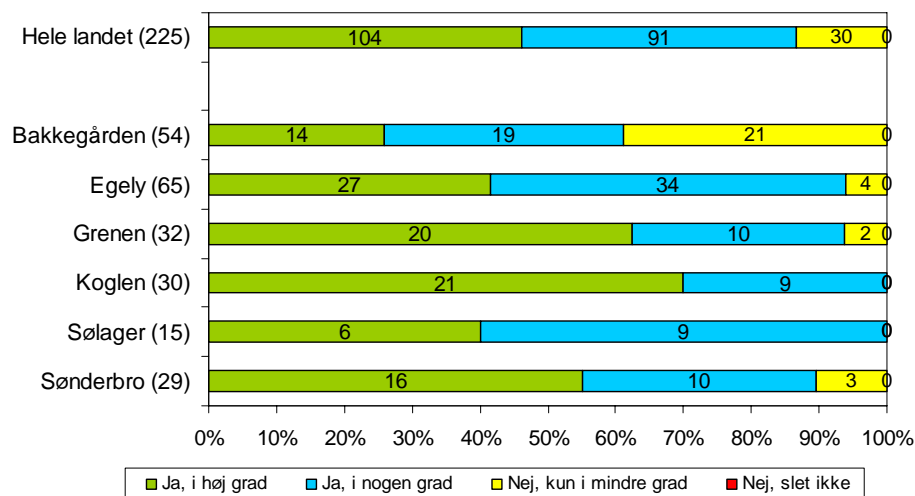
Figur 90. Følger dagens program. Vurderet af kontaktperson. Udvikling.

Gøre rent og rydde op på sit værelse

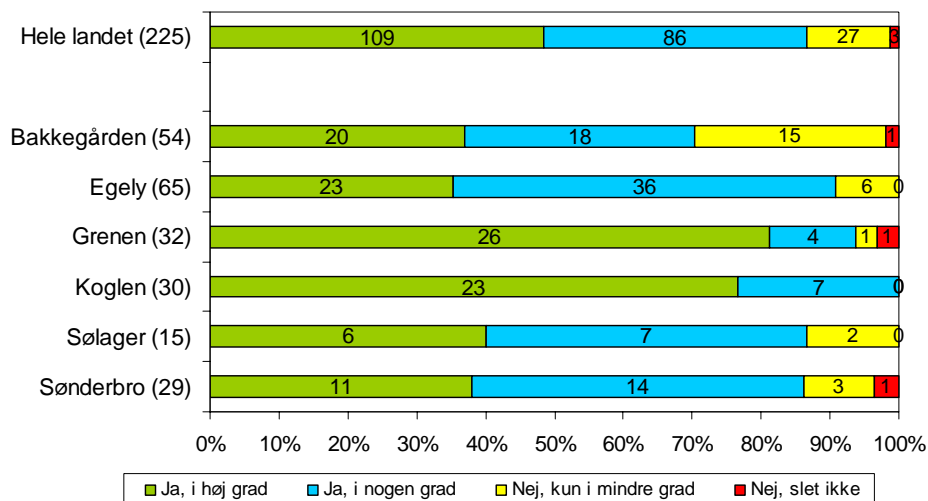
Ved indskrivning vurderer kontaktpersonerne, jf. Figur 91, at ca. 45 % af de unge i høj grad gør rent og rydder op på deres værelse. Ca. 40 % gør det i nogen grad. På institutionsniveau er vurderingerne generelt positive, men andelen af unge, der gør rent og rydder op i høj eller nogen grad varierer fra institution til institution. Kun få unge gør kun i mindre grad rent og rydder op.

Figur 91. Gør rent og rydder op på sit værelse. Vurderet af kontaktperson. Indskrivning.

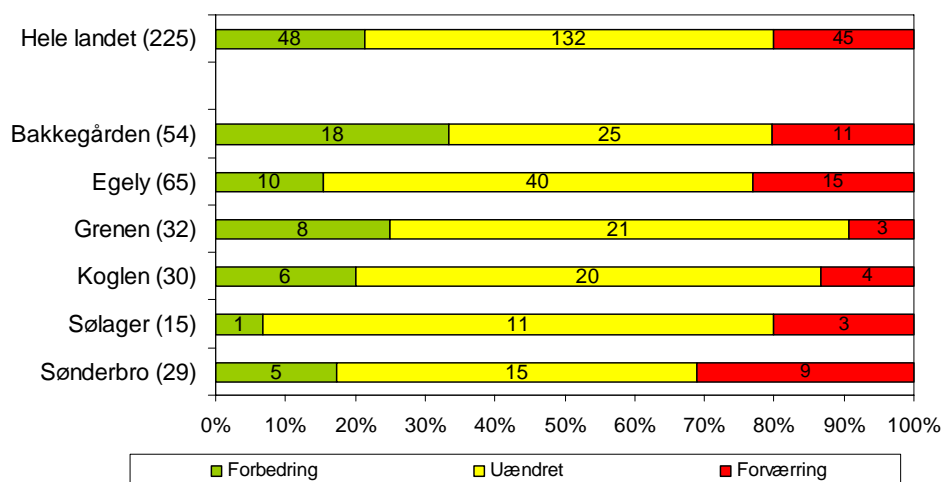
Ved udskrivning er der kun sket få ændringer i kontaktpersonernes vurderinger på landsplan, og billedet er stadig meget positivt, som det fremgår af Figur 92. Institutionsmæssigt er der dog både institutioner, hvor billedet har forandret sig lidt i en positiv eller negativ retning.

Figur 92. Gør rent og rydder op på sit værelse. Vurderet af kontaktperson. Udskrivning.

De unges udvikling i løbet af opholdet på institutionen er forbedret for ca. 20 %. Der er dog også ca. 20 %, hvor udviklingen er gået den modsatte vej. For ca. 60 % er kontaktpersonernes vurderinger uændrede.

Figur 93. Gør rent og rydder op på sit værelse. Vurderet af kontaktperson. Udvikling.

6.5.1 Delkonklusion

Ca. 80 % af de unge har en nogenlunde normal døgnrytme, og ca. 70 % af de unge kan i høj eller nogen grad selv stå op om morgenen. For begge dele gælder, at der for ca. halvdelen af de unge ikke sker nogen udvikling under opholdet – måske fordi de allerede er mere eller mindre gode til det ved starten af opholdet på institutionen.

Den personlige hygiejne sørger 90 % af de unge i overvejende grad selv for allerede ved indskrivning, så også her er der mange unge, for hvem vurderingen ikke ændres i løbet af opholdet.

Et flertal af de unge overholder mødetidspunkter (ca. 80 %) og følger dagens program (ca. 90 %) i høj eller nogen grad allerede ved indskrivningstidspunktet. Derfor er der for mange

unge ingen udvikling at spore i løbet af opholdet. Om dette skyldes de unges egne evner eller den strukturerede dagligdag på de sikrede institutioner er ikke til at sige.

I forhold til de unges evner til at vaske og ordne tøj, så sker der på landsplan en markant forbedring i løbet af opholdet. Ved indskrivning vurderer kontaktpersonerne, at praktisk talt ingen unge i høj grad kan vaske og ordne tøj, mens 60 % af de unge får vurderingen i høj grad ved udskrivning. De unges deltagelse i madlavning bliver dog ikke vurderet så positivt af kontaktpersonerne. 40 % af de unge deltager kun i mindre grad eller slet ikke i madlavningen. Rengøring og oprydning på værelset er noget, som næsten 90 % af de unge allerede gør i høj eller nogen grad ved indskrivning, og det forandrer sig ikke meget i løbet af opholdet.

Delkonklusion – praktiske færdigheder

Overordnet viser der sig et billede af, at mange unge har gode eller nogenlunde praktiske færdigheder – især inden for områder, som har med de unges egen fysiske fremtræden at gøre, og hvor den strukturerede dagligdag på institutionerne naturligt støtter op om de unges færdigheder. Den største udvikling sker i forhold til tøjvask. Her forbedrer de unge sig meget under opholdet. Deltagelse i madlavning er det område, hvor de unges færdigheder vurderes dårligst.

6.6 Misbrugsproblemer

Ifølge SIP-sikretrapporten 2009⁶³ er der en del af de unge på de sikrede institutioner, der har misbrugsproblemer, før de ankommer til institutionen. Mange af disse unge har ikke modtaget misbrugsbehandling. Dette er derfor en problemstilling, som de sikrede institutioner er nødt til at forholde sig til, da et misbrug antageligvis kan spille ind på den unges situation på andre livsområder.

De unge bliver spurgt om deres misbrug både ved indskrivning og ved udskrivning. De unges tilkendegivelser ved udskrivning er dog behæftet med stor usikkerhed, fordi de unge reelt set ikke skulle have mulighed for at drikke alkohol eller bruge euforiserende stoffer af nogen art under opholdet – det er nemlig ikke tilladt på institutionerne. Denne problemstilling uddybes i forbindelse med figur 85.

De unges misbrug forud for opholdet på institutionen

Figur 94 viser, at 70 % af de unge svarer, at de før opholdet på institutionen drak alkohol mellem én gang om ugen og hver dag eller næsten hver dag. Lidt over 10 % af de unge svarer, at de aldrig drak alkohol.

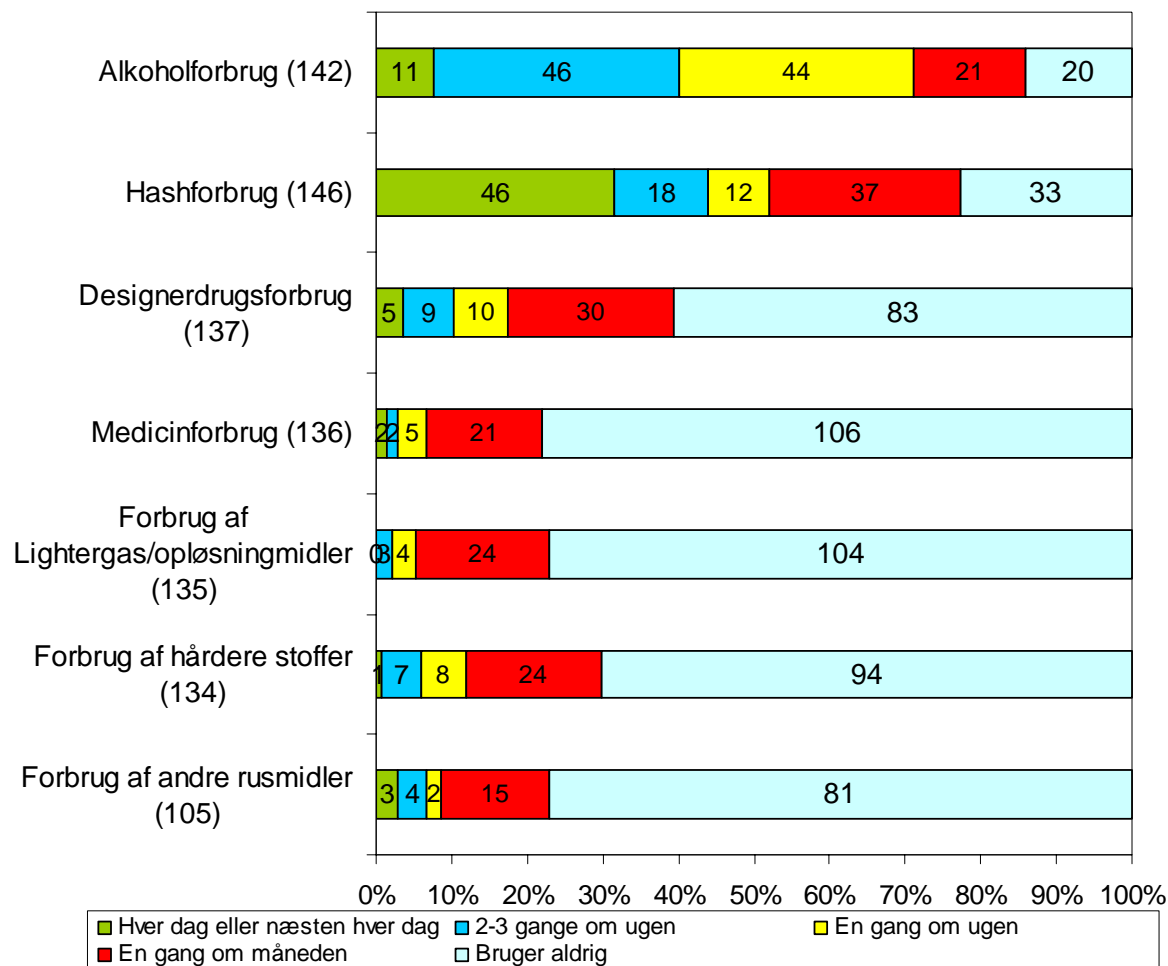
For hash er det ca. 50 %, der svarer, at de på ugebasis eller oftere røg hash. Ca. 20 % af de unge har svaret, at de aldrig røg hash.

Det er ca. 20 % af de unge, der svarer, at de brugte designerdrugs ugentligt eller oftere. Her svarer ca. 40 %, at de aldrig har brugt designerdrugs.

⁶³ Møller og Søbjerg 2009, s. 23.

For de resterende typer af euforiserende stoffer (medicin, lightergas/opløsningsmidler, hårdere stoffer og andre rusmidler) svarer ca. 70-75 % af de unge, at de aldrig har brugt disse stoffer. Blandt disse typer af euforiserende stoffer er der flest unge, der har brugt hårdere stoffer.

Figur 94. De unges forbrug af alkohol og euforiserende stoffer. De unges svar. Indskrivning.

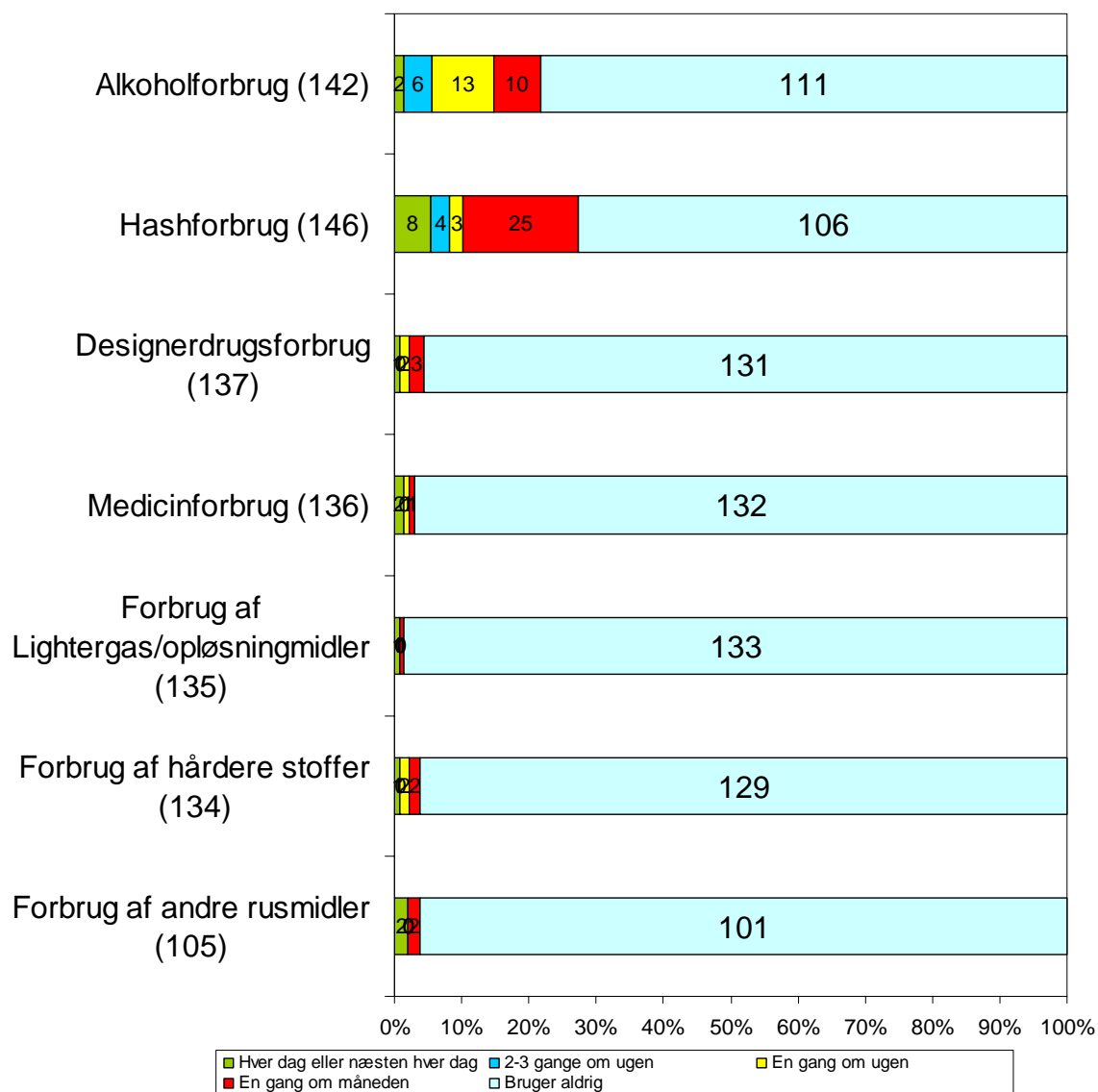
De unges misbrug under opholdet på institutionen

Ved udskrivningstidspunktet bliver de unge spurgt om, om de har drukket alkohol eller brugt stoffer under opholdet på institutionen. Som nævnt i indledningen til dette afsnit om misbrug, skal disse svar tages med et vist forbehold. Formelt set er det nemlig ikke tilladt at drikke alkohol eller tage stoffer på institutionerne. Som det fremgår af Figur 95 er der dog stadig unge, som tilkendegiver et misbrug ved udskrivningstidspunktet. Medarbejderne på de sikrede institutioner har påpeget, at de unge i nogle tilfælde ønsker at provokere personalet med deres svar. Om dette misbrug er reelt – altså er foregået i smug – eller om de unge overdriver deres forbrug af alkohol eller stoffer under opholdet (f.eks. for at provokere personalet på institutionen) er ikke til at afgøre. Det kan også være, at nogle unge underdriver deres forbrug af alkohol eller stoffer, fordi de ellers ville afsløre sig selv over for personalet. Der kan således være flere forklaringer på billedet i Figur 95.

I forhold til Figur 95 er det derfor blot værd at notere sig, at de unge generelt ser ud til at have indtaget meget mindre alkohol og mange færre stoffer under opholdet på institutionen. Da institutionerne som nævnt ikke tillader hverken alkohol eller euforiserende stoffer,

så betyder det ikke, at de unge, der har ændret deres svar til 'Bruger aldrig', er blevet kureret for deres misbrug. Svaret kan netop meget vel skyldes, at de unge ikke har – eller i hvert fald ikke skulle have – mulighed for at misbruge på institutionen.

Figur 95. De unges forbrug af alkohol og euforiserende stoffer. De unges svar. Udskrivning.

6.6.1 Delkonklusion

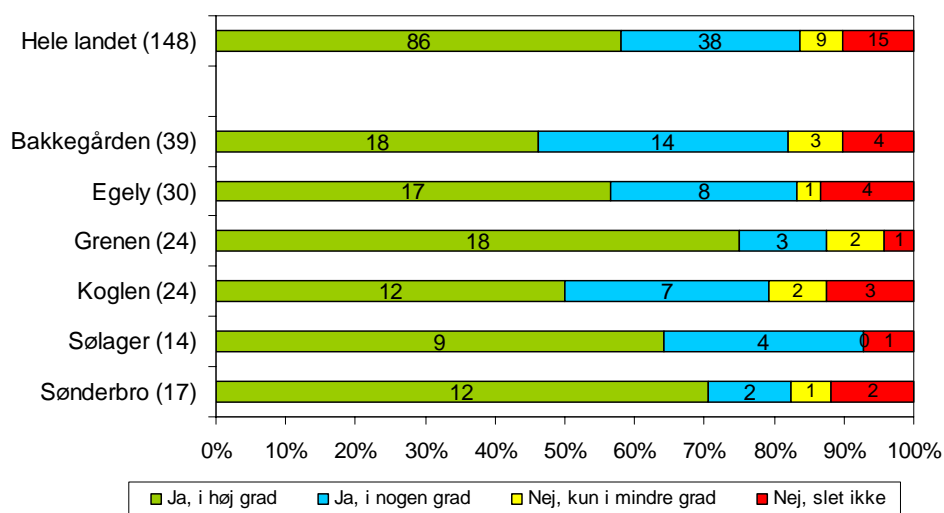
En stor del af de unge på sikrede institutioner har jævnligt drukket alkohol eller røget hash forud for opholdet på institutionen. I løbet af opholdet er det ikke tilladt for de unge hverken at drikke alkohol, ryge hash eller tage andre former for euforiserende stoffer. Alligevel svarer en lille andel af de unge, at de drukket og røget hash under opholdet.

Selvom de fleste unge ikke har hverken drukket eller brugt nogen former for euforiserende stoffer under opholdet, betyder det ikke nødvendigvis, at de unge er behandlet for deres stofmisbrug. Da det ikke er tilladt at drikke eller tage stoffer på institutionerne, kan det således blot være et udtryk for, at de unge ikke har haft mulighed for at drikke eller tage stoffer under anbringelsen.

6.7 Kriminel adfærd

Næsten alle unge anbringes på en sikret institution på baggrund af kriminelle handlinger. Mens de unge er på institutionerne har de selvfølgelig ikke mulighed for at begå kriminalitet. Derfor spørges de unge ved udskrivningstidspunktet, om de tror, at opholdet kan hjælpe dem til et liv uden kriminalitet. Figur 96 viser, at næsten 60 % svarer, at de i høj grad tror, at opholdet på den sikrede institution kan hjælpe dem til et liv uden kriminalitet. 25 % svarer i nogen grad. Der er altså ca. 85 %, som i en eller anden grad tror, at institutionsopholdet kan hjælpe dem ud af kriminalitet. Grenen har den relativt største andel af unge, der svarer, at de i høj grad tror, at opholdet kan hjælpe dem, mens Koglen har den mindste.

Figur 96. Tror du, at opholdet kan hjælpe dig til et liv uden kriminalitet? De unges svar.

6.7.1 Delkonklusion

Mere end halvdelen af de unge er meget positive over for virkningen af institutionsopholdet til at hjælpe dem ud af kriminalitet, og derudover er en fjerdedel lidt mindre positive, men dog stadig positive. De unge giver altså generelt institutionerne gode karakterer i forhold til at hjælpe dem ud af kriminalitet.

7 Hvad påvirker de unges udvikling?

I de følgende afsnit beskrives de sammenhænge, som er fundet i analysen af data fra de sikrede institutioner. Helt konkret vil det sige, at vi ser på, om der er specifikke indsatser eller baggrundsforhold, som har indflydelse på de unges udvikling i løbet af opholdet. På den baggrund kan der skabes viden om, hvad der ser ud til at påvirke og udvikle de unge i løbet af de ofte meget korte ophold på institutionerne.

Der er imidlertid visse begrænsninger i et datasæt af en så begrænset størrelse, og derfor har det ikke været muligt at analysere på alle resultatområderne. Desuden er det vigtigt at være opmærksom på, at de her beskrevne sammenhænge kun må forstås "ALT ANDET LIGE". Det vil sige, at det – grundet den begrænsede datamængde – ikke har været muligt at kontrollere for, om indflydelsen fra ét forhold forsvinder, når der tages et andet forhold med i analysen. Det er altså vigtigt at huske på, at de her beskrevne sammenhænge skal forstås som resultater, der er set isoleret fra eventuel indflydelse fra andre forhold.

Udvælgelsen af variable til analyserne er foretaget på baggrund af programteorien⁶⁴.

7.1 Social adfærd og sociale ressourcer

I forhold til resultatindikatorerne inden for området social adfærd og sociale ressourcer er der fundet følgende sammenhænge i datamaterialet:

Prosocial adfærd (SDQ)

Når vi ser på de unges udvikling af deres prosociale adfærd i løbet af anbringelsen, så kan vi se, at de unge, der ifølge kontaktpersonerne har udviklet sig positivt, også har fået indsatser inden for området social udvikling og adfærd. Mere specifikt er det typiske billede, at de unge har forbedret deres prosociale adfærd, hvis de i høj grad har fået en indsats med fokus på at styrke den unges evne til mestring.

Der ser i øvrigt ud til at være en forskel på resultaterne på de forskellige institutioner. Det er især blandt de unge på Grenen og Koglen, at der har været en positiv udvikling i de unges prosociale adfærd, mens der blandt de unge på Sønderbro ses en forværring af de unges prosociale adfærd.

Adfærdsproblemer (SDQ)

Ser man på de unge, der ifølge kontaktpersonerne har forværret deres adfærdsproblemer i løbet af opholdet, viser det sig, at disse unge ofte har fået en indsats inden for området social udvikling og adfærd. Mere specifikt viser det sig, at de unge med forværrede adfærdsproblemer har fået en indsats, der handler om at øge den unges empatiske evner. Det betyder dog ikke nødvendigvis, at forværringen i de unges adfærdsproblemer skyldes indsatsen.

Blandt de unge, der ved indskrivningstidspunktet har en diagnosticeret psykisk lidelse, igangsættes der en positiv udvikling under opholdet på institutionen. I hvert fald vurderer

⁶⁴ Nissen 2007.

kontaktpersonerne, at ca. halvdelen af denne gruppe af unge forbedrer deres adfærdsproblemer. For de unge, der på indskrivningstidspunktet svarer, at de har et misbrug, går udviklingen den modsatte vej. Her vurderer kontaktpersonerne typisk, at der sker en forværring i deres adfærdsproblemer under opholdet.

I auditpanelet var der stor enighed om, at den positive udvikling for gruppen af unge med en diagnosticeret psykisk lidelse skyldes, at der på de sikrede institutioner er nogle faste og forudsigelige rammer for en målgruppe, som i høj grad har brug for dette. Til dette hører en voksenomsorg og hjælp til at passe medicin og lægebesøg samt god motion. I de tilfælde hvor diagnosen er kendt fra anbringelsen start er det muligt hurtigt at iværksætte tilpassede indsatser, som der i nogle tilfælde også støttes op om fra psykiatriens side. Personalet tilpasser således indsatsen individuelt til disse unge, hvilket medvirker til at gøre tilværelsen lettere for dem.

Kammeratskabsproblemer (SDQ)

Gruppen af unge som har fået en indsats mod at øge de empatiske evner, vurderes af kontaktpersonerne til at have forværret deres kammeratskabsproblemer i løbet af opholdet. Data kan dog ikke sige noget om, hvorvidt forværringen skyldes indsatsen.

Auditpanelets drøftelse af ovenstående forhold resulterede dels i en drøftelse af de unges empatiske evner dels i en drøftelse af selve begrebet empati som en selvstændig indsats. Flere i auditpanelet gav udtryk for, at de unge ofte udviser en egoistisk adfærd, som muligvis bliver tydeligere via indsatsen og opholdet på institutionen. Dette forklares som årsagen til, at der viser sig en negativ udvikling hos de unge. Det kommenteres, at der er stor forskel på, om de unge har lært empati fra de var små. Samtidig skal de unge lære at tænke på, hvad der er godt for sig selv, før end de kan få empati for andre. De unge er meget bevidste om den gruppe, de omgås og spejler sig i de andre. Overfor denne drøftelse var en diskussion af, hvad der ligger i indsatsen "at øge den unges empatiske evner"? Der var i auditpanelet enighed om, at mestring af empati er indeholdt i samtlige de indsatser, der gives på institutionerne, og at empati derfor ikke bør være en selvstændig indsats i SIP. En nærmere forklaring på sammenhængen mellem forværringen af kammeratskabsproblemer under opholdet og den givne indsats har ikke været mulig.

7.2 Familiemæssige relationer

Det er ikke muligt at sige, om der er sammenhænge inden for dette område, da der ikke er data nok til at teste det.

7.3 Fysisk og psykisk trivsel

Fysisk trivsel

Data viser, at der ifølge socialrådgiverne har været et meget tilfredsstillende samarbejde med den kommunale sagsbehandler i forhold til de unge, der selv mener, at de generelt har fået et bedre helbred i løbet af opholdet. Det ser altså ud til, at samarbejdet med sagsbehandleren påvirker opholdet for de unge, som selv mener at få et bedre helbred.

Hvordan de unges opfattelse af deres helbred mere specifikt kan hænge sammen med samarbejdet med sagsbehandleren, er auditpanelet blive bedt om at uddybe. Generelt var auditpanelet uforstående overfor denne statistiske sammenhæng. De forklarede dog denne med, at et godt samarbejde med en aktiv kommunal sagsbehandler, som udarbejder fyldestgørende handleplaner, medvirker til at give institutionen et godt informationsgrundlag, som der hurtigt kan handles på. Dette kan medvirke til, at institutionerne hurtigt får taget hånd om forsømte områder såsom tandlæge og læge. I sidste ende kan denne omsorg og støtte give de unge en oplevelse af, at der tages hånd om deres helbred på institutionerne. Det drøftede tema gav endvidere anledning til at forholde sig til samarbejdet med de kommunale sagsbehandlere. Her var halvdelen af auditpanelet uforstående overfor det positive indtryk socialrådgiverne, i rapporten⁶⁵, giver af samarbejdet med de kommunale sagsbehandlere. Begrundelserne for denne uforståenhed var, at der ofte ikke er udarbejdet fyldestgørende handleplaner.

Den samme tendens som i ovenstående tema gør sig gældende i forhold til udviklingen i de unges opfattelse af, om de har oplevet helbredsproblemer inden for den sidste måned. Her viser data, at de unge typisk ikke oplever en forværring, hvis samarbejdet med den kommunale sagsbehandler har været tilfredsstillende. Der er dog desværre ikke data nok til egentlig at teste denne tendens for at finde ud af, om det er en reel sammenhæng.

Udviklingen i de unges egen oplevelse af helbredsproblemer ser også ud til at hænge sammen med, om de unge har modtaget en indsats, der handler om kost og sundhedsvejledning. De unge, der mener, at de i løbet af opholdet har oplevet færre helbredsproblemer end i tiden omkring indskrivning, har typisk fået en indsats, der omhandler kost og sundhedsvejledning.

Det ser desuden ud til, at indsatser i forhold til misbrug har en betydning for de unges udvikling af deres fysiske trivsel under anbringelsen. Data viser nemlig, at alle de unge, der har modtaget behandling for misbrug, mener, at deres helbredsproblemer er blevet mindre i løbet af opholdet. Det er imidlertid kun en tendens, som der ikke er data nok til at foretage en egentlig test af. Tendensen underbygges dog af, at ingen unge, der har fået misbrugsrådgivning, oplever en forværring i deres helbredsproblemer. Men heller ikke her er der data nok til en egentlig test, så det er også kun en tendens. Det ser altså ud til, at der sker noget positivt med de unges fysiske trivsel, når de får en indsats med fokus på misbrug. Det understøttes af, at næsten alle unge, der har samtaler med en psykolog eller psykiater i relation til deres misbrug, også mener, at de oplever færre helbredsproblemer.

Derudover viser data, at der er forskel på udviklingen i de unges bekymring for deres helbred, alt efter hvilken institution, der er tale om. Der ses en voksende bekymring for helbredet ved anbringelsens afslutning på institutionerne Sølager (47%), Grenen (43%) og Egely (38%). Det er dog især på Egely, at der også sker en forbedring i retning af, at de unge er blevet mindre bekymrede i løbet af opholdet.

⁶⁵ Se afsnit 5.1: Samarbejde med anbringende kommuner

Psykisk trivsel – emotionelle problemer (SDQ)

Når vi ser på de unges psykiske trivsel, ser der ud til at være en tendens til, at de unges reaktion på anbringelsen ved modtagelsen på institutionen har indflydelse på udviklingen i deres emotionelle problemer. De unge, der ifølge kontaktpersonen reagerede følelsesmæssigt voldsomt på anbringelsen ved modtagelsen, opnår ud fra kontaktpersonernes vurdering en forbedring i deres emotionelle problemer. Det er dog kun en tendens, og der er ikke data nok til at teste, om det er en reel sammenhæng.

Psykisk trivsel – hyperaktivitet (SDQ)

Data har ikke vist nogen sammenhænge i forhold til de unges udvikling inden for SDQ-området hyperaktivitet.

7.4 Faglige kvalifikationer

Faglig udvikling under opholdet

De unges faglige udvikling under opholdet er analyseret som et gennemsnit af de unges egne vurderinger af, om de er blevet bedre til dansk, matematik, engelsk, idræt og andre fag.

De unge, der har oplevet en forbedring i skolen, er i høj grad blevet undervist i dansk. Derudover hænger de unges forbedring i skolen tilsyneladende sammen med, om de unge mener at have modtaget den undervisning, som de har brug for. Det vil sige, at i jo højere grad de unge mener at have modtaget den undervisning, som de har brug for, i jo højere grad har de oplevet en forbedring i skolen under anbringelsen.

De unges egen opfattelse af at have fået noget ud af undervisningen, spiller også ind på, om de oplever en forbedring i skolen. I jo højere grad de unge mener at have fået noget ud af undervisningen, i jo højere grad rapporterer de om forbedringer i skolen. Desuden er der en lille tendens til, at de unge i højere grad har oplevet en forbedring i skolen, jo mere der er blevet taget hensyn til deres faglige niveau i undervisningen. Der er dog ikke data nok til en egentlig test af, om det er en reel sammenhæng.

Derudover viser data, at de unge på Grenen især oplever en forbedring. Også blandt de unge på Egely oplever de unge forbedringer, men ikke i helt så udtalt grad som på Grenen. Data viser også, at det især er blandt de unge på Sønderbro, Sølager og Bakkegården, at der slet ikke opleves forbedringer i skolen i løbet af opholdet.

Afgangsprøver under opholdet

Der er ikke data nok til at foretage analyser, da kun meget få unge har gennemført en afgangsprøve under opholdet.

Værkstedsdeltagelse

Der er ikke data i forhold til de unges værkstedsdeltagelse til at undersøge sammenhænge til andre forhold. Der er dog en tendens til, at unge, som har haft en tilfredsstillende værkstedsdeltagelse, også i højere grad har fået en særlig interesse for et værksted. Det er faglærerne, der vurderer begge spørgsmål, hvilket kan forklare ovenstående sammenhæng.

Skole, uddannelse og job ved udskrivning

Der er ikke data nok til at foretage analyser af, om der er sammenhænge mellem de unges intentioner om skole, uddannelse eller job efter anbringelsen og andre forhold. Der ses dog flere tendenser i datamaterialet i forhold til de unges intentioner for livet efter anbringelsen. Det ser ud til, at unge, der svarer, at de ikke har intentioner om skole eller uddannelse efter opholdet på institutionen, typisk har to danske forældre. Derudover ser det ud til, at unge, der har modtaget en indsats i forhold til misbrug, i mindre grad har intentioner om at gå i skole eller få en uddannelse efter udskrivning fra institutionen. Men der er også en tendens i den positive retning. Tendensen er, at de unge i højere grad har intentioner om job efter anbringelsen, når der er udarbejdet elevplaner.

Hvis vi i stedet for de unges intentioner kigger på, hvorvidt de unge rent faktisk skal i gang med et skole- eller uddannelsesforløb efter anbringelsen, er der flere ting, der har indflydelse herpå. Data viser, at de fleste unge, der skal i gang med et skoleforløb, ikke har fået indsats i forhold til psykiske eller psykiatriske problemer. De unge, der får sådanne indsatser, kommer altså i mindre grad i gang med et skoleforløb efter anbringelsen. Om det skyldes indsatsen er dog ikke til at sige på baggrund af data.

Om de unge kommer i gang med et skoleforløb efter anbringelsen, ser også ud til at hænge sammen med de unges evne til at tale og forstå dansk. Jo bedre de unge er til at tale og forstå dansk, jo større er sandsynligheden for, at de unge skal i gang med et skoleforløb efter udskrivning.

Ligeledes viser data, at 2/3 af de unge, hvor der er etableret kontakt til den tidligere skole, skal i gang med et skoleforløb efter udskrivning. Blandt de unge, hvor der ikke har været nogen kontakt til den unges tidligere skole, er der 70 %, der ikke skal i gang med et skoleforløb. Det kan måske hænge sammen med, om der har været en tidligere skole at kontakte. Der er nemlig en tendens til, at de unge, som gik i skole før anbringelsen, også skal i gang med et skoleforløb efter anbringelsen. For alle andre typer af beskæftigelse forud for anbringelsen – se afsnittet om de unges baggrund – er der flertal af unge, der ikke skal i gang med et skoleforløb efter udskrivning.

Desuden har den unges tidligere oplevelser i skolen sandsynligvis en betydning for, om den unge kommer i et skoleforløb efter anbringelsen. Data viser, at de unge, der var glade for at gå i skole inden anbringelsen, skal i gang med et skoleforløb efter udskrivning fra institutionen.

Endelig spiller det også ind på den unges skolegang efter anbringelsen, om den unge har været indforstået med anbringelsen på institutionen. I jo højere grad de unge har været indforstået med anbringelsen, jo oftere har de unge planlagt et skoleforløb efter institutionsopholdet.

7.5 Praktiske færdigheder

Normal døgnrytme

De unge, der forbedrer deres døgnrytme i løbet af anbringelsen, har ofte modtaget en indsats med fokus på dialog med den unge om hans/hendes værdier og normer. Det er kontaktpersonerne, der vurderer de unges døgnrytme. Det ser dog også ud til, at en indsats

med fokus at give den unge en forståelse af hverdagslivets rutiner har samme positive indflydelse på de unges forbedring af deres døgnrytme. Ligeledes har de unges dagligdag på institutionen en betydning for deres døgnrytme. Unge, der mener, at der har været nok forskellige aktiviteter i hverdagen, har typisk også forbedret deres døgnrytme i løbet af opholdet.

Data viser desuden, at det især er blandt de unge på Koglen, Grenen, Sølager og Bakkegården, at der ofte er sket en forbedring i døgnrytmen. Blandt de unge på Sønderbro ses der oftere en forværring i kontaktpersonernes vurderinger af de unges døgnrytme.

Selv stå op om morgenen

Udviklingen i de unges evne til selv at stå op om morgenen er typisk positiv, i jo højere grad de unge har fået en indsats, der skal give forståelse af hverdagslivets rutiner. Data viser desuden, at det især er de unge på Grenen, Sølager og Bakkegården, der har haft en positiv udvikling i selv at stå op om morgenen. Det er især blandt de unge på Sønderbro, at kontaktpersonerne vurderer, at de unge er blevet dårligere til selv at stå op om morgenen.

Sørge for personlig hygiejne

Data viser, at de unges indflydelse har betydning for udviklingen i deres personlige hygiejne. Der ses typisk en forbedring i de unges evne til at sørge for personlig hygiejne, jo større indflydelse de unge – ifølge kontaktpersonerne – har haft på, hvilke aktiviteter de skulle indgå i.

Overholde mødetidspunkter

De unges evner til at overholde mødetidspunkter forbedrer sig typisk, i jo højere grad de unge har fået en indsats, hvor personalet har været i dialog med de unge om deres værdier og normer. Derudover ser det ud til, at unge, der kommer fra familier med sociale problemer, oftere forbedrer deres evne til at overholde mødetidspunkter, end unge der kommer fra familier uden sociale problemer. Her defineres det som en familie med sociale problemer, hvis der blandt den unges nærmeste familiemedlemmer er nogen, der har et handicap/er langvarigt syg, har psykiske problemer, alkoholproblemer, stofproblemer eller har begået kriminalitet. Forbedringer af de unges overholdelse af mødetidspunkter ses i øvrigt især blandt de unge på Bakkegården, mens vurderingerne af de unges udvikling ofte går i den modsatte retning blandt de unge på Sønderbro.

Selv vaske og ordne tøj

Udvikling i de unges evne til selv at vaske og ordne tøj ser ud til at hænge sammen med, om de unge har fået en indsats med fokus på at gå i dialog med de unge om deres valg. De unge har typisk forbedret deres evne til selv at vaske og ordne tøj, i jo højere grad de har fået denne indsats.

Deltage i madlavning

Når vi ser på de unges deltagelse i madlavning, så ser den ud til at være blevet forbedret, når de unge har fået nogle indsatser omhandlende almindelig daglig læring (ADL). De unges deltagelse i madlavning har også udviklet sig positivt, i jo højere grad de unge har fået en indsats med fokus på at opfordre og motivere de unge til at overholde deres pligter. På samme måde har indsatserne med fokus på dialog om de unges værdier og normer og på forståelse af hverdagslivets rutiner en positiv betydning for de unges øgede deltagelse i

madlavning. Desuden spiller de unges indflydelse ind på deres deltagelse i madlavning. Det ser ud til, at der er en øget deltagelse i madlavning, når de unge i høj grad har indflydelse på hverdagens rutiner.

Data viser desuden, at det især er blandt de unge på Bakkegården, at deltagelsen i madlavning forbedres i løbet af opholdet. Modsat er det især blandt de unge på Sølager, at de unges deltagelse i madlavning forværres.

Følge dagens program

De unge er typisk blevet bedre til at følge dagens program, i jo højere grad de har fået en indsats, der fokuserer på dialog om de unges værdier og normer. Data viser desuden en tendens til, at der især sker en forbedring blandt de unge på Bakkegården. Omvendt ser der ud til især at ske en forværring blandt de unge på Sønderbro.

Gøre rent og rydde op på sit værelse

Endelig ser det ud til, at de unge er blevet bedre til at gøre rent og rydde op på værelset, i jo højere grad de har fået en indsats med fokus på dialog om deres værdier og normer.

Audit

Der blev i auditpanelet spurgt til, hvad det kan skyldes, at jo større indflydelse de unge har på de aktiviteter, de deltager i, jo bedre opleves de unges evne til at sørge for personlig hygiejne. Auditpanelet vurderede, at de ikke kan finde en klar og umiddelbar årsagssammenhæng på dette spørgsmål. Det fremgik dog, at personlig hygiejne er en stor del af hverdagen på institutionerne ligesom medbestemmelse på og deltagelse i aktiviteter er med til at motivere de unge.

Der blev endvidere fokuseret på de unge, der har fået en indsats med fokus på dialog om værdier og normer, idet denne gruppe har forbedret deres normale døgnrytme, overholdelse af mødetidspunkter samt evnen til at følge dagens program. Ifølge de fleste i auditpanelet skaber indsatsen om normer og værdier positive relationer mellem personalet og de unge. Via dialogen opnår de unge en forståelse for konsekvenserne af deres valg. De lærer at tænke i muligheder som bl.a. kan handle om at indgå i fællesskabet mellem de unge på institutionen, hvilket kræver at de unge deltager i de aktiviteter, der foregår på institutionen sammen med de andre unge. Fra personalets side lægges der stor vægt på, at de unge får en normal døgnrytme med fast struktur og tidspunkter for dagens forskellige aktiviteter.

Institutionen Sønderbro ønsker at finde forklaringen på deres unges negative udvikling inden for det overordnede emne Praktiske færdigheder. De vurderer, at der kan være tale om, at institutionens fysiske rammer, i form af værkstedstilbud, er meget begrænsede. Personalet oplever, at de unge ikke tilbydes de nødvendige tilbud til at beskæftige dem, hvilket resulterer i, at de unge ikke gider stå op og deltage i institutionens aktiviteter og fællesskab. Personalet håber, at de nye organisatoriske justeringer og tilbud kan medvirke til, at der rettes op på dette.

7.6 Misbrugsproblemer

Der er ikke foretaget sammenhængsanalyser i forhold til de unges misbrugsproblemer, da der som nævnt i afsnittet omkring de unges misbrug ved ind- og udskrivning er forhold i de unges besvarelser, som er behæftet med stor usikkerhed. Officielt er det ikke tilladt for de unge at drikke alkohol eller bruge euforiserende stoffer under anbringelsen, men nogle unge svarer alligevel, at de har drukket eller taget stoffer under anbringelsen. Flere medarbejdere på de sikrede institutioner har gjort opmærksom på, at disse svar kan være misvisende, i det nogle unge kan overdrive brugen af stoffer eller alkohol for at provokere personalet, mens andre unge vil undlade at svare ærligt, fordi personalet ser deres svar. De unge kan selvfølgelig også have svaret ærligt på spørgsmålene. Det er imidlertid ikke til at vide med sikkerhed.

Derudover betyder det, at de unge ved udskrivning svarer, at de ikke drikker eller tager stoffer - *ikke*, at de er kommet ud af deres misbrug. Det kan netop skyldes, at det ikke er tilladt på institutionen.

Derfor har vi valgt ikke at lave sammenhængsanalyser for dette resultatområde, da det ville være meget vanskeligt at tolke på resultaterne af en analyse.

7.7 Kriminel adfærd

Der er ikke foretaget sammenhængsanalyser for de unges kriminelle adfærd, da de unge ikke har mulighed for at begå kriminalitet, mens de opholder sig på institutionen. Se i stedet recidiv-analysen vedrørende undersøgelsesgruppen i SIP-sikretrapporten 2009 i næste afsnit i denne rapport.

8 De unges situation efter udskrivning - recidiv

8.1 Tilbagefald til kriminalitet inden for et år

Dette afsnit belyser omfanget af tilbagefald til ny kriminalitet for de unge, der har været idømt en ungdomssanktion på en sikret institution, og som samtidig er blevet registreret i SIP i perioden 1. august 2008 til 31. juli 2009.

Recidiv anvendes generelt som betegnelse for kriminalitet begået af tidligere straffede i en periode på to år. Der er imidlertid varierende opfattelser af, hvornår den to-årige periode begynder og slutter. I nogle sammenhænge defineres recidiv som ny kriminalitet begået indenfor 2 år efter domsafsigelse, og i andre tilfælde defineres recidiv som kriminalitet begået inden for 2 år efter dommens afslutning.

I denne rapport afviger vi fra disse definitioner, idet undersøgelsesgruppen er de unge som har afsluttet et ophold på de sikrede institutioner i perioden 1. august 2008 til perioden 31. juli 2009. Det er derfor endnu ikke muligt at se alle resultaterne over en toårig periode. Da det ikke har været muligt at opnå CPR-oplysninger på alle unge i pilotrapportens undersøgelsesgruppe, og denne kun udgør et meget lille antal unge, det vil sige 57 hele forløb⁶⁶, har vi endvidere valgt at fremstille opgørelser over samtlige unge fra SIP-databasen med registreret CPR-nr. i den pågældende periode. Det vil betyde, at undersøgelsesgruppen i recidivundersøgelsen ikke stemmer overens med de unge som fremgår af pilotrapporten. Det betyder også, at institutionerne Grenen⁶⁷ og Koglen ikke indgår i analysen.

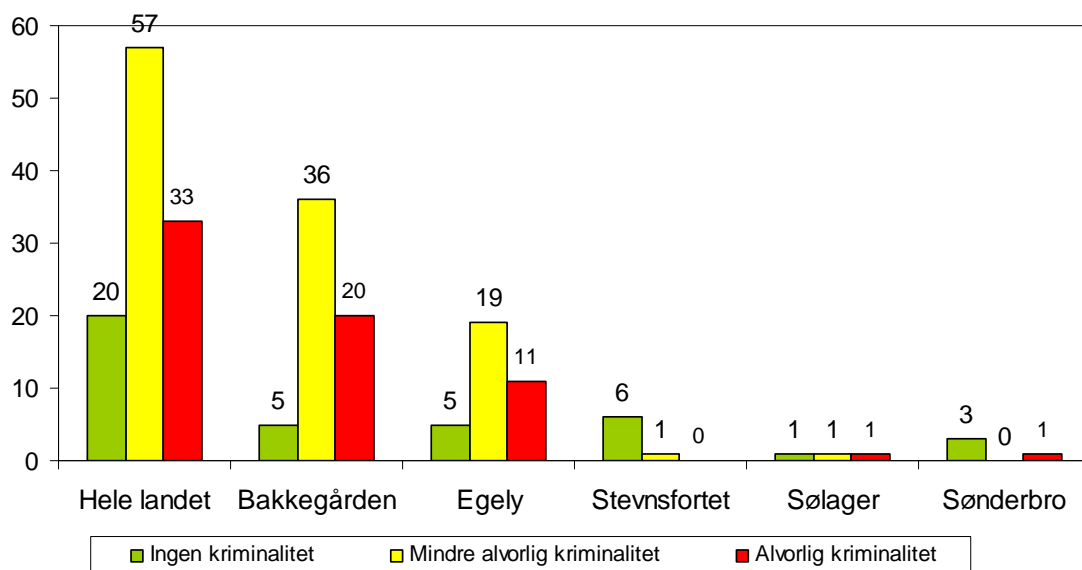
Data til denne undersøgelse er baseret på et fuldt udtræk fra Det Centrale Kriminalitetsregister (CKR) af oplysninger for 110 unge, der har været anbragt på de sikrede institutioner i Danmark. Udtrækket er foretaget ultimo august 2010.

Nærværende opfølgning på pilotrapporten vil give et overordnet billede af omfanget og karakteren af kriminalitet efter anbringelsestidspunktet. Resultaterne vil ikke vise sammenhænge til særlige baggrundsforhold og modtagne indsatser. Dette skyldes bl.a. det spinkle datagrundlag i pilotrapporten, som vil medføre meget usikre resultater, hvortil der ikke kan drages endegyldige konklusioner.

⁶⁶ Hele forløb defineres som besvarelse af samtlige ind- og udskrivningsskemaer.

⁶⁷ Grenen har dog fået foretaget en lignende undersøgelse i 2010 blandt 51 unge, der har været anbragt på Grenen i en eller flere faser af ungdomssanktion i perioden 2004-2008. Undersøgelsen her viste, at unge anbragt på Grenen i et sammenhængende forløb har mindre risiko for recidiv end unge, der kun har været i ét forløb på Grenen og alle unge, der på landsplan har modtaget en ungdomssanktion. Se Søbjerg 2010.

Figur 97. Undersøgelingsgruppens kriminelle recidiv fordelt på institutioner.

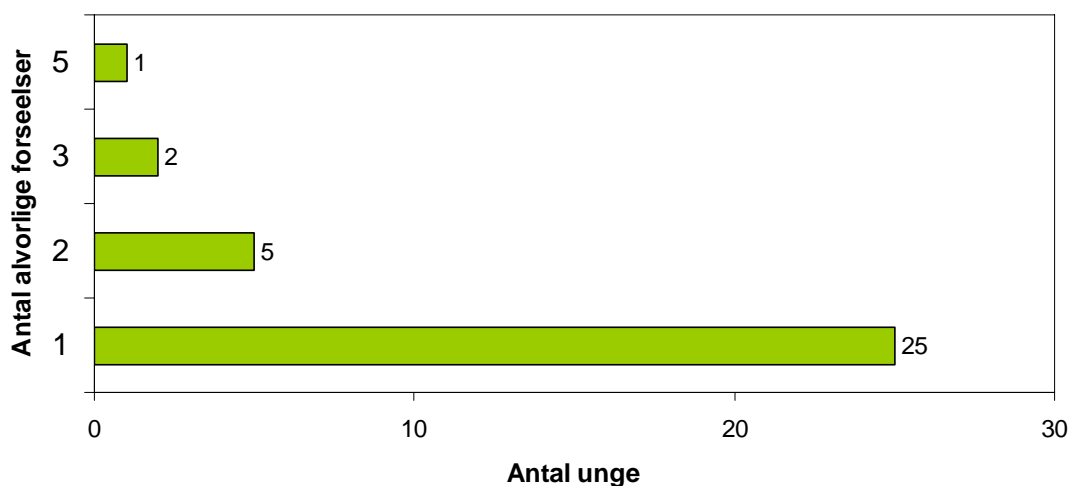

Figur 97 viser, at der er meget stor forskel på, hvor mange unge institutionerne har registreret i SIP-projektet for perioden august 2008 – juli 2009. Bakkegården har således flest unge med i undersøgelsen, mens Sølager kun har 3 unge registreret. Sammenligninger mellem institutionerne er derfor ikke direkte mulige. På landsplan er der 20 unge ud af 110, som ikke er recidiveret. Af de 110 unge har 57 begået *mindre alvorlig kriminalitet* inden for det sidste år, mens 33 har begået *alvorlig kriminalitet*.

Alvorlig kriminalitet defineres i denne sammenhæng som forhold, der har medført hård straf, det vil sige en ny eller forlænget ungdomssanktion eller en ubetinget eller betinget fængselsstraf. Mindre alvorlig kriminalitet betyder i denne forbindelse, at den unge er idømt bøde, tiltalefrafald eller en social foranstaltning.

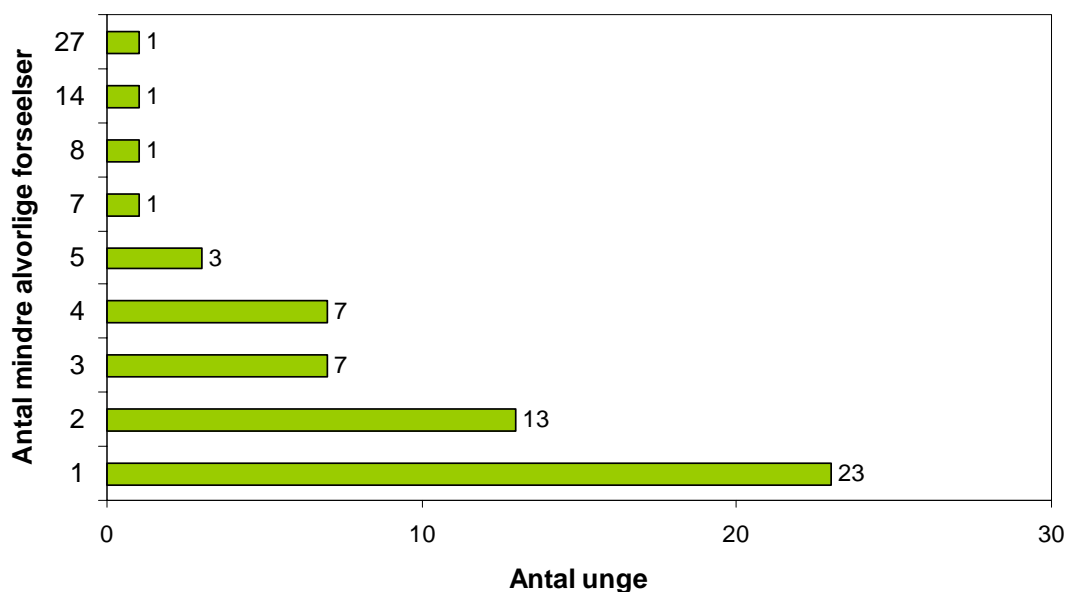
En opgørelse over antallet af alvorlige forseelser fordelt på de unge på vises i Figur 98, at der kun er én ung som har begået alvorlig kriminalitet 5 gange siden anbringelsestidspunktet. 25 unge har begået en alvorlig forseelse én gang siden anbringelsestidspunktet.

Figur 98. Antal alvorlige forseelser fordelt på unge

Ser man i stedet nærmere på opgørelsen over antallet af mindre alvorlige forseelser fordelt på de unge, viser der sig en større spredning i antal kriminelle handlinger, ligesom nogle enkelte unge også har begået kriminalitet rigtig mange gange. I Figur 99 er der således én ung som har begået mindre alvorlig kriminalitet 27 gange siden anbringelsens ophør. 23 unge har begået mindre alvorlig kriminalitet én gang siden anbringelsens ophør.

Figur 99. Antal mindre alvorlige forseelser fordelt på unge

8.2 Delkonklusion

Det foregående afsnit har belyst omfanget af tilbagefald til ny kriminalitet for de unge, der har været anbragt på en sikret institution, og som samtidig er blevet registreret i SIP-databasen i perioden august 2008 til juli 2009.

Fremstillingen viser på landsplan, at 20 unge ud af 110 ikke har begået nogen form for kriminalitet siden anbringelsens ophør. Omkring halvdelen af undersøgelsesgruppen har begået mindre alvorlige former for kriminalitet. Der er således tale om en bøde, tiltalefrafald eller en social foranstaltning. Lidt mindre end en tredjedel har begået alvorlige kriminelle handlinger i form af forhold, som medfører fængselsstraf eller ungdomssanktion.

Det er ligeledes interessant at se nærmere på, hvordan antallet af kriminelle handlinger fordeler sig på de personer som har begået den ene eller anden form for kriminalitet. Langt størstedelen af de unge, som har begået alvorlig kriminalitet har kun gjort dette én gang efter udskrivning fra den sikrede institution. Billedet er mere spredt, når der er tale om mindre alvorlige forbrydelser. Her har langt størstedelen begået fra 1 – 4 forbrydelser siden anbringelsens ophør.

Audit

Auditpanelet er blevet bedt om at angive, de væsentligste årsager til, at et stort antal af de unge recidiverer på trods af tilkendegivelser fra de unge om en fremtid uden kriminalitet. Hertil vurderes, hvordan systemet kan bakke op om de unges tilværelse efter anbringelsen.

Der er bred enighed i auditpanelet om, at det har afgørende betydning, at de unge efter udskrivning ofte vender tilbage til samme miljø, og ofte uden planer om et arbejde, en uddannelse og fritidsaktiviteter. Omgangskredsen er ofte præget af misbrug, kriminalitet og den unge står måske overfor at skulle afvikle en tidligere gæld. Hertil kommer, at de kommunale hjælpeforanstaltninger, efter udskrivningen fra en sikret institution, ikke er tilstrækkelige til at kunne hjælpe den unge og dennes familie. Dette skyldes bl.a., at de baserer sig på utilstrækkelige udredninger, ligesom der mangler hurtig iværksættelse af de "rette" aktiviteter/arbejde/uddannelse. Der mangler som sådan et tilfredsstillende efterværn, for, som en af deltagerne formulerer det, *"(...) Vi planter kimen, men forandringer sker jo ikke på 76 dage (...)"*. Endelig kommenterer to af auditdeltagerne på, at de unge ikke bør geografisk placeres mod deres vilje.

Auditpanelet ser store muligheder i at skabe større sammenhæng i de unges liv og dermed mellem de sikrede afdelingers arbejde og gadeplansarbejdet samt på tværs af anbringelser. De omtaler den kommunale kontaktpersonordning som en god mulighed for at give støtte til den unge via en kontaktperson, som følger den unge gennem længere tid efter udskrivning. Familien skal også have støtte og forståelse i samråd med de sociale myndigheder til at bakke op om de unge med henblik på en kriminalitets fri tilværelse. Hertil vil det være nødvendigt med klarere mål for, hvad der skal ske med den unge efter udskrivning, gerne med planer for skolegang/arbejde og fritidsaktiviteter, således at hjælpeforanstaltningerne kan iværksættes umiddelbart herefter.

9 Dansk kvalitetsmodel på det sociale område

9.1 SIP som en del af Dansk kvalitetsmodel på det sociale område

De sociale indikatorprogrammer indgår som en del af Dansk kvalitetsmodel på det sociale område. Kvalitetsmodellen består desuden af både standarder, der fokuserer på at systematisere og forbedre en række arbejdsprocesser med henblik på at skabe bedre kvalitet i den faglige indsats samt bruger- og pårørendeundersøgelser, der måler den bruger- og pårørendeoplevede kvalitet.

Formålet med Standardprogrammet er bl.a. at bidrage til at sikre kvaliteten af den faglige indsats på boformer og døgninstitutioner, at skabe ensartethed i sammenlignelige ydelser og at skabe rammer for faglig udvikling og læring. Med indførelse af fælles standarder bliver det løbende vurderet, om den enkelte boform eller institution lever op til standarderne, og om man er opmærksom på og forandrer eventuelle uhensigtsmæssige arbejdsgange. Der er således fokus på optimering af en række processer i det daglige arbejde på den enkelte boform eller institution, hvilket gerne skulle resultere i en mere effektiv faglig indsats med positive virkninger for brugerne til følge.

For at gøre det muligt at følge med i, hvorvidt kvaliteten af den faglige indsats eller kerneydelsen rent faktisk øges over tid, giver det mening at tilkoble De Sociale Indikatorprogrammer (SIP) til at følge brugernes udvikling på en række forskellige kvalitetsindikatorer, der vedrører den organisatoriske og faglige kvalitet i indsatsen.

SIP kan på denne måde anskueliggøre, hvilke virkninger den faglige indsats har for brugerne. SIP kan dermed bidrage til at identificere, hvilke elementer i den faglige indsats, der virker bedre end andre over for forskellige brugere. Det betyder også, at det vil være muligt at observere, hvorvidt kvaliteten af den faglige indsats øges, målt på dens virkninger over for brugerne, efter implementeringen af kvalitetsstandarderne. På den baggrund vil SIP også kunne bidrage til udvikling af kvalitetsstandarder via ny viden om sammenhænge mellem indsatser og virkninger.

Den direkte anvendelse af SIP i Standardprogrammet relaterer sig til Standardprogrammets 3. trin: *kvalitetsovervågning* i forhold til de ydelsesspecifikke standarder. Det endelige koncept for kvalitetsovervågning er endnu ikke besluttet i styregruppen for kvalitetsmodellen, men det vil blive forelagt styregruppen, at de kommende indikatorer på trin 3 vil stille krav om, at der skal foreligge dokumentationsmateriale, der kan benyttes i en auditring af standarderne. Resultater fra både SIP og bruger- og pårørendeundersøgelserne vil med fordel kunne indgå som en del af dette dokumentationsmateriale.

I udviklingen af nye standarder samt i kommende revideringer af SIP skal det sikres, at der er en sammenhæng i forhold til de temaer, som SIP også berører. Ikke med det formål, at SIP skal kunne belyse, om en standard er opfyldt ellers ej, men det skal sikres, at temaer i SIP relaterer sig til og kan medvirke til at belyse udviklingen indenfor en given standards tema.

Ved anvendelse af både Standardprogrammet og SIP etableres således en samlet kvalitetsmodel, der sikrer fokus på både den faglige indsats og virkningerne for brugerne.

10 Datagrundlag og design

10.1 Datagrundlag og population

De syv medvirkende sikrede institutioner udgør det samlede anbringelsestilbud på dette område. Institutionernes kapacitet er meget forskellig ligesom deres besvarelsesprocenter på registrerede forløb er forskellige.

Tabel 44. Oversigt over de forskellige skemabesvarelser fra institutionerne

Besvarelser i data	Hele landet	Egely	Koglen	Stevnsfortet	Grenen	Sønderbro	Sølager	Bakkegården
Socialrådgiver ind	315	68	36	3	37	58	45	68
Lærer ind	268	65	31	4	37	43	33	55
Kontaktpædagog ind	268	68	34	4	37	41	25	59
Ung ind	245	48	32	5	28	41	34	57
Socialrådgiver ud	278	69	28	3	38	40	44	56
Lærer ud	228	64	32	3	33	29	19	48
Kontaktpædagog ud	250	70	29	3	33	34	22	59
Ung ud	162	29	24	2	25	18	20	44
Kort anbringelse	70	5	6	1	5	20	4	29

Tabel 45 viser, hvor mange anbringelsesforløb de sikrede institutioner hver især har indrapporteret til SIP-sekretariatet. Som det fremgår af tabellen, er der stor variation i antallet af indrapporterede forløb.

Tabel 45. Oversigt over forløb pr. institution i data og svarprocent

	Antal besvarelser	Forløb i alt på institution	Svarprocent
Egely	70	70	100
Koglen	38	59	64
Stevnsfortet	7	58	12
Grenen	44	47	94
Sønderbro	70	88	80
Sølager	45	115	39
Bakkegården	90	136	66
I alt	364	573	

Af hensyn til datagrundlagets begrænsede størrelse er institutionerne i materialet ikke yderligere opdelt i henholdsvis sikrede og særlig sikrede pladser. Det kunne dog være interessant at vurdere, om de unge anbragt på særlig sikrede afdelinger for mere belastede forhold har et særligt udviklingsmønster.

Tabel 46. Oversigt over repræsentativiteten i besvarelserne ud fra institutioner

	Antal besvarelser	Procent af samlet antal besvarelser	Forløb i alt på institution	Procent af samlet antal forløb
Egely	70	19%	70	12%
Koglen	38	10%	59	10%
Stevnsfortet	7	2%	58	10%
Grenen	44	12%	47	8%
Sønderbro	70	19%	88	15%
Sølager	45	12%	115	20%
Bakkegården	90	25%	136	24%
I alt	364	100%	573	100%

I rapporten er institutionerne Egely, Grenen og Sønderbro overrepræsenterede, mens både Stevnsfortet og Sølager er underrepræsenterede.

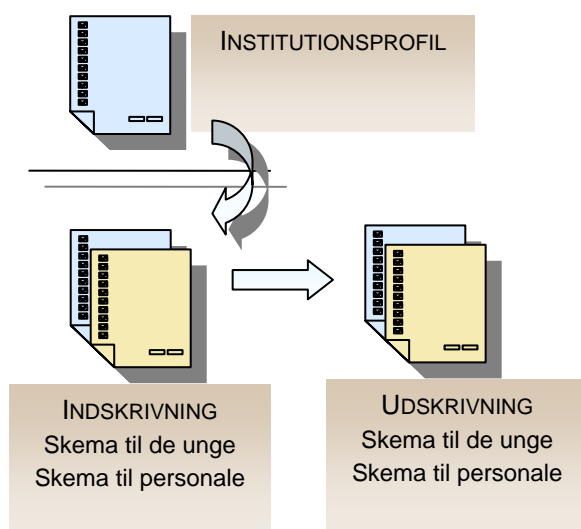
For eksempel har Egely i dataindsamlingsperioden haft 12 % af de samlede forløb i hele landet, mens de i rapporten står for 19 % af forløbene. Stevsfortet har i perioden haft 10 % af det samlede antal forløb, mens de i analyserne kun står for 2 % af besvarelserne. I figurerne indgår Stevsfortets resultater slet ikke pga. anonymiteten.

10.2 Dataindsamlingsdesignet

Den kvantitative dataindsamling i SIP-sikret foregår via spørgeskemaer, der baserer sig på en række udvalgte indikatorer, som er specifikke for SIP-sikret. Indikatorerne er udvalgt i et tæt samarbejde mellem Institut for Sociologi, Socialt Arbejde og Organisation på Aalborg Universitet og arbejdsgrupper bestående af fagfolk fra praksis. De udvalgte indikatorer er således fagligt relevante.

Spørgeskemaerne er udarbejdede på grundlag af en operationalisering af de udvalgte indikatorer for SIP-sikret. Undersøgellesdesignet fremgår af nedenstående figur:

Figur 100. Undersøgellesdesign for SIP-sikret

Der er tale om:

- En institutionsprofil for hver af de deltagende sikrede institutioner.
- Indskrivningsskemaer, som tegner en profil af hver ung som går igennem et indsatsforløb på en sikret døgninstitution. Disse skemaer fungerer som baseline for hvert forløb, det vil sige her etableres målepunktet for de senere resultatmålinger.
- Udskrivningsskemaer: Her indsamles information om hver ung ved indsatsforløbets afslutning inden for resultatmålene samt informationer om hvilken indsats, pågældende har modtaget siden indskrivning.

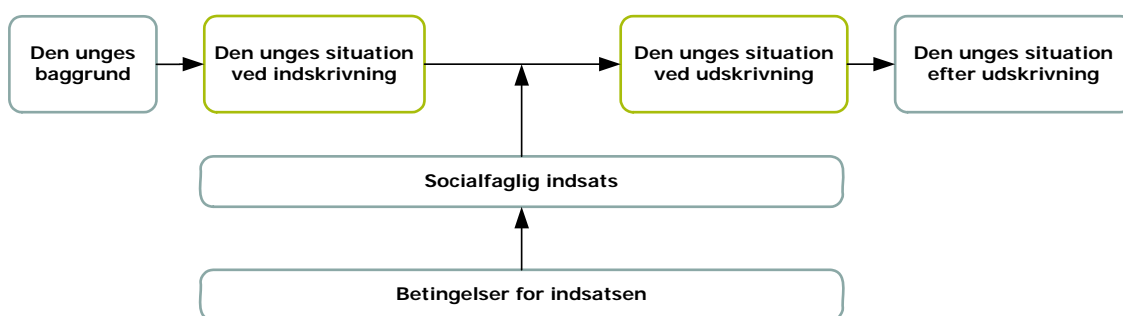
10.3 Indikatorer

Med fokus på, *hvad der virker for hvem under hvilke betingelser*, placerer SIP sig i en evalueringstradition, der lægger vægt på teoristyret evaluering, der i sit undersøgelsesdesign indbygger forventninger om variation i den gennemførte indsats og i indsatsens betingel-

ser og rammevilkår.⁶⁸ Programteorien for SIP-sikret redegør for en række parametre, der kan bruges som indikatorer på væsentlige elementer af variationen de sikrede institutioner imellem.

Evalueringsmodellen i SIP er opbygget med henblik på at understøtte dette fokus, hvor ønsket er at undersøge, hvordan indsatsen virker eller ikke virker på de anbragte unges situation og hvilke betingelser for indsatsen, der ser ud til at have betydning for denne virkning. Den nedenstående Figur 101 viser evalueringsmodellen for SIP.

Figur 101. Evalueringsmodel. SIP for sikrede institutioner.

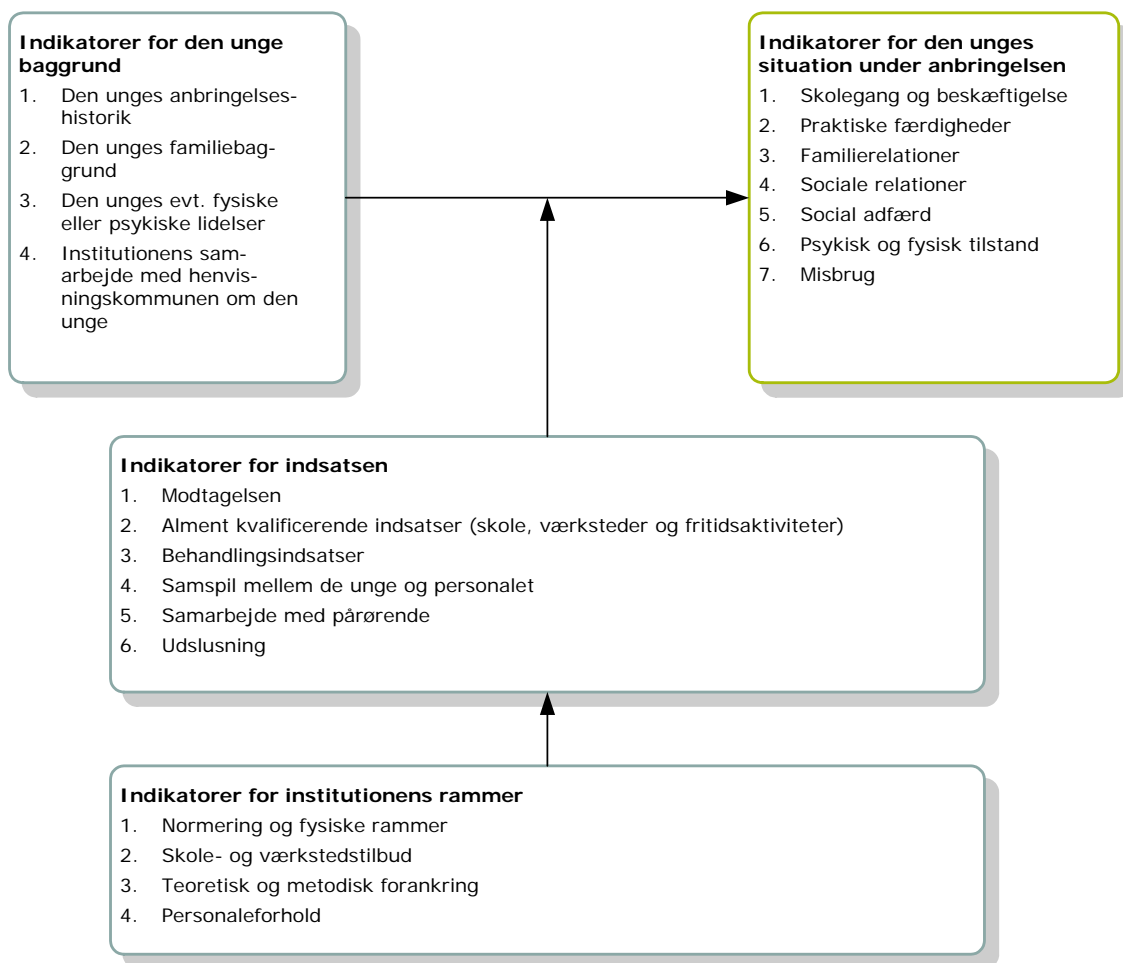

Nedenstående Figur 102 viser de indikatorer, som er udvalgt til SIP-sikret på baggrund af programteorien. Af programteorien fremgår de forskningsmæssige begrundelser for indikatorernes relevans.⁶⁹

⁶⁸ Se f.eks. Pawson og Tilley 1997 og Kazi 2003.

⁶⁹ Se Nissen 2006

Figur 102. Indikatorer, resultatmåling. SIP for sikrede institutioner.

Som det fremgår, er der valgt fire indikatorer på den unges baggrund. Udover disse fire registreres de unge også ved en række almindelige baggrundsfaktorer, såsom køn og alder. Der er valgt syv indikatorer til afdækning af den unges situation under anbringelsen. Disse indikatorer kan betegnes som SIP-sikrets *resultatindikatorer*, idet det er disse mål, som kan anvendes til at identificere den unges udvikling undervejs i anbringelsesforløbet.

Resultatindikatorerne skal, i henhold til SIP-sikrets målbeskrivelse, ikke opfattes sådan, at der nødvendigvis er indbygget en forventning om, at alle unge anbragt på sikrede institutioner skal udvikle sig positivt på samtlige syv indikatorer. I stedet skal målene snarere opfattes som de livsområder hos de unge, som i denne sammenhæng er interessante at følge over tid med henblik på en vurdering af, hvorvidt anbringelsesindsatsen har bidraget positivt (eller negativt) til en udvikling på disse områder.

Der er endvidere udvalgt seks indikatorer til beskrivelse af indsatsen på de sikrede institutioner. Disse indikatorer, som kaldes *procesindikatorer*, er naturligvis ikke dækkende for den samlede indsats, der foregår i løbet af en anbringelse, men udgør en række væsentlige fokusområder for personalets arbejde.

Endelig er der udvalgt fire indikatorer til beskrivelse af en række nøgleområder i de institutionelle betingelser for indsatsen på de sikrede institutioner. Disse *strukturindikatorer* ud-

gør sammen med en række forhold i det konkrete anbringelsesforløb de betingelser for indsatsen, som SIP-sikret medtager.

Samtlige indikatorer er operationaliseret i en række spørgeskemaer til brug for dataindsamlingen.

10.4 Auditkoncept

Som opfølgning på den statistiske vidensproduktion afholdes audit på baggrund af rapporten. Auditforløb i SIP-sikret tager afsæt i et panel bestående af fagfolk fra de sikrede institutioner, som ud fra en række på forhånd udvalgte temaer og emner giver faglige fortolkninger og vurderinger. Et auditforløb har således til hensigt at skabe formelle rammer omkring en faglig diskussion. Udover at producere viden, vil SIP-sikrets audits også fungere som rum for kvalitetsudvikling og læring, hvor ansatte fra de sikrede institutioner vil kunne drage nytte af hinandens erfaringer og vurderinger af konkrete anbringelsesforløb. Gennem afviklingen af audits vil den statistiske vidensproduktion fra indikatormålingerne møde den praksisbaserede indsigt og på denne måde skabe nuancerede billeder af sammenhænge mellem indsatser og resultater på det sociale område. Disse processer vil endvidere også være med til at udvikle og kvalitetssikre SIP-sikrets kvantitative søjle.

Audit på denne rapport

I oktober 2010 blev der afholdt audit på baggrund af den foreløbige rapport. Stevnstortet deltog ikke i auditmødet, hvorved der var repræsentanter fra 6 af de 7 sikrede institutioner. Hver institution deltog med 2 repræsentanter.

Som forberedelse til mødet havde alle deltagere modtaget et eksemplar af den foreløbige rapport samt et audit-vurderingsskema (se bilag 2). De udvalgte spørgsmål til auditeringen relaterede sig alle til resultater i rapporten, som havde skabt undring og/eller ikke var selvforklarende.

Alle deltagere fik mulighed for at kommentere hvert enkelt spørgsmål, og først når alle havde udtalt sig, blev der åbnet for diskussion. Auditpanelet havde en lang række konstruktive kommentarer til auditspørgsmålene, rapporten og selv arbejdet med SIP. Disse kommentarer har kvalificeret den statistiske analyse og er indskrevet i rapporten i de afsnit, hvor emnerne hører til.

10.5 Metode- og designovervejelser

Datakvalitet og mulige analyser⁷⁰

Kvaliteten af de indsamlede data kan siges at afhænge af tre overordnede faktorer, nemlig forhold vedrørende spørgsmålenes formulering og sammensætning, forhold i indsamlingssituationen og forhold vedrørende hvem, der efterfølgende har adgang til data. Disse tre problematikker skitseres i det følgende.

⁷⁰ Afsnittet uddrager dele af Hanne Stevens Metode- og designovervejelser, som er at finde i Nissen 2007.

Udformningen af spørgeskemaerne er sket i henhold til en stringent operationaliseringsguide udviklet på baggrund af programteorien. Herved er der altså taget højde for hvad der i praksis anses som værende relevante problemstillinger og temaer til afdækning, lige som designet tager eksplicit udgangspunkt i målsætninger omkring, hvad den enkelte unge gerne skal opnå under anbringelsen. Skemaerne er efterfølgende pilottestet med henblik på at sikre, at alle relevante aspekter – og svarkategorier – er blevet inkluderet i undersøgelsen. Endvidere er det gennem pilottesten sikret, at spørgsmålene er formuleret på en sådan måde, at de er forståelige; dette er særligt relevant i forhold til ungeskemaerne. Videre må det anses som centralt, at pilottestningen forholder sig til muligheden for, at forskellige personer kan forstå samme spørgsmål på forskellig vis. Dette kan søges afdækket ved at lade flere pædagoger besvare skemaer for den samme unge (jf. fremgangsmåden for intercoder reliabilitet, Neuman 2000: 165). Dog er der stadig en indbygget risiko for, at besvarelsene er farvet af en bestemt faglig optik. Det skal dog bemærkes, at denne faldgrube udelukkende relaterer sig til de forskningsmæssige fortolkninger af resultaterne. I det omfang oplysningerne bruges i institutionerne vil det typisk være indenfor den samme fortolkningsmæssige ramme, som ligger til grund for besvarelsene.

Hvad angår selve indsamlingssituationen, er der i forhold til de unge nogle modsatrettede interesser. På den ene side må det anerkendes, at mange af de unge har betydelige læsevanskeligheder og for en dels vedkommende måske også problemer omkring koncentration. Af denne grund er det tvivlsomt om man vil få ret mange brugbare svar, hvis de skal udfylde skemaerne alene. En oplagt løsning på dette – som er blevet taget i brug i pilottestningen af SIP-åben – er at lade personalet hjælpe den unge, evt. så besvarelsen gennemføres som en slags interview. Dette løser problemerne omkring læsefærdigheder og koncentration, men betyder samtidigt at det er nødvendigt at være opmærksom på den mulige bias, der her introduceres.

Da der er tale om en gruppe unge, der i høj grad er vant til at italesætte forskellige problemer i deres liv og baggrundsforhold, må man forvente at problemerne med bias i mindre grad gør sig gældende omkring tabuiserede forhold, end det ville være tilfældet i forhold til mere "gennemsnitlige" unge. Og de største risici for bias må forventes at opstå i forbindelse med vurderingen af institutionen og de tilknyttede pædagoger. I særlig grad synes det problematisk, hvis den unge i evalueringen af forholdet til kontaktpersonen skal besvare spørgsmål stillet af netop denne person.

I forhold til personaleskemaerne må man overveje, hvilken betydning det har for undersøgelsen, at det ikke nødvendigvis er samme person, der udfylder den unges ind og ud skemaer. Hvor en grundig validering af skemaerne burde sikre at skemaerne forstås ens af alle, er der derimod ikke sikkerhed for, at alle har den samme opfattelse af den enkelte unge. Derved er der risiko for, at den fremgang den unge har oplevet i løbet af anbringelsen enten overvurderes eller undervurderes pga. forskellige udfyldere. Man kan henstille til, at det så vidt muligt er samme person, der udfylder begge skemaer, men det er ikke realistisk at forvente, at dette er praktisk muligt i alle sammenhænge.

Videre må man særligt i forhold til personaleskemaerne grundigt overveje, hvilke implikationer det giver for validiteten, at lade institutionerne have adgang til oplysninger i uaggregeret form. Det er klart, at der her er et modsætningsforhold mellem det forskningsmæssige ideal om anonymitet – også som en sikring af oprigtige svar – og institutionernes na-

turlige ønsker om, at bruge de indsamlede oplysninger i det konkrete arbejde med den enkelte unge samt mere generelt til at lave interne forbedringer af praksis på institutionen. Man må overveje om – og i hvilket omfang – medarbejderne kan være motiveret til at ”pyn-te” på besvarelsener (f.eks. i angivelsen af hvilke aktiviteter de har foretaget sammen med den unge eller i vurderinger af hvor meget tid der er anvendt på forskellige aktiviteter) for at stille sig selv i et bedre lys overfor ledelsen. Videre må det også anses som centralt, at medarbejderne kan føle sig trygge ved, at skemaerne ikke bliver brugt imod dem i forbindelse med ændringer af løn- og personaleforhold.⁷¹

Ved at se på opgørelser over antallet af anbringelser de seneste år, og disses længde, vil det være muligt at estimere hvor længe datamaterialet vil være om at modnes for forskellige typer analyser. Det står dog helt klart, at man vil være i stand til at foretage rent deskriptive opgørelser længe inden man kan foretage analyser af sammenhænge, ligesom det vil være muligt at analysere på anbringelsesforløbene længe inden man kan sige noget om langtidseffekterne af anbringelser.

Efter et år skulle man være i stand til at lave simple analyser. Bivariate analyser er i hvert fald mulige, mens anvendelsen af multivariate analyser vil afhænge af antallet af kategorier i de anvendte variable samt fordelingerne her indenfor. Her kan man med fordel anvende statistiske redskaber, der er udviklet specielt til små stikprøver (jf. Agresti og Finlay 1997: 220 ff.).

Som tiden går, vil det være muligt at lave stadigt mere avancerede analyser, og allerede efter 3-4 år må man forvente at kunne uddrage endog særdeles detaljerede analyseresultater. I forskningsøjemed vil databasen næppe være interessant før der er gået de 3-4 år, mens den for både institutioner og myndigheder forventes at kunne bidrage med relevant og nyttig information allerede efter det første år.

Hvor det altså på kort sigt er muligt at lave opgørelser over f.eks. hvor mange, der har bestemte problemtyper ved anbringelsen, hvor mange der gennemgår specifikke behandlingstyper og hvor mange der oplever en forbedring eller forværring af deres situation i løbet af opholdet, vil det først på længere sigt være muligt at foretage analyser, der kombinerer disse forskellige typer af informationer.

⁷¹ Selvom vi naturligvis forudsætter at langt hovedparten af både medarbejdere og ledelser er hæderlige, må problemstillingen alligevel tages op i forhold til eventuelle brodne kar.

11 Referencer

Agresti, A. og B. Finlay (1997) *Statistical Methods for the Social Sciences 3rd Ed.* Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.

Andreassen, Tore (2003): *Behandling av ungdom i institusjoner. Hva sier forskningen?* Kommuneforlaget.

De Vaus, D. A. (1999) *Surveys in Social Research 4th Ed.* London: UCL Press.

Egelund, Tine og Anne-Dorthe Hestbæk (2003): *Anbringelse af børn og unge uden for hjemmet – en forskningsoversigt.* Hans Reitzels Forlag.

Hansen, L. og K. Zobbe (2006) *Fokus på anvendelsen af de sikrede afdelinger.* Hillerød: Teori og Metodecenteret.

Krevi (2010): Gode indikatorer for den offentlige indsats. <http://krevi.dk/publikationer/rapporter>.

Kyvsgaard, Britta (1998): *Den kriminelle karriere.* Jurist- og Økonomiforbundets Forlag.

Kyvsgaard, Britta (2001): Bliver de mindre kriminelle af det? - effekten af tiltag overfor lovovertrædere. I *Socialpolitik*, Socialpolitisk forening nr. 3, juni: 11-14.

Møller, Simon Østergaard og Lene Mosegaard Søbjerg (2009): *Rapport for Det Sociale Indikatorprogram for sikrede institutioner 2008-2009 – et pilotstudie.* Center for Kvalitetsudvikling.

Neuman, W. L. (2000) *Social Research Methods.* Needham Heights, MA: Allyn og Bacon.

Nissen, Maria Appel (2007): *Programteori og indikatorer til evaluering af kvalitet og virkninger af indsatsen på sikrede institutioner: Sip-sikret.* Aalborg Universitet.

Søbjerg, Lene Mosegaard (2010): *Sammenhængende forløb for ungdomssanktionsdømte – Recidiv-opfølgning vedrørende ungdomssanktionsdømte med anbringelse på den sikrede institution Grenen.* Center for Kvalitetsudvikling.

12 Bilag 1: SDQ-skalaen

Med henblik på at beskrive de unges psykiske og sociale situation er anvendt et standardiseret instrument ved navn "Strengths and Difficulties Questionnaire" (SDQ)⁷². Der er tale om en skala til måling af børns og unges emotionelle problemer, adfærdsproblemer, hyperaktivitet, kammeratskabsrelationer, prosocial adfærd samt et samlet mål for de unges sociale og psykiske vanskeligheder. Skalaen er udviklet til screening for psykopatologi i alderen 4-16 år.

Skalaen, som er udviklet i USA og oversat og valideret til danske forhold⁷³, kan anvendes både til selvrapportering, til forældres bedømmelser af de unge, samt til læreres vurdering af de unge. I SIP erstatter personalets vurdering lærernes. Derudover anvendes SDQ i forbindelse med de unges egne besvarelser.

Hver af skalaens kategorier afdækkes gennem fem udsagn, hvortil personalet og den unge har svaret enten "passer ikke", "passer delvist" eller "passer godt":

Emotionelle problemer:

- Klager ofte over hovedpine, ondt i maven eller kvalme
- Bekymrer sig om mange ting, virker ofte bekymret
- Er ofte ked af det, trist eller har let til gråd
- Er utryg og klæbende i nye situationer, bliver nemt usikker på sig selv
- Er bange for mange ting, er nem at skræmme

Adfærdsproblemer:

- Har ofte raserianfald eller bliver let hidsig
- Gør for meste, hvad der bliver sagt
- Kommer ofte i slagsmål og mobber andre børn
- Lyver eller stjæler ofte
- Stjæler fra hjemmet, i skolen eller andre steder

Hyperaktivitet:

- Er rastløs, "overaktiv", har svært ved at holde sig i ro i længere tid
- Sidder konstant uroligt på stolen, har svært ved at holde arme og ben i ro
- Er nem at distrahere, mister let koncentrationen
- Tænker sig om, før han/hun handler
- Gør tingene færdige, er god til at koncentrere sig

Kammeratskabsproblemer:

- Er lidt af en enspænder, leger mest alene
- Har mindst én god ven
- Er generelt vellidt af andre unge⁷⁴
- Bliver mobbet eller drillet af andre unge

⁷² www.sdqinfo.com

⁷³ Obel et. al. 2003

⁷⁴ Den oprindelige formulering i SDQ er: "Er generelt vellidt af andre børn". Af hensyn til målgruppen på de sikrede institutioner, er "børn" i skemaerne i SIP erstattet af "unge" eller med "børn og unge".

- Kommer bedre ud af det med voksne end med andre unge

Prosocial adfærd:

- Er hensynsfuld og betænksom overfor andre
- Er god til at dele med andre unge
- Prøver at hjælpe, hvis nogen slår sig, er kede af det eller skidt tilpas
- Er god mod mindre børn og unge
- Tilbyder ofte af sig selv at hjælpe andre

Inden for hver kategori kan udregnes en score, der indikerer henholdsvis normal adfærd, adfærd uden for normalområdet eller et midterområde derimellem, som i skalaen benævnes ("borderline")⁷⁵. Desuden kan udregnes en totalscore for de fire problemkategorier, men den anvendes ikke i denne rapport, da vi anvender SDQ-områderne opdelt i forhold til SIP-sikrets resultatområder. Nedenstående tabel viser de normer, der er anvendt i rapporten til at udregne, i hvilken gruppe de unge ligger. Læg mærke til, at normerne er forskellige for kontaktpersonen (T= Teacher) og den unge (S = Self). Forældrenormen (P = Parent) anvendes ikke, da de unges forældre ikke skal besvare nogen spørgsmål i SIP-sikret.

Tabel 47. SDQ-normer⁷⁶.

Scale		Normal													Borderline			Abnormal											
Total difficulties	P	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	40
	T	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	40	
	S	0	2	4	6	8	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	...	40				
Emotional sympt.	P	0		1		2		3								4													
	T	0		1		2		3		4					5														
	S	0		1		2		3		4		5			6														
Conduct problems	P	0				1				2					3														
	T	0				1				2					3														
	S	0				1				2		3			4														
Hyperactivity	P	0	1	2	3	4	5								6														
	T	0	1	2	3	4	5							6															
	S	0	1	2	3	4	5							6															
Peer problems	P	0				1				2					3														
	T	0				1				2		3			4														
	S	0				1				2		3			4	5													
Prosocial behav.	P	10	9	8	7	6									5														
	T	10	9	8	7	6								5															
	S	10	9	8	7	6								5															

Egelund, Hestbæk og Andersen, der anvender SDQ-skalaen i en forløbsundersøgelse af anbragte børn, gør opmærksom på en række begrænsninger i brugen af skalaen, som det er vigtigt at være opmærksom på. De fremhæver, at skalaen er et relativt groft screeningsinstrument, hvilket i klinisk sammenhæng indebærer en risiko for, at andelen af falske positive, det vil sige personer, som bedømmes uden for normalområdet, men som ikke er det,

⁷⁵ Scoren tager højde for, at nogle udsagn er formuleret positivt, andre negativt. Egelund et. al. 2004.

⁷⁶ Tabellen er taget fra det engelske SDQ-materiale. Se SDQ's hjemmeside www.sdqinfo.com.

eller falske negative, det vil sige personer, der bedømmes som normale men i realiteten har væsentlige problemer, bliver høj.⁷⁷

Anbefalingen af SDQ's forfattere er som følge af denne problematik, at skalaen kun anvendes i klinisk øjemed, hvis man har flere informanter, og at scoren kun anses som et blandt flere instrumenter til at identificere unge, der potentielt er inde i en uhensigtsmæssig udvikling. I statistisk forskning og analyse af psykisk og social normalitet og afvigelse, er skalaen imidlertid så gennemprøvet, at den er et godt instrument til at indfange børn og unges problemer. Dog skal analyseresultaterne fortsat vurderes med forsigtighed.⁷⁸

Som nævnt ovenfor er SDQ udviklet til alderen 4-16 år. På de sikrede institutioner er alderen for de unge typisk 15-17 år, og de kan derfor vanskeligt betragtes som børn. Nogle spørgsmål, som f.eks. spørgsmålet om den unge ofte bliver ked af det, trist eller har let til gråd eller spørgsmålet om den unge er utryk eller klæbende i nye situationer, kan forekomme mere relevante for børn end for unge. Dette kan være et problem i forhold til de unges selvudfyldelse, da de ikke anser sig selv som børn og derfor vil svare "passer ikke" til spørgsmål, som de selv fortolker som værende "under deres niveau".

Som nævnt stilles både personalet på de sikrede institutioner og de unge de samme spørgsmål i SDQ. Personalet vil ofte have større forudsætninger for at besvare spørgsmålet ud fra en bredere forståelse af det skrevne spørgsmål og derved kunne relatere spørgsmålet til de unges aktuelle alder uanset spørgsmålsformulering, hvilket kan føre til forskellige i besvarelser af SDQ-skemaet mellem de unge og personalet. Desuden påpegede auditpanelet (2009), at de unge formentlig er mere tilbøjelige til at besvare spørgsmålene efter deres sindstilstand i det øjeblik, de sidder med spørgeskemaet, mens personalet er bedre til at se på den unges situation over et længere perspektiv. Dette kan give en skævvridning i de to besvarelser.

⁷⁷ Egelund et. al. 2004, s. 201.

⁷⁸ Ibid.

13 Bilag 2: Vurderingsskema til audit

Tema: Social adfærd og sociale ressourcer	
1.	<p>På side 55-56 fremgår det, at de unges adfærdsproblemer forværres under opholdet, men der kan konstateres en mere positiv udvikling ift. prosocial adfærd og kammeratskabsproblemer. <i>(Adfærdsproblemer defineres som problemer med at styre temperament, at være aggressiv etc. Prosocial adfærd defineres som adfærden i kontakten til andre. Se evt. Bilag 1 for yderligere definitioner af SDQ-områderne).</i></p> <p>Vurdér hvilke årsager der kan være til denne udvikling.</p>
	Kommentarer:
2.	<p>På side 101-102 fremgår det, at det specielt er målgruppen unge med psykiske problemer som forbedrer deres adfærdsproblemer.</p> <p>Vurdér hvilke årsager der kan være til dette.</p>
	Kommentarer:
3.	<p>På side 102 ses en forværring i de unges kammeratskabsproblemer, når de får en indsats ift. at øge deres empatiske evner.</p> <p>Vurdér hvilke årsager der kan være til dette.</p>
	Kommentarer:

Tema: Fysisk trivsel	
4.	<p>På side 102-103 fremgår det, at der ifølge socialrådgiverne har været et meget tilfredsstillende samarbejde med den kommunale sagsbehandler i forhold til de unge, der selv mener, at de generelt har fået et bedre helbred i løbet af opholdet.</p> <p>Vurdér hvilke årsager der kan være til dette.</p>
	Kommentarer:
Tema: Faglige kvalifikationer	
5.	<p>På side 81-83 fremgår det, at størstedelen af de unge har intentioner om at gå i skole/få en uddannelse eller få et job efter udskrivning fra institutionen. Kun 1/3 del har et planlagt forløb efter udskrivning.</p> <p>Vurdér hvordan dette stemmer overens med dine erfaringer, samt hvilke årsager der kan være til dette.</p>
	Kommentarer:
Tema: Praktiske færdigheder	
6.	<p>Det fremgår på side 105-107, at de unge, der har fået en indsats med fokus på dialog om værdier og normer, har forbedret deres:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Normale døgnrytme - Overholdelse af mødetidspunkter - Evne til at følge dagens program <p>Vurdér hvad årsagen er til dette.</p>
	Kommentarer:

7.	<p>Det fremgår på side 106-107, at der typisk ses en forbedring i de unges evne til at sørge for personlig hygiejne, jo større indflydelse de unge – ifølge kontaktpersonerne – har haft på, hvilke aktiviteter de skulle indgå i.</p> <p>Vurdér hvad årsagen er til dette.</p>
	<p>Kommentarer:</p>
<p>Tema:Kriminalitet</p>	
8.	<p>På side 108 fremgår det, at størstedelen af de unge tilkendegiver et ønske om en fremtid uden kriminalitet. Recidivundersøgelsen i kapitel 8 vidner om, at kun lidt mindre end 20 % ikke har begået kriminalitet 1 år efter udskrivningen på de sikrede institutioner.</p> <p>a. Angiv de væsentligste årsager til, at det går galt. b. Vurdér endvidere hvordan systemet kan bakke op om de unges tilværelse efter anbringelsen.</p>
	<p>Kommentarer:</p>
<p>Kommentarer til rapporten</p>	
9.	<p>Har du nogle generelle og/eller specifikke kommentarer til rapporten?</p>
	<p>Kommentarer:</p>

Dansk **kvalitetsmodel** på det sociale område

Udgivet af

Sekretariatet for
Dansk kvalitetsmodel på det sociale område
Center for Kvalitetsudvikling
Olof Palmes Allé 15
DK - 8200 Århus N
Tlf.: 87 28 49 11

midt
regionmidtjylland